



Budapest,
2006. december 6.,
szerda

149. szám

Ára: 4725,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
2006: CI. tv.	
Az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezmény kihirdetéséről	11634
2006: CII. tv.	
Az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezménynek az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló Jegyzőkönyve kihirdetéséről	11668
2006: CIII. tv.	
Az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezménynek a migránsok szárazföldön, légi úton és tengeren történő csempészete elleni fellépésről szóló Jegyzőkönyve kihirdetéséről	11679
2006: CIV. tv.	
Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény módosításáról	11694
251/2006. (XII. 6.) Korm. r.	
Egyes gyermekvédelmi és gyámügyi tárgyú kormányrendeletek módosításáról	11698
55/2006. (XII. 6.) OGY h.	
Az Új Magyarország Fejlesztési Terv végrehajtását felügyelő eseti bizottság létrehozásáról	11840
68/2006. (XII. 6.) AB h.	
Az Alkotmánybíróság határozata	11840
69/2006. (XII. 6.) AB h.	
Az Alkotmánybíróság határozata	11854
257/2006. (XII. 6.) KE h.	
Kitüntetés viselésének engedélyezéséről	11861
258/2006. (XII. 6.) KE h.	
Kitüntetés viselésének engedélyezéséről	11861
259/2006. (XII. 6.) KE h.	
Kitüntetés viselésének engedélyezéséről	11862
260/2006. (XII. 6.) KE h.	
Posztumusz dandártábornoki kinevezésről	11862
261/2006. (XII. 6.) KE h.	
Posztumusz kitüntetés adományozásáról	11862
262/2006. (XII. 6.) KE h.	
Kitüntetések adományozásáról	11863
263/2006. (XII. 6.) KE h.	
Kitüntetés adományozásáról	11863
264/2006. (XII. 6.) KE h.	
Kitüntetés adományozásáról	11864
265/2006. (XII. 6.) KE h.	
Kitüntetés adományozásáról	11864

II. rész JOGSZABÁLYOK

Törvények

2006. évi CI. törvény

**az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban,
2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi
szervezett bűnözés elleni Egyezmény
kihirdetéséről***

1. § Az Országgyűlés e törvénnyel felhatalmazást ad az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezmény kötelező hatályának elismerésére.

2. § Az Országgyűlés az Egyezményt e törvénnyel kihirdeti.

3. § Az Egyezmény hiteles angol nyelvű szövege és annak hivatalos magyar nyelvű fordítása a következő:

„United Nations Convention against transnational organized crime

Article 1

Statement of purpose

The purpose of this Convention is to promote cooperation to prevent and combat transnational organized crime more effectively.

Article 2

Use of terms

For the purposes of this Convention:

(a) „Organized criminal group” shall mean a structured group of three or more persons, existing for a period of time and acting in concert with the aim of committing one or more serious crimes or offences established in accordance with this Convention, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit;

(b) „Serious crime” shall mean conduct constituting an offence punishable by a maximum deprivation of liberty of at least four years or a more serious penalty;

(c) „Structured group” shall mean a group that is not randomly formed for the immediate commission of an offence and that does not need to have formally defined roles for its members, continuity of its membership or a developed structure;

(d) „Property” shall mean assets of every kind, whether corporeal or incorporeal, movable or immovable, tangible or intangible, and legal documents or instruments evidencing title to, or interest in, such assets;

(e) „Proceeds of crime” shall mean any property derived from or obtained, directly or indirectly, through the commission of an offence;

(f) „Freezing” or „seizure” shall mean temporarily prohibiting the transfer, conversion, disposition or movement of property or temporarily assuming custody or control of property on the basis of an order issued by a court or other competent authority;

(g) „Confiscation”, which includes forfeiture where applicable, shall mean the permanent deprivation of property by order of a court or other competent authority;

(h) „Predicate offence” shall mean any offence as a result of which proceeds have been generated that may become the subject of an offence as defined in article 6 of this Convention;

(i) „Controlled delivery” shall mean the technique of allowing illicit or suspect consignments to pass out of, through or into the territory of one or more States, with the knowledge and under the supervision of their competent authorities, with a view to the investigation of an offence and the identification of persons involved in the commission of the offence;

(j) „Regional economic integration organization” shall mean an organization constituted by sovereign States of a given region, to which its member States have transferred competence in respect of matters governed by this Convention and which has been duly authorized, in accordance with its internal procedures, to sign, ratify, accept, approve or accede to it; references to „States Parties” under this Convention shall apply to such organizations within the limits of their competence.

Article 3

Scope of application

1. This Convention shall apply, except as otherwise stated herein, to the prevention, investigation and prosecution of:

(a) The offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention; and

(b) Serious crime as defined in article 2 of this Convention;

where the offence is transnational in nature and involves an organized criminal group.

* A törvényt az Országgyűlés a 2006. november 27-i ülésnapján fogadta el.

2. For the purpose of paragraph 1 of this article, an offence is transnational in nature if:

- (a) It is committed in more than one State;
- (b) It is committed in one State but a substantial part of its preparation, planning, direction or control takes place in another State;
- (c) It is committed in one State but involves an organized criminal group that engages in criminal activities in more than one State; or
- (d) It is committed in one State but has substantial effects in another State.

Article 4

Protection of sovereignty

1. States Parties shall carry out their obligations under this Convention in a manner consistent with the principles of sovereign equality and territorial integrity of States and that of non-intervention in the domestic affairs of other States.

2. Nothing in this Convention entitles a State Party to undertake in the territory of another State the exercise of jurisdiction and performance of functions that are reserved exclusively for the authorities of that other State by its domestic law.

Article 5

Criminalization of participation in an organized criminal group

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) Either or both of the following as criminal offences distinct from those involving the attempt or completion of the criminal activity:

(i) Agreeing with one or more other persons to commit a serious crime for a purpose relating directly or indirectly to the obtaining of a financial or other material benefit and, where required by domestic law, involving an act undertaken by one of the participants in furtherance of the agreement or involving an organized criminal group;

(ii) Conduct by a person who, with knowledge of either the aim and general criminal activity of an organized criminal group or its intention to commit the crimes in question, takes an active part in:

- a. Criminal activities of the organized criminal group;
- b. Other activities of the organized criminal group in the knowledge that his or her participation will contribute to the achievement of the above-described criminal aim;

(b) Organizing, directing, aiding, abetting, facilitating or counselling the commission of serious crime involving an organized criminal group.

2. The knowledge, intent, aim, purpose or agreement referred to in paragraph 1 of this article may be inferred from objective factual circumstances.

3. States Parties whose domestic law requires involvement of an organized criminal group for purposes of the offences established in accordance with paragraph 1

(a) (i) of this article shall ensure that their domestic law covers all serious crimes involving organized criminal groups. Such States Parties, as well as States Parties whose domestic law requires an act in furtherance of the agreement for purposes of the offences established in accordance with paragraph 1 (a) (i) of this article, shall so inform the Secretary-General of the United Nations at the time of their signature or of deposit of their instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention.

Article 6

Criminalization of the laundering of proceeds of crime

1. Each State Party shall adopt, in accordance with fundamental principles of its domestic law, such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) (i) The conversion or transfer of property, knowing that such property is the proceeds of crime, for the purpose of concealing or disguising the illicit origin of the property or of helping any person who is involved in the commission of the predicate offence to evade the legal consequences of his or her action;

(ii) The concealment or disguise of the true nature, source, location, disposition, movement or ownership of or rights with respect to property, knowing that such property is the proceeds of crime;

(b) Subject to the basic concepts of its legal system:

(i) The acquisition, possession or use of property, knowing, at the time of receipt, that such property is the proceeds of crime;

(ii) Participation in, association with or conspiracy to commit, attempts to commit and aiding, abetting, facilitating and counselling the commission of any of the offences established in accordance with this article.

2. For purposes of implementing or applying paragraph 1 of this article:

(a) Each State Party shall seek to apply paragraph 1 of this article to the widest range of predicate offences;

(b) Each State Party shall include as predicate offences all serious crime as defined in article 2 of this Convention and the offences established in accordance with articles 5,

8 and 23 of this Convention. In the case of States Parties whose legislation sets out a list of specific predicate offences, they shall, at a minimum, include in such list a comprehensive range of offences associated with organized criminal groups;

(c) For the purposes of subparagraph (b), predicate offences shall include offences committed both within and outside the jurisdiction of the State Party in question. However, offences committed outside the jurisdiction of a State Party shall constitute predicate offences only when the relevant conduct is a criminal offence under the domestic law of the State where it is committed and would be a criminal offence under the domestic law of the State Party implementing or applying this article had it been committed there;

(d) Each State Party shall furnish copies of its laws that give effect to this article and of any subsequent changes to such laws or a description thereof to the Secretary-General of the United Nations;

(e) If required by fundamental principles of the domestic law of a State Party, it may be provided that the offences set forth in paragraph 1 of this article do not apply to the persons who committed the predicate offence;

(f) Knowledge, intent or purpose required as an element of an offence set forth in paragraph 1 of this article may be inferred from objective factual circumstances.

Article 7

Measures to combat money-laundering

1. Each State Party:

(a) Shall institute a comprehensive domestic regulatory and supervisory regime for banks and non-bank financial institutions and, where appropriate, other bodies particularly susceptible to money-laundering, within its competence, in order to deter and detect all forms of money-laundering, which regime shall emphasize requirements for customer identification, record-keeping and the reporting of suspicious transactions;

(b) Shall, without prejudice to articles 18 and 27 of this Convention, ensure that administrative, regulatory, law enforcement and other authorities dedicated to combating money-laundering (including, where appropriate under domestic law, judicial authorities) have the ability to cooperate and exchange information at the national and international levels within the conditions prescribed by its domestic law and, to that end, shall consider the establishment of a financial intelligence unit to serve as a national centre for the collection, analysis and dissemination of information regarding potential money-laundering.

2. States Parties shall consider implementing feasible measures to detect and monitor the movement of cash and appropriate negotiable instruments across their borders,

subject to safeguards to ensure proper use of information and without impeding in any way the movement of legitimate capital. Such measures may include a requirement that individuals and businesses report the cross-border transfer of substantial quantities of cash and appropriate negotiable instruments.

3. In establishing a domestic regulatory and supervisory regime under the terms of this article, and without prejudice to any other article of this Convention, States Parties are called upon to use as a guideline the relevant initiatives of regional, interregional and multilateral organizations against money-laundering.

4. States Parties shall endeavour to develop and promote global, regional, subregional and bilateral cooperation among judicial, law enforcement and financial regulatory authorities in order to combat money-laundering.

Article 8

Criminalization of corruption

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) The promise, offering or giving to a public official, directly or indirectly, of an undue advantage, for the official himself or herself or another person or entity, in order that the official act or refrain from acting in the exercise of his or her official duties;

(b) The solicitation or acceptance by a public official, directly or indirectly, of an undue advantage, for the official himself or herself or another person or entity, in order that the official act or refrain from acting in the exercise of his or her official duties.

2. Each State Party shall consider adopting such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences conduct referred to in paragraph 1 of this article involving a foreign public official or international civil servant. Likewise, each State Party shall consider establishing as criminal offences other forms of corruption.

3. Each State Party shall also adopt such measures as may be necessary to establish as a criminal offence participation as an accomplice in an offence established in accordance with this article.

4. For the purposes of paragraph 1 of this article and article 9 of this Convention, „public official” shall mean a public official or a person who provides a public service as defined in the domestic law and as applied in the criminal law of the State Party in which the person in question performs that function.

*Article 9**Measures against corruption*

1. In addition to the measures set forth in article 8 of this Convention, each State Party shall, to the extent appropriate and consistent with its legal system, adopt legislative, administrative or other effective measures to promote integrity and to prevent, detect and punish the corruption of public officials.

2. Each State Party shall take measures to ensure effective action by its authorities in the prevention, detection and punishment of the corruption of public officials, including providing such authorities with adequate independence to deter the exertion of inappropriate influence on their actions.

*Article 10**Liability of legal persons*

1. Each State Party shall adopt such measures as may be necessary, consistent with its legal principles, to establish the liability of legal persons for participation in serious crimes involving an organized criminal group and for the offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention.

2. Subject to the legal principles of the State Party, the liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.

3. Such liability shall be without prejudice to the criminal liability of the natural persons who have committed the offences.

4. Each State Party shall, in particular, ensure that legal persons held liable in accordance with this article are subject to effective, proportionate and dissuasive criminal or non-criminal sanctions, including monetary sanctions.

*Article 11**Prosecution, adjudication and sanctions*

1. Each State Party shall make the commission of an offence established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention liable to sanctions that take into account the gravity of that offence.

2. Each State Party shall endeavour to ensure that any discretionary legal powers under its domestic law relating to the prosecution of persons for offences covered by this Convention are exercised to maximize the effectiveness of law enforcement measures in respect of those offences and

with due regard to the need to deter the commission of such offences.

3. In the case of offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention, each State Party shall take appropriate measures, in accordance with its domestic law and with due regard to the rights of the defence, to seek to ensure that conditions imposed in connection with decisions on release pending trial or appeal take into consideration the need to ensure the presence of the defendant at subsequent criminal proceedings.

4. Each State Party shall ensure that its courts or other competent authorities bear in mind the grave nature of the offences covered by this Convention when considering the eventuality of early release or parole of persons convicted of such offences.

5. Each State Party shall, where appropriate, establish under its domestic law a long statute of limitations period in which to commence proceedings for any offence covered by this Convention and a longer period where the alleged offender has evaded the administration of justice.

6. Nothing contained in this Convention shall affect the principle that the description of the offences established in accordance with this Convention and of the applicable legal defences or other legal principles controlling the lawfulness of conduct is reserved to the domestic law of a State Party and that such offences shall be prosecuted and punished in accordance with that law.

*Article 12**Confiscation and seizure*

1. States Parties shall adopt, to the greatest extent possible within their domestic legal systems, such measures as may be necessary to enable confiscation of:

(a) Proceeds of crime derived from offences covered by this Convention or property the value of which corresponds to that of such proceeds;

(b) Property, equipment or other instrumentalities used in or destined for use in offences covered by this Convention.

2. States Parties shall adopt such measures as may be necessary to enable the identification, tracing, freezing or seizure of any item referred to in paragraph 1 of this article for the purpose of eventual confiscation.

3. If proceeds of crime have been transformed or converted, in part or in full, into other property, such property shall be liable to the measures referred to in this article instead of the proceeds.

4. If proceeds of crime have been intermingled with property acquired from legitimate sources, such property shall, without prejudice to any powers relating to freezing

or seizure, be liable to confiscation up to the assessed value of the intermingled proceeds.

5. Income or other benefits derived from proceeds of crime, from property into which proceeds of crime have been transformed or converted or from property with which proceeds of crime have been intermingled shall also be liable to the measures referred to in this article, in the same manner and to the same extent as proceeds of crime.

6. For the purposes of this article and article 13 of this Convention, each State Party shall empower its courts or other competent authorities to order that bank, financial or commercial records be made available or be seized. States Parties shall not decline to act under the provisions of this paragraph on the ground of bank secrecy.

7. States Parties may consider the possibility of requiring that an offender demonstrate the lawful origin of alleged proceeds of crime or other property liable to confiscation, to the extent that such a requirement is consistent with the principles of their domestic law and with the nature of the judicial and other proceedings.

8. The provisions of this article shall not be construed to prejudice the rights of bona fide third parties.

9. Nothing contained in this article shall affect the principle that the measures to which it refers shall be defined and implemented in accordance with and subject to the provisions of the domestic law of a State Party.

Article 13

International cooperation for purposes of confiscation

1. A State Party that has received a request from another State Party having jurisdiction over an offence covered by this Convention for confiscation of proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, of this Convention situated in its territory shall, to the greatest extent possible within its domestic legal system:

(a) Submit the request to its competent authorities for the purpose of obtaining an order of confiscation and, if such an order is granted, give effect to it; or

(b) Submit to its competent authorities, with a view to giving effect to it to the extent requested, an order of confiscation issued by a court in the territory of the requesting State Party in accordance with article 12, paragraph 1, of this Convention insofar as it relates to proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, situated in the territory of the requested State Party.

2. Following a request made by another State Party having jurisdiction over an offence covered by this

Convention, the requested State Party shall take measures to identify, trace and freeze or seize proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, of this Convention for the purpose of eventual confiscation to be ordered either by the requesting State Party or, pursuant to a request under paragraph 1 of this article, by the requested State Party.

3. The provisions of article 18 of this Convention are applicable, *mutatis mutandis*, to this article. In addition to the information specified in article 18, paragraph 15, requests made pursuant to this article shall contain:

(a) In the case of a request pertaining to paragraph 1 (a) of this article, a description of the property to be confiscated and a statement of the facts relied upon by the requesting State Party sufficient to enable the requested State Party to seek the order under its domestic law;

(b) In the case of a request pertaining to paragraph 1 (b) of this article, a legally admissible copy of an order of confiscation upon which the request is based issued by the requesting State Party, a statement of the facts and information as to the extent to which execution of the order is requested;

(c) In the case of a request pertaining to paragraph 2 of this article, a statement of the facts relied upon by the requesting State Party and a description of the actions requested.

4. The decisions or actions provided for in paragraphs 1 and 2 of this article shall be taken by the requested State Party in accordance with and subject to the provisions of its domestic law and its procedural rules or any bilateral or multilateral treaty, agreement or arrangement to which it may be bound in relation to the requesting State Party.

5. Each State Party shall furnish copies of its laws and regulations that give effect to this article and of any subsequent changes to such laws and regulations or a description thereof to the Secretary-General of the United Nations.

6. If a State Party elects to make the taking of the measures referred to in paragraphs 1 and 2 of this article conditional on the existence of a relevant treaty, that State Party shall consider this Convention the necessary and sufficient treaty basis.

7. Cooperation under this article may be refused by a State Party if the offence to which the request relates is not an offence covered by this Convention.

8. The provisions of this article shall not be construed to prejudice the rights of bona fide third parties.

9. States Parties shall consider concluding bilateral or multilateral treaties, agreements or arrangements to enhance the effectiveness of international cooperation undertaken pursuant to this article.

*Article 14**Disposal of confiscated proceeds of crime or property*

1. Proceeds of crime or property confiscated by a State Party pursuant to articles 12 or 13, paragraph 1, of this Convention shall be disposed of by that State Party in accordance with its domestic law and administrative procedures.

2. When acting on the request made by another State Party in accordance with article 13 of this Convention, States Parties shall, to the extent permitted by domestic law and if so requested, give priority consideration to returning the confiscated proceeds of crime or property to the requesting State Party so that it can give compensation to the victims of the crime or return such proceeds of crime or property to their legitimate owners.

3. When acting on the request made by another State Party in accordance with articles 12 and 13 of this Convention, a State Party may give special consideration to concluding agreements or arrangements on:

(a) Contributing the value of such proceeds of crime or property or funds derived from the sale of such proceeds of crime or property or a part thereof to the account designated in accordance with article 30, paragraph 2 (c), of this Convention and to intergovernmental bodies specializing in the fight against organized crime;

(b) Sharing with other States Parties, on a regular or case-by-case basis, such proceeds of crime or property, or funds derived from the sale of such proceeds of crime or property, in accordance with its domestic law or administrative procedures.

*Article 15**Jurisdiction*

1. Each State Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention when:

(a) The offence is committed in the territory of that State Party; or

(b) The offence is committed on board a vessel that is flying the flag of that State Party or an aircraft that is registered under the laws of that State Party at the time that the offence is committed.

2. Subject to article 4 of this Convention, a State Party may also establish its jurisdiction over any such offence when:

(a) The offence is committed against a national of that State Party;

(b) The offence is committed by a national of that State Party or a stateless person who has his or her habitual residence in its territory; or

(c) The offence is:

(i) One of those established in accordance with article 5, paragraph 1, of this Convention and is committed outside its territory with a view to the commission of a serious crime within its territory;

(ii) One of those established in accordance with article 6, paragraph 1 (b) (ii), of this Convention and is committed outside its territory with a view to the commission of an offence established in accordance with article 6, paragraph 1 (a) (i) or (ii) or (b) (i), of this Convention within its territory.

3. For the purposes of article 16, paragraph 10, of this Convention, each State Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences covered by this Convention when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite such person solely on the ground that he or she is one of its nationals.

4. Each State Party may also adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences covered by this Convention when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite him or her.

5. If a State Party exercising its jurisdiction under paragraph 1 or 2 of this article has been notified, or has otherwise learned, that one or more other States Parties are conducting an investigation, prosecution or judicial proceeding in respect of the same conduct, the competent authorities of those States Parties shall, as appropriate, consult one another with a view to coordinating their actions.

6. Without prejudice to norms of general international law, this Convention does not exclude the exercise of any criminal jurisdiction established by a State Party in accordance with its domestic law.

*Article 16**Extradition*

1. This article shall apply to the offences covered by this Convention or in cases where an offence referred to in article 3, paragraph 1 (a) or (b), involves an organized criminal group and the person who is the subject of the request for extradition is located in the territory of the requested State Party, provided that the offence for which extradition is sought is punishable under the domestic law of both the requesting State Party and the requested State Party.

2. If the request for extradition includes several separate serious crimes, some of which are not covered by this article, the requested State Party may apply this article also in respect of the latter offences.

3. Each of the offences to which this article applies shall be deemed to be included as an extraditable offence in any extradition treaty existing between States Parties. States Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be concluded between them.

4. If a State Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, it may consider this Convention the legal basis for extradition in respect of any offence to which this article applies.

5. States Parties that make extradition conditional on the existence of a treaty shall:

(a) At the time of deposit of their instrument of ratification, acceptance, approval of or accession to this Convention, inform the Secretary-General of the United Nations whether they will take this Convention as the legal basis for cooperation on extradition with other States Parties to this Convention; and

(b) If they do not take this Convention as the legal basis for cooperation on extradition, seek, where appropriate, to conclude treaties on extradition with other States Parties to this Convention in order to implement this article.

6. States Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize offences to which this article applies as extraditable offences between themselves.

7. Extradition shall be subject to the conditions provided for by the domestic law of the requested State Party or by applicable extradition treaties, including, *inter alia*, conditions in relation to the minimum penalty requirement for extradition and the grounds upon which the requested State Party may refuse extradition.

8. States Parties shall, subject to their domestic law, endeavour to expedite extradition procedures and to simplify evidentiary requirements relating thereto in respect of any offence to which this article applies.

9. Subject to the provisions of its domestic law and its extradition treaties, the requested State Party may, upon being satisfied that the circumstances so warrant and are urgent and at the request of the requesting State Party, take a person whose extradition is sought and who is present in its territory into custody or take other appropriate measures to ensure his or her presence at extradition proceedings.

10. A State Party in whose territory an alleged offender is found, if it does not extradite such person in respect of an offence to which this article applies solely on the ground

that he or she is one of its nationals, shall, at the request of the State Party seeking extradition, be obliged to submit the case without undue delay to its competent authorities for the purpose of prosecution. Those authorities shall take their decision and conduct their proceedings in the same manner as in the case of any other offence of a grave nature under the domestic law of that State Party. The States Parties concerned shall cooperate with each other, in particular on procedural and evidentiary aspects, to ensure the efficiency of such prosecution.

11. Whenever a State Party is permitted under its domestic law to extradite or otherwise surrender one of its nationals only upon the condition that the person will be returned to that State Party to serve the sentence imposed as a result of the trial or proceedings for which the extradition or surrender of the person was sought and that State Party and the State Party seeking the extradition of the person agree with this option and other terms that they may deem appropriate, such conditional extradition or surrender shall be sufficient to discharge the obligation set forth in paragraph 10 of this article.

12. If extradition, sought for purposes of enforcing a sentence, is refused because the person sought is a national of the requested State Party, the requested Party shall, if its domestic law so permits and in conformity with the requirements of such law, upon application of the requesting Party, consider the enforcement of the sentence that has been imposed under the domestic law of the requesting Party or the remainder thereof.

13. Any person regarding whom proceedings are being carried out in connection with any of the offences to which this article applies shall be guaranteed fair treatment at all stages of the proceedings, including enjoyment of all the rights and guarantees provided by the domestic law of the State Party in the territory of which that person is present.

14. Nothing in this Convention shall be interpreted as imposing an obligation to extradite if the requested State Party has substantial grounds for believing that the request has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of that person's sex, race, religion, nationality, ethnic origin or political opinions or that compliance with the request would cause prejudice to that person's position for any one of these reasons.

15. States Parties may not refuse a request for extradition on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

16. Before refusing extradition, the requested State Party shall, where appropriate, consult with the requesting State Party to provide it with ample opportunity to present its opinions and to provide information relevant to its allegation.

17. States Parties shall seek to conclude bilateral and multilateral agreements or arrangements to carry out or to enhance the effectiveness of extradition.

*Article 17**Transfer of sentenced persons*

States Parties may consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on the transfer to their territory of persons sentenced to imprisonment or other forms of deprivation of liberty for offences covered by this Convention, in order that they may complete their sentences there.

*Article 18**Mutual legal assistance*

1. States Parties shall afford one another the widest measure of mutual legal assistance in investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences covered by this Convention as provided for in article 3 and shall reciprocally extend to one another similar assistance where the requesting State Party has reasonable grounds to suspect that the offence referred to in article 3, paragraph 1 (a) or (b), is transnational in nature, including that victims, witnesses, proceeds, instrumentalities or evidence of such offences are located in the requested State Party and that the offence involves an organized criminal group.

2. Mutual legal assistance shall be afforded to the fullest extent possible under relevant laws, treaties, agreements and arrangements of the requested State Party with respect to investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences for which a legal person may be held liable in accordance with article 10 of this Convention in the requesting State Party.

3. Mutual legal assistance to be afforded in accordance with this article may be requested for any of the following purposes:

- (a) Taking evidence or statements from persons;
- (b) Effecting service of judicial documents;
- (c) Executing searches and seizures, and freezing;
- (d) Examining objects and sites;
- (e) Providing information, evidentiary items and expert evaluations;
- (f) Providing originals or certified copies of relevant documents and records, including government, bank, financial, corporate or business records;
- (g) Identifying or tracing proceeds of crime, property, instrumentalities or other things for evidentiary purposes;
- (h) Facilitating the voluntary appearance of persons in the requesting State Party;
- (i) Any other type of assistance that is not contrary to the domestic law of the requested State Party.

4. Without prejudice to domestic law, the competent authorities of a State Party may, without prior request,

transmit information relating to criminal matters to a competent authority in another State Party where they believe that such information could assist the authority in undertaking or successfully concluding inquiries and criminal proceedings or could result in a request formulated by the latter State Party pursuant to this Convention.

5. The transmission of information pursuant to paragraph 4 of this article shall be without prejudice to inquiries and criminal proceedings in the State of the competent authorities providing the information. The competent authorities receiving the information shall comply with a request that said information remain confidential, even temporarily, or with restrictions on its use. However, this shall not prevent the receiving State Party from disclosing in its proceedings information that is exculpatory to an accused person. In such a case, the receiving State Party shall notify the transmitting State Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the transmitting State Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the receiving State Party shall inform the transmitting State Party of the disclosure without delay.

6. The provisions of this article shall not affect the obligations under any other treaty, bilateral or multilateral, that governs or will govern, in whole or in part, mutual legal assistance.

7. Paragraphs 9 to 29 of this article shall apply to requests made pursuant to this article if the States Parties in question are not bound by a treaty of mutual legal assistance. If those States Parties are bound by such a treaty, the corresponding provisions of that treaty shall apply unless the States Parties agree to apply paragraphs 9 to 29 of this article in lieu thereof. States Parties are strongly encouraged to apply these paragraphs if they facilitate cooperation.

8. States Parties shall not decline to render mutual legal assistance pursuant to this article on the ground of bank secrecy.

9. States Parties may decline to render mutual legal assistance pursuant to this article on the ground of absence of dual criminality. However, the requested State Party may, when it deems appropriate, provide assistance, to the extent it decides at its discretion, irrespective of whether the conduct would constitute an offence under the domestic law of the requested State Party.

10. A person who is being detained or is serving a sentence in the territory of one State Party whose presence in another State Party is requested for purposes of identification, testimony or otherwise providing assistance in obtaining evidence for investigations, prosecutions or judicial proceedings in relation to offences covered by this Convention may be transferred if the following conditions are met:

- (a) The person freely gives his or her informed consent;
- (b) The competent authorities of both States Parties agree, subject to such conditions as those States Parties may deem appropriate.

11. For the purposes of paragraph 10 of this article:

(a) The State Party to which the person is transferred shall have the authority and obligation to keep the person transferred in custody, unless otherwise requested or authorized by the State Party from which the person was transferred;

(b) The State Party to which the person is transferred shall without delay implement its obligation to return the person to the custody of the State Party from which the person was transferred as agreed beforehand, or as otherwise agreed, by the competent authorities of both States Parties;

(c) The State Party to which the person is transferred shall not require the State Party from which the person was transferred to initiate extradition proceedings for the return of the person;

(d) The person transferred shall receive credit for service of the sentence being served in the State from which he or she was transferred for time spent in the custody of the State Party to which he or she was transferred.

12. Unless the State Party from which a person is to be transferred in accordance with paragraphs 10 and 11 of this article so agrees, that person, whatever his or her nationality, shall not be prosecuted, detained, punished or subjected to any other restriction of his or her personal liberty in the territory of the State to which that person is transferred in respect of acts, omissions or convictions prior to his or her departure from the territory of the State from which he or she was transferred.

13. Each State Party shall designate a central authority that shall have the responsibility and power to receive requests for mutual legal assistance and either to execute them or to transmit them to the competent authorities for execution. Where a State Party has a special region or territory with a separate system of mutual legal assistance, it may designate a distinct central authority that shall have the same function for that region or territory. Central authorities shall ensure the speedy and proper execution or transmission of the requests received. Where the central authority transmits the request to a competent authority for execution, it shall encourage the speedy and proper execution of the request by the competent authority. The Secretary-General of the United Nations shall be notified of the central authority designated for this purpose at the time each State Party deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention. Requests for mutual legal assistance and any communication related thereto shall be transmitted to the central authorities designated by the States Parties. This requirement shall be without prejudice to the right of a

State Party to require that such requests and communications be addressed to it through diplomatic channels and, in urgent circumstances, where the States Parties agree, through the International Criminal Police Organization, if possible.

14. Requests shall be made in writing or, where possible, by any means capable of producing a written record, in a language acceptable to the requested State Party, under conditions allowing that State Party to establish authenticity. The Secretary-General of the United Nations shall be notified of the language or languages acceptable to each State Party at the time it deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention. In urgent circumstances and where agreed by the States Parties, requests may be made orally, but shall be confirmed in writing forthwith.

15. A request for mutual legal assistance shall contain:

- (a) The identity of the authority making the request;
- (b) The subject matter and nature of the investigation, prosecution or judicial proceeding to which the request relates and the name and functions of the authority conducting the investigation, prosecution or judicial proceeding;

(c) A summary of the relevant facts, except in relation to requests for the purpose of service of judicial documents;

(d) A description of the assistance sought and details of any particular procedure that the requesting State Party wishes to be followed;

(e) Where possible, the identity, location and nationality of any person concerned; and

(f) The purpose for which the evidence, information or action is sought.

16. The requested State Party may request additional information when it appears necessary for the execution of the request in accordance with its domestic law or when it can facilitate such execution.

17. A request shall be executed in accordance with the domestic law of the requested State Party and, to the extent not contrary to the domestic law of the requested State Party and where possible, in accordance with the procedures specified in the request.

18. Wherever possible and consistent with fundamental principles of domestic law, when an individual is in the territory of a State Party and has to be heard as a witness or expert by the judicial authorities of another State Party, the first State Party may, at the request of the other, permit the hearing to take place by video conference if it is not possible or desirable for the individual in question to appear in person in the territory of the requesting State Party. States Parties may agree that the hearing shall be conducted by a judicial authority of the requesting State Party and attended by a judicial authority of the requested State Party.

19. The requesting State Party shall not transmit or use information or evidence furnished by the requested State Party for investigations, prosecutions or judicial proceedings other than those stated in the request without the prior consent of the requested State Party. Nothing in this paragraph shall prevent the requesting State Party from disclosing in its proceedings information or evidence that is exculpatory to an accused person. In the latter case, the requesting State Party shall notify the requested State Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the requested State Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the requesting State Party shall inform the requested State Party of the disclosure without delay.

20. The requesting State Party may require that the requested State Party keep confidential the fact and substance of the request, except to the extent necessary to execute the request. If the requested State Party cannot comply with the requirement of confidentiality, it shall promptly inform the requesting State Party.

21. Mutual legal assistance may be refused:

(a) If the request is not made in conformity with the provisions of this article;

(b) If the requested State Party considers that execution of the request is likely to prejudice its sovereignty, security, ordre public or other essential interests;

(c) If the authorities of the requested State Party would be prohibited by its domestic law from carrying out the action requested with regard to any similar offence, had it been subject to investigation, prosecution or judicial proceedings under their own jurisdiction;

(d) If it would be contrary to the legal system of the requested State Party relating to mutual legal assistance for the request to be granted.

22. States Parties may not refuse a request for mutual legal assistance on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

23. Reasons shall be given for any refusal of mutual legal assistance.

24. The requested State Party shall execute the request for mutual legal assistance as soon as possible and shall take as full account as possible of any deadlines suggested by the requesting State Party and for which reasons are given, preferably in the request. The requested State Party shall respond to reasonable requests by the requesting State Party on progress of its handling of the request. The requesting State Party shall promptly inform the requested State Party when the assistance sought is no longer required.

25. Mutual legal assistance may be postponed by the requested State Party on the ground that it interferes with

an ongoing investigation, prosecution or judicial proceeding.

26. Before refusing a request pursuant to paragraph 21 of this article or postponing its execution pursuant to paragraph 25 of this article, the requested State Party shall consult with the requesting State Party to consider whether assistance may be granted subject to such terms and conditions as it deems necessary. If the requesting State Party accepts assistance subject to those conditions, it shall comply with the conditions.

27. Without prejudice to the application of paragraph 12 of this article, a witness, expert or other person who, at the request of the requesting State Party, consents to give evidence in a proceeding or to assist in an investigation, prosecution or judicial proceeding in the territory of the requesting State Party shall not be prosecuted, detained, punished or subjected to any other restriction of his or her personal liberty in that territory in respect of acts, omissions or convictions prior to his or her departure from the territory of the requested State Party. Such safe conduct shall cease when the witness, expert or other person having had, for a period of fifteen consecutive days or for any period agreed upon by the States Parties from the date on which he or she has been officially informed that his or her presence is no longer required by the judicial authorities, an opportunity of leaving, has nevertheless remained voluntarily in the territory of the requesting State Party or, having left it, has returned of his or her own free will.

28. The ordinary costs of executing a request shall be borne by the requested State Party, unless otherwise agreed by the States Parties concerned. If expenses of a substantial or extraordinary nature are or will be required to fulfil the request, the States Parties shall consult to determine the terms and conditions under which the request will be executed, as well as the manner in which the costs shall be borne.

29. The requested State Party:

(a) Shall provide to the requesting State Party copies of government records, documents or information in its possession that under its domestic law are available to the general public;

(b) May, at its discretion, provide to the requesting State Party in whole, in part or subject to such conditions as it deems appropriate, copies of any government records, documents or information in its possession that under its domestic law are not available to the general public.

30. States Parties shall consider, as may be necessary, the possibility of concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements that would serve the purposes of, give practical effect to or enhance the provisions of this article.

*Article 19**Joint investigations*

States Parties shall consider concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements whereby, in relation to matters that are the subject of investigations, prosecutions or judicial proceedings in one or more States, the competent authorities concerned may establish joint investigative bodies. In the absence of such agreements or arrangements, joint investigations may be undertaken by agreement on a case-by-case basis. The States Parties involved shall ensure that the sovereignty of the State Party in whose territory such investigation is to take place is fully respected.

*Article 20**Special investigative techniques*

1. If permitted by the basic principles of its domestic legal system, each State Party shall, within its possibilities and under the conditions prescribed by its domestic law, take the necessary measures to allow for the appropriate use of controlled delivery and, where it deems appropriate, for the use of other special investigative techniques, such as electronic or other forms of surveillance and undercover operations, by its competent authorities in its territory for the purpose of effectively combating organized crime.

2. For the purpose of investigating the offences covered by this Convention, States Parties are encouraged to conclude, when necessary, appropriate bilateral or multilateral agreements or arrangements for using such special investigative techniques in the context of cooperation at the international level. Such agreements or arrangements shall be concluded and implemented in full compliance with the principle of sovereign equality of States and shall be carried out strictly in accordance with the terms of those agreements or arrangements.

3. In the absence of an agreement or arrangement as set forth in paragraph 2 of this article, decisions to use such special investigative techniques at the international level shall be made on a case-by-case basis and may, when necessary, take into consideration financial arrangements and understandings with respect to the exercise of jurisdiction by the States Parties concerned.

4. Decisions to use controlled delivery at the international level may, with the consent of the States Parties concerned, include methods such as intercepting and allowing the goods to continue intact or be removed or replaced in whole or in part.

*Article 21**Transfer of criminal proceedings*

States Parties shall consider the possibility of transferring to one another proceedings for the prosecution of an offence covered by this Convention in cases where such transfer is considered to be in the interests of the proper administration of justice, in particular in cases where several jurisdictions are involved, with a view to concentrating the prosecution.

*Article 22**Establishment of criminal record*

Each State Party may adopt such legislative or other measures as may be necessary to take into consideration, under such terms as and for the purpose that it deems appropriate, any previous conviction in another State of an alleged offender for the purpose of using such information in criminal proceedings relating to an offence covered by this Convention.

*Article 23**Criminalization of obstruction of justice*

Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) The use of physical force, threats or intimidation or the promise, offering or giving of an undue advantage to induce false testimony or to interfere in the giving of testimony or the production of evidence in a proceeding in relation to the commission of offences covered by this Convention;

(b) The use of physical force, threats or intimidation to interfere with the exercise of official duties by a justice or law enforcement official in relation to the commission of offences covered by this Convention. Nothing in this subparagraph shall prejudice the right of States Parties to have legislation that protects other categories of public officials.

*Article 24**Protection of witnesses*

1. Each State Party shall take appropriate measures within its means to provide effective protection from potential retaliation or intimidation for witnesses in criminal proceedings who give testimony concerning

offences covered by this Convention and, as appropriate, for their relatives and other persons close to them.

2. The measures envisaged in paragraph 1 of this article may include, inter alia, without prejudice to the rights of the defendant, including the right to due process:

(a) Establishing procedures for the physical protection of such persons, such as, to the extent necessary and feasible, relocating them and permitting, where appropriate, non-disclosure or limitations on the disclosure of information concerning the identity and whereabouts of such persons;

(b) Providing evidentiary rules to permit witness testimony to be given in a manner that ensures the safety of the witness, such as permitting testimony to be given through the use of communications technology such as video links or other adequate means.

3. States Parties shall consider entering into agreements or arrangements with other States for the relocation of persons referred to in paragraph 1 of this article.

4. The provisions of this article shall also apply to victims insofar as they are witnesses.

Article 25

Assistance to and protection of victims

1. Each State Party shall take appropriate measures within its means to provide assistance and protection to victims of offences covered by this Convention, in particular in cases of threat of retaliation or intimidation.

2. Each State Party shall establish appropriate procedures to provide access to compensation and restitution for victims of offences covered by this Convention.

3. Each State Party shall, subject to its domestic law, enable views and concerns of victims to be presented and considered at appropriate stages of criminal proceedings against offenders in a manner not prejudicial to the rights of the defence.

Article 26

Measures to enhance cooperation with law enforcement authorities

1. Each State Party shall take appropriate measures to encourage persons who participate or who have participated in organized criminal groups:

(a) To supply information useful to competent authorities for investigative and evidentiary purposes on such matters as:

(i) The identity, nature, composition, structure, location or activities of organized criminal groups;

(ii) Links, including international links, with other organized criminal groups;

(iii) Offences that organized criminal groups have committed or may commit;

(b) To provide factual, concrete help to competent authorities that may contribute to depriving organized criminal groups of their resources or of the proceeds of crime.

2. Each State Party shall consider providing for the possibility, in appropriate cases, of mitigating punishment of an accused person who provides substantial cooperation in the investigation or prosecution of an offence covered by this Convention.

3. Each State Party shall consider providing for the possibility, in accordance with fundamental principles of its domestic law, of granting immunity from prosecution to a person who provides substantial cooperation in the investigation or prosecution of an offence covered by this Convention.

4. Protection of such persons shall be as provided for in article 24 of this Convention.

5. Where a person referred to in paragraph 1 of this article located in one State Party can provide substantial cooperation to the competent authorities of another State Party, the States Parties concerned may consider entering into agreements or arrangements, in accordance with their domestic law, concerning the potential provision by the other State Party of the treatment set forth in paragraphs 2 and 3 of this article.

Article 27

Law enforcement cooperation

1. States Parties shall cooperate closely with one another, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, to enhance the effectiveness of law enforcement action to combat the offences covered by this Convention. Each State Party shall, in particular, adopt effective measures:

(a) To enhance and, where necessary, to establish channels of communication between their competent authorities, agencies and services in order to facilitate the secure and rapid exchange of information concerning all aspects of the offences covered by this Convention, including, if the States Parties concerned deem it appropriate, links with other criminal activities;

(b) To cooperate with other States Parties in conducting inquiries with respect to offences covered by this Convention concerning:

(i) The identity, whereabouts and activities of persons suspected of involvement in such offences or the location of other persons concerned;

(ii) The movement of proceeds of crime or property derived from the commission of such offences;

(iii) The movement of property, equipment or other instrumentalities used or intended for use in the commission of such offences;

(c) To provide, when appropriate, necessary items or quantities of substances for analytical or investigative purposes;

(d) To facilitate effective coordination between their competent authorities, agencies and services and to promote the exchange of personnel and other experts, including, subject to bilateral agreements or arrangements between the States Parties concerned, the posting of liaison officers;

(e) To exchange information with other States Parties on specific means and methods used by organized criminal groups, including, where applicable, routes and conveyances and the use of false identities, altered or false documents or other means of concealing their activities;

(f) To exchange information and coordinate administrative and other measures taken as appropriate for the purpose of early identification of the offences covered by this Convention.

2. With a view to giving effect to this Convention, States Parties shall consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on direct cooperation between their law enforcement agencies and, where such agreements or arrangements already exist, amending them. In the absence of such agreements or arrangements between the States Parties concerned, the Parties may consider this Convention as the basis for mutual law enforcement cooperation in respect of the offences covered by this Convention. Whenever appropriate, States Parties shall make full use of agreements or arrangements, including international or regional organizations, to enhance the cooperation between their law enforcement agencies.

3. States Parties shall endeavour to cooperate within their means to respond to transnational organized crime committed through the use of modern technology.

Article 28

Collection, exchange and analysis of information on the nature of organized crime

1. Each State Party shall consider analysing, in consultation with the scientific and academic communities, trends in organized crime in its territory, the circumstances in which organized crime operates, as well as the professional groups and technologies involved.

2. States Parties shall consider developing and sharing analytical expertise concerning organized criminal activities with each other and through international and regional organizations. For that purpose, common definitions, standards and methodologies should be developed and applied as appropriate.

3. Each State Party shall consider monitoring its policies and actual measures to combat organized crime and making assessments of their effectiveness and efficiency.

Article 29

Training and technical assistance

1. Each State Party shall, to the extent necessary, initiate, develop or improve specific training programmes for its law enforcement personnel, including prosecutors, investigating magistrates and customs personnel, and other personnel charged with the prevention, detection and control of the offences covered by this Convention. Such programmes may include secondments and exchanges of staff. Such programmes shall deal, in particular and to the extent permitted by domestic law, with the following:

(a) Methods used in the prevention, detection and control of the offences covered by this Convention;

(b) Routes and techniques used by persons suspected of involvement in offences covered by this Convention, including in transit States, and appropriate countermeasures;

(c) Monitoring of the movement of contraband;

(d) Detection and monitoring of the movements of proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities and methods used for the transfer, concealment or disguise of such proceeds, property, equipment or other instrumentalities, as well as methods used in combating money-laundering and other financial crimes;

(e) Collection of evidence;

(f) Control techniques in free trade zones and free ports;

(g) Modern law enforcement equipment and techniques, including electronic surveillance, controlled deliveries and undercover operations;

(h) Methods used in combating transnational organized crime committed through the use of computers, telecommunications networks or other forms of modern technology; and

(i) Methods used in the protection of victims and witnesses.

2. States Parties shall assist one another in planning and implementing research and training programmes designed to share expertise in the areas referred to in paragraph 1 of this article and to that end shall also, when appropriate, use regional and international conferences and seminars to

promote cooperation and to stimulate discussion on problems of mutual concern, including the special problems and needs of transit States.

3. States Parties shall promote training and technical assistance that will facilitate extradition and mutual legal assistance. Such training and technical assistance may include language training, secondments and exchanges between personnel in central authorities or agencies with relevant responsibilities.

4. In the case of existing bilateral and multilateral agreements or arrangements, States Parties shall strengthen, to the extent necessary, efforts to maximize operational and training activities within international and regional organizations and within other relevant bilateral and multilateral agreements or arrangements.

Article 30

Other measures: implementation of the Convention through economic development and technical assistance

1. States Parties shall take measures conducive to the optimal implementation of this Convention to the extent possible, through international cooperation, taking into account the negative effects of organized crime on society in general, in particular on sustainable development.

2. States Parties shall make concrete efforts to the extent possible and in coordination with each other, as well as with international and regional organizations:

(a) To enhance their cooperation at various levels with developing countries, with a view to strengthening the capacity of the latter to prevent and combat transnational organized crime;

(b) To enhance financial and material assistance to support the efforts of developing countries to fight transnational organized crime effectively and to help them implement this Convention successfully;

(c) To provide technical assistance to developing countries and countries with economies in transition to assist them in meeting their needs for the implementation of this Convention. To that end, States Parties shall endeavour to make adequate and regular voluntary contributions to an account specifically designated for that purpose in a United Nations funding mechanism. States Parties may also give special consideration, in accordance with their domestic law and the provisions of this Convention, to contributing to the aforementioned account a percentage of the money or of the corresponding value of proceeds of crime or property confiscated in accordance with the provisions of this Convention;

(d) To encourage and persuade other States and financial institutions as appropriate to join them in efforts in accordance with this article, in particular by providing more training programmes and modern equipment to

developing countries in order to assist them in achieving the objectives of this Convention.

3. To the extent possible, these measures shall be without prejudice to existing foreign assistance commitments or to other financial cooperation arrangements at the bilateral, regional or international level.

4. States Parties may conclude bilateral or multilateral agreements or arrangements on material and logistical assistance, taking into consideration the financial arrangements necessary for the means of international cooperation provided for by this Convention to be effective and for the prevention, detection and control of transnational organized crime.

Article 31

Prevention

1. States Parties shall endeavour to develop and evaluate national projects and to establish and promote best practices and policies aimed at the prevention of transnational organized crime.

2. States Parties shall endeavour, in accordance with fundamental principles of their domestic law, to reduce existing or future opportunities for organized criminal groups to participate in lawful markets with proceeds of crime, through appropriate legislative, administrative or other measures. These measures should focus on:

(a) The strengthening of cooperation between law enforcement agencies or prosecutors and relevant private entities, including industry;

(b) The promotion of the development of standards and procedures designed to safeguard the integrity of public and relevant private entities, as well as codes of conduct for relevant professions, in particular lawyers, notaries public, tax consultants and accountants;

(c) The prevention of the misuse by organized criminal groups of tender procedures conducted by public authorities and of subsidies and licences granted by public authorities for commercial activity;

(d) The prevention of the misuse of legal persons by organized criminal groups; such measures could include:

(i) The establishment of public records on legal and natural persons involved in the establishment, management and funding of legal persons;

(ii) The introduction of the possibility of disqualifying by court order or any appropriate means for a reasonable period of time persons convicted of offences covered by this Convention from acting as directors of legal persons incorporated within their jurisdiction;

(iii) The establishment of national records of persons disqualified from acting as directors of legal persons; and

(iv) The exchange of information contained in the records referred to in subparagraphs (d) (i) and (iii) of this paragraph with the competent authorities of other States Parties.

3. States Parties shall endeavour to promote the reintegration into society of persons convicted of offences covered by this Convention.

4. States Parties shall endeavour to evaluate periodically existing relevant legal instruments and administrative practices with a view to detecting their vulnerability to misuse by organized criminal groups.

5. States Parties shall endeavour to promote public awareness regarding the existence, causes and gravity of and the threat posed by transnational organized crime. Information may be disseminated where appropriate through the mass media and shall include measures to promote public participation in preventing and combating such crime.

6. Each State Party shall inform the Secretary-General of the United Nations of the name and address of the authority or authorities that can assist other States Parties in developing measures to prevent transnational organized crime.

7. States Parties shall, as appropriate, collaborate with each other and relevant international and regional organizations in promoting and developing the measures referred to in this article. This includes participation in international projects aimed at the prevention of transnational organized crime, for example by alleviating the circumstances that render socially marginalized groups vulnerable to the action of transnational organized crime.

Article 32

Conference of the Parties to the Convention

1. A Conference of the Parties to the Convention is hereby established to improve the capacity of States Parties to combat transnational organized crime and to promote and review the implementation of this Convention.

2. The Secretary-General of the United Nations shall convene the Conference of the Parties not later than one year following the entry into force of this Convention. The Conference of the Parties shall adopt rules of procedure and rules governing the activities set forth in paragraphs 3 and 4 of this article (including rules concerning payment of expenses incurred in carrying out those activities).

3. The Conference of the Parties shall agree upon mechanisms for achieving the objectives mentioned in paragraph 1 of this article, including:

(a) Facilitating activities by States Parties under articles 29, 30 and 31 of this Convention, including by encouraging the mobilization of voluntary contributions;

(b) Facilitating the exchange of information among States Parties on patterns and trends in transnational organized crime and on successful practices for combating it;

(c) Cooperating with relevant international and regional organizations and non-governmental organizations;

(d) Reviewing periodically the implementation of this Convention;

(e) Making recommendations to improve this Convention and its implementation.

4. For the purpose of paragraphs 3 (d) and (e) of this article, the Conference of the Parties shall acquire the necessary knowledge of the measures taken by States Parties in implementing this Convention and the difficulties encountered by them in doing so through information provided by them and through such supplemental review mechanisms as may be established by the Conference of the Parties.

5. Each State Party shall provide the Conference of the Parties with information on its programmes, plans and practices, as well as legislative and administrative measures to implement this Convention, as required by the Conference of the Parties.

Article 33

Secretariat

1. The Secretary-General of the United Nations shall provide the necessary secretariat services to the Conference of the Parties to the Convention.

2. The secretariat shall:

(a) Assist the Conference of the Parties in carrying out the activities set forth in article 32 of this Convention and make arrangements and provide the necessary services for the sessions of the Conference of the Parties;

(b) Upon request, assist States Parties in providing information to the Conference of the Parties as envisaged in article 32, paragraph 5, of this Convention; and

(c) Ensure the necessary coordination with the secretariats of relevant international and regional organizations.

Article 34

Implementation of the Convention

1. Each State Party shall take the necessary measures, including legislative and administrative measures, in accordance with fundamental principles of its domestic

law, to ensure the implementation of its obligations under this Convention.

2. The offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention shall be established in the domestic law of each State Party independently of the transnational nature or the involvement of an organized criminal group as described in article 3, paragraph 1, of this Convention, except to the extent that article 5 of this Convention would require the involvement of an organized criminal group.

3. Each State Party may adopt more strict or severe measures than those provided for by this Convention for preventing and combating transnational organized crime.

Article 35

Settlement of disputes

1. States Parties shall endeavour to settle disputes concerning the interpretation or application of this Convention through negotiation.

2. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Convention that cannot be settled through negotiation within a reasonable time shall, at the request of one of those States Parties, be submitted to arbitration. If, six months after the date of the request for arbitration, those States Parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those States Parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in accordance with the Statute of the Court.

3. Each State Party may, at the time of signature, ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention, declare that it does not consider itself bound by paragraph 2 of this article. The other States Parties shall not be bound by paragraph 2 of this article with respect to any State Party that has made such a reservation.

4. Any State Party that has made a reservation in accordance with paragraph 3 of this article may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 36

Signature, ratification, acceptance, approval and accession

1. This Convention shall be open to all States for signature from 12 to 15 December 2000 in Palermo, Italy,

and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 12 December 2002.

2. This Convention shall also be open for signature by regional economic integration organizations provided that at least one member State of such organization has signed this Convention in accordance with paragraph 1 of this article.

3. This Convention is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. A regional economic integration organization may deposit its instrument of ratification, acceptance or approval if at least one of its member States has done likewise. In that instrument of ratification, acceptance or approval, such organization shall declare the extent of its competence with respect to the matters governed by this Convention. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

4. This Convention is open for accession by any State or any regional economic integration organization of which at least one member State is a Party to this Convention. Instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. At the time of its accession, a regional economic integration organization shall declare the extent of its competence with respect to matters governed by this Convention. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

Article 37

Relation with protocols

1. This Convention may be supplemented by one or more protocols.

2. In order to become a Party to a protocol, a State or a regional economic integration organization must also be a Party to this Convention.

3. A State Party to this Convention is not bound by a protocol unless it becomes a Party to the protocol in accordance with the provisions thereof.

4. Any protocol to this Convention shall be interpreted together with this Convention, taking into account the purpose of that protocol.

Article 38

Entry into force

1. This Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fortieth

instrument of ratification, acceptance, approval or accession. For the purpose of this paragraph, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

2. For each State or regional economic integration organization ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention after the deposit of the fortieth instrument of such action, this Convention shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit by such State or organization of the relevant instrument.

Article 39

Amendment

1. After the expiry of five years from the entry into force of this Convention, a State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations, who shall thereupon communicate the proposed amendment to the States Parties and to the Conference of the Parties to the Convention for the purpose of considering and deciding on the proposal. The Conference of the Parties shall make every effort to achieve consensus on each amendment. If all efforts at consensus have been exhausted and no agreement has been reached, the amendment shall, as a last resort, require for its adoption a two-thirds majority vote of the States Parties present and voting at the meeting of the Conference of the Parties.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote under this article with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Convention. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs and *vice versa*.

3. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article is subject to ratification, acceptance or approval by States Parties.

4. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force in respect of a State Party ninety days after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of an instrument of ratification, acceptance or approval of such amendment.

5. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties which have expressed their consent to be bound by it. Other States Parties shall still be bound by the provisions of this Convention and any earlier amendments that they have ratified, accepted or approved.

Article 40

Denunciation

1. A State Party may denounce this Convention by written notification to the Secretary-General of the United Nations. Such denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. A regional economic integration organization shall cease to be a Party to this Convention when all of its member States have denounced it.

3. Denunciation of this Convention in accordance with paragraph 1 of this article shall entail the denunciation of any protocols thereto.

Article 41

Depositary and languages

1. The Secretary-General of the United Nations is designated depositary of this Convention.

2. The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

In witness whereof, the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Convention.”

„Az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezmény

1. cikk

Az Egyezmény célja

Az Egyezmény célja elősegíteni a nemzetközi szervezett bűnözés hatékonyabb megelőzésére és leküzdésére irányuló együttműködést.

2. cikk

Fogalmak

Az Egyezmény alkalmazásában

a) „szervezett bűnözői csoport”: bizonyos ideig fennálló, három vagy több főből álló strukturált csoport, amely összehangoltan működik egy vagy több, a jelen Egyez-

ményben meghatározott súlyos bűncselekmény elkövetése céljából, közvetlen vagy közvetett módon pénzügyi vagy más anyagi haszon megszerzésére törekedve;

b) „súlyos bűncselekmény”: legalább négy év szabadságvesztéssel vagy súlyosabb büntetéssel büntethető bűncselekményt megvalósító magatartás;

c) „strukturált csoport”: nem egyetlen bűncselekmény azonnali végrehajtására, és nem alkalmalszerűen létrehozott csoport, amelyben nem szükséges, hogy tagjai pontosan meghatározott szerepekkel rendelkezzenek, vagy hogy tagsága állandó legyen, illetőleg fejlett hierarchiával rendelkezzen;

d) „vagyon”: bármilyen típusú vagyontárgy, legyen az anyagi vagy szellemi, ingó vagy ingatlan, tárgyi vagy eszmei, továbbá az ilyen vagyontárgy tulajdonjogát igazoló, vagy abban lévő érdekeltséget bizonyító jogi dokumentumok vagy okiratok;

e) „bűncselekményből származó jövedelem”: bűncselekmény elkövetéséből közvetlenül vagy közvetetten származó, vagy szerzett bármely vagyon;

f) „lefoglalás”: vagyon átruházásának, átalakításának, rendelkezési jogának vagy elmozdításának ideiglenes tilalma, illetve a vagyon felett gyakorolt ideiglenes őrzés, illetve ellenőrzés bíróság vagy más illetékes hatóság által kiadott rendelkezés alapján;

g) „elkobzás”, amely adott esetben magában foglalja a vagyonelkobzást is: a vagyontól való végleges megfosztás bíróság vagy más illetékes hatóság rendelkezése alapján;

h) „alapbűncselekmény”: bármely bűncselekmény, amelyből az a jövedelem származik, amely a jelen Egyezmény 6. cikkében meghatározott bűncselekmény tárgyává válhat;

i) „ellenőrzött szállítás”: azt az eljárást jelenti, amelynek során törvénytelen vagy gyanús szállítmányokat ki- és beengednek, illetve átengednek egy vagy több állam területén, azok illetékes hatóságainak tudtával és felügyelete alatt, bűncselekmény felderítése, illetve a bűncselekmény elkövetésében résztvevő személyek azonosítása céljából;

j) „regionális gazdasági integrációs szervezet”: egy adott régió szuverén államaiból létrehozott szervezet, amelyre tagállamai a jelen Egyezmény által szabályozott ügyekben jogkört ruháztak át, és amely – saját eljárásrendjével összhangban – kellő felhatalmazással rendelkezik az Egyezmény aláírására, megerősítésére, elfogadására, jóváhagyására, illetve az ahhoz történő csatlakozásra azzal, hogy a jelen Egyezményben „Részes Államok”-ra való hivatkozás az ilyen szervezetekre csak hatáskörük keretein belül érvényes.

3. cikk

Alkalmazási terület

(1) A jelen Egyezmény, ha ettől eltérő rendelkezést nem tartalmaz:

a) a jelen Egyezmény 5., 6., 8., és 23. cikkeiben meghatározott bűncselekmények; és

b) a jelen Egyezmény 2. cikkében meghatározott súlyos bűncselekmények megelőzésére, felderítésére, nyomozására és üldözésére terjed ki, amennyiben a bűncselekmény nemzetközi jellegű és szervezett bűnözői csoport vesz benne részt.

(2) A jelen cikk (1) bekezdése alkalmazásában egy bűncselekmény akkor nemzetközi jellegű, ha

a) azt több mint egy államban követik el;

b) azt egy államban követik el, de előkészítésének, tervezésének, irányításának és ellenőrzésének jelentős részét egy másik államban végzik;

c) azt egy államban követik el, de olyan szervezett bűnözői csoport vesz benne részt, amely egynél több államban folytat bűnöző tevékenységeket; vagy

d) azt egy államban követik el, de jelentős hatással van egy másik államra nézve.

4. cikk

A szuverenitás védelme

(1) A Részes Államok a jelen Egyezményből fakadó kötelezettségeiket oly módon teljesítik, amely megfelel az államok szuverén egyenlősége és területi sérthetetlensége, valamint a más államok belügyeibe való be nem avatkozás elveinek.

(2) A jelen Egyezmény egyetlen rendelkezése nem jogosít fel egyetlen Részes Államot sem egy másik állam területén olyan joghatóság gyakorlására, illetve funkciók ellátására, amelyek az adott állam hazai joga alapján kizárólag a hazai hatóságok számára vannak fenntartva.

5. cikk

Szervezett bűnözői csoportban való részvétel bűncselekménnyé nyilvánítása

(1) Minden Részes Állam olyan jogalkotási és egyéb intézkedéseket fogad el, amelyek szükségesek lehetnek ahhoz, hogy szándékos elkövetés esetén bűncselekménnyé nyilvánítsa:

a) az alábbiak valamelyikét vagy mindkettőt olyan önálló bűncselekménnyé, amely elkülönül a bűncselekmények kísérletét vagy végrehajtását magában foglaló cselekményektől:

(i) megállapodást egy vagy több más személlyel közvetlen vagy közvetett pénzügyi vagy más anyagi haszon megszerzésére irányuló, súlyos bűncselekmény elkövetésében, amely – ahol azt a hazai jog megköveteli – magában foglalja a résztvevők egyikének a megállapodás teljesítése

érdekében tett cselekményét, vagy magában foglal egy szervezett bűnözői csoportot;

(ii) olyan személy magatartását, aki a szervezett bűnözői csoport céljának vagy általános értelemben vett bűnös tevékenységének, illetve az adott bűncselekmény elkövetésére irányuló szándékának tudatában aktívan részt vesz a

(a) szervezett bűnözői csoport bűnös tevékenységeiben;

(b) a szervezett bűnözői csoport egyéb tevékenységeiben annak tudatában, hogy részvétele hozzájárul a fent leírt bűnös cél eléréséhez;

b) szervezett bűnözői csoport részvételével megvalósuló súlyos bűncselekmény elkövetésének szervezését, irányítását, elősegítését, támogatását, lehetővé tételét, tanácsokkal segítését.

(2) A jelen cikk (1) bekezdésében hivatkozott tudomásra, szándékra, célra, célzatra vagy beleegyezésre objektív ténybeli körülményekből lehessen következtetni.

(3) Azok a Részes Államok, amelyek hazai joga megköveteli szervezett bűnözői csoport részvételét a jelen cikk (1) bekezdés a) pontjának (i) alpontja szerint meghatározott bűncselekmények megállapíthatóságához, biztosítását, hogy hazai joguk fedje le az összes olyan súlyos bűncselekményt, amelyben szervezett bűnözői csoportok vesznek részt. Az ilyen Részes Államok, valamint azok a Részes Államok, amelyek hazai joga megköveteli a jelen cikk (1) bekezdés a) pontjának (i) alpontja szerint meghatározott bűncselekmények megállapíthatóságához a megállapodás végrehajtására irányuló cselekményt, szintén kötelesek erről értesíteni az Egyesült Nemzetek főtitkárát, amikor a jelen Egyezmény aláírására, illetve a megerősítő, elfogadó, jóváhagyó okiratok letétbe helyezésére, illetve az ahhoz történő csatlakozásra sor kerül.

6. cikk

A bűncselekményből származó jövedelmek tisztázása és a bűncselekménnyé nyilvánítása

(1) Minden Részes Állam hazai jogának alapelveivel összhangban olyan jogalkotási és egyéb intézkedéseket fogad el, amelyek szükségesek lehetnek ahhoz, hogy szándékos elkövetés esetén bűncselekménnyé nyilváníthatósság:

a) (i) a vagyon átalakítását vagy átruházását, annak ismeretében, hogy e vagyon bűncselekményből származó jövedelem, azzal a céllal, hogy e vagyon törvénytelen eredetét eltitkolják vagy leplezzék, vagy az alapbűncselekmény elkövetésében részt vevő személyt segítsék a tettehez fűződő jogkövetkezmények elkerülése érdekében;

(ii) a vagyon valódi természetének, forrásának, helyének, az azzal való rendelkezésnek, mozgásának, tulajdonának vagy az azon fennálló jogoknak az eltitkolását vagy leplezését, annak ismeretében, hogy az illető vagyon bűncselekményből származó jövedelem;

b) saját jogrendszerének alapelveivel összhangban

(i) a vagyon megszerzését, birtoklását, vagy felhasználását, tudva a birtokbavétel időpontjában, hogy az illető vagyon bűncselekményből származó jövedelem;

(ii) a jelen cikkben meghatározott bűncselekmények kísérlését, a bűncselekmények elkövetésére irányuló társulást, szövetkezést, az elkövetésben való részvételt, vagy az elkövetés elősegítését, támogatását, lehetővé tételét vagy az ahhoz történő tanácsadást.

(2) A jelen cikk (1) bekezdésének végrehajtása vagy alkalmazása érdekében

a) minden Részes Állam törekszik arra, hogy az alapbűncselekmények lehető legszélesebb körére alkalmazza a jelen cikk (1) bekezdését;

b) minden Részes Állam az alapbűncselekmények körébe felveszi a jelen Egyezmény 2. cikkében meghatározott, súlyos bűncselekményeket, továbbá a jelen Egyezmény 5., 8. és 23. cikkeivel összhangban megállapított bűncselekményeket. Azok a Részes Államok, amelyekben a törvény tételesen felsorolja az alapbűncselekményeket, minimális feltételként az ilyen jegyzékre felveszik a szervezett bűnözői csoportokkal összefüggésbe hozható bűncselekmények lehető legszélesebb körét;

c) a b) alpont értelmezésében az alapbűncselekmények egyaránt magukban foglalják az adott Részes Állam joghatóságán belül és kívül elkövetett bűncselekményeket. Mindazonáltal, egy adott Részes Állam joghatóságán kívül elkövetett bűncselekmény csak akkor számít alapbűncselekménnyek, ha az adott magatartás bűncselekménnyek minősül annak az államnak a hazai joga alapján, amelyben azt elkövették, és bűncselekmény lenne a jelen cikket végrehajtó vagy alkalmazó Részes Állam hazai joga szerint is, ha azt ott követték volna el;

d) minden Részes Állam köteles az Egyesült Nemzetek főtitkára részére megküldeni a jelen cikket hatályba léptető jogszabályainak, valamint azok bármely módosításának, vagy leírásának egy-egy példányát;

e) ha a Részes Állam hazai jogának alapelvei megkövetelik, lehet úgy is rendelkezni, hogy a jelen cikk (1) bekezdésében meghatározott bűncselekmények nem vonatkoznak olyan személyekre, akik az alapbűncselekményt elkövették;

f) a jelen cikk (1) bekezdésében a bűncselekmény tényállási elemeként hivatkozott tudomásra, szándékra vagy célzatra objektív ténybeli körülményekből lehet következtetni.

7. cikk

A pénzmosás leküzdésére hozandó intézkedések

(1) Minden Részes Állam

a) saját hatáskörén belül átfogó hazai jogszabályi és felügyeleti rendszert épít ki a bankok és nem banki pénzüzetek, és – ahol szükséges – egyéb, a pénzmosás szem-

pontjából különösen veszélyeztetett szervezetek számára, annak érdekében, hogy a pénzmosás minden formáját megakadályozza és felderítse. A fenti rendszerben hangsúlyozni kell az ügyfél-azonosításra, a nyilvántartások vezetésére és a gyanús ügyletek bejelentésére vonatkozó követelményeket;

b) a jelen Egyezmény 18. és 27. cikkeiben foglaltak érintetlenül hagyása mellett biztosítja, hogy a pénzmosás elleni fellépésre kijelölt államigazgatási, pénzügyi szabályozó, büntető és egyéb hatóságok (beleértve – ahol a hazai jog megengedi – az igazságügyi hatóságokat is) a hazai jogban előírt feltételekkel hazai és nemzetközi szinten együttműködhessenek és információt cserélhessenek, és ennek érdekében megvizsgálja egy pénzügyi felderítő egység felállításának lehetőségét, amelynek feladata a lehetséges pénzmosási tevékenységekre vonatkozó információk gyűjtése, elemzése és továbbítása.

(2) A Részes Államok megvizsgálják az olyan ésszerű intézkedések bevezetésének lehetőségét, amelyekkel a készpénz és a megfelelő átruházható értékpapírok nemzetközi mozgását észlelni és követni lehet, figyelemmel az információ megfelelő felhasználásának biztosítására, és anélkül, hogy a törvényes tőke mozgásokat bármely módon akadályoznák. A fenti intézkedések között szerepelhet olyan előírás, miszerint a magánszemélyek és a vállalkozások kötelesek bejelenteni a nagyobb összegű készpénz és a megfelelő átruházható értékpapírok határokon történő átvitelét.

(3) Felhívást kapnak a Részes Államok, hogy a hazai szabályozási és felügyeleti rendszernek a jelen cikk szerint történő létrehozása során, és a jelen Egyezmény egyéb rendelkezéseinek csorbítása nélkül, iránymutatóként vegyék figyelembe a pénzmosás elleni regionális, interregionális és többoldalú szervezetek vonatkozó kezdeményezéseit.

(4) A Részes Államok a pénzmosás leküzdése érdekében törekednek igazságszolgáltatási, büntető és pénzügyi szabályozó hatóságaik közötti globális, regionális, szubregionális és kétoldalú együttműködés fejlesztésére és támogatására.

8. cikk

A korrupció bűncselekményé nyilvánítása

(1) Minden Részes Állam olyan jogalkotási és egyéb intézkedéseket vezet be, amelyek szükségesek lehetnek ahhoz, hogy szándékos elkövetés esetén bűncselekménnyé nyilváníthatassák az alábbiakat:

a) hivatalos személy részére jogtalan előny ígérete, felkínálása vagy átadása, közvetlenül vagy közvetett módon, akár a hivatalos személy saját maga, akár más természetes vagy jogi személy számára, annak érdekében, hogy az illető hivatalos személy hivatali kötelezettségei teljesítése során valamit megtegyen, illetve ne tegyen meg;

b) hivatalos személy részéről jogtalan előny kérése vagy elfogadása, közvetlenül vagy közvetett módon, akár saját maga, akár más természetes vagy jogi személy számára, annak érdekében, hogy az illető hivatalos személy hivatali kötelezettségei teljesítése során valamit megtegyen, illetve ne tegyen meg.

(2) Minden Részes Állam megfontolja olyan jogalkotási és egyéb intézkedések bevezetését, amelyek szükségesek lehetnek ahhoz, hogy szándékos elkövetés esetén bűncselekménnyé nyilváníthatassák a jelen cikk (1) bekezdésében hivatkozott magatartásokat külföldi hivatalos személy, illetve nemzetközi szervezetben szolgálatot teljesítő személy vonatkozásában is. Hasonlóképpen, minden Részes Állam megfontolja a korrupció egyéb formái bűncselekménnyé nyilvánításának lehetőségét is.

(3) Minden Részes Állam meghozza azokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek lehetnek ahhoz, hogy a jelen cikkkel összhangban megállapított bűncselekményben bűnrészesként való részvételt is bűncselekménnyé nyilváníthatassák.

(4) A jelen cikk (1) bekezdése, illetve a 9. cikk értelmezésében „hivatalos személy” alatt állami tisztviselőt vagy olyan személyt kell érteni, aki a hazai jogban meghatározott közszolgálatot teljesít, annak a Részes Államnak a büntetőjoga alkalmazásában, amelyben az illető személy az említett funkciót betölti.

9. cikk

Korrupció elleni intézkedések

(1) A jelen Egyezmény 8. cikkében meghatározott intézkedéseken túlmenően minden Részes Állam – a lehetőségeinek mértékéig és jogrendszerével összhangban – jogalkotási, államigazgatási vagy más hatékony intézkedéseket fogad el a hivatalos személyek megvesztegethetetlenségének erősítésére, valamint megvesztegetésük megelőzésére, felderítésére és megbüntetésére.

(2) Minden Részes Állam intézkedéseket hoz annak biztosítása érdekében, hogy hatóságai hatékonyan lépjenek fel a hivatalos személyek megvesztegetésének megelőzése, felderítése és büntetése terén, ideértve az érintett hatóságok számára biztosított megfelelő függetlenséget is annak érdekében, hogy az eljárásukra gyakorolt illetéktelen befolyást elhárítsák.

10. cikk

A jogi személyek felelőssége

(1) Minden Részes Állam – hazai jogelveivel összhangban – olyan intézkedéseket fogad el, amelyek szükségesek lehetnek ahhoz, hogy a jogi személyek felelőssége megál-

lapítható legyen a szervezett bűnözői csoport részvételével elkövetett súlyos bűncselekményekben, illetve a jelen Egyezmény 5., 6., 8. és 23. cikkei szerint megállapított bűncselekményekben való részvétel esetén.

(2) A Részes Állam jogelveivel összhangban a jogi személy felelőssége lehet büntetőjogi, polgári jogi, vagy államigazgatási.

(3) A fenti felelősség nem érinti azoknak a természetes személyeknek a büntetőjogi felelősségét, akik a bűncselekményt ténylegesen elkövették.

(4) Minden Részes Állam különösképpen azt biztosítja, hogy a jelen cikkkel összhangban felelőssé tett jogi személyek hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetőjogi vagy nem büntetőjogi szankciók alá essenek, ideértve a pénzügyi szankciókat is.

11. cikk

Büntetőeljárás, ítélet és szankciók

(1) Minden Részes Állam a jelen Egyezmény 5., 6., 8. és 23. cikkei szerint megállapított bűncselekmények elkövetésére olyan szankciókat alkalmaz, amelyek figyelembe veszik az adott bűncselekmény súlyosságát.

(2) Minden Részes Állam törekszik annak biztosítására, hogy a hazai jogában biztosított diszkrecionális jogköröket, melyek a jelen Egyezményben meghatározott bűncselekmények elkövetése miatt üldözött személyek elleni büntetőeljáráshoz kapcsolódnak, úgy alkalmazzák, hogy az ilyen bűncselekmények tekintetében a bűnüldözési intézkedések hatékonysága maximális legyen, és figyelemmel legyen az ilyen bűncselekmények elkövetésétől történő visszatartás szükségességére.

(3) A jelen Egyezmény 5., 6., 8. és 23. cikkei szerint megállapított bűncselekmények esetén minden Részes Állam – hazai jogával összhangban és kellő figyelemmel a védelem jogaira – megfelelő intézkedéseket hoz annak biztosítására, hogy a terhelt tárgyalásig vagy fellebbezésig történő szabadlábon hagyása kérdésében hozott döntésekben vegyék figyelembe annak szükségességét, hogy a terhelt jelenlétét biztosítani kell a későbbi büntetőeljárásban.

(4) Minden Részes Állam biztosítja, hogy bíróságai és egyéb illetékes hatóságai szem előtt tartják a jelen Egyezményben meghatározott bűncselekmények súlyos természetét, amikor az ilyen bűncselekmény miatt elítéltek korai szabadításának, illetve feltételes szabadlábra helyezésének, próbára bocsátásának lehetőségét vizsgálják.

(5) Minden Részes Állam – ahol szükséges – hazai jogában biztosítja, hogy a jelen Egyezményben meghatározott bármely bűncselekmény miatt folytatott eljárás megindítására megfelelően hosszú elévülési idő álljon rendelkezésre, illetve szintén egy hosszabb időszakot biztosít olyan

esetekben, ha a feltételezett elkövető kijátszotta az igazságszolgáltatást.

(6) A jelen Egyezménynek egyetlen rendelkezése sem érinti azt az alapelvet, hogy a benne leírt bűncselekmények meghatározása, az alkalmazandó jogi védelem, illetőleg egyéb, a magatartás törvényességét szabályozó jogelvek szabályozása a Részes Állam hazai joga számára van fenntartva, és hogy az ilyen bűncselekményeket a hazai jog alapján kell üldözni és büntetni.

12. cikk

Elkobzás és lefoglalás

(1) A Részes Államok a saját hazai jogrendszerük adta lehető legszélesebb körben olyan intézkedéseket fogadnak el, amelyek szükségesek lehetnek ahhoz, hogy el lehessen kobozni az alábbiakat:

a) a jelen Egyezményben meghatározott bűncselekményekből származó jövedelmeket, illetve az ilyen jövedelemmel megegyező értékű vagyont;

b) a jelen Egyezményben meghatározott bűncselekmények elkövetéséhez használt, vagy annak elkövetésére szánt vagyont, felszerelést vagy eszközöket.

(2) A Részes Államok olyan intézkedéseket fogadnak el, amelyek szükségesek lehetnek ahhoz, hogy lehetővé tegyék a jelen cikk (1) bekezdésében említett vagyontárgyak későbbi elkobzás céljából történő azonosítását, nyomon követését vagy lefoglalását.

(3) Amennyiben a bűncselekményből származó jövedelmet részben vagy egészben más vagyonná alakították vagy váltották át, akkor a jelen cikkben említett intézkedéseket az illető vagyontárgyakra kell alkalmazni a jövedelem helyett.

(4) Amennyiben a bűncselekményből származó jövedelmet törvényes forrásokból származó jövedelmekkel keverték össze, az ilyen vagyon a becsült jövedelem nagyságáig elkobozható, anélkül hogy a lefoglalásra vonatkozó jogkörök csorbulnának.

(5) A bűncselekményből származó jövedelemből, az ilyen jövedelemből átalakított vagy átváltott vagyonból, vagy az ilyen jövedelemmel összekevert vagyonból származó bevételre vagy egyéb anyagi előnyre is a jelen cikkben hivatkozott intézkedéseket kell alkalmazni, ugyanolyan módon és mértékben, mint a bűncselekményből származó jövedelem esetén.

(6) A jelen cikk és a 13. cikk alkalmazása érdekében minden Részes Állam feljogosítja bíróságait vagy illetékes hatóságait, hogy elrendeljék a banki, pénzügyi és kereskedelmi nyilvántartások rendelkezésre bocsátását, illetve lefoglalását. A Részes Államok a banktitokra való hivatkozással nem tagadhatják meg a jelen bekezdés előírásainak teljesítését.

(7) A Részes Államok megvizsgálhatják annak a lehetőségét, hogy a bűncselekmény elkövetőjének kelljen bizonyítani a feltételezeten bűncselekményből származó, elkobzás alá eső jövedelem vagy egyéb elkobozható vagyontörvényes eredetét, amennyiben ez összeegyeztethető a hazai jog elveivel, és az igazságügyi és egyéb eljárások természetével.

(8) A jelen cikk rendelkezései nem értelmezhetők oly módon, hogy jóhiszemű harmadik felek jogait csorbítsák.

(9) A jelen cikk egyetlen rendelkezése sem érinti azt az elvet, hogy az itt hivatkozott intézkedéseket az egyes Részes Államok hazai jogával összhangban és annak rendelkezései szerint kell meghatározni és végrehajtani.

13. cikk

Nemzetközi együttműködés az elkobzás érdekében

(1) Az a Részes Állam, amelyik egy másik, a jelen Egyezményben meghatározott bűncselekményben joghatósággal bíró Részes Államtól megkeresést kapott a jelen Egyezmény 12. cikkének (1) bekezdésében hivatkozott, az illető Részes Állam területén található, bűncselekményből származó jövedelem, vagyon felszerelés vagy más eszköz lefoglalására, a saját hazai jogrendszere adta lehetőségek legszélesebb körű kihasználásával

a) továbbítja a megkeresést illetékes hatóságaihoz elkobzási határozat beszerzése, és – a határozat meghozatalát követően – annak végrehajtására érdekében; vagy

b) illetékes hatóságaihoz végrehajtás céljából benyújtja a megkereső Részes Állam területén lévő bíróság által kiadott elkobzási határozatot, a jelen Egyezmény 12. cikkének (1) bekezdésével összhangban, amennyiben az a megkeresett Részes Állam területén található, bűncselekményből származó jövedelem, vagyon, felszerelés vagy más eszköz lefoglalására vonatkozik.

(2) A jelen Egyezményben meghatározott bűncselekményben joghatósággal bíró Részes Államtól érkező megkeresést követően a megkeresett Részes Állam intézkedéseket fogantat a jelen Egyezmény 12. cikkének (1) bekezdésében hivatkozott, bűncselekményből származó jövedelem, vagyon, eszköz vagy más segédeszköz azonosítása, nyomon követése vagy lefoglalása érdekében a megkereső Részes Állam, vagy a jelen cikk (1) bekezdése alapján benyújtott kérelemben megkeresett Részes Állam által történő későbbi elkobzása céljából.

(3) A jelen Egyezmény 18. cikke *mutatis mutandis* alkalmazandó a jelen cikkre is. A 18. cikk (15) bekezdésében meghatározott információkon túlmenően, a jelen cikk alapján benyújtott megkereséseknek az alábbiakat kell tartalmazniuk:

a) a jelen cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti megkeresés esetén az elkobzandó vagyon leírását, valamint annak a tényállásnak a kifejtését, amelyre a megkereső Részes

Állam a kérelmét alapítja, és amely elégséges ahhoz, hogy a megkeresett Részes Állam hazai joga szerint a határozatot beszerezhesse;

b) a jelen cikk (1) bekezdés b) pontja szerinti megkeresés esetén a megkereső Részes Állam által kiadott elkobzási határozatnak a jogilag elfogadható példányát, amelyre a kérelmet alapozták, a tényállás kifejtését, valamint az arra vonatkozó információkat, hogy milyen mértékig kéri a végzés végrehajtását;

c) a jelen cikk (2) bekezdése szerinti megkeresés esetén annak a tényállásnak a kifejtését, amelyre a megkereső Részes Állam hivatkozik, illetve a kért intézkedés leírását.

(4) A jelen cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott döntéseket és intézkedéseket a megkeresett Részes Állam hazai jogával és eljárási szabályaival összhangban és annak rendelkezései szerint, illetve olyan kétoldalú egyezmény, szerződés vagy megállapodás alapján hozza meg, amely az illető Részes Államot a megkereső Részes Állammal szemben kötelezi.

(5) Minden Részes Állam köteles az Egyesült Nemzetek főtitkára részére megküldeni a jelen cikket hatályba léptető jogszabályainak, valamint azok bármely módosításának, vagy leírásának egy-egy példányát.

(6) Ha valamely Részes Állam úgy dönt, hogy a jelen cikk (1) és (2) bekezdésében hivatkozott intézkedések meghozatalának feltételül szabja egy vonatkozó nemzetközi szerződés meglétét, az illető Részes Állam a jelen Egyezményt szükséges és elégséges szerződéses alapnak tekinti.

(7) A Részes Állam megtagadhatja a jelen cikk alapján történő együttműködést, ha az a bűncselekmény, amelyre a kérelem vonatkozik, nem tartozik a jelen Egyezmény hatálya alá.

(8) A jelen cikk rendelkezései nem értelmezhetők oly módon, hogy jóhiszemű harmadik felek jogait csorbítsák.

(9) A Részes Államok megvizsgálják olyan két- vagy többoldalú nemzetközi egyezmények, szerződések vagy megállapodások megkötésének lehetőségét, amelyek célja a jelen cikk alapján folytatandó nemzetközi együttműködés hatékonyságának javítása.

14. cikk

A bűncselekményből származó, elkobzott jövedelem és vagyon felhasználása

(1) A Részes Állam által a jelen Egyezmény 12. cikkének vagy a 13. cikkének (1) bekezdése alapján elkobzott, bűncselekményből származó jövedelmeket a Részes Állam hazai joga vagy közigazgatási eljárásai szerint használja fel.

(2) Ha valamely Részes Állam a jelen Egyezmény 13. cikke szerint egy másik Részes Állam megkeresése

alapján jár el, akkor a hazai jogában megengedett mértékig, és erre irányuló kérelem esetén elsőbbséget biztosít annak, hogy az elkobzott, bűncselekményből származó jövedelmeket vagy vagyont visszajuttassa a megkereső Részes Államnak annak érdekében, hogy az kártérítést nyújtasson a bűncselekmény áldozatainak, illetve visszaadhassa a bűncselekményből származó jövedelmet és vagyont jogos tulajdonosainak.

(3) Ha valamely Részes Állam a jelen Egyezmény 12. és 13. cikke értelmében egy másik Részes Állam megkeresése alapján jár el, külön megvizsgálhatja szerződés vagy megállapodás megkötésének lehetőségét az alábbiakról:

a) az érintett bűncselekményből származó jövedelem vagy vagyon, illetve a bűncselekményből származó jövedelem vagy vagyon értékesítéséből befolyt összegeknek vagy azok egy részének átutalásáról, a jelen Egyezmény 30. cikke (2) bekezdésének *c)* pontja szerint kijelölt szám lára, illetve a szervezett bűnözés elleni harcra szakosodott kormányközi szervezetek javára;

b) az érintett bűncselekményből származó jövedelem vagy vagyon, illetve a bűncselekményből származó jövedelem vagy vagyon értékesítéséből befolyt összegeknek vagy azok egy részének más Részes Államokkal történő rendszeres vagy eseti megosztásáról, hazai jogával vagy közigazgatási eljárásával összhangban.

15. cikk

Joghatóság

(1) Minden Részes Állam olyan intézkedéseket vezet be, amelyek szükségesek lehetnek ahhoz, hogy megállapítsa joghatóságát a jelen Egyezmény 5., 6., 8. és 23. cikkei szerint megállapított bűncselekmények kapcsán, amikor

a) a bűncselekményt az illető Részes Állam területén követték el;

b) a bűncselekményt az elkövetés időpontjában az illető Részes Állam lobogója alatt közlekedő hajó, vagy az illető Részes Állam törvényei szerint bejegyzett légi jármű fedélzetén követték el.

(2) A jelen Egyezmény 4. cikke értelmében, a Részes Állam akkor is megállapíthatja joghatóságát a fenti bűncselekmény felett, ha

a) a bűncselekményt az illető Részes Állam állampolgára ellen követik el;

b) a bűncselekményt az illető Részes Állam állampolgára vagy olyan hontalan személy követi el, aki tartósan annak területén él; vagy

c) a bűncselekmény:

(i) a jelen Egyezmény 5. cikkének (1) bekezdésében megállapítottak között szerepel és a Részes Állam terüle-

tén kívül követték el, egy másik, a területén elkövetett súlyos bűncselekményre tekintettel;

(ii) a jelen Egyezmény 6. cikk (1) bekezdés *b)* pontjának *(ii)* alpontjában megállapítottak között szerepel és a Részes Állam területén kívül követték el, egy a 6. cikk (1) bekezdés *a)* pontjának *(i)* vagy *(ii)*, vagy *b)* pontjának *(i)* alpontjában megállapított, a területén elkövetendő bűncselekményre tekintettel.

(3) A jelen Egyezmény 16. cikkének (10) bekezdése alkalmazása érdekében minden Részes Állam olyan intézkedéseket fogad el, amelyek szükségesek lehetnek ahhoz, hogy megállapítsa joghatóságát a jelen Egyezményben meghatározott bűncselekmények esetében akkor, amikor a feltételezett elkövető az ő területén tartózkodik, és akit kizárólag azért nem ad ki, mert az a saját állampolgára.

(4) Minden Részes Állam ezen kívül olyan intézkedéseket is bevezethet, amelyek szükségesek lehetnek ahhoz, hogy megállapítsa joghatóságát a jelen Egyezményben tárgyalt bűncselekmények felett, ha a feltételezett elkövető az ő területén tartózkodik, és nem adja ki az illető személyt.

(5) Ha egy, a jelen cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott joghatóságát gyakorló Részes Államnak értesítés útján, vagy egyéb módon a tudomására jut, hogy egy másik vagy több Részes Állam ugyanazon cselekmény miatt nyomozást, büntető vagy bírósági eljárást folytat, az illető Részes Államok illetékes hatóságai szükség esetén egyeztetnek egymással lépéseik összehangolása érdekében.

(6) A jelen Egyezmény, az általános nemzetközi jogi normákat nem érintve, nem zárja ki bármely Részes Állam hazai jogával összhangban megállapított bármilyen büntető joghatósága gyakorlását.

16. cikk

Kiadatás

(1) A jelen cikk alkalmazandó az Egyezményben meghatározott bűncselekményekre vagy olyan esetekben, amikor a 3. cikk (1) bekezdésének *a)* vagy *b)* pontjában meghatározott bűncselekményben szervezett bűnözői csoport is részt vesz, és a kiadatási kérelemben megnevezett személy a megkeresett Részes Állam területén tartózkodik, feltéve, hogy az a bűncselekmény, amely alapján kiadást kérnek, mind a megkereső, mind a megkeresett Részes Állam hazai joga szerint bűncselekménynek minősül.

(2) Ha a kiadatási kérelem több elkülönülő súlyos bűncselekményt tartalmaz, amelyek közül egyesek nem tartoznak a jelen Egyezmény hatálya alá, a megkeresett Részes Állam azokra a bűncselekményekre is alkalmazhatja a jelen cikk rendelkezéseit.

(3) Minden bűncselekmény, amelyre a jelen cikk alkalmazandó, kiadatást megalapozó bűncselekménynek tekintendő a Részes Államok között hatályban lévő kiadatási egyezményekben is. A Részes Államok vállalják, hogy az ilyen bűncselekményeket felveszik a kiadatást megalapozó bűncselekmények közé, a közöttük kötendő minden kiadatási egyezményben.

(4) Ha egy olyan Részes Állam, amelyik nemzetközi szerződés meglétéhez köti a kiadatást, egy olyan Részes Államtól kap kiadatási kérelmet, amellyel nem kötött kiadatási egyezményt, a kiadás jogi alapjaként számításba veheti a jelen Egyezményt olyan bűncselekmény esetében, amelyre a jelen cikk kiterjed.

(5) Azok a Részes Államok, amelyek nemzetközi szerződés meglétéhez kötik a kiadatást,

a) a jelen Egyezmény megerősítő, elfogadó, jóváhagyó vagy csatlakozási okiratainak letétbe helyezésekor tájékoztatják az Egyesült Nemzetek főtitkárát, hogy elfogadják-e a jelen Egyezményt jogi alapként a jelen Egyezményhez csatlakozott többi Részes Állammal folytatott kiadatási együttműködéshez; és

b) ha nem fogadják el a jelen Egyezményt jogi alapként a kiadatási együttműködéshez, akkor – ha lehetséges – a jelen Egyezményhez csatlakozott többi Részes Állammal kiadatási egyezményeket kötnek a jelen cikk rendelkezéseinek végrehajtása érdekében.

(6) Azok a Részes Államok, amelyek a kiadatást nem kötik nemzetközi szerződés meglétéhez, egymás között kiadatást megalapozó bűncselekménynek ismerik el a jelen cikk hatálya alá tartozó bűncselekményeket.

(7) A kiadás a megkereső Részes Állam hazai jogában, vagy a vonatkozó kiadatási egyezményben előírt feltételekkel történik ide értve – egyebek mellett – kiadásához szükséges minimális büntetési tételre vonatkozó feltételeket és azokat az indokokat, amelyekkel a megkeresett Részes Állam megtagadhatja a kiadatást.

(8) A Részes Államok hazai joguk rendelkezéseivel összhangban, törekednek a kiadatási eljárások felgyorsítására és az ahhoz kapcsolódó bizonyítási követelmények egyszerűsítésére az olyan bűncselekmények tekintetében, amelyek a jelen cikk hatálya alá tartoznak.

(9) A megkeresett Részes Állam hazai jogának és az általa megkötött kiadatási egyezmények rendelkezéseivel összhangban, a megkereső Részes Állam kérésére, amint kielégítő módon meggyőződött arról, hogy a körülmények úgy kívánják és az eset sürgős, jogosult a saját területén tartózkodó személyt, akinek a kiadatást kéri, őrizetbe venni, vagy egyéb megfelelő intézkedéseket tenni annak érdekében, hogy az illető jelenlétét biztosítsa a kiadatási eljárásban.

(10) Az a Részes Állam, amelynek a területén egy feltételezett elkövető tartózkodik, és a jelen cikk hatálya alá tartozó bűncselekmény kapcsán nem adja ki az illető személyt azzal az indokkal, hogy az illető a saját állampolgá-

ra, a kiadatást kérő Részes Állam megkeresésére, késedelem nélkül átadja az ügyet illetékes hatóságainak büntető-eljárás lefolytatása céljából. A nevezett hatóságok ugyanolyan módon hozzák meg döntésüket és folytatják le az eljárást, mint a Részes Állam hazai jogában meghatározott, más súlyos bűncselekmény esetében. Az érintett Részes Államok együttműködnek egymással, különösen az eljárási és bizonyítási kérdésekben annak érdekében, hogy biztosítsák az ilyen büntetőeljárás hatékonyságát.

(11) Amennyiben egy Részes Állam hazai joga a saját állampolgár kiadását, vagy egyéb átadását csak azzal a feltétellel engedélyezi, ha a kiadott személyt a kiadatási, vagy átadási kérelem alapját képező tárgyaláson vagy eljárásban kiszabott büntetés letöltése céljából visszaadják az őt kiadó Részes Államnak, továbbá ha a kiadó és a személy kiadását kérő Részes Állam ebben és egyéb – általuk szükségesnek ítélt – feltételekben megállapodtak, akkor az ilyen feltételekhez kötött kiadásnak vagy átadásnak teljesítenie kell a jelen cikk (10) bekezdésében előírt kötelezettséget.

(12) Amennyiben egy ítélet végrehajtása céljából kért kiadatást azzal az indokkal tagadnak meg, hogy az illető a megkeresett Részes Állam állampolgára, a megkeresett Részes Állam – ha a hazai joga azt lehetővé teszi, és az abban előírt követelményekkel összhangban – a megkereső Részes Állam kérésére, megvizsgálja a megkereső Részes Állam hazai joga szerint kiszabott ítélet, illetve annak még hátralévő része végrehajthatóságát.

(13) Minden személyt, aki ellen a jelen cikk hatálya alá eső bűncselekmények kapcsán eljárást folytatnak, az eljárás minden szakaszában tisztességes elbánásban kell részesíteni, ideértve mindazon jogok és garanciák biztosítását, amelyeket annak a Részes Államnak a hazai joga ír elő, amelynek a területén az illető személy tartózkodik.

(14) A jelen Egyezmény egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy az kötelezővé tenné a kiadatást olyan esetben, ha a megkeresett Részes Állam alapos indokkal feltételezi, hogy a kérelem az érintett személlyel szemben, annak neme, faji hovatartozása, vallása, nemzetisége, etnikai származása vagy politikai meggyőződése miatti üldözésére vagy megbüntetésére irányul, vagy, hogy a kérelem teljesítése bármely fenti okból sértené az illető személy helyzetét.

(15) A Részes Államok nem tagadhatják meg a kiadatást kizárólag azon az alapon, hogy a bűncselekménynek, megítélésük szerint, pénzügyi vonzatai is vannak.

(16) A kiadás megtagadását megelőzően a megkeresett Részes Állam – amennyiben indokolt – egyeztet a megkereső Részes Állammal, hogy megfelelő lehetőséget biztosítson számára véleményének kifejtésére és a váddal kapcsolatos tájékoztatás megadására.

(17) A Részes Államok törekednek a kiadás végrehajtását szolgáló vagy hatékonyságát javító két- és többoldalú megállapodások vagy egyezmények megkötésére.

17. cikk

Elítélt személyek átszállítása

A Részes Államok megfontolhatják két- vagy többoldalú megállapodások vagy egyezmények megkötését a jelen Egyezmény hatálya alá tartozó bűncselekmények miatt szabadságvesztésre ítélt vagy más szabadságelvonással járó intézkedés hatálya alatt álló személyek saját területükre történő átszállításáról annak érdekében, hogy büntetésüket ott tölthessék le.

18. cikk

Kölcsönös jogsegély

(1) A Részes Államok a 3. cikk szerint a jelen Egyezmény hatálya alá tartozó bűncselekményekhez kapcsolódóan a lehető legszélesebb körben biztosítják egymás számára a kölcsönös jogsegélyt a nyomozások, a vád- és bírósági eljárások területén, továbbá kölcsönösen hasonló segítséget nyújtanak egymásnak, amikor a megkereső Részes Állam alapos okkal feltételezi, hogy a 3. cikk (1) bekezdés *a)* vagy *b)* pontjában hivatkozott bűncselekmény nemzetközi jellegű, ideértve azokat az eseteket, amikor a bűncselekmény áldozatai, tanúi, jövedelmei, eszközei vagy bizonyítékai a megkeresett Részes Államban találhatók és a bűncselekményben szervezett bűnözői csoport is részt vett.

(2) Kölcsönös jogsegélyt kell nyújtani a megkeresett Részes Állam vonatkozó törvényeiben, egyezményeiben, megállapodásaiban és egyezségeiben megengedett lehető legszélesebb körben olyan bűncselekményekhez kapcsolódó nyomozásokban, vád- és bírósági eljárásokban, ahol a megkereső Részes Államban a jogi személy felelőssége a jelen Egyezmény 10. cikke szerint megállapítható.

(3) A jelen cikk értelmében nyújtandó kölcsönös jogsegély az alábbi célok bármelyike érdekében igényelhető:

a) személyektől bizonyíték vagy vallomás beszerzése;
b) igazságügyi hatóságok hivatalos iratainak kézbesítése;

c) kutatások, lefoglalások végrehajtása;

d) tárgyak és helyszínek szemléje;

e) tájékoztatás, bizonyítékok és szakértői vélemények biztosítása;

f) az adott ügyre vonatkozó iratok és nyilvántartási adatok – ideértve a kormányzati, banki, pénzügyi, vállalati és üzleti nyilvántartási adatokat is – eredetijének vagy hiteles másolatának átadása;

g) bűncselekményből származó jövedelmek, vagyon, eszközök vagy egyéb dolgok bizonyítási célból történő azonosítása és nyomon követése;

h) személyeknek a megkereső Részes Államban történő önkéntes megjelenésének elősegítése;

i) minden egyéb segítségnyújtási forma, amely nem elmentés a megkeresett Részes Állam hazai jogával.

(4) A hazai jog sérelme nélkül, a Részes Állam illetékes hatóságai előzetes megkeresés nélkül is tájékoztatást adhatnak büntető ügyekben egy másik Részes Állam illetékes hatósága részére, amennyiben úgy vélik, hogy a tájékoztatás segítheti a hatóságot a nyomozás vagy büntetőeljárás lefolytatásában vagy sikeres lezárásában, vagy az érintett Részes Államban alapjául szolgálhat a jelen Egyezmény szerinti megkeresés elkészítéséhez.

(5) A jelen cikk (4) bekezdése szerinti tájékoztatás adása nem sértheti a tájékoztatást nyújtó illetékes hatóságnak a saját államában folytatott nyomozását és büntetőeljárást. A tájékoztatást fogadó illetékes hatóság köteles betartani a tájékoztatásnak – akár ideiglenes – titokban tartására vonatkozó elvárásokat, illetve az annak felhasználására vonatkozó korlátozásokat. Ugyanakkor ez nem zárja ki, hogy a tájékoztatott Részes Állam eljárása során olyan bizonyítékot tárjon fel, amely a vádlott személyre nézve felmentő jellegű. Ilyen esetben a tájékoztatott Részes Állam a nyilvánosságra hozatal előtt köteles értesíteni a tájékoztató Részes Államot, illetve – kérés esetén – egyeztetni a tájékoztató Részes Állammal. Ha – kivételes esetben – nem lehetséges az előzetes értesítés, a tájékoztatott Részes Állam késedelem nélkül köteles értesíteni a tájékoztató Részes Államot a nyilvánosságra hozatalról.

(6) A jelen cikk rendelkezései nem érintik az egyéb, két- vagy többoldalú szerződés alapján fennálló kötelezettségeket, amelyek teljes körűen vagy részben irányadók a kölcsönös jogsegélyre.

(7) A jelen cikk (9)–(29) bekezdései akkor alkalmazandók a jelen cikk alapján előterjesztett megkeresésekre, ha a kérdéses Részes Államokat nem köti kölcsönös jogsegély-egyezmény. Ha a Részes Államokat köti ilyen egyezmény, akkor az illető egyezmény megfelelő rendelkezéseit kell alkalmazni, hacsak a Részes Államok meg nem állapodnak abban, hogy azok helyett a jelen cikk (9)–(29) bekezdéseit alkalmazzák. Ösztönözzük a Részes Államokat, hogy ezeket a bekezdéseket alkalmazzák, amennyiben azok elősegítik az együttműködést.

(8) A Részes Államok a banktitokra hivatkozva nem tagadhatják meg a jelen cikk szerinti kölcsönös jogsegélyt.

(9) A Részes Államok megtagadhatják a jelen cikk szerinti kölcsönös jogsegély teljesítését a cselekmény kettős büntethetőségének hiánya miatt. Ugyanakkor a megkeresett Részes Állam – saját elhatározása alapján – jogsegélyt nyújthat a saját belátása szerinti mértékig, függetlenül attól, hogy az adott cselekmény a megkeresett Részes Állam hazai joga alapján bűncselekménynek minősül-e.

(10) Az egyik Részes Állam területén fogvatartott vagy büntetését töltő személy, akinek megjelenését kéri egy másik Részes Államban azonosítás, vallomástétel céljából vagy egyéb célból, amely segítséget nyújthat a bizonyításhoz a jelen Egyezményben meghatározott bűncselek-

ménnyel kapcsolatos nyomozásban, vád- vagy bírósági eljárásban, az alábbi feltételek teljesülése esetén adható át:

a) az érintett személy szabad akaratából, kellő tájékoztatás után beleegyezik az átszállításba;

b) a két Résztes Állam illetékes hatóságai megállapodnak, az érintett Résztes Államok által megfelelőnek tartott feltételekkel.

(11) A jelen cikk (10) bekezdése alkalmazásában:

a) az a Résztes Állam, amelynek a személyt átadják, jogosult és köteles az átadott személyt őrizetben tartani, kivéve, ha az átadó Résztes Állam felhatalmazza vagy más képp rendelkezik;

b) az a Résztes Állam, amelynek a személyt átadják, kötelelem nélkül teljesíti azt a kötelezettségét, hogy az illető személyt az előre megállapodott időpontban visszaadja az átadó Résztes Állam őrizetébe, illetve a két Résztes Állam illetékes hatóságai által ettől eltérő megállapodását;

c) az a Résztes Állam, amelynek a személyt átadják, nem kérheti az átadó Résztes Államtól, hogy kiadatási eljárást indítson az illető személy visszaadásáért;

d) az átadott személynek az átadó Résztes Államban leltöltött büntetésébe be kell számítani azt az időt, amelyet az átvevő Résztes Állam őrizetében töltött.

(12) Abban a Résztes Államban, amelynek átadják, az érintett személyt – függetlenül annak állampolgárságától – nem lehet eljárás alá vonni, fogva tartani, büntetni, vagy személyes szabadságában bármely más módon korlátozni a megkeresett Résztes Államból történő elindulását megelőző cselekményekre, keresetekre vagy ítéletekre tekintettel, kivéve, ha az a Résztes Állam, amely a személyt a jelen cikk (10)–(11) bekezdései alapján átadja, ebbe beleegyezik.

(13) Minden Résztes Állam kijelöl egy központi hatóságot, amelynek feladata és hatásköre a kölcsönös jogsegélykérelmek átvétele és azok végrehajtása, vagy végrehajtás céljából az illetékes hatóságokhoz történő továbbítása. Ha valamely Résztes Államon belül külön régió vagy terület van, amelyben saját kölcsönös jogsegély-rendszer érvényes, akkor külön központi hatóságot jelölhet ki, amely a fenti feladatkört ellátja az illető régió vagy terület tekintetében. A központi hatóságok kötelesek biztosítani a kapott kérelmek gyors és szakszerű végrehajtását vagy továbbítását. Amennyiben a központi hatóság a kérelmet az illetékes hatósághoz továbbítja végrehajtás céljából, felhívja azt a kérelem gyors és szakszerű végrehajtására. A jelen Egyezmény megerősítő, elfogadó, jóváhagyó vagy csatlakozási okiratainak letétbe helyezésekor Minden Résztes Állam köteles tájékoztatni az Egyesült Nemzetek főtitkárát az erre a célra kijelölt központi hatóságáról. A kölcsönös jogsegélyre vonatkozó kérelmeket és az azokkal kapcsolatos összes tájékoztatást az egyes Résztes Államok által kijelölt központi hatósághoz kell továbbítani. Ez a követelmény nem érinti a Résztes Állam azon jogát, hogy előírja, hogy a fenti kérelmeket és értesítéseket diplomáciai úton, és sürgős esetekben – ha a Résztes Államok

ebben megállapodnak – ha lehetséges, a Nemzetközi Bűnügyi Rendőrség Szervezetén (INTERPOL) keresztül továbbítsák részére.

(14) A kérelmeket írásban, vagy ha ez lehetséges, bármely más módon, amely képes írott formátumban azt előállítani, a megkeresett Résztes Állam által elfogadott nyelven kell benyújtani olyan feltételekkel, amelyek a megkeresett Résztes Állam számára biztosítják a valóság ellenőrzését. A jelen Egyezmény megerősítő, elfogadó, jóváhagyó vagy csatlakozási okiratainak letétbe helyezésekor minden Résztes Állam köteles tájékoztatni az Egyesült Nemzetek főtitkárát a számára elfogadható nyelvről vagy nyelvekről. Sürgős esetekben, illetve amennyiben erről a Résztes Államok megállapodnak, a kérelmeket szóban is elő lehet terjeszteni, de azokat azonnal írásban is meg kell erősíteni.

(15) A kölcsönös jogsegélyre vonatkozó kérelem az alábbiakat tartalmazza:

a) a megkereső hatóság azonosító adatait;

b) a nyomozás, vád- vagy bírósági eljárás tárgyát és jellegét, amelyre a kérelem vonatkozik, valamint a nyomozást, vád- vagy bírósági eljárást folytató hatóság nevét és feladatkörét;

c) a legfontosabb tények összefoglalását, kivéve, ha a kérelem bírósági dokumentumok kézbesítésére vonatkozik;

d) a kért segítség leírását, valamint minden olyan különleges eljárási szabályt, amelynek a betartását a megkereső állam kéri;

e) ha lehetséges, minden érintett személy személyazonosságát, tartózkodási helyét és állampolgárságát; és

f) a kért bizonyíték, tájékoztatás vagy intézkedés célját.

(16) A megkeresett Résztes Állam további tájékoztatást kérhet, ha azt szükségesnek látja a megkeresésnek a hazai jogával összhangban történő teljesítéséhez, vagy ha az elősegítheti a megkeresés végrehajtását.

(17) A kérelmet a megkeresett Résztes Állam hazai jogával összhangban és – addig a mértékig, amennyiben az nem ellentétes a megkeresett Résztes Állam jogával és lehetséges – a kérelemben meghatározott eljárást követve kell teljesíteni.

(18) Ha egy személy valamely Résztes Állam területén tartózkodik, és egy másik Résztes Állam igazságügyi szerve kívánja meghallgatni mint tanút vagy szakértőt, akkor az előbbi Résztes Állam, ha lehetséges és a hazai jog alapelveivel összeegyeztethető, az utóbbi kérésére engedélyezheti, hogy a meghallgatást videokonferencia segítségével folytassák le, amennyiben a kérdéses személy számára nem lehetséges vagy nem kívánatos a megjelenés a megkereső Résztes Államban. A Résztes Államok megállapodhatnak úgy is, hogy az ilyen meghallgatást a megkereső Résztes Állam igazságügyi hatósága folytassa le a megkeresett Résztes Állam igazságügyi hatóságának részvételével.

(19) A megkereső Részes Állam a megkeresett Részes Állam által átadott információkat vagy bizonyítékokat a megkeresett Részes Állam előzetes hozzájárulása nélkül nem adhatja tovább vagy használhatja fel a kérelemben megjelölttől eltérő nyomozás, vád- vagy bírósági eljárás céljaira. A fenti előírás nem zárja ki, hogy a megkereső Részes Állam eljárása során olyan információt fedjen fel, amely a vádlottra nézve felmentő jellegű. Ilyen esetben a megkereső Részes Állam a nyilvánosságra hozatal előtt köteles értesíteni a megkeresett Részes Államot, illetve – kérés esetén – egyeztetni a megkeresett Részes Állammal. Ha – kivételes esetben – az előzetes értesítés nem lehetséges, a megkereső Részes Állam késedelem nélkül köteles értesíteni a megkeresett Részes Államot a nyilvánosságra hozatalról.

(20) A megkereső Részes Állam kérheti, hogy a megkeresett Részes Állam kezelje bizalmasan a kérelem tényét és tartalmát, kivéve a megkeresés teljesítéséhez szükséges mértékig. Ha a megkeresett Részes Állam nem tud a bizalmas kezelés követelményének eleget tenni, erről haladéktalanul tájékoztatja a megkereső Részes Államot.

(21) A kölcsönös jogsegély megtagadható,

a) ha a kérelmet nem a jelen cikk rendelkezéseivel összhangban nyújtják be;

b) ha a megkeresett Részes Állam úgy véli, hogy a kéres teljesítése valószínűleg sértene szuverenitását, biztonságát, közrendjét vagy más alapvető érdekeit;

c) ha a megkeresett Részes Állam hatóságai számára a hazai joga tiltja, hogy a kért intézkedést a saját joghatóságuk körében hasonló bűncselekmény miatt folytatott nyomozás, vád- vagy bírósági eljárás során alkalmazzák;

d) ha a megkeresés teljesítése a megkeresett Részes Állam jogrendszerének a kölcsönös jogsegélyre vonatkozó jogszabályaival ellentétes lenne.

(22) A Részes Államok nem tagadhatják meg a kölcsönös jogsegély iránti kérelem teljesítését kizárólag azon az alapon, hogy a bűncselekménynek megítélésük szerint pénzügyi vonzatai is vannak.

(23) A kölcsönös jogsegély megtagadását minden esetben indokolni kell.

(24) A megkeresett Részes Állam a kölcsönös jogsegélyre vonatkozó kérelmet a lehető legrövidebb időn belül teljesíti, és a megkereső Részes Állam által esetleg javasolt, lehetőleg magában a kérelemben megindokolt határidőket a legmesszebbmenőig figyelembe veszi. A megkeresett Részes Állam késedelem nélkül válaszol a megkereső Részes Államnak a kérelem intézésének állására vonatkozó indokolt érdeklődésére. A megkereső Részes Állam azonnal tájékoztatja a megkeresett Részes Államot, amint az előterjesztett jogsegélyre vonatkozó kérelem teljesítésére a továbbiakban már nem tart igényt.

(25) A megkeresett Részes Állam jogosult a kölcsönös jogsegély iránti kérelem teljesítését elhalasztani, arra ala-

pozva, hogy az akadályozza egy folyamatban lévő nyomozását, vád- vagy bírósági eljárását.

(26) Mielőtt a megkeresett Részes Állam a jelen cikk (21) bekezdése szerint elutasítana egy kérelmet, vagy a jelen cikk (25) bekezdése szerint elhalasztaná annak teljesítését, egyeztet a megkereső Részes Állammal arra vonatkozólag, hogy az általa szükségesnek tartott feltételekkel a jogsegély teljesíthető-e. Ha a megkereső Részes Állam elfogadja a jogsegély ilyen feltételek melletti teljesítését, akkor a jogsegélyt ezekkel a feltételekkel teljesíteni kell.

(27) A jelen cikk (12) bekezdésében foglaltak alkalmazásának sérelme nélkül, az a tanú, szakértő vagy más személy, aki a megkereső Részes Állam kérésére beleegyezik, hogy a megkereső Részes Állam területén folyó eljárásban bizonyítékot szolgáltat, vagy segítséget nyújt egy ott folyó nyomozásban, vád- vagy bírósági eljárásban, annak területén nem vonható eljárás alá, nem tartható fogva, nem büntethető vagy személyes szabadságában egyébként nem korlátozható a megkeresett Részes Államból történő elindulását megelőző cselekmények, keresetek vagy ítéletek alapján. Ez a mentesség megszűnik, ha a tanú, szakértő vagy egyéb személy – azt követően, hogy közölték vele, hogy az igazságügyi szervek tovább már nem igénylik a jelenlétét – további tizenöt egymást követő napig, illetve a Részes Államok által megállapodott ettől eltérő időtartamig önszántából a megkereső Részes Állam területén maradt annak ellenére, hogy lehetősége volt a távozásra, vagy távozása után saját szabad akaratából visszatért.

(28) A megkeresés teljesítésének szokásos költségeit a megkereső Részes Állam viseli, hacsak az érintett Részes Államok másképpen nem állapodtak meg. Ha a megkeresés teljesítéséhez jelentős vagy kivételesen nagy összegű kiadások szükségesek, a Részes Államok egyeztetnek a megkeresés teljesítésének feltételei és körülményei megállapítása érdekében, illetve egyeztetnek a költségek viselésének módjáról.

(29) A megkeresett Részes Állam:

a) átadja a megkereső Részes Államnak minden olyan, birtokában lévő kormányzati nyilvántartási adat, dokumentum vagy tájékoztatás másolatát, amely hazai joga alapján a nyilvánosság számára hozzáférhető;

b) saját belátása szerint jogosult az általa megfelelőnek tartott feltételekkel olyan, a birtokában lévő kormányzati nyilvántartási adat, dokumentum másolatát vagy tájékoztatást egészben vagy részben átadni a megkereső Részes Államnak, amely hazai joga alapján a nyilvánosság számára nem hozzáférhető.

(30) A Részes Államok megvizsgálják olyan két- vagy többoldalú egyezmények, szerződések vagy megállapodások megkötésének lehetőségét, amelyek a jelen cikknek a céljait szolgálják, illetve elősegítik annak gyakorlati végrehajtását vagy hatékonyságának javítását.

19. cikk

Közös nyomozások

A Részes Államok megvizsgálják olyan két- vagy többoldalú egyezmények, szerződések vagy megállapodások megkötésének lehetőségét, amelyek révén a két vagy több Részes Államban folyó nyomozások, vád- és bírósági eljárások tárgyával kapcsolatban az illetékes hatóságok közös nyomozócsoportokat tudnak felállítani. Ilyen szerződés vagy megállapodás híján közös nyomozásokat eseti megállapodások alapján is lehet folytatni. A résztvevő Részes Államok kötelesek biztosítani, hogy teljes mértékben tartsák tiszteletben annak a Részes Államnak a szuverenitását, amelynek a területén ilyen nyomozás folyik.

20. cikk

Különleges nyomozati eszközök

(1) Amennyiben a hazai jogrendszer alapelvei megengedik, a szervezett bűnözés elleni hatékony küzdelem céljából minden Részes Állam, lehetőségei szerint és a hazai jogában előírt feltételekkel, illetékes hatóságain keresztül megteszi a szükséges intézkedéseket az ellenőrzött szállítások megfelelő alkalmazásának és – ha indokoltnak tartja – egyéb különleges nyomozati eszközök, úgymint elektronikus és egyéb típusú megfigyelés és fedett nyomozások alkalmazásának engedélyezésére.

(2) A jelen Egyezményben meghatározott bűncselekmények nyomozása érdekében ösztönözzük a Részes Államokat, hogy – amikor ez szükséges – kössenek megfelelő két- vagy többoldalú szerződéseket vagy megállapodásokat a fenti különleges nyomozási eljárások alkalmazásáról a nemzetközi együttműködés keretében. Az ilyen szerződéseket vagy megállapodásokat az államok szuverén egyenlősége elvének teljes körű betartásával kötik meg, és szigorúan a vonatkozó szerződések vagy megállapodások feltételei szerint hajtják végre.

(3) A jelen cikk (2) bekezdésében szereplő szerződések vagy megállapodások hiányában a fenti különleges nyomozási eljárások nemzetközi szinten történő alkalmazásáról szóló döntéseket az egyes ügyekben esetileg hozzák meg, melynek keretében – ha szükséges – figyelembe lehet venni a pénzügyi kérdéseket és az érintett Részes Államok joghatóságának gyakorlására vonatkozó megállapodásokat.

(4) Az ellenőrzött szállítások nemzetközi szinten történő alkalmazására vonatkozó döntésekben az érintett Részes Államok egyetértésével egyéb módszerek alkalmazása is rendezhető, így különösen az áruk elfogása vagy érintetlenül történő továbbengedése, vagy az áruk teljes vagy részbeli kiemelése vagy kicserélése.

21. cikk

A büntetőeljárás átadása

A Részes Államok a vádemelés koncentrálása érdekében megvizsgálják a jelen Egyezményben meghatározott bűncselekmény miatt folytatott büntetőeljárás egymásnak történő átadásának lehetőségét, amennyiben feltételezik, hogy az ilyen átadás a megfelelő igazságszolgáltatás érdekeit szolgálja, különösen olyan esetekben, amikor több állam joghatósága is érintett.

22. cikk

Büntetett előélet megállapítása

Minden Részes Állam olyan jogalkotási és egyéb intézkedéseket fogadhat el, amelyek szükségesek lehetnek az általuk megfelelőnek tartott feltételek mellett és célokból a feltételezett elkövető egy másik Részes Államban történt korábbi elítélésének figyelembevételéhez, az erre vonatkozó információknak a jelen Egyezményben meghatározott bűncselekménnyel kapcsolatban folyó büntetőeljárásban történő felhasználása érdekében.

23. cikk

Az igazságszolgáltatás akadályozásának bűncselekménnyé nyilvánítása

Minden Részes Állam olyan jogalkotási és egyéb intézkedéseket fogad el, amelyek szükségesek lehetnek ahhoz, hogy szándékos elkövetés esetén bűncselekménnyé nyilváníthassák az alábbiakat:

a) a jelen Egyezményben meghatározott bűncselekménnyel kapcsolatban folyó eljárásban fizikai erő, fenyegetés vagy megfélemlítés alkalmazása, jogtalan előny ígérete vagy adása hamis tanúzásra felhívás, vagy a tanúval-lomás, illetve bizonyítékok szolgáltatásának megakadályozása érdekében;

b) a jelen Egyezményben meghatározott bűncselekménnyel kapcsolatos hivatali kötelezettségei teljesítésének akadályozása céljából fizikai erő, fenyegetés vagy megfélemlítés alkalmazása igazságügyi vagy bűnüldözési feladatot ellátó hivatalos személynek. E pontnak egyetlen rendelkezése sem csorbíthatja a Részes Államoknak azt a jogát, hogy a hivatalos személyek más csoportjainak védelmében is jogszabályokat alkossanak.

24. cikk

Tanúvédelem

(1) Minden Részes Állam a lehetőségei szerint olyan megfelelő intézkedéseket vezet be, amelyek esetleges

megtorlás vagy megfélemlítés ellen kellő védelmet biztosítanak a büntetőeljárásban résztvevő olyan tanúk számára, akik a jelen Egyezményben tárgyalt bűncselekménnyel kapcsolatban tanúvallomást tesznek, továbbá – megfelelő mértékben – az ilyen személyek rokonai és hozzájuk közel álló más személyek számára is.

(2) A jelen cikk (1) bekezdésében szereplő intézkedések a terhelt jogainak – ideértve a tisztességes eljáráshoz való jogot is – csorbitása nélkül, egyebek mellett, a következők lehetnek:

a) az érintett személyek fizikai védelmére vonatkozó eljárások megalkotása, mint például – a szükséges és megvalósítható mértékig – elköltöztetésük, illetve az érintett személyek azonosságára és tartózkodási helyére vonatkozó tájékoztatás kiadásának tilalma vagy korlátozása;

b) olyan bizonyítási eljárási szabályok előírása, amelyek megengedik, hogy a tanú a vallomását biztonságát szavatoló módon – úgymint kommunikációs eszközök, például video kapcsolat, vagy más megfelelő módszerek alkalmazása útján – tehesse meg.

(3) A Részes Államok megvizsgálják a jelen cikk (1) bekezdésében említett személyek elköltöztetésére vonatkozó szerződések vagy megállapodások megkötésének lehetőségét.

(4) A jelen cikk rendelkezései az áldozatokra is vonatkoznak, amennyiben azok egyben tanúk is.

25. cikk

Az áldozatok védelme és támogatása

(1) Minden Részes Állam lehetőségei szerint megfelelő intézkedéseket vezet be a jelen Egyezmény hatálya alá tartozó bűncselekmények áldozatainak támogatására és védelmére, különösen, megtorlással való fenyegetés vagy megfélemlítés esetén.

(2) Minden Részes Állam megfelelő eljárásokat alakít ki a jelen Egyezmény hatálya alá tartozó bűncselekmények áldozatainak kártalanítására és kárpótlására.

(3) Minden Részes Állam saját hazai joga szerint lehetővé teszi az áldozatok véleményének és fenntartásainak kifejtését és azok figyelembevételét a bünelkövetőkkel szembeni eljárás megfelelő szakaszában, oly módon, amely nem sérti a védelem jogait.

26. cikk

A bűnüldöző hatóságok közötti együttműködés javítására irányuló intézkedések

(1) Minden Részes Állam megfelelő intézkedéseket hoz a szervezett bűnözői csoportokban részt vevő, vagy koráb-

ban részt vett személyek ösztönzésére annak érdekében, hogy az illetők

a) a nyomozást és a bizonyítást elősegítő tájékoztatást nyújtsanak az illetékes hatóságoknak az alábbiakat illetően:

(i) a szervezett bűnözői csoport azonosítása, jellege, összetétele, felépítése, tartózkodási helye vagy tevékenysége;

(ii) kapcsolatok más szervezett bűnözői csoportokkal, beleértve a nemzetközi kapcsolatokat is;

(iii) a szervezett bűnözői csoport által elkövetett vagy elkövetni tervezett bűncselekmények;

b) nyújtsanak tényszerű, konkrét segítséget az illetékes hatóságoknak, melynek révén a szervezett bűnözői csoportot meg lehet fosztani anyagi forrásaitól vagy a bűncselekményekből származó jövedelmétől.

(2) Minden Részes Állam megvizsgálja az olyan szabályozás lehetőségét, amely megfelelő esetben lehetővé teszi azon vádlott büntetésének enyhítését, aki jelentős mértékben együttműködik a jelen Egyezmény hatálya alá tartozó valamely bűncselekmény miatt folytatott nyomozásban vagy büntetőeljárásban.

(3) Minden Részes Állam, hazai jogának alapelveivel összhangban, megvizsgálja olyan szabályozás bevezetésének lehetőségét, amely büntethetőséget megszüntető okot biztosít azon személynek, aki jelentős mértékben együttműködik jelen Egyezmény hatálya alá tartozó valamely bűncselekmény miatt folytatott nyomozásban vagy büntetőeljárásban.

(4) Az ilyen személyek védelmét a jelen Egyezmény 24. cikkében előírtak szerint kell biztosítani.

(5) Ha az (1) bekezdésben hivatkozott, valamelyik Részes Állam területén tartózkodó személy egy másik Részes Állam illetékes hatóságainak jelentős segítséget tud nyújtani, az érintett Részes Államok megvizsgálják olyan szerződések vagy megállapodások hazai jogukkal összhangban történő megkötésének lehetőségét, amelyek alapján a másik Részes Állam a jelen cikk (2) és (3) bekezdésében meghatározott bánásmódot biztosíthatja.

27. cikk

Bűnüldözési együttműködés

(1) A Részes Államok saját hazai jogukkal és államigazgatási rendszerükkel összhangban szorosan együttműködnek egymással a jelen Egyezményben meghatározott bűncselekményekkel szembeni bűnüldözési tevékenység hatékonyságának növelése érdekében. Minden Részes Állam hatékony intézkedéseket vezet be különösen az alábbi területeken:

a) az illetékes hatóságai, szerveik és szolgálataik közötti kapcsolattartási csatornák bővítése vagy – ahol ez szükséges – megteremtése a jelen Egyezményben megha-

tározott bűncselekmények összes vonatkozását érintő információk biztonságos és gyors cseréje érdekében, ideértve – ha a Részes Államok jónak látják – az egyéb bűncselekményekre vonatkozó kapcsolattartást is;

b) együttműködés a jelen Egyezményben meghatározott bűncselekmények kapcsán folytatott nyomozások során az alábbiak tekintetében:

(i) az ilyen bűncselekményekben történő részvétellel gyanúsított személyek személyazonossága, tartózkodási helye és tevékenységei, vagy további érintett személyek tartózkodási helye;

(ii) a fenti bűncselekmények elkövetéséből származó jövedelmek vagy vagyon mozgása;

(iii) a fenti bűncselekmények elkövetése során felhasznált vagy felhasználni tervezett vagyon, felszerelések vagy eszközök mozgása;

c) szükséges esetekben elemzési és nyomozati célból tárgyak vagy anyagminták szükség szerinti rendelkezésre bocsátása;

d) illetékes hatóságai, szerveik és szolgálataik közötti hatékony együttműködés elősegítése, a személyzet és szakértők cseréjének támogatása, beleértve – az érintett Részes Államok közötti kétoldalú szerződésekkel vagy megállapodásokkal összhangban – az összekötő tisztek cseréjét is;

e) a szervezett bűnözői csoportok által alkalmazott különleges eszközökre és módszerekre vonatkozó információk cseréje a többi Részes Állammal, beleértve – ahol lehetséges – az útvonalakra, szállítóeszközökre, hamis személyazonosságra, hamisított vagy hamis dokumentumok használatára, illetve tevékenységük álcázásának egyéb módjaira vonatkozó tájékoztatást;

f) kölcsönös tájékoztatás, valamint az államigazgatási és egyéb intézkedések összehangolása a jelen Egyezményben tárgyalt bűncselekmények korai felismerése és azonosítása céljából.

(2) A jelen Egyezmény végrehajtása érdekében a Részes Államok megvizsgálják a bűnüldöző szerveik közötti közvetlen együttműködésre vonatkozó szerződések vagy megállapodások létrehozásának lehetőségét, és ha már vannak ilyen szerződések vagy megállapodások, azok módosítását. Az érintett Részes Államok közötti ilyen szerződések vagy megállapodások hiányában a Részes Államok megvizsgálják a jelen Egyezménynek az abban meghatározott bűncselekményekkel kapcsolatos bűnüldözési együttműködés jogi alapjaként történő alkalmazhatóságát. Ahol csak lehetséges, a Részes Államok teljes mértékben kihasználják a már létező szerződéseiket vagy megállapodásaikat – beleértve a nemzetközi és regionális szervezeteket is – a bűnüldöző szerveik közötti együttműködés erősítésére.

(3) A Részes Államok lehetőségeik keretei között együttműködnek a korszerű technika alkalmazásával elkövetett nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemben.

28. cikk

A szervezett bűnözés jellemzőire vonatkozó információk gyűjtése, elemzése és cseréje

(1) Minden Részes Állam megfontolja, a tudományos és akadémiai élet képviselőivel konzultálva, a szervezett bűnözésnek a saját területén mutatkozó irányzatai, működési körülményei, valamint az abban érintett szakképzett csoportok és technológiák elemzését.

(2) A Részes Államok megfontolják a szervezett bűnözői tevékenységre vonatkozó elemzési szakértelem kifejlesztését és egymás közötti, valamint a nemzetközi és regionális szervezetek útján történő cseréjét. Ennek érdekében közös fogalmi meghatározásokat, szabványokat és módszereket dolgoznak ki és – ahol lehet – alkalmazzák.

(3) Minden Részes Állam figyelemmel kíséri saját, a szervezett bűnözés elleni stratégiáját és a ténylegesen megtett intézkedéseit, valamint felméri azok hatékonyságát és eredményességét.

29. cikk

Képzési és technikai segítségnyújtás

(1) Minden Részes Állam a szükséges mértékig különleges képzési programokat kezdeményez, dolgoz ki és fejleszt ki bűnüldözési állománya számára, beleértve az ügyészeket, vizsgálóbírókat és vámtisztviselőket, valamint a jelen Egyezményben meghatározott bűncselekmények megelőzéséért, felderítéséért és üldözéséért felelős egyéb állományt is. Az ilyen programok között szerepelhet tisztviselők kihelyezése vagy kölcsönös cseréje. A programok – olyan mértékig, ameddig azt a hazai jog megengedi – különösen az alábbi területekre terjednek ki:

a) a jelen Egyezményben meghatározott bűncselekmények megelőzése, felderítése és üldözése során alkalmazott módszerek;

b) a jelen Egyezményben meghatározott bűncselekményekben való részvétellel gyanúsított személyek által használt útvonalak és technikák, kiterjesztve a tranzit-országokra és a megfelelő ellenintézkedésekre is;

c) a csempészaruk mozgásának követése;

d) a bűncselekményből származó jövedelmek, vagyon, felszerelések és egyéb eszközök mozgásának, az ilyen jövedelmek, vagyon, felszerelések és egyéb eszközök átalakítására, eltitkolására vagy álcázására irányuló, valamint a pénzmosás és egyéb pénzügyi bűncselekmények leküzdését célzó módszerek felderítése és figyelemmel kísérése;

e) bizonyítékok gyűjtése;

f) ellenőrzési technikák vámszabad területeken és szabadkikötőkben;

g) korszerű bűnüldözési felszerelések és módszerek, ideértve az elektronikus megfigyelést, az ellenőrzött szállításokat és a fedett akciókat;

h) számítógép, távközlési hálózatok és egyéb modern technológia használatával folytatott nemzetközi szervezett bűnözés elleni harcban alkalmazott módszerek; és

i) az áldozatok és a tanúk védelmére használt módszerek.

(2) A Részes Államok támogatják egymást olyan kutatási és képzési programok kidolgozásában és végrehajtásában, amelyek célja a jelen cikk (1) bekezdésében említett területeken gyűjtött tapasztalatok megosztása, ebből a célból – ahol csak lehet – igénybe veszik a regionális és nemzetközi konferenciákat és szemináriumokat is az együttműködés elősegítésére és párbeszéd ösztönzésére a közös érdeklődésre számot tartó problémákról, ideértve a tranzit-országok speciális problémáit és igényeit is.

(3) A Részes Államok támogatják azokat a képzési és műszaki segítségnyújtási programokat, amelyek elősegítik a kiadatást és a kölcsönös jogsegélyt. A fenti képzési és műszaki segítségnyújtási programok lehetnek nyelvtanfolyamok, tisztviselők kihelyezése és cseréje a központi vagy a megfelelő illetékességgel rendelkező hatóságok között.

(4) A már létrejött hatályos két- és többoldalú szerződések vagy megállapodások alapján, a Részes Államok a szükséges mértékig fokozzák erőfeszítéseiket a nemzetközi és regionális szervezetek keretein belüli, illetve egyéb vonatkozó, két- és többoldalú szerződések vagy megállapodások alapján folyó gyakorlati és képzési tevékenységek lehető legjobb kihasználása érdekében.

30. cikk

Egyéb intézkedések: az Egyezmény végrehajtása gazdasági fejlesztés és technikai segítségnyújtás útján

(1) A Részes Államok a lehető legszélesebb körben hozzanak intézkedéseket a jelen Egyezmény minél hatékonyabb megvalósítása érdekében, nemzetközi együttműködés útján, figyelembe véve a szervezett bűnözésnek általában a társadalomra és különösen a fenntartható fejlődésre kifejtett káros hatásait.

(2) A Részes Államok a lehetőségeik határáig és egymással, valamint a nemzetközi és regionális szervezetekkel egyeztetve, tegyenek konkrét erőfeszítéseket annak érdekében, hogy

a) javítsák a fejlődő országokkal különböző szinteken folytatott együttműködést annak érdekében, hogy az utóbbiak erősítsék a nemzetközi szervezett bűnözés megelőzésére és az ellene történő fellépésre szánt képességeiket;

b) növeljék a fejlődő országoknak nyújtott pénzügyi és anyagi segítséget annak érdekében, hogy segítsék azoknak a nemzetközi szervezett bűnözés elleni hatékony fellépés-

re, valamint a jelen Egyezménynek a végrehajtására irányuló erőfeszítéseiket;

c) technikai segítséget nyújtsanak a fejlődő országoknak, valamint az átalakuló gazdaságú országoknak a jelen Egyezmény végrehajtásával kapcsolatos igényeik kielégítésére. E célból a Részes Államok törekedjenek megfelelő nagyságú és rendszeres, önkéntes hozzájárulás nyújtására egy, az Egyesült Nemzetek finanszírozási mechanizmusa keretében külön erre a célra kijelölt számlára. A Részes Államok ezen kívül, hazai joguk és a jelen Egyezmény rendelkezéseivel összhangban, vizsgálják meg annak lehetőségét, hogy a fenti számlára a jelen Egyezmény alapján elkobzott bűncselekményekből származó jövedelmek és vagyonok értékének egy bizonyos százalékát átutalhassák;

d) ösztönözzenek és győzzenek meg pénzintézeteket és más érintett államokat arra, hogy csatlakozzanak a jelen cikkben leírt erőfeszítésekhez, különösen további képzési programok és korszerű eszközök rendelkezésre bocsátásával a fejlődő országok részére, hogy ezzel is támogassák őket a jelen Egyezmény céljainak megvalósításában.

(3) A fenti intézkedések lehetőleg ne csorbítsák a már érvényes külföldi segélyprogramok iránti elkötelezettséget, illetve az egyéb kétoldalú, regionális vagy nemzetközi szinten folyó pénzügyi együttműködést.

(4) A Részes Államok két- vagy többoldalú szerződéseket és megállapodásokat köthetnek az anyagi és logisztikai segítségnyújtásról, figyelembe véve azokat a pénzügyi megoldásokat, amelyek szükségesek a jelen Egyezményben előírt nemzetközi együttműködés hatékonyságához, valamint a nemzetközi szervezett bűnözés megelőzéséhez, felderítéséhez és üldözéséhez.

31. cikk

Megelőzés

(1) A Részes Államok törekedjenek olyan nemzeti projektek kidolgozására és értékelésére, illetve olyan helyes gyakorlat és stratégia kidolgozására és támogatására, amelyek célja a nemzetközi szervezett bűnözés megelőzése.

(2) A Részes Államok, hazai joguk alapelveivel összhangban, megfelelő jogi, igazgatási és egyéb intézkedések útján törekednek a szervezett bűnözői csoportok olyan meglévő és jövőbeli lehetőségeinek szűkítésére, amelyek révén a bűncselekményekből származó jövedelmekkel részt tudnak venni a legális piacokon. Az említett intézkedéseknek az alábbi területekre kell összpontosítaniuk:

a) a bűnüldöző szervek vagy ügyészek és az érintett magánvállalkozások közötti együttműködés erősítése, ideértve az ipart is;

b) az állami és az érintett magánvállalkozások integritását védő szabványok és eljárások kifejlesztésének támogatása, ide értve egyes szakmák etikai kódexeit, különös

tekintettel az ügyvédekre, közjegyzőkre, adótanácsadókra és könyvelőkre;

c) az állami hatóságok által kiírt tenderpályázatok, továbbá az állami hatóságok által nyújtott támogatások és tevékenységi engedélyek szervezett bűnözői csoportok általi kihasználásának megakadályozása;

d) jogi személyek szervezett bűnözői csoportok által történő felhasználásának megakadályozása, amelyen belül az alábbi intézkedések említhetők:

(i) a jogi személyek alapításában, irányításában és finanszírozásában részt vevő jogi és természetes személyek közcélú nyilvántartásának létrehozása;

(ii) annak a lehetőségnek a bevezetése, hogy a jelen Egyezmény hatálya alá tartozó bűncselekmény miatt elítélt személyeket bírósági határozattal vagy egyéb megfelelő intézkedéssel ésszerű időtartamra ki lehessen zárni a joghatóságuk alatt bejegyzett jogi személyekben igazgatói tisztség betöltéséből;

(iii) országos nyilvántartás létrehozása azokról a személyekről, akiket eltiltottak jogi személyek igazgatói tisztségétől;

(iv) a jelen bekezdés d) pontjának (i) és (iii) alpontjában említett nyilvántartásokban szereplő információk cseréje más Részes Államok illetékes hatóságaival.

(3) A Részes Államok erőfeszítéseket tesznek a jelen Egyezmény hatálya alá tartozó bűncselekmények miatt elítélt személyek társadalomba történő visszailleszkedésének elősegítésére.

(4) A Részes Államok erőfeszítéseket tesznek a meglévő jogi eszközök és államigazgatási gyakorlat rendszeres értékelésére, azon veszélyeztetett területek feltárása érdekében, amelyekkel a szervezett bűnözői csoportok vissza tudnak élni.

(5) A Részes Államok erőfeszítéseket tesznek a nemzetközi szervezett bűnözés létezésének, okainak és súlyosságának, valamint veszélyeinek tudatosítására a társadalomban. Ahol szükséges, az információkat a tömegtájékoztatási eszközökön keresztül közzéteszik, és további lépéseket tesznek annak érdekében, hogy a közvélemény is részt vegyen az ilyen bűnözés megelőzésében és üldözésében.

(6) Minden Részes Állam közli az Egyesült Nemzetek főtitkárával annak a hatóságnak vagy azoknak a hatóságoknak a nevét és címét, amely segítheti a többi Részes Államot a nemzetközi szervezett bűnözés megelőzésére irányuló intézkedéseinek kidolgozásában.

(7) A Részes Államok szükség szerint együttműködnek egymással és az illetékes nemzetközi és regionális szervezetekkel a jelen cikkben említett intézkedések támogatásában és kidolgozásában. Ennek során részt vesznek a nemzetközi szervezett bűnözés megelőzését célzó nemzetközi programokban, így például azon körülmények enyhítésében, amelyek a társadalom peremére szorult csoportokat védtelenné teszik a nemzetközi szervezett bűnözői tevékenységgel szemben.

32. cikk

Az Egyezményben Részes Államok Konferenciája

(1) A jelen Egyezmény Részes Államai ezennel létrehoznak egy Konferenciát, amelynek feladata a Részes Államok erősítése a nemzetközi szervezett bűnözés ellen folytatott harcban, valamint a jelen Egyezmény végrehajtásának elősegítése és ellenőrzése.

(2) Az Egyesült Nemzetek főtitkára legkésőbb a jelen Egyezmény hatálybalépését követő egy év múlva összehívja a Konferenciát. A Részes Államok Konferenciája elfogadja az eljárásrendjét és a jelen cikk (3) és (4) bekezdéseiben leírt tevékenységekre vonatkozó szabályokat (beleértve a fenti tevékenységek végzése során felmerült kiadások megfizetésének szabályait).

(3) A Részes Államok Konferenciája megállapodik a jelen cikk (1) bekezdésében említett célok megvalósítását segítő mechanizmusokról, beleértve az alábbiakat:

a) a Részes Államok által a jelen Egyezmény 29., 30. és 31. cikkei szerint folytatott tevékenységek elősegítése, beleértve az önkéntes hozzájárulások mozgósításának ösztönzése;

b) a Részes Államok közötti információcsere elősegítése a nemzetközi szervezett bűnözés formáiról és irányzatáról, illetve az ellen való küzdelem sikeres gyakorlatáról;

c) együttműködés az illetékes nemzetközi és regionális szervezetekkel és civil szerveződésekkel;

d) a jelen Egyezmény végrehajtásának rendszeres felülvizsgálata;

e) javaslatétel a jelen Egyezmény és annak végrehajtása javítására.

(4) A jelen cikk (3) bekezdésének d) és e) pontjaiban foglaltak céljából a Részes Államok Konferenciája a Részes Államok által az Egyezmény végrehajtására tett intézkedéseiről, valamint az ennek során felmerült nehézségeiről a Részes Államok által nyújtott információ alapján vagy a Részes Államok Konferenciája által esetlegesen kialakított kiegészítő felülvizsgálati rendszerek alapján szerez tudomást.

(5) Minden Részes Állam a Részes Államok Konferenciája által előírt módon tájékoztatja a Részes Államok Konferenciáját a jelen Egyezmény végrehajtását célzó programjairól, terveiről és gyakorlatáról, valamint jogalkotási és államigazgatási intézkedéseiről.

33. cikk

Titkárság

(1) Az Egyesült Nemzetek főtitkára biztosítja az Egyezményhez csatlakozott Részes Államok Konferenciája számára a titkársági szolgáltatásokat.

(2) A titkárság:

a) segíti a Részes Államok Konferenciáját a jelen Egyezmény 32. cikkében szereplő tevékenység folytatásában, előkészíti a Részes Államok Konferenciájának üléseit és biztosítja az azokhoz szükséges szolgáltatásokat;

b) kérésre segíti a Részes Államokat a Részes Államok Konferenciájának a jelen Egyezmény 32. cikkének (5) bekezdése szerinti tájékoztatásában; és

c) biztosítja a szükséges egyeztetést az illetékes nemzetközi és regionális szervezetekkel.

34. cikk

Az Egyezmény végrehajtása

(1) Minden Részes Állam saját hazai joga alapelveivel összhangban meghozza a szükséges jogalkotási és államigazgatási intézkedéseket az Egyezményből eredő kötelezettségei teljesítése érdekében.

(2) A jelen Egyezmény 5., 6., 8. és 23. cikkeiben meghatározott bűncselekményeket minden egyes Részes Államnak a hazai jogában bűncselekménnyé kell nyilvánítania, függetlenül attól, hogy az nemzetközi jellegű-e, és hogy a jelen Egyezmény 3. cikk (1) bekezdése alapján részt vesz-e benne szervezett bűnözői csoport, kivéve, ha a szervezett bűnözői csoport részvétele a bűncselekmény megállapításához szükséges az Egyezmény 5. cikkében foglaltak szerint.

(3) Minden Részes Állam jogosult a jelen Egyezményben meghatározott intézkedéseknél szigorúbb intézkedéseket elfogadni a nemzetközi szervezett bűnözés megelőzésére és leküzdésére.

35. cikk

A viták rendezése

(1) A Részes Államok törekednek arra, hogy a jelen Egyezmény értelmezése vagy alkalmazása kapcsán felmerült vitáikat tárgyalás útján rendezzék.

(2) A jelen Egyezmény értelmezése vagy alkalmazása során két vagy több Részes Állam között felmerült bármely vitát, amelyet ésszerű időn belül nem sikerült tárgyalás útján rendezni, az érintett Részes Államok bármelyikének kérésére döntőbírárság elé viszik. Amennyiben az érintett Részes Államok a döntőbírárság igénybevételére vonatkozó kezdeményezés napjától számított hat hónapon belül nem tudnak megállapodni a döntőbírárság szervezésében, úgy az érintett Részes Államok bármelyike jogosult a vitát a Nemzetközi Bíróság elé terjesztetni, a Bíróság Alapokmányával összhangban.

(3) Minden Részes Állam az Egyezmény aláírásával, megerősítésével, elfogadásával, vagy jóváhagyásával, il-

letve az ahhoz történő csatlakozással egy időben jogosult fenntartást tenni, mely szerint a jelen cikk (2) bekezdését nem tartja magára nézve kötelezőnek. A (2) bekezdés a többi Részes Államot sem köti azokkal a Részes Államokkal szemben, amelyek ilyen fenntartást tettek.

(4) Bármely Részes Állam, amely a jelen cikk (3) bekezdése szerinti fenntartást tette, bármikor jogosult azt az Egyesült Nemzetek főtitkárának megküldött írásbeli értesítéssel visszavonni.

36. cikk

Aláírás, megerősítés, elfogadás, jóváhagyás és csatlakozás

(1) A jelen Egyezmény minden állam részére nyitva áll aláírásra 2000. december 12. és 15. között Palermóban, Olaszországban, majd ezt követően 2002. december 12-ig, az Egyesült Nemzetek New York-i székházában.

(2) Az Egyezmény ezen kívül nyitva áll aláírásra a regionális gazdasági integrációs szervezetek számára is, azal a feltétellel, hogy az Egyezményt az érintett szervezet legalább egy tagállama a jelen cikk (1) bekezdésében foglaltak szerint aláírta.

(3) Az Egyezményt meg kell erősíteni, el kell fogadni vagy jóvá kell hagyni. A megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okiratokat az Egyesült Nemzetek főtitkáránál kell letétbe helyezni. Regionális gazdasági integrációs szervezet a megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okiratokat akkor helyezheti letétbe, ha legalább egy tagállama azt már megtette. A fenti megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okiratokban az adott szervezet köteles megjelölni hatáskörét a jelen Egyezményben meghatározott ügyekben. Az illető szervezet ezen kívül köteles tájékoztatni a letéteményest, amennyiben a hatáskörében bármilyen lényeges változás következik be.

(4) A jelen Egyezmény bármely állam és minden olyan regionális gazdasági integrációs szervezet számára nyitva áll a csatlakozásra, amelynek legalább egy tagállama csatlakozott a jelen Egyezményhez. A csatlakozási okiratokat az Egyesült Nemzetek főtitkáránál kell letétbe helyezni. A csatlakozás időpontjában az adott regionális gazdasági integrációs szervezet köteles megjelölni hatáskörét a jelen Egyezményben meghatározott ügyekben. Az illető szervezet ezen kívül köteles tájékoztatni a letéteményest, amennyiben a hatáskörében bármilyen lényeges változás következik be.

37. cikk

Jegyzőkönyvekhez való viszony

(1) A jelen Egyezmény egy vagy több jegyzőkönyvvel kiegészíthető.

(2) Valamely állam vagy regionális gazdasági integrációs szervezet a jegyzőkönyvben akkor lehet szerződő fél, ha a jelen Egyezményben is szerződő fél.

(3) Az Egyezmény szerződő felét mindaddig nem köti a jegyzőkönyv, amíg nem válik szerződő félle az adott jegyzőkönyvben is, annak rendelkezései szerint.

(4) A jelen Egyezménynek minden jegyzőkönyvét a jelen Egyezménnyel együtt kell értelmezni, figyelembe véve az adott jegyzőkönyv célját.

38. cikk

Hatálybalépés

(1) A jelen Egyezmény a negyvenedik megerősítő, elfogadó, jóváhagyó vagy csatlakozási okirat letétbe helyezését követő kilencvenedik napon lép hatályba. E bekezdés értelmezése során a regionális gazdasági integrációs szervezet által letétbe helyezett bármely fenti okirat nem számít külön okiratnak az illető szervezet tagállama által letétbe helyezett okiraton felül.

(2) Azokra az államokra és regionális gazdasági integrációs szervezetekre vonatkozólag, amelyek a negyvenedik megerősítő, elfogadó, jóváhagyó vagy csatlakozási okirat letétbe helyezését követően csatlakoznak, a jelen Egyezmény a vonatkozó okiratnak az adott állam vagy szervezet általi letétbe helyezését követő harmincadik napon lép hatályba.

39. cikk

Módosítás

(1) Az Egyezmény hatálybalépését követő öt év leteltével bármelyik Részes Állam módosítási javaslatot tehet, és azt megküldheti az Egyesült Nemzetek főtitkára részére, aki azt követően tájékoztatja a Részes Államokat, illetve az Egyezmény Részes Államainak Konferenciáját a módosítási javaslatról annak megfontolása és az arról történő határozat meghozatala céljából. A Részes Államok Konferenciája mindent megtesz az egyes javaslatokra vonatkozó egyetértés megteremtése érdekében. Ha az egyetértés érdekében tett összes erőfeszítés eredménytelen, és nem sikerül megállapodásra jutni, akkor a módosítás elfogadásához – végső lehetőségként – a Részes Államok Konferenciáján jelen lévő és szavazati joggal rendelkező Részes Államok kétharmados szavazati többsége szükséges.

(2) Regionális gazdasági integrációs szervezetek – a hatáskörükbe tartozó ügyekben – annyi szavazattal rendelkeznek e cikk alapján, ahány tagállamuk a jelen Egyezmény Részes Állama. Az ilyen szervezetek nem gyakorolhatják szavazati jogukat, ha tagállamaik azt saját jogon gyakorolják és *vice versa*.

(3) A jelen cikk (1) bekezdése szerint elfogadott módosításokhoz a Részes Államok megerősítése, elfogadása vagy jóváhagyása szükséges.

(4) A jelen cikk (1) bekezdése szerint elfogadott módosítás a módosítás megerősítéséről, elfogadásáról vagy jóváhagyásáról szóló okiratnak az Egyesült Nemzetek főtitkáránál történt letétbe helyezése időpontjától számított kilencven nap elteltével lép hatályba.

(5) Ha egy módosítás hatályba lép, az kötelező érvényű mindazokra a Részes Államokra nézve, amelyek kifejezték egyetértésüket, hogy azt magukra nézve kötelező érvényűnek tekintik. A többi Részes Államot a jelen Egyezmény és annak korábbi módosításai kötik, amelyeket az illető Részes Államok megerősítettek, elfogadtak, illetve jóváhagytak.

40. cikk

Felmondás

(1) A jelen Egyezményt bármelyik Részes Állam jogosult az Egyesült Nemzetek főtitkárának megküldött írásbeli értesítéssel felmondani. A felmondás a fenti értesítésnek a főtitkár általi átvételét követő egy év múlva lép hatályba.

(2) A regionális gazdasági integrációs szervezet tagsága a jelen Egyezményben akkor szűnik meg, amikor az Egyezményt annak összes tagállama felmondta.

(3) A jelen Egyezménynek a fenti (1) bekezdés szerinti felmondása magával vonja az ahhoz csatolt összes jegyzőkönyv felmondását.

41. cikk

Letéteményes és hiteles nyelvű szövegek

(1) Az Egyesült Nemzetek főtitkára a jelen Egyezmény kijelölt letéteményese.

(2) Az Egyezmény eredeti példányát, amelynek arab, kínai, angol, francia, orosz és spanyol nyelvű szövege egyaránt hiteles, az Egyesült Nemzetek főtitkáránál kell letétbe helyezni.

Amelynek hitelül az alulírott teljhatalmú meghatalmazottak, akik kormányaiktól erre kellő felhatalmazással rendelkeznek, ezt az Egyezményt aláírták.”

4. § Az Országgyűlés felhatalmazást ad a következő nyilatkozatoknak az Egyezmény kötelező hatályának elismerésével egy időben történő megtételére:

– az Egyezmény 18. cikkének (13) bekezdéséhez:
„Az Egyezmény 18. cikkének (13) bekezdése alapján a Magyar Köztársaságban az Igazságügyi és Rendészeti

Minisztérium és a Legfőbb Ügyészség jogosult a jogse-
gély kérelmek fogadására.”

– az Egyezmény 18. cikkének (14) bekezdéséhez:
„A Magyar Köztársaság a magyar és az angol nyelvet fo-
gadja el az Egyezmény 18. cikkének (14) bekezdése alap-
ján.”

5. § Az Országgyűlés a 4. §-ban meghatározott nyilatko-
zatokat e törvénnyel kihirdeti.

6. § (1) E törvény – a (2) bekezdésben meghatározott ki-
vétellel – a kihirdetését követő nyolcadik napon lép ha-
tályba.

(2) E törvény 2. és 3. §-a az Egyezmény 38. cikkében
meghatározott időpontban lép hatályba.

(3) Az Egyezmény, illetve e törvény 2. és 3. §-a hatály-
balépésének naptári napját a külügyminiszter annak is-
mertté válását követően a Magyar Közlönyben haladéktal-
anul közzétett egyedi határozatával állapítja meg.

(4) E törvény végrehajtásához szükséges intézkedések-
ről az igazságügyért felelős miniszter, a legfőbb ügyész és
az államháztartásért felelős miniszter gondoskodik.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Dr. Szili Katalin s. k.,
az Országgyűlés elnöke

2006. évi CII. törvény

az Egyesült Nemzetek keretében,
Palermóban, 2000. december 14-én létrejött,
a nemzetközi szervezett bűnözés elleni
Egyezménynek az emberkereskedelem,
különösen a nők és gyermekek kereskedelme
megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről
szóló Jegyzőkönyve kihirdetéséről*

1. § Az Országgyűlés e törvénnyel felhatalmazást ad az
Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. decem-
ber 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni
Egyezménynek az emberkereskedelem, különösen a nők
és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorítá-
sáról és büntetéséről szóló Jegyzőkönyve kötelező hatá-
lyának elismerésére.

2. § Az Országgyűlés a Jegyzőkönyvet e törvénnyel ki-
hirdeti.

* A törvényt az Országgyűlés a 2006. november 27-i ülésnapján fo-
gadta el.

3. § A Jegyzőkönyv hiteles angol nyelvű szövege és an-
nak hivatalos magyar nyelvű fordítása a következő:

„Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime

Preamble

The States Parties to this Protocol,
declaring that effective action to prevent and combat
trafficking in persons, especially women and children,
requires a comprehensive international approach in the
countries of origin, transit and destination that includes
measures to prevent such trafficking, to punish the
traffickers and to protect the victims of such trafficking,
including by protecting their internationally recognized
human rights,

taking into account the fact that, despite the existence of
a variety of international instruments containing rules and
practical measures to combat the exploitation of persons,
especially women and children, there is no universal
instrument that addresses all aspects of trafficking in
persons,

concerned that, in the absence of such an instrument,
persons who are vulnerable to trafficking will not be
sufficiently protected,

recalling General Assembly resolution 53/111 of
9 December 1998, in which the Assembly decided to
establish an open-ended intergovernmental ad hoc
committee for the purpose of elaborating a comprehensive
international convention against transnational organized
crime and of discussing the elaboration of, inter alia, an
international instrument addressing trafficking in women
and children,

convinced that supplementing the United Nations
Convention against Transnational Organized Crime with
an international instrument for the prevention, suppression
and punishment of trafficking in persons, especially
women and children, will be useful in preventing and
combating that crime,
have agreed as follows:

I.

GENERAL PROVISIONS

Article 1

Relation with the United Nations Convention against Transnational Organized Crime

1. This Protocol supplements the United Nations
Convention against Transnational Organized Crime. It
shall be interpreted together with the Convention.

2. The provisions of the Convention shall apply, *mutatis mutandis*, to this Protocol unless otherwise provided herein.

3. The offences established in accordance with article 5 of this Protocol shall be regarded as offences established in accordance with the Convention.

Article 2

Statement of purpose

The purposes of this Protocol are:

- (a) To prevent and combat trafficking in persons, paying particular attention to women and children;
- (b) To protect and assist the victims of such trafficking, with full respect for their human rights; and
- (c) To promote cooperation among States Parties in order to meet those objectives.

Article 3

Use of terms

For the purposes of this Protocol:

(a) „Trafficking in persons” shall mean the recruitment, transportation, transfer, harbouring or receipt of persons, by means of the threat or use of force or other forms of coercion, of abduction, of fraud, of deception, of the abuse of power or of a position of vulnerability or of the giving or receiving of payments or benefits to achieve the consent of a person having control over another person, for the purpose of exploitation. Exploitation shall include, at a minimum, the exploitation of the prostitution of others or other forms of sexual exploitation, forced labour or services, slavery or practices similar to slavery, servitude or the removal of organs;

(b) The consent of a victim of trafficking in persons to the intended exploitation set forth in subparagraph (a) of this article shall be irrelevant where any of the means set forth in subparagraph (a) have been used;

(c) The recruitment, transportation, transfer, harbouring or receipt of a child for the purpose of exploitation shall be considered „trafficking in persons” even if this does not involve any of the means set forth in subparagraph (a) of this article;

(d) „Child” shall mean any person under eighteen years of age.

Article 4

Scope of application

This Protocol shall apply, except as otherwise stated herein, to the prevention, investigation and prosecution of

the offences established in accordance with article 5 of this Protocol, where those offences are transnational in nature and involve an organized criminal group, as well as to the protection of victims of such offences.

Article 5

Criminalization

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences the conduct set forth in article 3 of this Protocol, when committed intentionally.

2. Each State Party shall also adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences:

(a) Subject to the basic concepts of its legal system, attempting to commit an offence established in accordance with paragraph 1 of this article;

(b) Participating as an accomplice in an offence established in accordance with paragraph 1 of this article; and

(c) Organizing or directing other persons to commit an offence established in accordance with paragraph 1 of this article.

II.

PROTECTION OF VICTIMS OF TRAFFICKING IN PERSONS

Article 6

Assistance to and protection of victims of trafficking in persons

1. In appropriate cases and to the extent possible under its domestic law, each State Party shall protect the privacy and identity of victims of trafficking in persons, including, inter alia, by making legal proceedings relating to such trafficking confidential.

2. Each State Party shall ensure that its domestic legal or administrative system contains measures that provide to victims of trafficking in persons, in appropriate cases:

(a) Information on relevant court and administrative proceedings;

(b) Assistance to enable their views and concerns to be presented and considered at appropriate stages of criminal proceedings against offenders, in a manner not prejudicial to the rights of the defence.

3. Each State Party shall consider implementing measures to provide for the physical, psychological and social recovery of victims of trafficking in persons,

including, in appropriate cases, in cooperation with non-governmental organizations, other relevant organizations and other elements of civil society, and, in particular, the provision of:

- (a) Appropriate housing;
- (b) Counselling and information, in particular as regards their legal rights, in a language that the victims of trafficking in persons can understand;
- (c) Medical, psychological and material assistance; and
- (d) Employment, educational and training opportunities.

4. Each State Party shall take into account, in applying the provisions of this article, the age, gender and special needs of victims of trafficking in persons, in particular the special needs of children, including appropriate housing, education and care.

5. Each State Party shall endeavour to provide for the physical safety of victims of trafficking in persons while they are within its territory.

6. Each State Party shall ensure that its domestic legal system contains measures that offer victims of trafficking in persons the possibility of obtaining compensation for damage suffered.

Article 7

Status of victims of trafficking in persons in receiving States

1. In addition to taking measures pursuant to article 6 of this Protocol, each State Party shall consider adopting legislative or other appropriate measures that permit victims of trafficking in persons to remain in its territory, temporarily or permanently, in appropriate cases.

2. In implementing the provision contained in paragraph 1 of this article, each State Party shall give appropriate consideration to humanitarian and compassionate factors.

Article 8

Repatriation of victims of trafficking in persons

1. The State Party of which a victim of trafficking in persons is a national or in which the person had the right of permanent residence at the time of entry into the territory of the receiving State Party shall facilitate and accept, with due regard for the safety of that person, the return of that person without undue or unreasonable delay.

2. When a State Party returns a victim of trafficking in persons to a State Party of which that person is a national or in which he or she had, at the time of entry into the

territory of the receiving State Party, the right of permanent residence, such return shall be with due regard for the safety of that person and for the status of any legal proceedings related to the fact that the person is a victim of trafficking and shall preferably be voluntary.

3. At the request of a receiving State Party, a requested State Party shall, without undue or unreasonable delay, verify whether a person who is a victim of trafficking in persons is its national or had the right of permanent residence in its territory at the time of entry into the territory of the receiving State Party.

4. In order to facilitate the return of a victim of trafficking in persons who is without proper documentation, the State Party of which that person is a national or in which he or she had the right of permanent residence at the time of entry into the territory of the receiving State Party shall agree to issue, at the request of the receiving State Party, such travel documents or other authorization as may be necessary to enable the person to travel to and re-enter its territory.

5. This article shall be without prejudice to any right afforded to victims of trafficking in persons by any domestic law of the receiving State Party.

6. This article shall be without prejudice to any applicable bilateral or multilateral agreement or arrangement that governs, in whole or in part, the return of victims of trafficking in persons.

III.

PREVENTION, COOPERATION AND OTHER MEASURES

Article 9

Prevention of trafficking in persons

1. States Parties shall establish comprehensive policies, programmes and other measures:

- (a) To prevent and combat trafficking in persons; and
- (b) To protect victims of trafficking in persons, especially women and children, from revictimization.

2. States Parties shall endeavour to undertake measures such as research, information and mass media campaigns and social and economic initiatives to prevent and combat trafficking in persons.

3. Policies, programmes and other measures established in accordance with this article shall, as appropriate, include cooperation with non-governmental organizations, other relevant organizations and other elements of civil society.

4. States Parties shall take or strengthen measures, including through bilateral or multilateral cooperation, to alleviate the factors that make persons, especially women and children, vulnerable to trafficking, such as poverty, underdevelopment and lack of equal opportunity.

5. States Parties shall adopt or strengthen legislative or other measures, such as educational, social or cultural measures, including through bilateral and multilateral cooperation, to discourage the demand that fosters all forms of exploitation of persons, especially women and children, that leads to trafficking.

Article 10

Information exchange and training

1. Law enforcement, immigration or other relevant authorities of States Parties shall, as appropriate, cooperate with one another by exchanging information, in accordance with their domestic law, to enable them to determine:

(a) Whether individuals crossing or attempting to cross an international border with travel documents belonging to other persons or without travel documents are perpetrators or victims of trafficking in persons;

(b) The types of travel document that individuals have used or attempted to use to cross an international border for the purpose of trafficking in persons; and

(c) The means and methods used by organized criminal groups for the purpose of trafficking in persons, including the recruitment and transportation of victims, routes and links between and among individuals and groups engaged in such trafficking, and possible measures for detecting them.

2. States Parties shall provide or strengthen training for law enforcement, immigration and other relevant officials in the prevention of trafficking in persons. The training should focus on methods used in preventing such trafficking, prosecuting the traffickers and protecting the rights of the victims, including protecting the victims from the traffickers. The training should also take into account the need to consider human rights and child- and gender-sensitive issues and it should encourage cooperation with non-governmental organizations, other relevant organizations and other elements of civil society.

3. A State Party that receives information shall comply with any request by the State Party that transmitted the information that places restrictions on its use.

Article 11

Border measures

1. Without prejudice to international commitments in relation to the free movement of people, States Parties

shall strengthen, to the extent possible, such border controls as may be necessary to prevent and detect trafficking in persons.

2. Each State Party shall adopt legislative or other appropriate measures to prevent, to the extent possible, means of transport operated by commercial carriers from being used in the commission of offences established in accordance with article 5 of this Protocol.

3. Where appropriate, and without prejudice to applicable international conventions, such measures shall include establishing the obligation of commercial carriers, including any transportation company or the owner or operator of any means of transport, to ascertain that all passengers are in possession of the travel documents required for entry into the receiving State.

4. Each State Party shall take the necessary measures, in accordance with its domestic law, to provide for sanctions in cases of violation of the obligation set forth in paragraph 3 of this article.

5. Each State Party shall consider taking measures that permit, in accordance with its domestic law, the denial of entry or revocation of visas of persons implicated in the commission of offences established in accordance with this Protocol.

6. Without prejudice to article 27 of the Convention, States Parties shall consider strengthening cooperation among border control agencies by, inter alia, establishing and maintaining direct channels of communication.

Article 12

Security and control of documents

Each State Party shall take such measures as may be necessary, within available means:

(a) To ensure that travel or identity documents issued by it are of such quality that they cannot easily be misused and cannot readily be falsified or unlawfully altered, replicated or issued; and

(b) To ensure the integrity and security of travel or identity documents issued by or on behalf of the State Party and to prevent their unlawful creation, issuance and use.

Article 13

Legitimacy and validity of documents

At the request of another State Party, a State Party shall, in accordance with its domestic law, verify within a reasonable time the legitimacy and validity of travel or

identity documents issued or purported to have been issued in its name and suspected of being used for trafficking in persons.

IV.

FINAL PROVISIONS

Article 14

Saving clause

1. Nothing in this Protocol shall affect the rights, obligations and responsibilities of States and individuals under international law, including international humanitarian law and international human rights law and, in particular, where applicable, the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees and the principle of non-refoulement as contained therein.

2. The measures set forth in this Protocol shall be interpreted and applied in a way that is not discriminatory to persons on the ground that they are victims of trafficking in persons. The interpretation and application of those measures shall be consistent with internationally recognized principles of non-discrimination.

Article 15

Settlement of disputes

1. States Parties shall endeavour to settle disputes concerning the interpretation or application of this Protocol through negotiation.

2. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Protocol that cannot be settled through negotiation within a reasonable time shall, at the request of one of those States Parties, be submitted to arbitration. If, six months after the date of the request for arbitration, those States Parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those States Parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in accordance with the Statute of the Court.

3. Each State Party may, at the time of signature, ratification, acceptance or approval of or accession to this Protocol, declare that it does not consider itself bound by paragraph 2 of this article. The other States Parties shall not be bound by paragraph 2 of this article with respect to any State Party that has made such a reservation.

4. Any State Party that has made a reservation in accordance with paragraph 3 of this article may at any time

withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 16

Signature, ratification, acceptance, approval and accession

1. This Protocol shall be open to all States for signature from 12 to 15 December 2000 in Palermo, Italy, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 12 December 2002.

2. This Protocol shall also be open for signature by regional economic integration organizations provided that at least one member State of such organization has signed this Protocol in accordance with paragraph 1 of this article.

3. This Protocol is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. A regional economic integration organization may deposit its instrument of ratification, acceptance or approval if at least one of its member States has done likewise. In that instrument of ratification, acceptance or approval, such organization shall declare the extent of its competence with respect to the matters governed by this Protocol. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

4. This Protocol is open for accession by any State or any regional economic integration organization of which at least one member State is a Party to this Protocol. Instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. At the time of its accession, a regional economic integration organization shall declare the extent of its competence with respect to matters governed by this Protocol. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

Article 17

Entry into force

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, except that it shall not enter into force before the entry into force of the Convention. For the purpose of this paragraph, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

2. For each State or regional economic integration organization ratifying, accepting, approving or acceding to this Protocol after the deposit of the fortieth instrument of such action, this Protocol shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit by such State or organization of the relevant instrument or on the date this Protocol enters into force pursuant to paragraph 1 of this article, whichever is the later.

Article 18

Amendment

1. After the expiry of five years from the entry into force of this Protocol, a State Party to the Protocol may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations, who shall thereupon communicate the proposed amendment to the States Parties and to the Conference of the Parties to the Convention for the purpose of considering and deciding on the proposal. The States Parties to this Protocol meeting at the Conference of the Parties shall make every effort to achieve consensus on each amendment. If all efforts at consensus have been exhausted and no agreement has been reached, the amendment shall, as a last resort, require for its adoption a two-thirds majority vote of the States Parties to this Protocol present and voting at the meeting of the Conference of the Parties.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote under this article with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Protocol. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs and vice versa.

3. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article is subject to ratification, acceptance or approval by States Parties.

4. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force in respect of a State Party ninety days after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of an instrument of ratification, acceptance or approval of such amendment.

5. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties which have expressed their consent to be bound by it. Other States Parties shall still be bound by the provisions of this Protocol and any earlier amendments that they have ratified, accepted or approved.

Article 19

Denunciation

1. A State Party may denounce this Protocol by written notification to the Secretary-General of the United Nations. Such denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. A regional economic integration organization shall cease to be a Party to this Protocol when all of its member States have denounced it.

Article 20

Depositary and languages

1. The Secretary-General of the United Nations is designated depositary of this Protocol.

2. The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

In witness whereof, the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Protocol.”

**„Az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban,
2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi
szervezett bűnözés elleni Egyezménynek
az emberkereskedelem, különösen a nők
és gyermekek kereskedelme megelőzéséről,
visszaszorításáról és büntetéséről szóló
Jegyzőkönyve**

Preamble

A jelen Jegyzőkönyv Részes Államai,
kijelentve, hogy az emberkereskedelem, különösen a
nők és gyermekek kereskedelme megelőzését és az elle-
nük való fellépést szolgáló hatékony cselekvés olyan átfő-
gó nemzetközi megközelítést igényel a származási, a tran-
zit és a célországokban, amely magában foglalja az ilyen
jellegű kereskedelem megelőzésére, az emberkereskedők
megbüntetésére, és az ilyen jellegű kereskedelem áldozat-
ainak védelmére szolgáló intézkedéseket, beleértve az
utóbbiak nemzetközileg elismert emberi jogaik védelme
által,

figyelembe véve azt a tényt, hogy az emberek, különö-
sen a nők és gyermekek elleni kizsákmányolás elleni fellé-
pés szabályait és gyakorlati intézkedéseket tartalmazó szá-
mos nemzetközi jogi dokumentum létezése ellenére, nincs

egy olyan egyetemes jogi dokumentum, amely az emberkereskedelem minden vonatkozását átfogná,

aggodalommal aziránt, hogy egy ilyen dokumentum hiányában azokat a személyeket, akiket az emberkereskedelem fenyeget, nem lehet majd megfelelően megvédeni,

emlékeztetve a Közgyűlés 1998. december 9. napján hozott 53/111 számú határozatára, amelyben a Közgyűlés elhatározta egy nyitott kormányközi Ad Hoc Bizottság létrehozását, azzal a céllal, hogy kidolgozzon egy átfogó nemzetközi egyezményt a nemzetközi szervezett bűnözés ellen, valamint hogy megvitassa – többek között – egy a nők és gyermekek kereskedelmével foglalkozó nemzetközi okmány kidolgozását,

meggyőződve arról, hogy az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezmény kiegészítése egy olyan nemzetközi dokumentummal, amely az emberkereskedelem, különösen a nők és a gyermekek kereskedelme megelőzésével, visszaszorításával és megbüntetésével foglalkozik, hasznos lehet a bűncselekmény megelőzésében és az ellene való harcban, az alábbiakban állapodtak meg:

I.

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Kapcsolat az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezménnyel

(1) A jelen Jegyzőkönyv kiegészíti az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezményt, azt az Egyezménnyel együtt kell értelmezni.

(2) A jelen Jegyzőkönyvre az Egyezmény rendelkezéseit *mutatis mutandis* kell alkalmazni, kivéve ha az másként rendelkezik.

(3) A jelen Jegyzőkönyv 5. cikkével összhangban meghatározott bűncselekményeket úgy kell tekinteni, mint az Egyezménnyel összhangban meghatározott bűncselekményeket.

2. cikk

A Jegyzőkönyv célja

A jelen Jegyzőkönyv célja:

a) az emberkereskedelem megelőzése és az ellene való fellépés, különös figyelmet fordítva a nőkre és a gyermekekre;

b) az ilyen jellegű kereskedelem áldozatainak védelme és támogatása, emberi jogaik teljes tiszteletben tartása mellett; és

c) a Részes Államok közötti együttműködés elősegítése ezen célok elérése érdekében.

3. cikk

Értelmező rendelkezések

A jelen Jegyzőkönyv alkalmazásában:

a) az „emberkereskedelem”: személyek toborzását, szállítását, eladását, elrejtését vagy átvételét jelenti fenyegetés, erőszak vagy a kényszer más formáinak alkalmazásával, rablás, csalis, megfélemlítés, hatalommal vagy a védekezésre képtelen állapottal való visszaélés, vagy anyagi ellenszolgáltatás vagy előnyök adásával vagy elfogadásával annak érdekében, hogy kizsákmányolás céljából elnyerjék egy olyan személy beleegyezését, aki más személy felett hatalommal rendelkezik. A kihasználásnak magában kell foglalnia legalább a mások prostituálásának kihasználását, vagy a szexuális kizsákmányolás más formáit, kényszermunkát vagy szolgáltatásokat, rabszolgatartást vagy a rabszolgatartáshoz hasonló gyakorlatot, mások leigázását vagy emberi test szerveinek tiltott felhasználását;

b) az emberkereskedelem áldozatának a jelen cikk a) pontjában leírt, szándékolt kizsákmányolásba való beleegyezését nem kell figyelembe venni, ha az a) pontban felsoroltak bármelyikét alkalmazták;

c) egy gyermek kizsákmányolás céljából történő toborzása, szállítása, eladása, elrejtése vagy átvétele emberkereskedelemnek minősül még akkor is, ha az nem jár a jelen cikk a) pontjában leírtak alkalmazásával;

d) gyermeknek minősül bármely, 18. életévét be nem töltött személy.

4. cikk

Az alkalmazás területe

A jelen Jegyzőkönyv hatálya kiterjed, hacsak ettől eltérő rendelkezést nem tartalmaz, a jelen Jegyzőkönyv 5. cikkével összhangban meghatározott bűncselekmények megelőzésére, felderítésére és üldözésére, ha azok a bűncselekmények nemzetközi jellegűek és egy szervezett bűnözői csoport érintett bennük, valamint az ilyen bűncselekmények áldozatainak védelmére.

5. cikk

Bűncselekménnyé nyilvánítás

(1) Minden Részes Állam meghozza azokat a jogalkotási és egyéb intézkedéseket, amelyek szükségesek lehetnek

a jelen Jegyzőkönyv 3. cikkében meghatározott magatartás bűncselekménnyé nyilvánításához, szándékos elkövetés esetén.

(2) Minden Részes Állam meghozza ezen kívül azokat a jogalkotási és egyéb intézkedéseket, amelyek szükségesek lehetnek az alábbiak bűncselekménnyé nyilvánításához:

a) jogrendje alapvető rendelkezéseinek betartásával, a jelen cikk (1) bekezdésével összhangban meghatározott bűncselekmény elkövetésének kísérlete;

b) a jelen cikk (1) bekezdésével összhangban meghatározott bűncselekményben társtettesként való részvétel; és

c) más személyek beszerzése vagy irányítása a jelen cikk (1) bekezdésével összhangban meghatározott bűncselekmény elkövetésére.

II.

AZ EMBERKERESKEDELEM ÁLDOZATAINAK VÉDELME

6. cikk

Az emberkereskedelem áldozatainak támogatása és védelme

(1) Megfelelő esetekben és a hazai jog szerinti lehetséges mértékig, minden Részes Állam védi az emberkereskedelem áldozatainak magánéletét és személyazonosságát, beleértve többek között az ilyen kereskedelemmel kapcsolatos jogi eljárások bizalmasan történő kezelését.

(2) Minden Részes Állam biztosítja, hogy hazai jogi vagy közigazgatási rendszere tartalmaz olyan intézkedéseket, amelyek az emberkereskedelem áldozatai számára a megfelelő esetekben az alábbiakat biztosítják:

a) tájékoztatást a vonatkozó bírósági és közigazgatási eljárásokról;

b) támogatást ahhoz, hogy nézeteiknek és aggodalmaiknak hangot adhassanak, és azokat az elkövetők ellen folytatott büntetőeljárás megfelelő szakaszaiban figyelembe vegyék, a védelem jogait nem sértő módon.

(3) Minden Részes Állam megfontolja intézkedések fogantatását az emberkereskedelem áldozatainak fizikai, pszichológiai és társadalmi felépülésének biztosítása érdekében, ideértve – a megfelelő esetekben – a nem kormányzati szervezetekkel, más releváns szervezetekkel és a civil társadalom más szereplőivel való együttműködést, és különösen az alábbiak biztosítását:

a) megfelelő elszállásolás;

b) tanácsadás és tájékoztatás, különösen az érintett személyek törvényes jogait illetően, olyan nyelven, amelyet az emberkereskedelem áldozatai értenek;

c) orvosi, pszichológiai és anyagi támogatás; és

d) foglalkoztatási, oktatási és képzési lehetőségek.

(4) Minden Részes Állam figyelembe veszi a jelen cikk rendelkezéseinek alkalmazása során az emberkereskedelem áldozatainak korát, nemét és sajátos szükségleteit, különösen a gyermekek sajátos szükségleteit, beleértve a megfelelő elszállásolást, oktatást és gondozást.

(5) Minden Részes Állam törekszik arra, hogy biztosítsa az emberkereskedelem áldozatainak fizikai biztonságát, amíg azok a területén tartózkodnak.

(6) Minden Részes Állam biztosítja, hogy a hazai jogrendszere tartalmaz olyan intézkedéseket, amelyek az emberkereskedelem áldozatainak lehetővé teszik, hogy az elszorított károkért kártalanításban részesüljenek.

7. cikk

Az emberkereskedelem áldozatainak helyzete a befogadó államokban

(1) A jelen Jegyzőkönyv 6. cikke értelmében hozott intézkedéseken felül, mindegyik Részes Állam fontolóra veszi az olyan jogalkotási vagy más, megfelelő intézkedések meghozatalát, amelyek lehetővé teszik az emberkereskedelem áldozatai számára, hogy megfelelő esetekben ideiglenes vagy állandó jelleggel területén maradjanak.

(2) A jelen cikk (1) bekezdése előírásainak végrehajtása során minden Részes Állam kellő figyelmet szentel a humanitárius és emberiességi tényezőkre.

8. cikk

Az emberkereskedelem áldozatainak hazatelepítése

(1) Az a Részes Állam, amelynek az emberkereskedelem áldozata állampolgára, vagy amelyben az adott személy állandó tartózkodási jogosultsággal rendelkezik a beutazása szerinti Részes Állam területére való belépése idején, megkönnyíti és elfogadja – kellő figyelmet fordítva az adott személy biztonságára – az adott személy visszafogadását indokolatlan és ésszerűtlen késedelem nélkül.

(2) Ha egy Részes Állam visszaküldi az emberkereskedelem áldozatát abba a Részes Államba, amelynek az adott személy állampolgára, vagy amelyben a személy a beutazása szerinti Részes Állam területére való belépése idején állandó tartózkodási jogosultsággal rendelkezett, az ilyen visszaküldésnél kellő figyelmet kell fordítani az adott személy biztonságára és minden, azzal a ténnyel kapcsolatos jogi eljárás helyzetére, miszerint az adott személy emberkereskedelem áldozata és a visszaküldésnek lehetőleg önkéntes alapon kell végbemennie.

(3) Egy a beutazás szerinti Részes Állam megkeresésére, a megkeresett Részes Állam igazolja indokolatlan

és ésszerűtlen késedelem nélkül, hogy az a személy, aki emberkereskedelem áldozata, az ő állampolgára-e, vagy volt-e állandó tartózkodási joga az adott állam területén a beutazás szerinti Résztes Állam területére való belépés idején.

(4) Annak érdekében, hogy az emberkereskedelem azon áldozatainak, akik nem rendelkeznek megfelelő okmányokkal, megkönnyítsék a visszatérését, az a Résztes Állam, amelynek ez a személy állampolgára, vagy amelyben a beutazás szerinti állam területére való belépésekor állandó tartózkodási jogosultsággal rendelkezett, köteles hozzájárulni a beutazás szerinti Résztes Állam megkeresésére olyan utazási okmányok vagy más meghatalmazás kibocsátásához, amely szükséges lehet ahhoz, hogy a személy területére visszatérhessen.

(5) A jelen cikk nem érinti a befogadó Résztes Állam hazai joga által az emberkereskedelem áldozatainak biztosított bármely jogot.

(6) A jelen cikk nem érint egyetlen olyan hatályos kétoldalú vagy többoldalú megállapodást vagy intézkedést, amely egészében vagy részben az emberkereskedelem áldozatainak visszafogadását szabályozza.

III.

MEGELŐZÉS, EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS MÁS INTÉZKEDÉSEK

9. cikk

Az emberkereskedelem megelőzése

(1) A Résztes Államok átfogó politikát, programokat és egyéb intézkedéseket határoznak meg:

a) az emberkereskedelem megelőzésére és az ellene való fellépésre; és

b) az emberkereskedelem áldozatait, különösen a nők és a gyermekek ismételt áldozattá válásának megakadályozására.

(2) A Résztes Államok törekednek olyan intézkedések vállalására, mint a kutatás, a tájékoztatás, a tömegtájékoztatási kampányok, valamint az emberkereskedelem megelőzésére és leküzdésére szolgáló szociális és gazdasági kezdeményezések.

(3) A jelen cikkkel összhangban kialakított politikák, programok és egyéb intézkedések, ahol az lehetséges, magukban foglalják a nem kormányzati szervezetekkel, egyéb megfelelő szervezetekkel és a civil társadalom egyéb szereplőivel való együttműködést.

(4) A Résztes Államok intézkedéseket hoznak, vagy azokat megerősítik, kétoldalú vagy többoldalú együttműködés révén is annak érdekében, hogy csökkentsék az embereket, különösen a nőket és a gyermekeket az emberke-

reskedelemnek kiszolgáltató olyan tényezőket, mint például a szegénység, az elmaradottság és az esélyegyenlőség hiánya.

(5) A Résztes Államok olyan jogalkotási vagy egyéb, például oktatási, szociális vagy kulturális intézkedéseket fogadnak el, vagy azokat megerősítik kétoldalú vagy többoldalú együttműködés révén is, amelyek segítségével csökkenthető az az igény, amely az emberek, különösen a nők és a gyermekek kizsákmányolásának valamennyi formáját táplálja, és amely az emberkereskedelemhez vezet.

10. cikk

Kölcsönös tájékoztatás és képzés

(1) A Résztes Államok bűnüldözési, bevándorlási és egyéb érintett hatóságai, ahol az szükséges, kölcsönös tájékoztatás révén együttműködnek egymással, összhangban hazai törvényeikkel, annak érdekében, hogy meghatározzák:

a) azt, hogy egy nemzetközi államhatárt átlépő, vagy annak átlépését megkísérlő, más személyek úti okmányaival rendelkező, vagy úti okmányokkal nem rendelkező személyek bűnelkövetők vagy az emberkereskedelem áldozatai;

b) azokat az úti okmány típusokat, amelyeket egy nemzetközi államhatárt emberkereskedelem céljából átlépő személyek használtak vagy kíséreltek meg használni; és

c) azokat az eszközöket és módszereket, amelyeket szervezett bűnöző csoportok használnak emberkereskedelem céljából, ideértve az áldozatok toborzását és szállítását, az útvonalakat és kapcsolatokat az emberkereskedelemmel foglalkozó személyek és csoportok között, és a felderítésükre alkalmazható lehetséges intézkedéseket.

(2) A Résztes Államok biztosítják és megerősítik az emberkereskedelem megelőzése céljából a bűnüldözés, a bevándorlás és egyéb vonatkozó területeken dolgozó tisztviselők képzését. A képzésnek az ilyen jellegű kereskedelem megelőzésében, az emberkereskedők bíróság elé állításában és az áldozatok jogainak védelmében használt módszerekre kell összpontosítania, beleértve az áldozat védelmét az emberkereskedőkkel szemben. A képzésnek tekintettel kell lennie az emberi jogokra, valamint a gyermekek és a nemek védelmet előtérbe helyező kérdésekre, és ösztönöznie kell az együttműködést a nem kormányzati szervezetekkel, és más érintett szervezetekkel, és a civil társadalom egyéb szereplőivel.

(3) A tájékoztatást átvevő Résztes Állam eleget tesz a tájékoztatást átadó Résztes Állam bármely olyan kérésének, amely a tájékoztatás felhasználásával kapcsolatos korlátozásokra vonatkozik.

11. cikk

Határon történő intézkedések

(1) A személyek szabad mozgására vonatkozó nemzetközi kötelezettségvállalások tiszteletben tartásával, a Részes Államok a lehető legnagyobb mértékben megerősítik az olyan határellenőrzéseket, amelyek az emberkereskedelem megelőzéséhez és felderítéséhez szükségesek lehetnek.

(2) Mindegyik Részes Állam jogalkotási vagy egyéb megfelelő intézkedéseket fogad el abból a célból, hogy a lehető legnagyobb mértékben megakadályozza a kereskedelmi szállítók által üzemeltetett szállítási eszközöknek a jelen Jegyzőkönyv 5. cikkével összhangban meghatározott bűncselekmények elkövetésére történő felhasználását.

(3) Ahol az szükséges, és nem érinti a hatályban lévő nemzetközi egyezményeket, az ilyen intézkedések magukban foglalják a kereskedelmi szállítók – beleértve bármely közlekedési vállalatot vagy bármely szállítási eszköz tulajdonosát vagy üzemeltetőjét – azon kötelezettségének megállapítását, miszerint meg kell győződniük arról, hogy minden utas rendelkezik azokkal az úti okmányokkal, amelyek a befogadó államba való belépéshez szükségesek.

(4) Hazai jogával összhangban, mindegyik Részes Állam meghozza a szükséges intézkedéseket arra, hogy a jelen cikk (3) bekezdésében rögzített kötelezettség megszegése esetére szankciókat állapítson meg.

(5) Mindegyik Részes Állam megfontolja olyan intézkedések meghozatalát, amelyek lehetővé teszik, hazai törvényeivel összhangban, a belépés megtagadását vagy a vízum visszavonását olyan személyektől, akik részesei voltak a jelen Jegyzőkönyvben meghatározott bűncselekmények elkövetésének.

(6) Az Egyezmény 27. cikkét nem érintve, a Részes Államok fontolóra veszik a határellenőrző hatóságok közötti együttműködés erősítését, többek között közvetlen kapcsolattartási formák létrehozása és fenntartása révén.

12. cikk

Az okmányok biztonsága és ellenőrzése

A rendelkezésére álló eszközök erejéig, mindegyik Részes Állam meghozza azokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek lehetnek:

a) annak biztosítására, hogy az általa kibocsátott úti vagy személyazonossági okmányok olyan minőségűek legyenek, hogy azokkal ne lehessen könnyen visszaélni, vagy azokat ne lehessen egyszerűen vagy törvénytelen módon megváltoztatni, lemásolni, vagy forgalomba hozni; és

b) a Részes Állam által vagy annak nevében kibocsátott úti vagy személyazonossági okmányok egységességének és biztonságának biztosítására, és azok törvénytelen módon való előállításának, forgalomba hozatalának és használatának megakadályozására.

13. cikk

Okmányok hitelessége és érvényessége

Egy másik Részes Állam megkeresésére egy Részes Állam ésszerű időn belül igazolja – hazai törvényeivel összhangban – a nevében kibocsátott vagy az okmány tartalma szerint a nevében kibocsátott, és feltételezhetően emberkereskedelem céljára használt úti vagy személyazonossági okmányok hitelességét és érvényességét.

IV.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

14. cikk

Fenntartás

(1) A jelen Jegyzőkönyv nem érinti az államok és személyek nemzetközi jogból eredő jogait, kötelezettségeit és felelősségét, beleértve a nemzetközi humanitárius jogot, a nemzetközi emberi jogokra vonatkozó jogot és különösen – ahol azt alkalmazzák – a Menekültek helyzetéről szóló, 1951-ben létrejött Egyezményt és annak 1967-ben létrejött Jegyzőkönyvét, és az abban szereplő, a visszafordítás tilalmát tartalmazó elvet.

(2) A jelen Jegyzőkönyvben szereplő intézkedéseket úgy kell értelmezni és alkalmazni, hogy azok ne jelentsenek hátrányos megkülönböztetést, hogy az érintett személyek emberkereskedelem áldozatává váltak. Ezen intézkedések értelmezésének és alkalmazásának összhangban kell lennie a hátrányos megkülönböztetést elvető nemzetközileg elismert elvekkel.

15. cikk

A viták rendezése

(1) A Részes Államok törekednek arra, hogy a jelen Jegyzőkönyv értelmezése és alkalmazása során felmerülő vitákat tárgyalások útján rendezzék.

(2) A jelen Jegyzőkönyv értelmezése és alkalmazása során két vagy több Részes Állam között felmerülő olyan vitát, amelyet ésszerű időn belül nem sikerül tárgyalások útján rendezni, az érintett Részes Államok egyikének kéré-

sére választott bíróság elé kell vinni. Amennyiben a választott bíróság igénybevételére irányuló kezdeményezés időpontját követő hat hónapon belül sem tudnak az érintett Részes Államok a választott bíróság megszervezésében megegyezni, a vitát a Részes Államok bármelyike a Nemzetközi Bíróság elé terjesztheti, a Bíróság Alapszabályával összhangban.

(3) Minden Részes Állam jogosult a jelen Jegyzőkönyv aláírásakor, megerősítésekor, elfogadásakor vagy jóváhagyásakor, vagy az ahhoz való csatlakozáskor kijelenteni, hogy nem tartja magára nézve kötelezőnek a jelen cikk (2) bekezdését. A (2) bekezdés a többi Részes Államot sem kötelezi azokkal a Részes Államokkal szemben, amelyek a fenti fenntartást tették.

(4) Bármely Részes Állam, amely a jelen cikk (3) bekezdése szerinti fenntartást tette, bármikor visszavonhatja ezt a fenntartást az Egyesült Nemzetek főtitkárának megküldött írásbeli értesítéssel.

16. cikk

Aláírás, megerősítés, elfogadás, jóváhagyás és csatlakozás

(1) A jelen Jegyzőkönyv minden állam számára aláírásra nyitva áll 2000. december 12–15-ig, Palermóban, Olaszországban, ez után pedig 2002. december 12-ig az Egyesült Nemzetek New York-i székházában.

(2) A jelen Jegyzőkönyv továbbá aláírásra nyitva áll a regionális gazdasági integrációs szervezetek számára, azaz a feltétellel, hogy az ilyen szervezet legalább egy tagállama a jelen cikk (1) bekezdésével összhangban aláírta ezt a Jegyzőkönyvet.

(3) A jelen Jegyzőkönyvet a Részes Államoknak meg kell erősíteniük, el kell fogadniuk, vagy jóvá kell hagyniuk. A megerősítési, az elfogadási, a jóváhagyási vagy a csatlakozási okiratokat az Egyesült Nemzetek főtitkáránál kell letétbe helyezni. Egy regionális gazdasági integrációs szervezet akkor helyezheti letétbe megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okiratát, ha annak legalább egy tagállama már letétbe helyezte. A fenti megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okiratban az ilyen szervezet megjelöli hatáskörét a jelen Jegyzőkönyv által szabályozott kérdésekben. Az ilyen szervezet továbbá értesíti a letéteményest a hatáskörében bekövetkezett bármilyen jelentős változásról.

(4) A jelen Jegyzőkönyv bármely állam és minden olyan regionális integrációs szervezet számára csatlakozásra nyitva áll, amelynek legalább egy tagállama Részes Állam a jelen Jegyzőkönyvben. A csatlakozási okiratot az Egyesült Nemzetek főtitkáránál kell letétbe helyezni. Csatlakozásakor a regionális gazdasági integrációs szervezet megjelöli hatáskörét a jelen Jegyzőkönyv által szabályozott

kérdésekben. Az ilyen szervezet értesíti a letéteményest a hatáskörében bekövetkezett bármilyen jelentős változásról.

17. cikk

Hatálybalépés

(1) A jelen Jegyzőkönyv a negyvenedik megerősítő, elfogadó, jóváhagyó vagy csatlakozási okirat letétbe helyezésének időpontjától számított kilencvenedik napon lép hatályba, kivéve azt a körülményt, miszerint az Egyezmény hatálybalépése előtt a Jegyzőkönyv nem lép hatályba. A jelen bekezdés alkalmazásában, egy regionális gazdasági integrációs szervezet által letétbe helyezett bármilyen okirat nem számítható további okiratként hozzá az ilyen szervezet tagállamai által letétbe helyezett okiratokhoz.

(2) Minden olyan állam vagy regionális gazdasági integrációs szervezet tekintetében, amely a jelen Jegyzőkönyvet a negyvenedik megerősítő, elfogadó, jóváhagyó vagy az ehhez történő csatlakozási okirat letétbe helyezését követően erősíti meg, fogadja el, hagyja jóvá vagy csatlakozik, a jelen Jegyzőkönyv a vonatkozó okiratra az ilyen állam vagy szervezet által történő letétbe helyezésének időpontjától számított harmincadik napon lép hatályba, vagy abban az időpontban, amikor a jelen cikk (1) bekezdésének értelmében ez a Jegyzőkönyv hatályba lép, attól függően, melyik következik be később.

18. cikk

Módosítás

(1) A jelen Jegyzőkönyv hatálybalépését követő öt év elteltével a jelen Jegyzőkönyv bármely Részes Állama javasolhatja annak módosítását, és azt benyújthatja az Egyesült Nemzetek főtitkárához, aki ezután a javasolt módosítást tanulmányozás és a javaslattal kapcsolatos döntéshozatal céljából ismerteti a Részes Államokkal és az Egyezmény Részes Államainak Konferenciájával. A Részes Államok Konferenciáján tanácskozó, a jelen Jegyzőkönyvben Részes Államok minden erőfeszítést megtesznek az egyes módosításokra vonatkozó egyetértés megteremtése érdekében. Ha az egyetértés kialakítására tett erőfeszítések eredménytelenek és nem sikerül megegyezésre jutni, akkor a módosítás elfogadásához – végső lehetőségként – a Részes Államok Konferenciáján jelen lévő és szavazó Részes Államok kétharmados szavazati többsége szükséges.

(2) A regionális gazdasági integrációs szervezetek, a hatáskörükbe tartozó ügyekben, a jelen cikk alapján, annyi szavazattal gyakorolják szavazati jogukat, ahány tagállamuk a jelen Jegyzőkönyv Részes Állama. Az ilyen szerve-

zetek nem gyakorolhatják szavazati jogukat, ha tagállamaik ezt saját jogon teszik, és fordítva.

(3) A jelen cikk (1) bekezdésével összhangban elfogadott módosításokat a Részes Államoknak meg kell erősíteni, el kell fogadni vagy jóvá kell hagyni.

(4) A jelen cikk (1) bekezdése értelmében elfogadott módosítás valamely Részes Állam vonatkozásában az ilyen módosítás megerősítéséről, elfogadásáról vagy jóváhagyásáról szóló okiratnak az Egyesült Nemzetek főtitkáránál történt letétbe helyezése időpontjától számított kilencven nap elteltével lép hatályba.

(5) Ha valamely módosítás hatályba lép, úgy az kötelező érvényű mindazokra a Részes Államokra nézve, amelyek kinyilvánították egyetértésüket, hogy azt magukra nézve kötelező érvényűnek tekintik. A többi Részes Államra nézve továbbra is a jelen Jegyzőkönyv rendelkezései maradnak érvényben és bármely olyan korábbi módosítás, amit megerősítettek, elfogadtak, vagy jóváhagytak.

19. cikk

Felmondás

(1) A jelen Jegyzőkönyvet bármelyik Részes Állam felmondhatja az Egyesült Nemzetek főtitkárának megküldött írásbeli értesítéssel. Az ilyen felmondás attól az időponttól számított egy év elteltével lép hatályba, amikor a főtitkár átvette az értesítést.

(2) A regionális gazdasági integrációs szervezet tagsága megszűnik a jelen Jegyzőkönyvben, amikor azt tagállamainak mindegyike felmondta.

20. cikk

A letéteményes és a hiteles nyelvű szövegek

(1) A jelen Jegyzőkönyv kijelölt letéteményese az Egyesült Nemzetek főtitkára.

(2) A jelen Jegyzőkönyv eredeti példányát – amelynek arab, kínai, angol, francia, orosz és spanyol nyelvű szövege egyaránt hiteles – az Egyesült Nemzetek főtitkáránál kell letétbe helyezni.

A fentiek hitelül az alulírott teljhatalmú meghatalmazottak, akik erre saját kormányaik által kellőképpen felhatalmazással rendelkeznek, a jelen Jegyzőkönyvet aláírták.”

4. § (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.

(2) E törvény 2. és 3. §-a a Jegyzőkönyv 17. cikkében meghatározott időpontban lép hatályba.

(3) A Jegyzőkönyv, illetve e törvény 2. és 3. §-a hatálybalépésének naptári napját a külügyminiszter annak ismertetéét követően a Magyar Közlönyben haladéktalanul közzétett egyedi határozatával állapítja meg.

(4) E törvény végrehajtásához szükséges intézkedésekről a rendszertért felelős miniszter gondoskodik.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Dr. Szili Katalin s. k.,
az Országgyűlés elnöke

2006. évi CIII. törvény

az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban,
2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi
szervezett bűnözés elleni Egyezménynek a migránsok
szárazföldön, légi úton és tengeren történő
csempészete elleni fellépésről szóló Jegyzőkönyve
kihirdetéséről*

1. § Az Országgyűlés e törvénnyel felhatalmazást ad az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezménynek a migránsok szárazföldön, légi úton és tengeren történő csempészete elleni fellépésről szóló Jegyzőkönyve kötelező hatályának elismerésére.

2. § Az Országgyűlés a Jegyzőkönyvet e törvénnyel kihirdeti.

3. § A Jegyzőkönyv hiteles, angol nyelvű szövege és annak hivatalos magyar nyelvű fordítása a következő:

**„Protocol against the smuggling of migrants
by land, sea and air, supplementing the United
Nations Convention against Transnational Organized
Crime**

Preamble

The States Parties to this Protocol,

declaring that effective action to prevent and combat the smuggling of migrants by land, sea and air requires a comprehensive international approach, including cooperation, the exchange of information and other appropriate measures, including socio-economic measures, at the national, regional and international levels,

* A törvényt az Országgyűlés a 2006. november 27-i ülésnapján fogadta el.

recalling General Assembly resolution 54/212 of 22 December 1999, in which the Assembly urged Member States and the United Nations system to strengthen international cooperation in the area of international migration and development in order to address the root causes of migration, especially those related to poverty, and to maximize the benefits of international migration to those concerned, and encouraged, where relevant, interregional, regional and subregional mechanisms to continue to address the question of migration and development,

convinced of the need to provide migrants with humane treatment and full protection of their rights,

taking into account the fact that, despite work undertaken in other international forums, there is no universal instrument that addresses all aspects of smuggling of migrants and other related issues,

concerned at the significant increase in the activities of organized criminal groups in smuggling of migrants and other related criminal activities set forth in this Protocol, which bring great harm to the States concerned,

also concerned that the smuggling of migrants can endanger the lives or security of the migrants involved,

recalling General Assembly resolution 53/111 of 9 December 1998, in which the Assembly decided to establish an open-ended intergovernmental ad hoc committee for the purpose of elaborating a comprehensive international convention against transnational organized crime and of discussing the elaboration of, inter alia, an international instrument addressing illegal trafficking in and transporting of migrants, including by sea,

convinced that supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime with an international instrument against the smuggling of migrants by land, sea and air will be useful in preventing and combating that crime,

have agreed as follows:

I.

GENERAL PROVISIONS

Article 1

Relation with the United Nations Convention against Transnational Organized Crime

1. This Protocol supplements the United Nations Convention against Transnational Organized Crime. It shall be interpreted together with the Convention.

2. The provisions of the Convention shall apply, mutatis mutandis, to this Protocol unless otherwise provided herein.

3. The offences established in accordance with article 6 of this Protocol shall be regarded as offences established in accordance with the Convention.

Article 2

Statement of purpose

The purpose of this Protocol is to prevent and combat the smuggling of migrants, as well as to promote cooperation among States Parties to that end, while protecting the rights of smuggled migrants.

Article 3

Use of terms

For the purposes of this Protocol:

(a) „Smuggling of migrants” shall mean the procurement, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit, of the illegal entry of a person into a State Party of which the person is not a national or a permanent resident;

(b) „Illegal entry” shall mean crossing borders without complying with the necessary requirements for legal entry into the receiving State;

(c) „Fraudulent travel or identity document” shall mean any travel or identity document:

(i) That has been falsely made or altered in some material way by anyone other than a person or agency lawfully authorized to make or issue the travel or identity document on behalf of a State; or

(ii) That has been improperly issued or obtained through misrepresentation, corruption or duress or in any other unlawful manner; or

(iii) That is being used by a person other than the rightful holder;

(d) „Vessel” shall mean any type of water craft, including non-displacement craft and seaplanes, used or capable of being used as a means of transportation on water, except a warship, naval auxiliary or other vessel owned or operated by a Government and used, for the time being, only on government non-commercial service.

Article 4

Scope of application

This Protocol shall apply, except as otherwise stated herein, to the prevention, investigation and prosecution of

the offences established in accordance with article 6 of this Protocol, where the offences are transnational in nature and involve an organized criminal group, as well as to the protection of the rights of persons who have been the object of such offences.

Article 5

Criminal liability of migrants

Migrants shall not become liable to criminal prosecution under this Protocol for the fact of having been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol.

Article 6

Criminalization

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally and in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit:

- (a) The smuggling of migrants;
- (b) When committed for the purpose of enabling the smuggling of migrants:
 - (i) Producing a fraudulent travel or identity document;
 - (ii) Procuring, providing or possessing such a document;
- (c) Enabling a person who is not a national or a permanent resident to remain in the State concerned without complying with the necessary requirements for legally remaining in the State by the means mentioned in subparagraph (b) of this paragraph or any other illegal means.

2. Each State Party shall also adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences:

- (a) Subject to the basic concepts of its legal system, attempting to commit an offence established in accordance with paragraph 1 of this article;
- (b) Participating as an accomplice in an offence established in accordance with paragraph 1 (a), (b) (i) or (c) of this article and, subject to the basic concepts of its legal system, participating as an accomplice in an offence established in accordance with paragraph 1 (b) (ii) of this article;
- (c) Organizing or directing other persons to commit an offence established in accordance with paragraph 1 of this article.

3. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as aggravating circumstances to the offences established in

accordance with paragraph 1 (a), (b) (i) and (c) of this article and, subject to the basic concepts of its legal system, to the offences established in accordance with paragraph 2 (b) and (c) of this article, circumstances:

- (a) That endanger, or are likely to endanger, the lives or safety of the migrants concerned; or
- (b) That entail inhuman or degrading treatment, including for exploitation, of such migrants.

4. Nothing in this Protocol shall prevent a State Party from taking measures against a person whose conduct constitutes an offence under its domestic law.

II.

SMUGGLING OF MIGRANTS BY SEA

Article 7

Cooperation

States Parties shall cooperate to the fullest extent possible to prevent and suppress the smuggling of migrants by sea, in accordance with the international law of the sea.

Article 8

Measures against the smuggling of migrants by sea

1. A State Party that has reasonable grounds to suspect that a vessel that is flying its flag or claiming its registry, that is without nationality or that, though flying a foreign flag or refusing to show a flag, is in reality of the nationality of the State Party concerned is engaged in the smuggling of migrants by sea may request the assistance of other States Parties in suppressing the use of the vessel for that purpose. The States Parties so requested shall render such assistance to the extent possible within their means.

2. A State Party that has reasonable grounds to suspect that a vessel exercising freedom of navigation in accordance with international law and flying the flag or displaying the marks of registry of another State Party is engaged in the smuggling of migrants by sea may so notify the flag State, request confirmation of registry and, if confirmed, request authorization from the flag State to take appropriate measures with regard to that vessel. The flag State may authorize the requesting State, inter alia:

- (a) To board the vessel;
- (b) To search the vessel; and
- (c) If evidence is found that the vessel is engaged in the smuggling of migrants by sea, to take appropriate measures with respect to the vessel and persons and cargo on board, as authorized by the flag State.

3. A State Party that has taken any measure in accordance with paragraph 2 of this article shall promptly inform the flag State concerned of the results of that measure.

4. A State Party shall respond expeditiously to a request from another State Party to determine whether a vessel that is claiming its registry or flying its flag is entitled to do so and to a request for authorization made in accordance with paragraph 2 of this article.

5. A flag State may, consistent with article 7 of this Protocol, subject its authorization to conditions to be agreed by it and the requesting State, including conditions relating to responsibility and the extent of effective measures to be taken. A State Party shall take no additional measures without the express authorization of the flag State, except those necessary to relieve imminent danger to the lives of persons or those which derive from relevant bilateral or multilateral agreements.

6. Each State Party shall designate an authority or, where necessary, authorities to receive and respond to requests for assistance, for confirmation of registry or of the right of a vessel to fly its flag and for authorization to take appropriate measures. Such designation shall be notified through the Secretary-General to all other States Parties within one month of the designation.

7. A State Party that has reasonable grounds to suspect that a vessel is engaged in the smuggling of migrants by sea and is without nationality or may be assimilated to a vessel without nationality may board and search the vessel. If evidence confirming the suspicion is found, that State Party shall take appropriate measures in accordance with relevant domestic and international law.

Article 9

Safeguard clauses

1. Where a State Party takes measures against a vessel in accordance with article 8 of this Protocol, it shall:

- (a) Ensure the safety and humane treatment of the persons on board;
- (b) Take due account of the need not to endanger the security of the vessel or its cargo;
- (c) Take due account of the need not to prejudice the commercial or legal interests of the flag State or any other interested State;
- (d) Ensure, within available means, that any measure taken with regard to the vessel is environmentally sound.

2. Where the grounds for measures taken pursuant to article 8 of this Protocol prove to be unfounded, the vessel shall be compensated for any loss or damage that may have been sustained, provided that the vessel has not committed any act justifying the measures taken.

3. Any measure taken, adopted or implemented in accordance with this chapter shall take due account of the need not to interfere with or to affect:

(a) The rights and obligations and the exercise of jurisdiction of coastal States in accordance with the international law of the sea; or

(b) The authority of the flag State to exercise jurisdiction and control in administrative, technical and social matters involving the vessel.

4. Any measure taken at sea pursuant to this chapter shall be carried out only by warships or military aircraft, or by other ships or aircraft clearly marked and identifiable as being on government service and authorized to that effect.

III.

PREVENTION, COOPERATION AND OTHER MEASURES

Article 10

Information

1. Without prejudice to articles 27 and 28 of the Convention, States Parties, in particular those with common borders or located on routes along which migrants are smuggled, shall, for the purpose of achieving the objectives of this Protocol, exchange among themselves, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, relevant information on matters such as:

(a) Embarkation and destination points, as well as routes, carriers and means of transportation, known to be or suspected of being used by an organized criminal group engaged in conduct set forth in article 6 of this Protocol;

(b) The identity and methods of organizations or organized criminal groups known to be or suspected of being engaged in conduct set forth in article 6 of this Protocol;

(c) The authenticity and proper form of travel documents issued by a State Party and the theft or related misuse of blank travel or identity documents;

(d) Means and methods of concealment and transportation of persons, the unlawful alteration, reproduction or acquisition or other misuse of travel or identity documents used in conduct set forth in article 6 of this Protocol and ways of detecting them;

(e) Legislative experiences and practices and measures to prevent and combat the conduct set forth in article 6 of this Protocol; and

(f) Scientific and technological information useful to law enforcement, so as to enhance each other's ability to prevent, detect and investigate the conduct set forth in article 6 of this Protocol and to prosecute those involved.

2. A State Party that receives information shall comply with any request by the State Party that transmitted the information that places restrictions on its use.

Article 11

Border measures

1. Without prejudice to international commitments in relation to the free movement of people, States Parties shall strengthen, to the extent possible, such border controls as may be necessary to prevent and detect the smuggling of migrants.

2. Each State Party shall adopt legislative or other appropriate measures to prevent, to the extent possible, means of transport operated by commercial carriers from being used in the commission of the offence established in accordance with article 6, paragraph 1 (a), of this Protocol.

3. Where appropriate, and without prejudice to applicable international conventions, such measures shall include establishing the obligation of commercial carriers, including any transportation company or the owner or operator of any means of transport, to ascertain that all passengers are in possession of the travel documents required for entry into the receiving State.

4. Each State Party shall take the necessary measures, in accordance with its domestic law, to provide for sanctions in cases of violation of the obligation set forth in paragraph 3 of this article.

5. Each State Party shall consider taking measures that permit, in accordance with its domestic law, the denial of entry or revocation of visas of persons implicated in the commission of offences established in accordance with this Protocol.

6. Without prejudice to article 27 of the Convention, States Parties shall consider strengthening cooperation among border control agencies by, inter alia, establishing and maintaining direct channels of communication.

Article 12

Security and control of documents

Each State Party shall take such measures as may be necessary, within available means:

(a) To ensure that travel or identity documents issued by it are of such quality that they cannot easily be misused and cannot readily be falsified or unlawfully altered, replicated or issued; and

(b) To ensure the integrity and security of travel or identity documents issued by or on behalf of the State

Party and to prevent their unlawful creation, issuance and use.

Article 13

Legitimacy and validity of documents

At the request of another State Party, a State Party shall, in accordance with its domestic law, verify within a reasonable time the legitimacy and validity of travel or identity documents issued or purported to have been issued in its name and suspected of being used for purposes of conduct set forth in article 6 of this Protocol.

Article 14

Training and technical cooperation

1. States Parties shall provide or strengthen specialized training for immigration and other relevant officials in preventing the conduct set forth in article 6 of this Protocol and in the humane treatment of migrants who have been the object of such conduct, while respecting their rights as set forth in this Protocol.

2. States Parties shall cooperate with each other and with competent international organizations, non-governmental organizations, other relevant organizations and other elements of civil society as appropriate to ensure that there is adequate personnel training in their territories to prevent, combat and eradicate the conduct set forth in article 6 of this Protocol and to protect the rights of migrants who have been the object of such conduct. Such training shall include:

(a) Improving the security and quality of travel documents;

(b) Recognizing and detecting fraudulent travel or identity documents;

(c) Gathering criminal intelligence, relating in particular to the identification of organized criminal groups known to be or suspected of being engaged in conduct set forth in article 6 of this Protocol, the methods used to transport smuggled migrants, the misuse of travel or identity documents for purposes of conduct set forth in article 6 and the means of concealment used in the smuggling of migrants;

(d) Improving procedures for detecting smuggled persons at conventional and non-conventional points of entry and exit; and

(e) The humane treatment of migrants and the protection of their rights as set forth in this Protocol.

3. States Parties with relevant expertise shall consider providing technical assistance to States that are frequently countries of origin or transit for persons who have been the

object of conduct set forth in article 6 of this Protocol. States Parties shall make every effort to provide the necessary resources, such as vehicles, computer systems and document readers, to combat the conduct set forth in article 6.

Article 15

Other prevention measures

1. Each State Party shall take measures to ensure that it provides or strengthens information programmes to increase public awareness of the fact that the conduct set forth in article 6 of this Protocol is a criminal activity frequently perpetrated by organized criminal groups for profit and that it poses serious risks to the migrants concerned.

2. In accordance with article 31 of the Convention, States Parties shall cooperate in the field of public information for the purpose of preventing potential migrants from falling victim to organized criminal groups.

3. Each State Party shall promote or strengthen, as appropriate, development programmes and cooperation at the national, regional and international levels, taking into account the socio-economic realities of migration and paying special attention to economically and socially depressed areas, in order to combat the root socio-economic causes of the smuggling of migrants, such as poverty and underdevelopment.

Article 16

Protection and assistance measures

1. In implementing this Protocol, each State Party shall take, consistent with its obligations under international law, all appropriate measures, including legislation if necessary, to preserve and protect the rights of persons who have been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol as accorded under applicable international law, in particular the right to life and the right not to be subjected to torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.

2. Each State Party shall take appropriate measures to afford migrants appropriate protection against violence that may be inflicted upon them, whether by individuals or groups, by reason of being the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol.

3. Each State Party shall afford appropriate assistance to migrants whose lives or safety are endangered by reason of being the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol.

4. In applying the provisions of this article, States Parties shall take into account the special needs of women and children.

5. In the case of the detention of a person who has been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol, each State Party shall comply with its obligations under the Vienna Convention on Consular Relations, where applicable, including that of informing the person concerned without delay about the provisions concerning notification to and communication with consular officers.

Article 17

Agreements and arrangements

States Parties shall consider the conclusion of bilateral or regional agreements or operational arrangements or understandings aimed at:

(a) Establishing the most appropriate and effective measures to prevent and combat the conduct set forth in article 6 of this Protocol; or

(b) Enhancing the provisions of this Protocol among themselves.

Article 18

Return of smuggled migrants

1. Each State Party agrees to facilitate and accept, without undue or unreasonable delay, the return of a person who has been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol and who is its national or who has the right of permanent residence in its territory at the time of return.

2. Each State Party shall consider the possibility of facilitating and accepting the return of a person who has been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol and who had the right of permanent residence in its territory at the time of entry into the receiving State in accordance with its domestic law.

3. At the request of the receiving State Party, a requested State Party shall, without undue or unreasonable delay, verify whether a person who has been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol is its national or has the right of permanent residence in its territory.

4. In order to facilitate the return of a person who has been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol and is without proper documentation, the State Party of which that person is a national or in which he or she has the right of permanent residence shall agree to issue, at the request of the receiving State Party, such travel documents or other authorization as may be

necessary to enable the person to travel to and re-enter its territory.

5. Each State Party involved with the return of a person who has been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol shall take all appropriate measures to carry out the return in an orderly manner and with due regard for the safety and dignity of the person.

6. States Parties may cooperate with relevant international organizations in the implementation of this article.

7. This article shall be without prejudice to any right afforded to persons who have been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol by any domestic law of the receiving State Party.

8. This article shall not affect the obligations entered into under any other applicable treaty, bilateral or multilateral, or any other applicable operational agreement or arrangement that governs, in whole or in part, the return of persons who have been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol.

IV.

FINAL PROVISIONS

Article 19

Saving clause

1. Nothing in this Protocol shall affect the other rights, obligations and responsibilities of States and individuals under international law, including international humanitarian law and international human rights law and, in particular, where applicable, the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees and the principle of non-refoulement as contained therein.

2. The measures set forth in this Protocol shall be interpreted and applied in a way that is not discriminatory to persons on the ground that they are the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol. The interpretation and application of those measures shall be consistent with internationally recognized principles of non-discrimination.

Article 20

Settlement of disputes

1. States Parties shall endeavour to settle disputes concerning the interpretation or application of this Protocol through negotiation.

2. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Protocol that cannot be settled through negotiation within a reasonable time shall, at the request of one of those States Parties, be submitted to arbitration. If, six months after the date of the request for arbitration, those States Parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those States Parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in accordance with the Statute of the Court.

3. Each State Party may, at the time of signature, ratification, acceptance or approval of or accession to this Protocol, declare that it does not consider itself bound by paragraph 2 of this article. The other States Parties shall not be bound by paragraph 2 of this article with respect to any State Party that has made such a reservation.

4. Any State Party that has made a reservation in accordance with paragraph 3 of this article may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 21

Signature, ratification, acceptance, approval and accession

1. This Protocol shall be open to all States for signature from 12 to 15 December 2000 in Palermo, Italy, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 12 December 2002.

2. This Protocol shall also be open for signature by regional economic integration organizations provided that at least one member State of such organization has signed this Protocol in accordance with paragraph 1 of this article.

3. This Protocol is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. A regional economic integration organization may deposit its instrument of ratification, acceptance or approval if at least one of its member States has done likewise. In that instrument of ratification, acceptance or approval, such organization shall declare the extent of its competence with respect to the matters governed by this Protocol. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

4. This Protocol is open for accession by any State or any regional economic integration organization of which at least one member State is a Party to this Protocol. Instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. At the time of its accession, a regional economic integration organization shall declare the extent of its competence with respect to

matters governed by this Protocol. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

Article 22

Entry into force

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, except that it shall not enter into force before the entry into force of the Convention. For the purpose of this paragraph, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

2. For each State or regional economic integration organization ratifying, accepting, approving or acceding to this Protocol after the deposit of the fortieth instrument of such action, this Protocol shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit by such State or organization of the relevant instrument or on the date this Protocol enters into force pursuant to paragraph 1 of this article, whichever is the later.

Article 23

Amendment

1. After the expiry of five years from the entry into force of this Protocol, a State Party to the Protocol may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations, who shall thereupon communicate the proposed amendment to the States Parties and to the Conference of the Parties to the Convention for the purpose of considering and deciding on the proposal. The States Parties to this Protocol meeting at the Conference of the Parties shall make every effort to achieve consensus on each amendment. If all efforts at consensus have been exhausted and no agreement has been reached, the amendment shall, as a last resort, require for its adoption a two-thirds majority vote of the States Parties to this Protocol present and voting at the meeting of the Conference of the Parties.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote under this article with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Protocol. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs and vice versa.

3. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article is subject to ratification, acceptance or approval by States Parties.

4. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force in respect of a State Party ninety days after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of an instrument of ratification, acceptance or approval of such amendment.

5. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties which have expressed their consent to be bound by it. Other States Parties shall still be bound by the provisions of this Protocol and any earlier amendments that they have ratified, accepted or approved.

Article 24

Denunciation

1. A State Party may denounce this Protocol by written notification to the Secretary-General of the United Nations. Such denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. A regional economic integration organization shall cease to be a Party to this Protocol when all of its member States have denounced it.

Article 25

Depositary and languages

1. The Secretary-General of the United Nations is designated depositary of this Protocol.

2. The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

In witness whereof, the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Protocol.”

**„Az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban,
2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi
szervezett bűnözés elleni Egyezménynek a migránsok
szárazföldön, légi úton és tengeren történő
csempésze elleni fellépésről szóló Jegyzőkönyve**

Preamble

A jelen Jegyzőkönyv Részes Államai,
kijelentve, hogy a migránsok szárazföldi, tengeri vagy
légi úton történő csempészetének megelőzése és az ellene

való hatékony fellépés átfogó nemzetközi megközelítést igényel, beleértve az együttműködést, a kölcsönös tájékoztatást és más megfelelő intézkedéseket, beleértve a nemzeti, regionális és nemzetközi szintű társadalmi-gazdasági intézkedéseket,

emlékeztetve a Közgyűlés 1999. december 22-i 54/212 számú határozatára, amelyben a Közgyűlés arra ösztönözte a Részes Államokat és az Egyesült Nemzetek rendszerét, hogy erősítsék meg a nemzetközi együttműködést a nemzetközi migráció és a nemzetközi fejlődés területén annak érdekében, hogy foglalkozni lehessen a migráció alapvető okaival, különösen a szegénységgel összefüggésben, és hogy az érintettek vonatkozásában a lehetséges mértékig ki kell használni a nemzetközi migráció előnyeit, továbbá, ahol az alkalmazható, interregionális, regionális és szubregionális mechanizmusok létrehozását szorgalmazta abból a célból, hogy tovább lehessen foglalkozni a migráció és a fejlődés kérdésével,

meggyőződve annak szükségességéről, hogy a migránsokat emberséges bánásmódban és jogait teljes körű védelemben kell részesíteni,

figyelembe véve azt a tényt, hogy más nemzetközi fórumokon elvégzett munkák ellenére, nem létezik olyan egyetemes dokumentum, amely a migránsok csempészetének valamennyi formájával és más, kapcsolódó kérdésekkel foglalkozna,

aggodalmának adva hangot amiatt, hogy jelentősen fokozódik azoknak a szervezett bűnözői csoportoknak a tevékenysége, amelyek a migránsok csempészetével foglalkoznak, és más olyan, a jelen Jegyzőkönyvben foglalt, kapcsolódó bűncselekményeket követnek el, amelyek jelentős kárt okoznak az érintett államoknak,

szintén aggodalmának adva hangot amiatt, hogy a migránsok csempészete veszélyeztetheti az érintett migránsok életét vagy biztonságát,

emlékeztetve a Közgyűlés 1998. december 9-i 53/111 számú határozatára, amelyben a Közgyűlés elhatározta, hogy létrehoz egy nyitott kormányközi Ad Hoc Bizottságot abból a célból, hogy dolgozzon ki egy átfogó nemzetközi egyezményt a nemzetközi szervezett bűnözés ellen, és, hogy vitassa meg – többek között – egy olyan nemzetközi dokumentum kidolgozását, amely a migránsok csempészetével és jogellenes szállításával foglalkozik, beleértve a tengeri szállítását is,

meggyőződve arról, hogy az Egyesült Nemzetek nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezményének kiegészítése egy olyan nemzetközi dokumentummal, amely a migránsok szárazföldön, légi úton és tengeren történő csempészetével foglalkozik, hasznos lesz az ilyen bűncselekmények megakadályozásában és az ellene való fellépés terén,

az alábbiakban állapodtak meg:

I.

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Kapcsolat az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezménnyel

(1) A jelen Jegyzőkönyv kiegészíti az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezményt, azt az Egyezménnyel együtt kell értelmezni.

(2) A jelen Jegyzőkönyvre az Egyezmény rendelkezéseit *mutatis mutandis* kell alkalmazni, kivéve, ha az másként rendelkezik.

(3) A jelen Jegyzőkönyv 6. cikkével összhangban meghatározott bűncselekményeket úgy kell tekinteni, mint az Egyezménnyel összhangban meghatározott bűncselekményeket.

2. cikk

A Jegyzőkönyv célja

A jelen Jegyzőkönyv célja a migránsok csempészetének megakadályozása és az ellene való fellépés, valamint e célból a Részes Államok közötti együttműködés elősegítése, védelmezve mindezek során a csempésztett migránsok jogait.

3. cikk

Értelmező rendelkezések

E Jegyzőkönyv alkalmazásában:

a) „migránsok csempészete”: valamely személynek – közvetett vagy közvetlen módon pénzügyi ellenszolgáltatás vagy egyéb vagyoni haszonszerzés végett – valamely olyan Részes Államba való illegális belépéséhez nyújtott segítség, amely államnak a személy nem állampolgára, vagy ott állandó tartózkodási jogosultsággal nem rendelkezik;

b) „jogellenes belépés”: az államhatár átlépését jelenti anélkül, hogy eleget tennének a fogadó államba történő jogszerű belépéshez szükséges követelményeknek;

c) „hamis úti vagy személyazonossági okmány”: bármely olyan úti vagy személyazonossági okmányt jelent:

(i) amelyet az állam részéről úti vagy személyazonossági okmányok előállítására vagy kibocsátására jogszerűen felhatalmazott személyen vagy szervén kívüli személy hamisan készített vagy fizikai módon megváltoztatott,

(ii) amelyet szabálytalanul állítottak ki, vagy amelyet megtevesztés, korrupció vagy kényszerítés útján, vagy bármilyen más törvénytelen módon szereztek meg, vagy

(iii) amelyet más személy használ, mint annak jogos birtokosa;

d) „hajó”: bármilyen vízi jármű, ideértve azokat a víz-kiszorítással nem rendelkező vízi járműveket és a hidroplánokat, amelyek vízi szállításra használatosak, vagy amelyek ilyen célra használhatóak, kivéve a hadihajót, haditengerészeti segédhajót vagy más, kormánytulajdonban lévő vagy az által üzemeltetett és átmenetileg, pusztán nem kereskedelmi célból a kormány szolgálatára álló hajót.

4. cikk

Az alkalmazás területe

A jelen Jegyzőkönyvet, ha az másként nem rendelkezik, a 6. cikkével összhangban megállapított azon bűncselekmények megelőzésére, nyomozására, és azzal kapcsolatos büntetőeljárásra kell alkalmazni, amely bűncselekmények nemzetközi jellegűek és azokban szervezett bűnözői csoport érintett, úgyszintén azon személyek jogainak a védelmére, akikre az ilyen bűncselekmények elkövetése irányul.

5. cikk

A migránsok büntetőjogi felelőssége

E Jegyzőkönyv hatálya alatt a migránsokat nem lehet büntetőeljárás alá vonni azon tény miatt, mert a jelen Jegyzőkönyv a 6. cikkében foglalt bűncselekmény elkövetésének tárgyai voltak.

6. cikk

Bűncselekménnyé nyilvánítás

(1) Minden Részes Állam olyan jogi és egyéb intézkedéseket fogad el, amelyek ahhoz szükségesek, hogy az alábbi cselekményeket bűncselekményekké nyilvánítsák, ha azokat szándékosan és közvetett vagy közvetlen módon pénzügyi ellenszolgáltatás vagy egyéb vagyoni haszon-szerzés végett követik el:

a) a migránsok csempészete;

b) a migránsok csempészetének elősegítése érdekében

(i) hamis úti vagy személyazonossági okmány készítése,

(ii) ilyen okmány beszerzése, rendelkezésre bocsátása vagy birtoklása;

c) annak elősegítése, hogy olyan személy, aki nem az érintett állam állampolgára vagy ott állandó tartózkodási jogosultsággal nem rendelkezik, e bekezdés b) pontjában említett módon vagy bármilyen egyéb jogellenes módon az adott államban maradhasson anélkül, hogy eleget tenne az államban való jogszerű tartózkodáshoz szükséges követelményeknek.

(2) Minden Részes Állam olyan jogalkotási és egyéb intézkedéseket fogad el, amelyek ahhoz szükségesek, hogy bűncselekménynek lehessen minősíteni:

a) jogrendszerének alapelveitől függően, a jelen cikk (1) bekezdésével összhangban meghatározott bűncselekmények kísérletét;

b) a jelen cikk (1) bekezdésének a) pontjával, a b) pont (i) alpontjával vagy a c) pontjával összhangban meghatározott bűncselekményben tettestársként való részvételt, és – jogrendszerének alapelveitől függően – a jelen cikk (1) bekezdésének b) (ii) alpontjával összhangban meghatározott bűncselekményben tettestársként való részvételt;

c) mások arra való rábírását vagy felbujtását, hogy a jelen cikk (1) bekezdésével összhangban meghatározott bűncselekményt kövessen el.

(3) Minden Részes Állam olyan jogalkotási és egyéb intézkedéseket fogad el, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a jelen cikk (1) bekezdésének a) pontjával, b) (i) alpontjával és c) pontjával összhangban meghatározott bűncselekmények és – jogrendszerének alapelveitől függően – a jelen cikk (2) bekezdésének b) és c) pontjaival összhangban meghatározott bűncselekmények esetén minősítő körülményként lehessen értékelni

a) ha azok veszélyeztetik, vagy veszélyeztethetik az érintett migránsok életét vagy biztonságát; vagy

b) azokat embertelen vagy megalázó bánásmód alkalmazásával valósítják meg, ideértve ezen migránsok ki-
zsákmányolását is.

(4) A jelen Jegyzőkönyv egyetlen rendelkezése sem érinti a Részes Államok azon jogát, hogy intézkedéseket hozzanak azon személy ellen, akinek a cselekménye az érintett állam nemzeti joga szerint jogsértést valósít meg.

II.

MIGRÁNSOK CSEMPÉSZETE A TENGEREN

7. cikk

Együttműködés

A Részes Államok – a nemzetközi tengerjoggal összhangban – a lehető legteljesebb mértékben együttműködnének annak érdekében, hogy megakadályozzák és visszaszorítsák a migránsok tengeren történő csempészését.

8. cikk

Intézkedések a migránsok tengeren történő csempészése ellen

(1) Bármely Részes Állam, amelynek alapos oka van azt feltételezni, hogy egy lobogója alatt közlekedő vagy állítása szerint ott lajstromba vett hajó, illetve felségjelzés nélkül közlekedő, vagy külföldi lobogó alatt közlekedő vagy a lobogó kitűzését megtagadó hajó, amely valójában az érintett Részes Állam felségterületének minősül, migránsok tengeri csempészetével foglalkozik, kérheti más Részes Államok segítségét abban, hogy megtiltsák a hajó ilyen célra történő felhasználását. Az erre felkért Részes Államoknak meg kell adniuk a lehetőségeikhez mérten a lehető legszélesebb körű támogatást.

(2) Bármely Részes Állam, amelynek alapos oka van azt feltételezni, hogy egy, a nemzetközi jog értelmében a szabad hajózás jogát gyakorló, és egy másik Részes Állam lobogója alatt, vagy annak lajstromjelzését viselő hajó migránsok tengeri csempészetével foglalkozik, erről értesítheti a lobogó szerinti államot, megerősítést kérhet tőle a lajstromot illetően, és, amennyiben azt megerősítették, felhatalmazást kérhet a lobogó szerinti államtól az érintett hajóval kapcsolatos megfelelő intézkedések megtételére. A lobogó szerinti állam a megkereső államot, többek között, az alábbiakra hatalmazhatja fel:

- a) a hajó fedélzetére lépésre;
- b) a hajó átvizsgálására; és
- c) amennyiben bizonyítást nyert, hogy a hajó migránsok tengeri csempészetével foglalkozik, a lobogó szerinti állam felhatalmazása szerint megfelelő intézkedéseket tegyen a hajóval és a fedélzetén található személyekkel és rakománnyal szemben.

(3) Az a Részes Állam, amely a jelen cikk (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően bármilyen intézkedést tett, annak eredményeiről haladéktalanul értesíti a lobogó szerinti államot.

(4) A Részes Állam a lehető leggyorsabban választ kell adjon egy másik Részes Állam megkeresésére, mely annak megállapítására irányul, hogy jogosult-e a hajó a lajstromozásának használatára vagy a lobogója alatt közlekedni, továbbá a jelen cikk (2) bekezdésével összhangban adott felhatalmazásra irányuló megkeresésre.

(5) Bármely lobogó szerinti állam, a jelen Jegyzőkönyv 7. cikkében foglaltaknak megfelelően, a közte és a megkereső állam közötti megállapodáson alapuló feltételekhez kötheti a felhatalmazás megadását, beleértve a felelősséggel és a tervezett hatékony intézkedések terjedelmével kapcsolatos feltételeket is. A Részes Állam a lobogó szerinti állam kifejezett felhatalmazása nélkül további intézkedést nem tehet, kivéve azokat az intézkedéseket, amelyek a személyek életét fenyegető veszély elhárításához szükségesek, vagy amelyek a vonatkozó kétoldalú vagy többoldalú megállapodásokból származnak.

(6) Minden Részes Állam kijelöl egy hatóságot vagy, ahol szükséges, hatóságokat, amelyek a segítségnyújtásra irányuló megkereséseket fogadják, illetve arra válaszolnak, valamint amelyek a lajstrom vagy a lobogó alatti közlekedés jogosságát megerősítik, továbbá amelyek a megfelelő intézkedések megtételére irányuló felhatalmazást megadják. A kijelölésről, a kijelöléstől számított egy hónapon belül a főtitkáron keresztül a többi Részes Államot értesíteni kell.

(7) Bármely Részes Állam, amelynek alapos oka van azt feltételezni, hogy egy hajó migránsok tengeri csempészetével foglalkozik, és felségjelzés nélkül közlekedik, vagy valószínűsíthetően felségjelzés nélkül közlekedik, a hajó fedélzetére léphet, és a hajót átvizsgálhatja. Amennyiben a gyanút alátámasztó bizonyítékok kerülnek elő, a Részes Államnak, a vonatkozó nemzeti és nemzetközi joggal összhangban, meg kell tennie a megfelelő intézkedéseket.

9. cikk

Biztosító záradék

(1) Amennyiben egy Részes Állam egy hajóval szemben a jelen Jegyzőkönyv 8. cikkével összhangban intézkedéseket alkalmaz, annak:

- a) biztosítania kell a fedélzeten tartózkodó személyek biztonságát és a velük való emberséges bánásmódot;
- b) kellő figyelmet kell fordítania arra az igényre, hogy ne veszélyeztesse a hajó vagy annak rakományának biztonságát;
- c) kellő figyelmet kell fordítania arra az igényre, hogy ne sértse a lobogó szerinti, vagy bármely más érdekelt államnak a kereskedelmi vagy jogi érdekeit;
- d) a rendelkezésére álló eszközökkel biztosítania kell, hogy a hajóval szemben tett intézkedések környezetvédelmi szempontból biztonságosak legyenek.

(2) Ha a jelen Jegyzőkönyv 8. cikke alapján megtett intézkedések indokai megalapozatlannak bizonyulnak, minden esetlegesen elszenvedett veszteségét és kárát a hajónak meg kell téríteni, feltéve, hogy a hajó nem követett el olyan cselekményt, amely az alkalmazott intézkedéseket igazolta volna.

(3) Bármely, a jelen fejezetben foglaltakkal összhangban foganatosított, elfogadott vagy végrehajtott intézkedés esetében kellő figyelmet kell fordítani arra az igényre, hogy az nem avatkozhat be, vagy nem lehet kihatással:

- a) a parti államoknak a tengerekre vonatkozó nemzetközi joggal összhangban álló jogaira és kötelezettségeire, és joghatóságának gyakorlására; vagy
- b) a lobogó szerinti állam hatóságának a műszaki, igazgatási és szociális kérdésekben gyakorolt joghatóságára és ellenőrzésére.

(4) A jelen fejezet alapján meghatározott bármely intézkedést csak hadihajó vagy katonai repülőgép hajthat vég-

re, vagy olyan más hajó vagy repülőgép, amely jól látható jelzéssel van ellátva és kormány megbízatást ellátó és erre megfelelő felhatalmazással rendelkező hajóként azonosítható.

III.

MEGELŐZÉS, EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK

10. cikk

Tájékoztatás

(1) Az Egyezmény 27. és 28. cikkei rendelkezéseinek sérelme nélkül, a Részes Államok, különösen azok, amelyek közös határokkal rendelkeznek vagy a migránsok csempészetének útvonalán helyezkednek el, a jelen Jegyzőkönyvben foglalt célok megvalósítása érdekében, valamint a vonatkozó nemzeti jog- és közigazgatási rendszereknek megfelelően, kölcsönösen tájékoztatják egymást az alábbi kérdésekben:

a) azokról a beutazási pontokról és rendeltetési helyekről, valamint útvonalakról, szállító vállalatokról és szállítóeszközökről, amelyeket a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében meghatározott bűncselekményeket elkövető szervezett bűnözői csoport használ vagy feltételezhetően használ;

b) a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében meghatározott bűncselekmények elkövetéséről ismert vagy azzal gyanúsítható szervezetek vagy szervezett bűnözői csoportok azonosítóiáról vagy módszereiről;

c) a Részes Államok által kiállított úti okmányok eredetiségéről és valódi formájáról, valamint a kitöltetlen úti vagy személyazonossági okmányok eltulajdonításáról, illetve az azokkal való visszaélésekről;

d) a személyek elrejtésének és szállításának eszközeiről és módszereiről, a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében meghatározott bűncselekmények elkövetéséhez használt úti vagy személyazonossági okmányok jogosulatlan megváltoztatásáról, sokszorosításáról vagy beszerzéséről, vagy az azokkal kapcsolatos egyéb visszaélésekről és ezek felderítésének módjairól;

e) jogszabályi és gyakorlati tapasztalatokról, valamint a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében meghatározott bűncselekmények megelőzésére és az ellenük való fellépés érdekében hozott intézkedésekről; valamint

f) a végrehajtáshoz használható olyan tudományos és technológiai jellegű ismeretekről, amelyek segítségével az államok fejleszthetik képességüket a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében meghatározott magatartások megelőzésében, felderítésében és nyomozásában, és az érintettekkel szemben folytatott büntetőeljárásokban.

(2) A tájékoztatást fogadó Részes Államnak eleget kell tennie a tájékoztatást nyújtó Részes Állam bármely olyan

kérésének, amely a tájékoztatás felhasználásának korlátozására irányul.

11. cikk

Intézkedések a határon

(1) A Részes Államok a személyek szabad mozgására vonatkozó nemzetközi kötelezettségek tiszteletben tartásával a lehető legteljesebb mértékben megerősítik azokat a határellenőrzéseket, amelyek a migránsok csempészetének megelőzéséhez és felderítéséhez szükségesek.

(2) Minden Részes Állam olyan jogi vagy egyéb, megfelelő intézkedéseket fogad el, amelyek a lehető legteljesebb mértékben megakadályozzák a szállító vállalatok által üzemeltetett szállító eszközöknek a jelen Jegyzőkönyv 6. cikk (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott tevékenység céljára történő felhasználását.

(3) Ahol szükséges, a vonatkozó nemzetközi egyezmények sérelme nélkül, az ilyen intézkedések magukban foglalják a kereskedelmi szállító vállalatok – beleértve bármely közlekedési vállalkozást vagy bármely szállítóeszköz tulajdonosát vagy üzemeltetőjét – azon kötelezettségének előírását, melynek során arról kell meggyőződnie, hogy valamennyi utas rendelkezik-e a célországba való belépéshez szükséges úti okmányokkal.

(4) Minden Részes Állam, nemzeti jogával összhangban, megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a jelen cikk (3) bekezdésében foglalt kötelezettség megszegése esetén szankciókról gondoskodjon.

(5) Minden Részes Állam megfontolja olyan intézkedések meghozatalát, amelyek, a nemzeti jogával összhangban, lehetővé teszik a belépés megtagadását vagy a vízum visszavonását olyan személyek esetében, akik a jelen Jegyzőkönyvben foglalt bűncselekmények elkövetésében részt vettek.

(6) A Részes Államok, az Egyezmény 27. cikkének tiszteletben tartásával, megfontolják a határellenőrző hatóságok közötti együttműködés megerősítését, többek között, közvetlen kommunikációs csatornák létrehozásával és fenntartásával.

12. cikk

Az okmányok biztonsága és ellenőrzése

A rendelkezésére álló eszközök erejéig, valamennyi Részes Állam megteszi a szükséges intézkedéseket:

a) annak biztosítására, hogy az általa kiállított úti vagy személyazonossági okmányok olyan minőségűek legyenek, hogy azokkal ne lehessen könnyen visszaélni, vagy azokat ne lehessen könnyen hamisítani vagy jogelle-

nesen megváltoztatni, lemásolni, vagy forgalomba hozni; továbbá

b) a Részes Állam által vagy annak nevében kiállított úti vagy személyazonossági okmányok egységességének és biztonságának biztosítására és azok jogellenes előállításának, kiállításának és használatának megakadályozására.

13. cikk

Okmányok hitelessége és érvényessége

Bármely Részes Állam egy másik Részes Állam megkezdésére, nemzeti jogával összhangban, elfogadható időn belül igazolja a nevében kibocsátott vagy az okmány tartalma szerint a nevében kibocsátott, és feltehetően a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmény céljára használt úti vagy személyazonossági okmányok hitelességét és érvényességét.

14. cikk

Képzés és technikai együttműködés

(1) A Részes Államok biztosítják vagy megerősítik a bevándorlási és más érintett tisztviselők különleges képzését a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmények megelőzése és az ilyen tevékenység tárgyát képező migránsokkal való emberséges bánásmód területén, melynek során tiszteletben tartják a migránsoknak a jelen Jegyzőkönyvben foglalt jogait.

(2) A Részes Államok együttműködnek egymással és az illetékes nemzetközi szervezetekkel, a társadalmi szervezetekkel, más érintett szervezetekkel és ahol az szükséges, a civil társadalom más szereplőivel annak érdekében, hogy területükön megfelelő személyi képzés valósuljon meg a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmények megelőzésével, az ellenük való fellépéssel és e jelenség megszüntetésével kapcsolatban, valamint a migránsok jogainak védelme érdekében, akikre az ilyen bűncselekmény elkövetése irányul. Az ilyen képzés magában foglalja:

a) az úti okmányok biztonságának és minőségének javítását;

b) a hamis úti- vagy személyazonossági okmányok felismerését és felderítését;

c) olyan bűnügyi információk gyűjtését, amelyek különösen az ismert vagy feltehetően a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekményekben érintett szervezett bűnözői csoportok azonosítására, a csempésztett migránsok szállításának módszereire, a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmények céljára használt úti- vagy személyazonossági okmányokkal történő visszaélésre, valamint a migránsok csempészetében használatos elrejtési módszerekre vonatkoznak;

d) a csempésztett személyeknek a kijelölt és illegális be- és kilépési pontokon való felderítését szolgáló módszerek javítását; és

e) a migránsokkal való emberséges bánásmódot és a jelen Jegyzőkönyvben foglalt jogaik védelmét.

(3) A vonatkozó szakértelemmel rendelkező Részes Államok megfontolják a technikai jellegű segítségnyújtás lehetőségét azon államok részére, amelyek gyakran származási vagy tranzit-országai azoknak a személyeknek, akikre a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmény elkövetése irányul. A Részes Államok, az e Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmény elleni fellépés érdekében, minden erőfeszítést megtesznek az olyan szükséges források biztosítására, mint a gépjárművek, számítógépes rendszerek és okmányolvasó készülékek.

15. cikk

Egyéb megelőző intézkedések

(1) Minden Részes Állam intézkedéseket tesz annak biztosítása érdekében, hogy olyan információs programokat hozzon létre vagy fejlesszen tovább, amelyek bővítik a közvélemény ismereteit azzal kapcsolatban, hogy a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmény olyan jogellenes tevékenység, amelyet szervezett bűnöző csoportok gyakran követnek el haszonszerzés céljából, és hogy ez az érintett migránsokra súlyos kockázatokat jelent.

(2) Az Egyezmény 31. cikkében foglaltakkal összhangban, a Részes Államok együttműködnek a közvélemény tájékoztatása terén abból a célból, hogy megakadályozzák, hogy a potenciális migránsok szervezett bűnözői csoportok áldozataivá váljanak.

(3) Valamennyi Részes Állam elősegíti vagy tovább bővíti – ahogyan az szükséges – a nemzeti, regionális és nemzetközi szintű fejlesztési programokat és együttműködést, figyelembe véve a migráció társadalmi-gazdasági meghatározottságát, és különös figyelmet fordítva a gazdaságilag és társadalmilag elmaradott területekre annak érdekében, hogy fel lehessen lépni a migránsok csempészetének olyan alapvető társadalmi-gazdasági okai ellen, mint a szegénység és a gazdasági elmaradottság.

16. cikk

Védő- és segítségnyújtási intézkedések

(1) A jelen Jegyzőkönyvben foglaltak végrehajtása során Minden Részes Állam – nemzetközi jogi kötelezettségeivel összhangban – megteszi a megfelelő intézkedéseket, beleértve a jogalkotást is, ha szükséges, azon személyek jogainak megóvására és védelmére, akikre a jelen

Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmények elkövetése irányul, ahogyan azt a vonatkozó nemzetközi jog előírja, különös tekintettel az élethez való jogra és arra a jogra, hogy személyeket ne lehessen kitenni kínzásnak vagy egyéb kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek.

(2) Minden Részes Állam megfelelő intézkedéseket tesz annak érdekében, hogy megfelelő védelmet nyújthasson a migránsok számára az ellenük akár egyénileg, akár csoportosan alkalmazott erőszak ellen, azon oknál fogva, hogy a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmények elkövetésének tárgyai.

(3) Minden Részes Állam megfelelő segítséget nyújt azoknak a migránsoknak, akiknek az élete vagy biztonsága veszélybe került azért, mert a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmény elkövetésének tárgyai voltak.

(4) A jelen cikkben foglalt rendelkezések alkalmazásakor a Részes Államok figyelembe veszik a nők és gyermekek különleges szükségleteit.

(5) Egy olyan személynek a letartóztatása esetében, aki a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmény elkövetésének tárgya, valamennyi Részes Állam, ahol annak alkalmazása szükséges, eleget tesz a Konzuli Kapcsolatokról szóló Bécsi Egyezmény által meghatározott kötelezettségeinek, beleértve az érintett személy késedelem nélküli tájékoztatását a konzuli tisztviselők értesítésével és a velük való kapcsolattartással összefüggő rendelkezésekről.

17. cikk

Megállapodások és megegyezések

A Részes Államok fontolóra veszik kétoldalú vagy regionális megállapodások, vagy gyakorlati megállapodások vagy megegyezések létrehozását, amelyek célul tűzik ki:

a) a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmény megelőzése és az ellene való fellépés érdekében a legmegfelelőbb és a leghatékonyabb intézkedések meghozatalát; vagy

b) a jelen Jegyzőkönyvben foglalt rendelkezések egymás közötti alkalmazását.

18. cikk

A csempészt migránsok visszaküldése

(1) Minden Részes Állam egyetért azzal, hogy indokolatlan késedelem nélkül elősegíti és elfogadja annak a személynek a visszaküldését, akire a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmény elkövetése irányult, és aki a saját állampolgára, vagy aki a területén a visszaküldés időpontjában állandó tartózkodási jogosultsággal rendelkezik.

(2) Minden Részes Állam megfontolja annak a lehetőségét, hogy elősegítse és elfogadja annak a személynek a visszaküldését, akire a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmény elkövetése irányult, és aki a beutazása szerinti állam területére való belépés időpontjában ezen állam nemzeti joga szerint állandó tartózkodásra volt jogosult.

(3) A beutazás szerinti Részes Állam megkeresésére a megkeresett Részes Állam, indokolatlan késedelem nélkül igazolja, hogy az a személy, akire a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmény elkövetése irányult, az állampolgára-e, vagy van-e a területén állandó tartózkodásra szóló jogosultsága.

(4) Annak érdekében, hogy elősegítse azon személy visszaküldését, akire a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmény elkövetése irányult, és akinek nincsenek megfelelő okmányai, az a Részes Állam, amelynek az érintett személy az állampolgára, vagy amelynek területén állandó tartózkodásra jogosult, a megkereső Részes Állam kérésére kiállítja azokat az úti okmányokat vagy más igazolásokat, amelyek szükségesek lehetnek ahhoz, hogy a személy a területére beutazzon, és oda visszatérjen.

(5) Minden olyan Részes Állam, amely érintett azon személy visszaküldésében, akire a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmény elkövetése irányult, megfelelő intézkedéseket tesz annak érdekében, hogy a visszaküldést rendben, és a személy biztonságának és méltóságának kellő figyelembevételével hajtsa végre.

(6) A Részes Államok a jelen cikkben foglaltak végrehajtása során együttműködhetnek az érintett nemzetközi szervezetekkel.

(7) A jelen cikk nem érinti a beutazás szerinti Részes Állam nemzeti joga által azon személyeknek biztosított bármely jogokat, akikre a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmények elkövetése irányult.

(8) A jelen cikk nem érinti a vonatkozó kétoldalú vagy többoldalú nemzetközi szerződés alapján vállalt kötelezettségeket, vagy semmilyen vonatkozó gyakorlati megállapodást vagy intézkedést, amely egészében vagy részben azoknak a személyeknek a visszaküldését szabályozza, akikre a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmények elkövetése irányult.

IV.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

19. cikk

Fenntartási záradék

(1) A jelen Jegyzőkönyv egyetlen rendelkezése sem érinti az államok és személyek nemzetközi jogból eredő

jogait, kötelezettségeit és felelősségét, beleértve a nemzetközi humanitárius jogot, a nemzetközi emberi jogokat és különösen, ahol az alkalmazható, a menekültek helyzetéről szóló 1951. évi Egyezményt és az 1967. évi Jegyzőkönyvet, valamint az abban foglalt visszafordítás tilalmát.

(2) A jelen Jegyzőkönyvben foglalt intézkedéseket úgy kell értelmezni és alkalmazni, hogy azok ne jelentsenek hátrányos megkülönböztetést a személyekre azért, mert e személyek a jelen Jegyzőkönyv 6. cikkében foglalt bűncselekmény elkövetésének tárgyaivá váltak. Ezen intézkedések értelmezésének és alkalmazásának összhangban kell állnia a hátrányos megkülönböztetést tiltó nemzetközileg elfogadott elvekkel.

20. cikk

A viták rendezése

(1) A Részes Államok arra törekednek, hogy a jelen Jegyzőkönyv értelmezése és alkalmazása során felmerülő vitákat tárgyalások útján rendezzék.

(2) A jelen Jegyzőkönyv értelmezése és alkalmazása során két vagy több Részes Állam között felmerülő olyan vitát, amelyet ésszerű időn belül nem lehet tárgyalás útján rendezni, az érintett Részes Államok egyikének kérésére választott bíróság elé kell vinni. Amennyiben a választott bíróság igénybevételeire irányuló kérést követő hat hónapon belül sem tudnak az érintett Részes Államok a választott bíróság elé vitel kérdésében döntést hozni, a Részes Államok bármelyike – a Bíróság Alapokmányával összhangban – a vitát a Nemzetközi Bíróság elé terjesztheti.

(3) Valamennyi Részes Állam jogosult a jelen Jegyzőkönyv aláírásakor, megerősítésekor, elfogadásakor vagy jóváhagyásakor, vagy az ahhoz való csatlakozáskor kijelenteni, hogy nem tartja magára nézve kötelezőnek a jelen cikk (2) bekezdését. A (2) bekezdés a többi Részes Államot sem kötelezi egyetlen olyan Részes Állammal szemben sem, amely ilyen fenntartást tett.

(4) Bármely olyan Részes Állam, amely a jelen cikk (3) bekezdésével összhangban fenntartást fogalmazott meg, az Egyesült Nemzetek főtítkárnak megküldött írásbeli értesítéssel ezt a fenntartását bármikor visszavonhatja.

21. cikk

Aláírás, megerősítés, elfogadás, jóváhagyás és csatlakozás

(1) A jelen Jegyzőkönyv minden állam számára aláírásra nyitva áll 2000. december 12–15. között Palermóban, Olaszországban, ezt követően pedig 2002. december 12-ig az Egyesült Nemzetek New York-i székházában.

(2) A jelen Jegyzőkönyv továbbá aláírásra nyitva áll a regionális gazdasági integrációs szervezetek számára azzal a feltétellel, hogy az ilyen szervezet legalább egy tagállama a jelen cikk (1) bekezdésével összhangban aláírta a jelen Jegyzőkönyvet.

(3) A jelen Jegyzőkönyvet meg kell erősíteni, el kell fogadni vagy jóvá kell hagyni. A megerősítő, elfogadó, jóváhagyó vagy csatlakozási okiratokat az Egyesült Nemzetek főtítkárnál letétbe kell helyezni. Egy regionális gazdasági integrációs szervezet akkor helyezheti letétbe megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okiratát, ha annak legalább egy tagállama már letétbe helyezte azt. A fenti megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okiratban az ilyen szervezetnek meg kell jelölnie a hatáskörét a jelen Jegyzőkönyvben szabályozott kérdésekben. Az ilyen szervezetnek értesítenie kell a letéteményest a hatáskörében bekövetkezett bármilyen jelentős változásról.

(4) A jelen Jegyzőkönyv bármely állam vagy minden olyan regionális gazdasági integrációs szervezet számára csatlakozásra nyitva áll, amelynek legalább egy tagállama a jelen Jegyzőkönyvben Részes Állam. A csatlakozási okiratot az Egyesült Nemzetek főtítkárnál kell letétbe helyezni. Csatlakozásakor a regionális gazdasági integrációs szervezetnek meg kell jelölnie hatáskörét a jelen Jegyzőkönyvben szabályozott kérdésekben. Az ilyen szervezetnek értesítenie kell a letéteményest a hatáskörében bekövetkezett bármilyen jelentős változásról.

22. cikk

Hatálybalépés

(1) Ez a Jegyzőkönyv a negyvenedik megerősítő, elfogadó, jóváhagyó vagy csatlakozási okirat letétbe helyezésének időpontjától számított kilencvenedik napon lép hatályba, kivéve azt a körülményt, miszerint az Egyezmény hatálybalépése előtt a Jegyzőkönyv nem lép hatályba. E bekezdés szempontjából valamely regionális gazdasági integrációs szervezet által letétbe helyezett bármilyen okirat nem számítható további okiratként hozzá az ilyen szervezet tagállamai által letétbe helyezett okiratokhoz.

(2) Minden olyan állam vagy regionális gazdasági integrációs szervezet tekintetében, amely e Jegyzőkönyvet a negyvenedik, a megerősítéséről, elfogadásáról, jóváhagyásáról vagy csatlakozásról szóló okirat letétbe helyezését követően erősíti meg, fogadja el, hagyja jóvá vagy csatlakozik, ez a Jegyzőkönyv a vonatkozó okiratnak ezen állam vagy szervezet által történő letétbe helyezését követő harmincadik napon lép hatályba, vagy abban az időpontban, amikor a jelen cikk (1) bekezdésének értelmében a jelen Jegyzőkönyv hatályba lép, attól függően, melyik következik be később.

23. cikk

Módosítás

(1) A jelen Jegyzőkönyv hatálybalépését követő öt év elteltével, bármely Részes Állam javasolhatja a Jegyzőkönyv módosítását, és azt benyújthatja az Egyesült Nemzetek főtitkárának, aki ezután a javasolt módosítást tanulmányozás és a javaslattal kapcsolatos döntéshozatal céljából ismerteti a Részes Államokkal és az Egyezmény Részes Államainak Konferenciájával. A jelen Jegyzőkönyvnek a Részes Államok Konferenciáján tanácskozó Részes Államai, minden erőfeszítést megtesznek az egyes módosításokra vonatkozó egyetértés megteremtése érdekében. Ha az egyetértés kialakítására tett erőfeszítések eredménytelenek maradnak és nem sikerül megegyezésre jutni, akkor a módosítás elfogadásához, végső lehetőségként, a Részes Államok Konferenciáján jelenlévő és szavazati joggal rendelkező Részes Államok kétharmados szavazati többsége szükséges.

(2) A regionális gazdasági integrációs szervezetek, a hatáskörükbe tartozó ügyekben, a jelen cikk alapján annyi szavazattal rendelkeznek, ahány tagállamuk a jelen Jegyzőkönyv Részes Állama. Az ilyen szervezetek nem gyakorolhatják szavazati jogukat, ha tagállamaik azt saját jogon gyakorolják és *vice versa*.

(3) A jelen cikk (1) bekezdésével összhangban elfogadott módosításokat a Részes Államoknak meg kell erősíteni, el kell fogadni, vagy jóvá kell hagyniuk.

(4) A jelen cikk (1) bekezdésének értelmében elfogadott módosítás valamely Részes Állam vonatkozásában az ilyen módosítás megerősítéséről, elfogadásáról vagy jóváhagyásáról szóló okiratnak az Egyesült Nemzetek főtitkáránál történő letétbe helyezését követő kilencvenedik napon lép hatályba.

(5) Ha valamely módosítás hatályba lép, az kötelező érvényű mindazokra a Részes Államokra nézve, amelyek ki nyilvánítták egyetértésüket, hogy azt magukra nézve kötelező érvényűnek tekintik. A többi Részes Államra nézve továbbra is a jelen Jegyzőkönyv rendelkezései maradnak érvényben és bármely olyan korábbi módosítás, amit megerősítettek, elfogadtak vagy jóváhagytak.

24. cikk

Felmondás

(1) A jelen Jegyzőkönyvet bármelyik Részes Állam felmondhatja az Egyesült Nemzetek főtitkárának megküldött írásbeli értesítéssel. Az ilyen felmondás attól az időponttól számított egy év elteltével lép hatályba, amikor a főtitkár az értesítést kézhez vette.

(2) A regionális gazdasági integrációs szervezet tagsága megszűnik a Jegyzőkönyvben, amikor azt tagállamainak mindegyike felmondta.

25. cikk

A letéteményes és hiteles nyelvű szövegek

(1) A jelen Jegyzőkönyv kijelölt letéteményese az Egyesült Nemzetek főtitkára.

(2) A jelen Jegyzőkönyv eredeti példányát, amelynek arab, kínai, angol, francia, orosz és spanyol nyelvű szövege egyaránt hiteles, az Egyesült Nemzetek főtitkáránál kell letétbe helyezni.

A fentiek hitelül az alulírott teljhatalmú meghatalmazottak, akik erre saját kormányaik által kellőképpen felhatalmazással rendelkeznek, a jelen Jegyzőkönyvet aláírták.”

4. § (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.

(2) E törvény 2. és 3. §-a a Jegyzőkönyv 22. cikkében meghatározott időpontban lép hatályba.

(3) A Jegyzőkönyv, illetve e törvény 2. és 3. §-a hatálybalépésének naptári napját a külügyminiszter annak ismertetése követően a Magyar Közlönyben haladéktalanul közzétett egyedi határozatával állapítja meg.

(4) E törvény végrehajtásához szükséges intézkedésekről a rendszertért felelős miniszter gondoskodik.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Dr. Szili Katalin s. k.,
az Országgyűlés elnöke

2006. évi CIV. törvény

az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény módosításáról*

1. § Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 7. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg a § a következő új (3) bekezdéssel egészül ki:

* A törvényt az Országgyűlés a 2006. november 27-i ülésnapján fogadta el.

„(2) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, az olyan magatartás, intézkedés, feltétel, mulasztás, utasítás vagy gyakorlat (a továbbiakban együtt: rendelkezés) nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét,

a) amely a hátrányt szenvedő fél alapvető jogát másik alapvető jog érvényesülése érdekében, elkerülhetetlen esetben korlátozza, feltéve, hogy a korlátozás a cél elérésére alkalmas és azzal arányos,

b) amelynek az a) pont hatálya alá nem tartozó esetekben tárgyilagosszerű mérlegelés szerint az adott jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, ésszerű indoka van.

(3) A 8. § b)–e) pontja szerinti tulajdonságon alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetés, valamint jogellenes elkülönítés esetében a (2) bekezdés nem alkalmazható.”

2. § Az Ebktv. 10. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Jogellenes elkülönítésnek minősül az a rendelkezés, amely a 8. §-ban meghatározott tulajdonságai alapján egyes személyeket vagy személyek csoportját a velük összehasonlítható helyzetben lévő személyektől vagy személyek csoportjától – anélkül, hogy azt törvény kifejezetten megengedné – elkülönít.”

3. § Az Ebktv. 14. § (1) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A hatóság)

„a) kérelem alapján, illetve az e törvényben meghatározott esetekben hivatalból vizsgálatot folytat annak megállapítására, hogy megsértették-e az egyenlő bánásmód követelményét, valamint kérelem alapján vizsgálatot folytat, hogy az arra kötelezett munkáltatók elfogadtak-e esélyegyenlőségi tervet, a vizsgálat alapján határozatot hoz;”

4. § Az Ebktv. 15. §-a a következő új (8)–(9) bekezdésekkel egészül ki:

„(8) A kérelemre indult eljárásban az egyéb eljárási költségeket a hatóság, illetve az eljárásban való részvételével kapcsolatban felmerülő költségek tekintetében az eljárás alá vont, a sérelmet szenvedett féllel ellenérdekű fél előlegezi meg.

(9) A kérelem elutasítása esetén a sérelmet szenvedett fél csak akkor viseli az egyéb eljárási költségeket, ha a hatóság megállapította, hogy rosszhiszemű volt.”

5. § Az Ebktv. a következő új 15/A–15/B. §-okkal egészül ki:

„15/A. § (1) Ha az egyenlő bánásmód követelményének e törvény hatálya alá tartozó megsértése miatt a jogsérelmet szenvedett fél vagy a közérdekű igényérvényesítésre jogosult bíróság előtt eljárást indított, a hatóság vagy a 15. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott más közigazgatási szerv az eljárását az ügy jogerős elbírálásáig felfüggeszti.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásával meghozott végzést a hatóság vagy más közigazgatási szerv a bíróságnak megküldi.

(3) A bíróság az egyenlő bánásmód követelményének e törvény hatálya alá tartozó megsértése miatt hozott jogerős határozatát a hatóságnak, valamint az előtte folyamatban levő eljárást felfüggesztő, a 15. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott más közigazgatási szervnek megküldi.

(4) A hatóság vagy a 15. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott más közigazgatási szerv az eljárása során ugyanazon törvénysértés esetén a bíróság határozatának kézhezvételét követően az abban megállapított tényállást alapul véve jár el.

(5) A bíróság határozatának jogerőre emelkedését követően az egyenlő bánásmód követelményének e törvény hatálya alá tartozó megsértése miatt közigazgatási szerv előtt ugyanazon törvénysértés tekintetében

a) azonos személy ellen elkövetett törvénysértés miatt eljárás nem indítható,

b) más személy ellen elkövetett törvénysértés esetén a hatóság vagy a 15. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott más közigazgatási szerv a bíróság határozatában megállapított tényállást alapul véve jár el.

15/B. § (1) A hatóság haladéktalanul törli azokat a személyes és különleges adatokat, amelyek kezelése a 14. § (1) bekezdés a)–b) pontja szerinti hatásköre gyakorlásához nem elengedhetetlenül szükséges.

(2) Az eljárás alá vont ügyfél az ügygel összefüggő iratokat és elektronikus adathordozón tárolt adatokat felhívásra rendelkezésre bocsátja, illetve az egyenlő bánásmód követelményének megsértése ellenőrzéséhez szükséges tények, körülmények, egyéb feltételek megismerését biztosítja. Nem kötelezhető az ügyfél olyan nyilvántartás, összesítés elkészítésére, amelyet jogszabály nem ír elő, ha annak elkészítése aránytalan ráfordítást igényelne.

(3) A hatóság a (2) bekezdés alapján csak olyan különleges adat rendelkezésre bocsátására hívhat fel, amely kezelése az eljárás céljára tekintettel elengedhetetlenül szükséges, és amely hiányában az eljárás eredményessége nem lenne biztosítható.

(4) A közigazgatási hatósági eljárásban a hatóság jogosult a személyes adatokat tartalmazó nyilvántartás vagy adatbázis szemléltárgyként való lefoglalására is.”

6. § (1) Az Ebktv. 16. § (1) bekezdés b) és c) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:

[Ha a hatóság megállapította az e törvényben foglalt, az egyenlő bánásmód követelményét biztosító rendelkezések megsértését]

„b) megtilthatja a jogsértő magatartás jövőbeni tanúsítását,

c) elrendelheti a jogsértést megállapító jogerős határozatának nyilvános közzétételét,”

(2) Az Ebktv. 16. §-a a következő új (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Ha a hatóság megállapította, hogy az arra kötelezett munkáltató elmulasztotta az esélyegyenlőségi terv elfogadását, felszólítja a munkáltatót a mulasztás pótlására, és – a (2)–(4) bekezdés megfelelő alkalmazásával – az (1) bekez-

dés c)–e) pontjaiban meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazhatja.”

7. § (1) Az Ebktv. 17. § (1) bekezdése a következő új mondattal egészül ki:

„A hatóság határozata ellen méltányossági kérelem benyújtásának nincs helye.”

(2) Az Ebktv. 17. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A Fővárosi Bíróság három hivatásos bíróból álló tanácsban jár el, ha azt a fél a keresetlevélben, illetve a hatóság a keresetlevélben foglaltakra vonatkozó nyilatkozatában kéri.”

8. § Az Ebktv. a következő új 17/B–17/D. §-okkal és azokat megelőzően a következő alcímmel egészül ki:

„Az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület

17/B. § (1) A hatóság 14. § (1) bekezdésében meghatározott feladatainak ellátását Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület (a továbbiakban: testület) segíti.

(2) A testület a hatóság 14. § (1) bekezdésének a)–b) pontjaiban meghatározott feladatainak ellátását e törvény egyes rendelkezéseinek értelmezésével segíti. Az értelmezés a hatóságot eljárása során nem köti.

(3) A 14. § (1) bekezdésének d)–e) és h)–i) pontjai alapján készített vélemények, jelentések és javaslatok hatóság által történő elfogadásához a testület egyetértése szükséges.

(4) A testület tagjai számára – a feladatuk ellátásához szükséges mértékben – a hatóság vezetője a hatóság kezelésében levő iratokba betekintést enged. A hatóság kezelésében levő iratban található személyes adatokat a testület tagjai egyedi azonosításra alkalmatlan formában ismerhetik meg.

17/C. § (1) A testület három tagjának felkérésére a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter, három további tagjának felkérésére az igazságügyért felelős miniszter tesz javaslatot a miniszterelnöknek. A felkérni javasolt személyekről a javaslatot tevő miniszterek az egyenlő bánásmód követelménye érvényesítésében részt vevő szervekkel és szervezetekkel előzetes közös egyeztetést folytatnak.

(2) A megbízatás ellátására büntetlen előéletű, a választási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó valamely választáson választójoggal rendelkező olyan személy kérhető fel, aki az emberi jogok védelme és az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése területén kiemelkedő tapasztalatokkal rendelkezik.

(3) Nem kérhető fel a testület tagjává az, aki a felkérés időpontjában vagy az azt megelőző két évben országgyűlési képviselő, a Kormány tagja, államtitkár, illetve párt alkalmazottja vagy tisztségviselője volt.

(4) A testület tagjának megbízatása a felkérés elfogadásával keletkezik, és hat évre szól.

(5) A testület tagjának megbízatása megszűnik, ha

- a) a tisztségéről lemond,
- b) a megbízatási időtartam letelik,

c) a tisztségének ellátása alól felmentik, vagy

d) meghal.

(6) A miniszterelnök a kinevezésére javaslatot tevő miniszter javaslatára felmenti a testület azon tagját,

a) aki neki fel nem róható okból száznolcvan napnál hosszabb ideig nem képes eleget tenni a testületi tagságból eredő feladatainak,

b) aki neki felróható okból kilencven napnál hosszabb ideig nem tesz eleget a testületi tagságból eredő feladatainak,

c) akinek bűnösségét bíróság szándékos bűncselekmény elkövetésében jogerősen megállapította,

d) aki felkérését követően bekövetkezett körülmény folytán nem felel meg a (3) bekezdésben meghatározott feltételeknek.

(7) A (6) bekezdés a)–b) és d) pontjában meghatározott feltétel bekövetkeztét a miniszterelnök állapítja meg.

(8) A lemondás érvényességéhez elfogadó nyilatkozat nem szükséges.

(9) A testület tagja megbízatásának megszűnését követő harminc napon belül, az (5) bekezdés b) pontjában meghatározott megszűnési ok esetében a megbízatás megszűnését megelőző harmincadik napig kell az új tagot kinevezni.

(10) A testület tagjai feladatuk ellátása során függetlenek, az e törvényben meghatározott feladatkörükben nem utasíthatóak.

17/D. § (1) A testület saját tagjai közül elnököt választ. Az elnököt akadályoztatása esetén az általa kijelölt tag teljes jogkörben helyettesíti.

(2) A testület elnöke összehívja és vezeti a testület üléseit, továbbá ellátja a testület döntéseinek előkészítésével és azok végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.

(3) A testület döntéseit összes tagja többségének szavazatával hozza. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

(4) A testület működésének részletes szabályait ügyrendjében állapítja meg.

(5) A testület működésével kapcsolatos titkársági feladatokat a hatóság látja el.”

9. § Az Ebktv. 19. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az (1) bekezdésben foglaltak valószínűsítése esetén a másik felet terheli annak bizonyítása, hogy

a) a jogsérelmet szenvedett fél vagy a közérdekű igényérvényesítésre jogosult által valószínűsített körülmények nem álltak fenn, vagy

b) az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta, illetve az adott jogviszony tekintetében nem volt köteles megtartani.”

10. § Az Ebktv. 20. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A társadalmi és érdek-képviselői szervezet a hatóság előtt az (1) bekezdésben meghatározott feltételek teljesülése esetén eljárást indíthat.”

11. § (1) Az Ebktv. 21. § *f)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelen-ti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz, különösen a következő rendelkezések meghatározásakor, valamint azok alkalmazásakor:]

„*f)* a foglalkoztatási jogviszony vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony alapján járó juttatások, így különösen a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 142/A. § (3) bekezdésében meghatározott munkabér megállapításában és biztosításában;”

(2) Az Ebktv. 22. §-a a következő új (2) bekezdéssel egészül ki, egyben a § jelenlegi szövege az (1) bekezdés jelölést kapja:

„(2) A 21. § *f)* pontjának alkalmazása során a 8. § *a)–e)* pontjaiban meghatározott tulajdonság tekintetében tett közvetlen hátrányos megkülönböztetés minden esetben sérti az egyenlő bánásmód követelményét.”

12. § (1) Az Ebktv. 63. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Az ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szervek és többségi állami tulajdonban álló jogi személyek kötelesek esélyegyenlőségi tervet elfogadni.”

(2) Az Ebktv. 63. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A települési önkormányzat helyi esélyegyenlőségi programot fogadhat el, amelyben elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, kiemelt figyelmet fordítva a lakhatásra, oktatásra, egészségügyre, foglalkoztatásra, valamint a szociális helyzetre. A helyi esélyegyenlőségi program tartalmazza a célok megvalósításának forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését; a települési önkormányzat a tárgyévut követő év június 30-ig ütemterve teljesítéséről éves jelentést fogad el.”

13. § (1) Ez a törvény a kihirdetését követő hónap első napján lép hatályba.

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg az Ebktv.

a) 8. §-ában a „más, összehasonlítható helyzetben levő személyhez vagy csoporthoz képest kedvezőtlenebb bánásmódban” szövegrész helyébe a „kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne” szöveg,

b) 9. §-ában a „más, összehasonlítható helyzetben levő személyhez vagy csoporthoz képest lényegesen nagyobb arányban hátrányosabb helyzetbe hoz” szövegrész helyébe a „lényegesen nagyobb arányban hátrányosabb helyzetbe hoz, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport volt, van vagy lenne”,

c) 10. § (1) bekezdésében a „sértő magatartás” szövegrész helyébe a „sértő, szexuális vagy egyéb természetű magatartás” szöveg,

d) 14. § (1) bekezdés *b)* pontjában az „indít” szövegrész helyébe az „indíthat” szöveg,

e) 14. § (1) bekezdés *c)* pontjában a „jogszabályok” szövegrész helyébe a „jogszabályok, állami irányítás egyéb jogi eszközei és jelentések” szöveg,

f) 14. § (1) bekezdés *j)* pontjában a „jelentést készít” szövegrész helyébe a „beszámol” szöveg,

g) 15. § (2) bekezdésében „az eljárás megindításáról” szövegrész helyébe „az eljárás megindításáról, annak jogerős befejezéséről, valamint a döntéssel kapcsolatos bírósági felülvizsgálat során hozott jogerős ítéletről, illetőleg végzésről” szöveg,

h) 19. § (1) bekezdésének felvezető szövegében a „bizonyítania” szövegrész helyébe a „valószínűsítienie” szöveg, *a)* pontjában a „hátrány érte” szövegrész helyébe a „hátrány érte vagy – közérdekű igényérvényesítés esetén – ennek közvetlen veszélye fenyeget” szöveg,

i) 20. § (1) bekezdésében a „megsértése olyan” szövegrész helyébe a „megsértése vagy annak közvetlen veszélye olyan” szöveg, valamint a „jogsértés” szövegrész helyébe a „jogsértés vagy annak közvetlen veszélye” szöveg lép.

(3) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti az Ebktv. 14. § (3) bekezdése, 16. § (4) bekezdésének második mondata, valamint IV–V. fejezete.

(4) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Mt.) 70/A. §-a a következő új (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Az esélyegyenlőségi tervnek rendelkeznie kell

a) a fogyatékos személyek akadálymentes munkahelyi környezet megteremtését biztosító külön intézkedésekről, valamint

b) a munkáltató szervezetén belüli, az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésével kapcsolatos eljárási rendről.”

(5) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg az Mt. 142/A. § (3) bekezdésében a „természetbeni” szövegrész helyébe a „természetbeni (szociális)” szöveg lép.

(6) Az Ebktv. e törvény kihirdetésekor hatályos 14. § (3) bekezdésében meghatározott tanácsadó testület tagjai e törvény erejénél fogva válnak az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület tagjává azzal, hogy az Ebktv. e törvény 8. §-ával megállapított 17/C. § (4) bekezdésében meghatározott megbízási idejük e törvény hatálybalépésekor kezdődik.

(7) Az Ebktv. 17/C. § (3) bekezdését 2008. június 30-ig azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy az sem kérhető fel az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület tagjává, aki a felkérést megelőző két évben politikai államtitkár volt.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Dr. Szili Katalin s. k.,
az Országgyűlés elnöke

A Kormány rendeletei

A Kormány 251/2006. (XII. 6.) Korm. rendelete

egyes gyermekvédelmi és gyámügyi tárgyú kormányrendeletek módosításáról

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 162. §-a (1) bekezdésének a), b), d), f), g), j) és m) pontjában, valamint a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény módosításáról szóló 1986. évi IV. törvény 39. §-a (1) bekezdésének a) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

I.

A gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról szóló 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet módosítása

1. §

A gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról szóló 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ar.) 5. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„5. § (1) A szolgáltató (intézmény) székhelye, illetőleg telephelye szerint illetékes, külön jogszabályban kijelölt városi, fővárosi kerületi, illetve külön törvényben meghatározott kistérség székhelye szerinti községi önkormányzat jegyzője a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatótevékenység engedélyezéséről, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi vállalkozói engedélyről szóló 259/2002. (XII. 18.) Korm. rendelet (a továbbiakban: engedélyezési rendelet) 3. számú mellékletében foglalt nyilvántartási lap másolatának megküldésével tájékoztatja a megyei, fővárosi szociális és gyámhivatalt az általa engedélyezett gyermekjóléti szolgáltatótevékenységről, illetve a működési engedélyek módosításáról és visszavonásáról.

(2) A megyei, fővárosi szociális és gyámhivatal az engedélyezési rendeletben foglaltak szerint vezet nyilvántartást az általa engedélyezett gyermekjóléti és gyermekvé-

delmi szolgáltatótevékenységről, illetve a működési engedélyek módosításáról és visszavonásáról.”

2. §

Az Ar. 9. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„9. § (1) A gyermekotthon, illetőleg a fogyatékos személyek és pszichiátriai betegek otthonának vezetője, valamint a nevelőszülői hálózat működtetője minden hónap 5. napjáig tájékoztatja az intézmény székhelye szerint illetékes területi gyermekvédelmi szakszolgálat vezetőjét

a) az üres férőhelyek, azon belül a különleges, illetve speciális ellátást nyújtó férőhelyek,
b) az elhelyezett gyermekek, fiatal felnőttek,
c) a gondozási napok számáról.

(2) Az (1) bekezdés szerinti tájékoztatást az a nem állami szerv által fenntartott nevelőszülői hálózat, amelynek ellátási területe több megyére is kiterjed, a nevelőszülői ellátás helye szerint illetékes területi gyermekvédelmi szakszolgálat vezetője számára adja meg.

(3) A területi gyermekvédelmi szakszolgálat negyedévente tájékoztatja a megyei, fővárosi szociális és gyámhivatalt az 1. számú melléklet X., XI., XII. és XIV. adatlapjának adatairól és az azokban bekövetkezett változásokról.

(4) A területi gyermekvédelmi szakszolgálat folyamatosan továbbítja a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter által vezetett minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) felé az 1. számú melléklet XIII. számú adatlapjának adatait és az azokban bekövetkezett változásokat.

(5) A minisztérium a területi gyermekvédelmi szakszolgálat által megküldött, az 1. számú melléklet XIII. számú adatlapjának B) és C) fejezetében szereplő adatok alapján országos nyilvántartást vezet az örökbe fogadható gyermekekről és az örökbefogadásra váró szülőkről.

(6) A minisztérium haladéktalanul értesíti a területi gyermekvédelmi szakszolgálatot, ha a nyilvántartásban szereplő adatok alapján az örökbe fogadható gyermek számára megfelelőnek látszó örökbefogadásra váró szülőt találtak.”

3. §

Az Ar. 11. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„11. § A gyermekek napközbeni ellátása kivételével a gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást nyújtók a gyermek sorsának megtervezését – a Gyvt. 135. §-a (1)–(2) bekezdésében meghatározott körben és célból – a 2. számú melléklet szerinti, „Gyerme-

keink védelmében” elnevezésű adatlaprendszer szerint végzik.”

4. §

Az Ar. mellékletének helyébe e rendelet 1. számú mellékletével megállapított 1. számú melléklet lép, egyidejűleg az Ar. e rendelet 2. számú mellékletével megállapított 2. számú melléklettel egészül ki.

II.

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet módosítása

5. §

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 2. §-a a következő *f)* ponttal egészül ki:

[E rendelet alkalmazásában]

„*f)* szokásos tartózkodási hely: ahol az érintett személy életvitelszerűen tartózkodik.”

6. §

A Gyer. 27. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Nincs helye folyamatos kapcsolattartásnak

a) az időszakos kapcsolattartás ideje alatt,

b) a gyermeket gondozó szülőt megillető, a gyermekkel folyamatosan együtt tölthető időtartam alatt, amelynek mértéke

ba) a kapcsolattartásra jogosultat a kapcsolattartást rendező egyezség, illetve a kapcsolattartás engedélyezése tárgyában hozott határozat szerint megillető időszakos kapcsolattartás időtartamát,

bb) ha a kapcsolattartást rendező egyezség, illetve a kapcsolattartás engedélyezése tárgyában hozott határozat nem rendelkezik a kapcsolattartásra jogosultat megillető időszakos kapcsolattartás időtartamáról, a két hetet nem haladhatja meg.”

7. §

A Gyer. 30. §-ának (9) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(9) Nem tekinthető elmaradt kapcsolattartásnak az időszakos kapcsolattartás idejével, illetve a gyermeket gon-

dozó szülőt a 27. § (5) bekezdésének *b)* pontja alapján megillető, a gyermekkel folyamatosan együtt tölthető időtartammal részben vagy teljesen egybeeső folyamatos kapcsolattartás. Az ünnepnapokra eső elmaradt időszakos kapcsolattartás nem pótolható.”

8. §

A Gyer. 33. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A gyermek fejlődését veszélyezteti, ha a kapcsolattartásra jogosult vagy a kapcsolattartásra kötelezett a kapcsolattartást rendező egyezségben, illetve a kapcsolattartás engedélyezése tárgyában hozott határozatban foglaltaknak önhibájából ismételtelen nem, vagy nem megfelelően tesz eleget, és ezáltal nem biztosítja a zavartalan kapcsolattartást.”

9. §

A Gyer. 38. §-a (3) bekezdésének *a)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A gyermekvédelmi szakszolgálatnál előterjesztett kérelemben – a Csjt. 47. §-ának (2) bekezdésében meghatározott kivétellel – az örökbe fogadni szándékozó személy nyilatkozik]

„*a)* az örökbefogadási szándéka indokairól, valamint az örökbe fogadandó gyermek(ek)re vonatkozó elképzeléseiről, ezen belül

aa) az általa örökbe fogadni szándékozott gyermekek számáról, illetve arról, hogy vállalja-e testvérek örökbefogadását,

ab) az örökbe fogadandó gyermek(ek) koráról,

ac) arról, hogy vállalja-e egészségileg károsodott gyermek örökbefogadását.”

10. §

A Gyer. 39. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„39. § (1) A gyermekvédelmi szakszolgálat az örökbe fogadni szándékozó személy egyidejű értesítése mellett az örökbe fogadni szándékozó személy lakóhelye szerint – ha az örökbe fogadni szándékozók lakóhelye különböző gyámhivatalok illetékességi területén van, a választásuk szerint – illetékes gyámhivatalnak megküldi

a) az ügyfél kérelmét,

b) az általa elvégzett pszichológiai vizsgálat eredményét,

c) a háziorvosi igazolást az örökbefogadásra való egészségügyi alkalmasságról,

d) az örökbefogadás előtti tanácsadás és felkészítő tanfolyam eredményes elvégzését igazoló iratot,

e) a környezettanulmányt,
f) a 38. § (3) bekezdésének a) pontjában foglaltak figyelembevételével kialakított javaslatát.

(2) A gyámhivatal az örökbe fogadni szándékozó személy alkalmassága kérdésében

a) az (1) bekezdésben foglalt, a gyermekvédelmi szakszolgálat által megküldött dokumentumok,

b) környezettanulmány, helyzetértékelés,

c) jövedelmi viszonyra vonatkozó igazolás,

d) az örökbe fogadni szándékozó személy és házastársa meghallgatása, valamint

e) szükség szerint egyéb bizonyítékok alapján dönt.

(3) Az örökbefogadásra való alkalmasságot megállapító határozat rendelkező része a 14. §-ban foglaltakon kívül a következőket tartalmazza:

a) az örökbe fogadni szándékozó személy hány és milyen korú gyermek örökbefogadására alkalmas,

b) az örökbe fogadni szándékozó személy alkalmas-e testvérek, illetve egészségileg károsodott gyermek örökbefogadására,

c) az örökbe fogadni szándékozó személy tájékoztatását arról, hogy a (4) bekezdés szerinti nyilvántartást vezető gyermekvédelmi szakszolgálatot értesítenie kell a lakóhelyében, a családi állapotában, a személyi és életkörülményeiben, valamint az örökbe fogadandó gyermekre vonatkozó elképzeléseiben bekövetkezett változásokról.

(4) Alkalmasság megállapítása esetén a gyámhivatal jogerős határozata alapján a gyermekvédelmi szakszolgálat felveszi az örökbe fogadni szándékozó személyt saját nyilvántartásába, és – a hozzájáruló nyilatkozat birtokában – továbbítja az adatokat az örökbe fogadni szándékozó személyek országos nyilvántartása számára.

(5) Alkalmatlanság megállapítása esetén új eljárás a határozat jogerőre emelkedésétől számított 1 éven belül nem indítható.

(6) A gyámhivatalnak az örökbefogadásra való alkalmasságot megállapító határozata annak jogerőre emelkedésétől számított 2 évig érvényes. Ha az érvényességi időn belül örökbefogadási eljárás jogerős befejezésére kerül sor, a határozat érvényességi ideje az örökbefogadás tárgyában hozott határozat jogerőre emelkedésének napjával megszűnik.

(7) Ha az örökbe fogadni szándékozó személy testvérek örökbefogadására való alkalmasságát megállapították, és az érvényességi idő lejártát megelőzően a testvér is örökbe fogadhatóvá válik, a határozat érvényességi ideje meghosszabbodik a testvér örökbefogadási eljárásának jogerős befejezéséig.

(8) A határozat érvényességi ideje – az érvényességi idő lejártát megelőzően benyújtott kérelemre és a gyermekvédelmi szakszolgálat javaslatára – legfeljebb 1 évvel meghosszabbítható, amennyiben 2 éven belül nem kerül sor örökbefogadásra és azok a körülmények, amelyekre tekin-

tettel az alkalmasságot megállapították, nem változtak. Ha az érvényességi idő lejártakor folyamatban van az örökbefogadási eljárás, annak jogerős befejezéséig a határozat érvényességi ideje meghosszabbodik.

(9) Ha a meghosszabbított érvényességi idő lejártáig sem került sor örökbefogadásra, az örökbefogadás előtti eljárást – az örökbefogadás előtti tanácsadáson és felkészítő tanfolyamon való részvétel kivételével – az örökbe fogadni szándékozó személy kérelmére meg kell ismételni.

(10) A nyilvántartást vezető gyermekvédelmi szakszolgálat a (3) bekezdés c) pontjában foglalt körülményekben bekövetkezett változásról értesíti az alkalmasságot megállapító gyámhivatalt.

(11) Az örökbefogadásra való alkalmasságot megállapító határozat érvényességi idejének leteltével, ha az örökbe fogadni szándékozó személy az alkalmasság megállapítása iránt ismételt kérelmet nem terjeszt elő, adatait a gyermekvédelmi szakszolgálat törli a nyilvántartásából, és erről értesíti az örökbe fogadni szándékozó személyek országos nyilvántartását, valamint az örökbe fogadni szándékozó személyt.”

11. §

(1) A Gyer. 39/A. §-a (1) bekezdésének első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„Ha a 39. § (3) bekezdésének c) pontja szerinti körülményekben bekövetkezett változás – akár a nyilvántartást vezető gyermekvédelmi szakszolgálat értesítése, akár más személy, szerv bejelentése alapján – a gyámhivatal tudomására jut, a gyámhivatal az örökbefogadó alkalmasságát haladéktalanul felülvizsgálja.”

(2) A Gyer. 39/A. §-a (2) bekezdésének a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A gyermekvédelmi szakszolgálat véleményének kialakítása érdekében]

„a) ha a családi állapotban, személyi és életkörülményekben, valamint az örökbe fogadandó gyermekre vonatkozó elképzelésekben következik be változás, az örökbe fogadni szándékozó személyt ismételt alkalmassági vizsgálaton való megjelenésre hívja fel,”

(3) A Gyer. 39/A. §-ának (4) bekezdése a következő mondatral egészül ki:

„A gyámhivatal az alkalmasságot fenntartó határozatában ismételten dönt a 39. § (3) bekezdésének a)–b) pontjában foglaltakról.”

12. §

A Gyer. 44. §-ának (2) bekezdése a következő mondattal egészül ki:

„A gyámhivatal a gyermek örökbefogadásának valószínűsége kérdésében megkeresi a gyermekvédelmi szakszolgálatot, illetve az országos nyilvántartást vezető szervet.”

13. §

A Gyer. 65. §-a a következő (6)–(9) bekezdéssel egészül ki:

„(6) A vagyoni helyzet vizsgálata során nem tekinthető hasznosítható ingatlannak különösen a forgalomképtelen, az elidegenítési tilalom alatt álló és – kivéve, ha a haszonélvezeti jog jogosultja a gyermek vagy a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó – a haszonélvezeti joggal terhelt ingatlan.

(7) A vagyoni helyzet vizsgálata során a lízingelt dolog fennálló használati jogot meghatározott időre szóló vagyoni értékű jogként kell figyelembe venni. A meghatározott időre szóló vagyoni értékű jog értékének meghatározására az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 72. §-ának (2) bekezdése az irányadó.

(8) Ha a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt. 131. §-ának (4) bekezdésében foglalt jogkörében a jövedelmet vélelmezi, a havi egy főre jutó vélelmezett jövedelem nem haladhatja meg a gyermeket gondozó család által lakott lakás és a tulajdonában álló vagyontárgyak egy főre jutó együttes havi fenntartási költségének kétszeresét.

(9) A (8) bekezdés szerinti fenntartási költségnek minősülnek a közüzemi díjak, a lakbér, a közös költség, a telefondíj, a kötelező és önkéntes biztosítás díjai, az adó- és adójellegű befizetések, valamint a hiteltörlesztés és a lízingdíj.”

14. §

A Gyer. 66/A. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A rendszeres kedvezményre való jogosultság kezdő időpontja a kérelem benyújtásának napja.”

15. §

A Gyer. 67. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A rendszeres kedvezményre való jogosultság bármely okból történő megszüntetése esetén a jogosultság a megszüntető határozat meghozatalát követő második hónap első napján szűnik meg.”

16. §

A Gyer. 73. §-a (1) bekezdésének *f)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő határozat rendelkező részének a 14. §-ban foglaltakon kívül tartalmaznia kell:]

„*f)* – szükség esetén – az azonnali végrehajthatóság kimondását,”

17. §

A Gyer. 77. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A kapcsolódó pénzfelhasználási tervben – az ott honteremtési támogatás legfeljebb 10%-ának mértékéig – feltüntethetők a Gyvt. 25. §-ának (5) bekezdésében foglaltakhoz kapcsolódó járulékos költségek, így különösen a visszerhes vagyónátruházási illeték, az eljárási illeték, a hitelbírálati díj, a közjegyzői díj és az ügyvédi költség.”

18. §

A Gyer. 153. §-a (1) bekezdésének *c)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A jóváhagyás iránti kérelemhez mellékelni kell]

„*c)* az ingatlan tulajdoni lapjának 15 napnál nem régebbi másolatát, amennyiben a kérelmező nem él a (3) bekezdésben foglalt lehetőséggel.”

19. §

A Gyer. 165. §-a (1) bekezdésének *b)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg a bekezdés a következő *c)* ponttal egészül ki:

[A gyámhatóság a külföldre irányuló megkeresését vagy a külföldi hatóság megkeresésére küldött válaszát]

„*b)* az *a)* pont alá nem tartozó esetben közvetlenül küldi meg az érintett külföldi hatóságnak, amennyiben ismert előtte a kiléte,

c) az *a)* és *b)* pontok alá nem tartozó esetben felügyeleti szerve útján – a Külügyminisztérium közreműködésével – juttatja el a címzettnek.”

20. §

A Gyer. 1. számú melléklete e rendelet 3. számú melléklete szerint módosul.

21. §

(1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – 2007. január 1-jén lép hatályba.

(2) E rendelet 3. §-a, valamint az Ar. – e rendelet 2. számú mellékletével megállapított – 2. számú melléklete 2007. április 1-jén lép hatályba.

(3) Ezt a rendeletet – a (4) bekezdésben foglaltak kivételével – a hatálybalépése után indult ügyekben és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

(4) Az Ar. – e rendelet 2. számú mellékletével megállapított – 2. számú mellékletét 2007. április 1-jétől a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

(5) Nem lép hatályba a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet módosításáról szóló 57/2006. (III. 21.) Korm. rendelet 15. §-ának (1) bekezdése és 1. számú melléklete.

(6) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg

a) az Ar. 1. §-ában a „ , valamint a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet az e rendelet mellékletében” szövegrész helyébe az „az 1. számú mellékletben” szöveg,

b) a Gyer.

ba) 30. §-a (8) bekezdésének b) pontjában a „kapcsolattartásra jogosult önhibájából” szövegrész helyébe a „kapcsolattartásra jogosultnak fel nem róható okból” szöveg,

bb) 30/B. §-ának (1) bekezdésében a „Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet” szövegrész helyébe a „Foglalkoztatási és Szociális Hivatal” szöveg,

bc) 41. §-a (1) bekezdésének bd) alpontjában az „egészségi állapotról” szövegrész helyébe az „örökbeadásra való egészségügyi alkalmasságról” szöveg,

bd) 49. §-ának (3) bekezdésében az „állandó lakóhelye” szövegrész helyébe a „szokásos tartózkodási helye” szöveg,

be) 103. §-ának (1) bekezdésében a „megyei (fővárosi) gyermekvédelmi szakértői bizottság” szövegrész helyébe a „gyermek gondozási helye szerint illetékes gyermekvédelmi szakértői bizottság” szöveg,

bf) 139. §-ának (1) bekezdésében a „végzéssel” szövegrész helyébe a „határozattal” szöveg,

bg) 153. §-ának (3) bekezdésében a „15 napnál nem régebbi tulajdoni lapjának másolatát” szövegrész helyébe a „tulajdoni lapjának 15 napnál nem régebbi másolatát” szöveg,

bh) 159/A. §-ának (4) bekezdésében a „számadási időszak alatt irányadó nyugdíjminimumot” szövegrész helyébe a „számadási kötelezettség teljesítése évében irányadó nyugdíjminimumot” szöveg,

c) az örökbefogadást elősegítő magánszervezetek tevékenységéről és működésük engedélyezéséről szóló 127/2002. (V. 21.) Korm. rendelet 4. §-ának c) pontjában a „Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet” szövegrész helyébe a „Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet” szöveg lép.

A miniszterelnök helyett:

Kiss Péter s. k.,
szociális és munkaügyi miniszter

1. számú melléklet a 251/2006. (XII. 6.) Korm. rendelethez

„1. számú melléklet a 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelethez

I. számú adatlap**Az apa (anya) adatai nélkül anyakönyvezett gyermekről
[Gyvt. 138. § (3) bek.]***(A jegyző tölti ki, részben a gyámhivatal értesítése alapján.)*A nyilvántartásba vétel
időpontja:

1. A gyermek személyi
adatai:
Név:
Előző név:
Születési hely, idő:
Állampolgárság (menekült,
bevándorolt, letelepedett)
2. Az anya (képzelt, vagy
hatósági döntéssel
megállapított) személyi
adatai:
Név:
Születési név:
Születési hely, idő:
Állampolgárság
(menekült, bevándorolt,
letelepedett)
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:
3. A törvényes képviselő
adatai:
Név:
Születési hely, idő:
Állampolgárság
(menekült, bevándorolt,
letelepedett)
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:
4. Az apa (képzelt személy, teljes hatályú apai elismerő nyilatkozatot tett, illetve bírósági döntéssel
megállapított) személyi adatai:
Név:
Születési hely, idő:
Állampolgárság
(menekült, bevándorolt,
letelepedett)
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:

5. A rendezés módja:

a) Teljes hatályú apai

elismerés

Jegyzőkönyvet felvevő

szerv neve:

Jegyzőkönyv száma:

Kelte:

b) Képzelt apa, anya megállapítása

Határozatot hozó

gyámhivatal neve:

Határozat száma:

Kelte:

Jogerős:

c) Apaság megállapítása iránti per

Bíróság megnevezése:

Ítélet száma:

Kelte:

Jogerős:

Bíróság döntése:

– helyt ad

– elutasít

d) Apaság (anyaság) vélelmének megdöntése iránti per

Eseti gondnokot kirendelő

gyámhivatal neve:

Határozat száma:

Kelte:

Jogerős:

Eseti gondnok neve:

Lakóhelye

(ügyvédi iroda címe):

Bíróság megnevezése:

Ítélet száma:

Kelte:

Jogerős:

Bíróság döntése:

– helyt ad

– elutasít

II. számú adatlap**A védelembe vett gyermekről
[Gyvt. 138. § (2) bek.]***(Jegyző tölti ki.)*A nyilvántartásba vétel
időpontja:

1. A gyermek személyi
-
- adatai:

Név:

Születési hely, idő:

Állampolgárság

(menekült, bevándorolt,
letelepedett)

Anyja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

2. A törvényes képviselő személyi adatai:

Név:

Születési hely, idő:

Állampolgárság

(menekült, bevándorolt,
letelepedett)

Anyja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

3. A szülők személyi adatai:

Anyja neve:

Születési hely, idő:

Állampolgárság

(menekült, bevándorolt,
letelepedett)

Anyja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

Apa neve:

Születési hely, idő:

Állampolgárság

(menekült, bevándorolt,
letelepedett)

Anyja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

4. Határozat:

Határozatot hozó jegyző
megnevezése:

Száma:

Kelte:

Jogerős:

5. A családgondozó személyi adatai:
Név:
Tartózkodási hely:
6. A gyermek
egészségi állapota:
A gyermek tanulmányi
eredménye, előmenetele:
7. A felülvizsgálatok adatai:
Határozat száma:
Kelte:
Eredménye:
Határozat száma:
Kelte:
Eredménye:
Határozat száma:
Kelte:
Eredménye:
8. A megszűnés adatai:
Határozat száma:
Kelte:
Eredménye:

III. számú adatlap

**A gyámhivatal által megállapított és folyósított pénzbeli ellátásokról
[Gyvt. 140. § (1) bek. a) pont]**

(Gyámhivatal tölti ki.)

A) Otthonteremtési támogatásA nyilvántartásba vétel
időpontja:

1. A jogosult személyi adatai:
Név:
Születési hely, idő:
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:
2. Határozat:
Határozatot hozó gyámhivatal neve:
Határozat száma:
Kelte:
Jogerős:
3. A megállapított támogatás:
Összege:
Felhasználási cél [a Gyvt. 25. § (5) bek. alapján]:
 - építési telek vásárlása
 - lakás vásárlása
 - családi ház vásárlása
 - tanya vásárlása
 - családi ház építése, lakhatóvá tétele
 - a szerzéssel járó felújítás, bővítés
 - bérlet díjának kifizetése
 - bérleti jogviszony megvásárlása
 - államilag támogatott lakásprogramban való részvétel
 - hitelintézeti kölcsön egyösszegű törlesztése
 - bentlakásos szociális intézményben fizetendő egyszeri hozzájárulás
4. Az utógondozó adatai:
Név:
Székhely/elérhetőségi hely:
5. Elszámolás:
Ideje:
Eredménye:
Elszámolt
Nem tudott elszámolni
6. Az ingatlan adatai:
Címe:
Helyrajzi szám:
Elidegenítési tilalom bejegyzése:

Igen, időtartama: év
 Nem

7. Otthonteremtési támogatással vásárolt ingatlan értékesítése esetén, a vételárból vásárolt új ingatlan adatai, elidegenítési tilalom ismételt bejegyzése

Ingatlan címe:
 Helyrajzi száma:
 Elidegenítési tilalom bejegyzése:
 Igen, időtartama:év
 Nem

B) Gyermektartásdíj megelőlegezése

A nyilvántartásba vétel
 időpontja:

1. A jogosult személyi adatai:
 Név:
 Születési hely, idő:
 Állampolgárság
 (menekült, bevándorolt,
 letelepedett)
 Anyja neve:
 Lakóhely:
 Tartózkodási hely:
2. A gyermek személyi adatai:
 Név:
 Születési hely, idő:
 Állampolgárság
 (menekült, bevándorolt,
 letelepedett)
 Anyja neve:
 Lakóhely:
 Tartózkodási hely:
3. Bírói ítélet:
 Bíróság megnevezése:
 Ítélet száma:
 Kelte:
 Jogerős:
 A megállapított tartásdíj
 összege:
4. Gyermektartásdíj felemeléséről, leszállításáról rendelkező
 bírói ítélet:
 Bíróság megnevezése:
 Ítélet száma:
 Kelte:
 Jogerős:
5. Megelőlegezett gyermektartásdíj összegének változása:
 Határozat száma:
 Kelte:
 Jogerős:

Felemelt, leszállított
folyósított összeg:
Időpontja:

6. A tartásdíj fizetésére kötelezett személy adatai:

Név:
Születési hely, idő:
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:

7. Határozat:

Határozatot hozó
gyámhivatal neve:
Határozat száma:
Kelte:
Jogerős:
A folyósítás összege: Ft/hó
Időtartama: tól-ig
Folyósítást felfüggesztő
határozat száma, kelte:

8. Tovább folyósítás vagy
ismételt elrendelés

oka:
Határozatot hozó
gyámhivatal:

9. Megelőlegezés

megszüntetése
oka:
Határozatot hozó
gyámhivatal:
Határozat
Száma:
Kelte:
Jogerős:

IV. számú adatlap

Az ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekről
[Gyvt. 140. § (1) bek. b) pont]

(Gyámhivatal tölti ki.)

A nyilvántartásba vétel
időpontja:

1. A gyermek személyi
-
- adatai:

Név:
Születési hely, idő:
Állampolgárság (menekült,
bevándorolt, letelepedett)
Anyja neve:
Állampolgársága:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:

2. A gondozási feladatot ellátó személy, intézmény (hozzátartozó,
-
- egyéb személy, nevelőszülő, gyermekotthon, lakásotthon)
-
- adatai:

a) Név:
Születési hely, idő:
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:
b) Az intézmény neve:
Címe:

3. A szülők személyi adatai:

Anyja neve:
Születési hely, idő:
Állampolgárság
(menekült, bevándorolt,
letelepedett)
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:
Apa neve:
Születési hely, idő:
Állampolgárság
(menekült, bevándorolt,
letelepedett)
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:

4. Határozat:
-
- Határozatot hozó szerv
-
- neve:
-
- Száma:
-
- Kelte:
-
- Jogerős:

Intézkedés megnevezése:

Időpontja:

Felülvizsgálat időpontja:

Eredménye:

Felülvizsgálat időpontja:

Eredménye:

V. számú adatlap**Az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermekről
[Gyvt. 140. § (1) bek. b) pont]***(Gyámhivatal tölti ki.)*

A nyilvántartásba vétel
időpontja:

1. A gyermek személyi

adatai:

Név:

Születési hely, idő:

Anyja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

2. A törvényes képviselő személyi adatai:

Név:

Születési hely, idő:

Anyja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

A törvényes képviselő jellege:

– nevelőszülő

– vagyonkezelésre is jogosult nevelőszülő

– gyermekotthon vezetője

– hivatásos gyám

3. A szülők személyi adatai:

Anyja neve:

Születési hely, idő:

Anyja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

Apa neve:

Születési hely, idő:

Anyja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

4. Határozat:

Határozatot hozó

gyámhivatal

neve:

Száma:

Kelte:

Jogerős:

Döntés jellege:

– átmeneti nevelés

– tartós nevelés

A gyermek gondozási

szükséglete

– normál

– különleges

– speciális

Gyermek elhelyezése:

- nevelőszülőnél
 - normál
 - különleges
- gyermekotthonban
 - normál
 - különleges
 - speciális
- fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában

Vagyonnal rendelkezik-e:

- igen
- nem

5. A számadásra vonatkozó adatok:

A számadás módja:
határideje:
A számadást elfogadó gyámhivatal neve:
A számadást elfogadó határozat
Száma:
Kelte:
Eredménye:

6. A gondozási díjak adatai:

Anya: Ft
Díjfizetés kezdete:
Vége:
Apa:
Díjfizetés kezdete:
Vége:

7. Az éves felülvizsgálatok adatai:

Határozat száma:
Kelte:
Eredménye:
Határozat száma:
Kelte:
Eredménye:
Határozat száma:
Kelte:
Eredménye:

8. A megszűnés vagy megszüntetés adatai:

Határozat száma:
Kelte:
Jogerős:

VI. számú adatlap

Gyámság vagy gondnokság alatt állóról
[Gyvt. 140. § (1) bek. b) pont]*(Gyámhivatal tölti ki.)*A nyilvántartásba vétel
időpontja:

1. A gyermek vagy gondnokolt személyi adatai:

Név:
Születési hely, idő:
Állampolgárság (menekült,
bevándorolt, letelepedett)
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:

2. A törvényes képviselő (gyám vagy gondnok) személyi adatai

Hozzá tartozói minőség megjelölése:
Név:
Születési hely, idő:
Állampolgárság (menekült,
bevándorolt, letelepedett)
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:
Hivatásos gyám vagy gondnok:

3. A gyámság alatt állók esetén a szülők személyi adatai:

Anyja neve:
Születési hely, idő:
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:
Apa neve:
Születési hely, idő:
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:

4. A gyámrendelés oka:

Hozzá tartozói minőség:

5. A gondnokság típusa:

- ideiglenes
- kizáró
- korlátozó
- eseti
- vagyonkezelő eseti
- ügygondnok
- zárgondnok
- ügyei vitelében akadályozott személy gondnoka
- helyettes gondnok
- többes gondnok

- A bíróság megnevezése:
A bírósági ítélet száma:
Kelte:
Jogerős:
Bírósági felülvizsgálat időpontja:
6. A többes gondnok, helyettes gondnok személyi adatai:
Név:
Hozzá tartozói minősége:
Születési hely, idő:
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:
7. Határozat:
Határozatot hozó szerv
neve:
Száma:
Kelte:
Jogerős:
8. A leltározott vagyon adatai (részletesen a VIII. számú adatlapon):
– ingatlan
– ingóság
– betétkönyv
– egyéb
9. A megszűnés vagy megszüntetés adatai:
A határozatot hozó szerv
megnevezése:
Megszüntetés oka:
Határozat száma:
Kelte:
Jogerős:

VII. számú adatlap

**A vagyonnal rendelkező gyermekről és gondnokról
[Gyvt. 140. § (1) bek. c)-d) pont]**

(Gyámhivatal tölti ki.)

A nyilvántartásba vétel

időpontja:

1. A gyermek vagy gondnokolt személyi adatai:

Név:

Születési hely, idő:

Állampolgárság (menekült,
bevándorolt, letelepedett)

Anyja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

A gyermek szülőjének személyi adatai:

2. Az anya személyi adatai:

Név:

Születési hely, idő:

Állampolgárság
(menekült, bevándorolt,
letelepedett)

Anyja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

Az apa személyi adatai:

Név:

Születési hely, idő:

Állampolgárság (menekült,
bevándorolt, letelepedett)

Anyja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

3. A törvényes képviselő személyi adatai:

Név:

Születési hely, idő:

Anyja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

Változás a törvényes képviselő személyében:

4. A vagyonkezelő személyi adatai:

Név:

Születési hely, idő:

Anyja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

Jogállása:

– gyám

– gondnok

– szülő

– vagyonkezelő eseti gondnok

A vagyon juttatójának különleges nyilatkozata:

Az érintett vagyontárgyak felsorolása:.....

5. Vagyoni adatok:

a) Az ingatlan(ok) adatai:

Megnevezése:

Értéke: Ft

Címe:

Hrsz.:

Tul. hányad:

Megnevezése:

Értéke: Ft

Címe:

Hrsz.:

Tul. hányad:

b) A személyes tulajdon szokásos tárgyait meghaladó ingóságok

[Gyer. 25. § (1) bek. i) és k) pontjai, Gyer. 146. § (4) bek. d)-e) pontjai]:

Megnevezése:

Értéke: Ft

Megnevezése:

Értéke: Ft

Megnevezése:

Értéke: Ft

c) Forint, folyószámla vagy devizaszámla adatai:

Pénzintézet megnevezése:

Betétkönyv száma:

Egyenleg: Ft

Évközi változások:

d) Egyéb (értékpapír, biztosítási kötvény):

Megnevezése:

Értéke: Ft

Megnevezése:

Értéke: Ft

6. Változások adatai:

Számadási kötelezettség

kezdete:

Ideje:

Eredménye:

Ideje:

Eredménye:

Ideje:

Eredménye:

Ideje:

Eredménye:

Ideje:

Eredménye:

7. A gyermek nagykorúvá

válásának időpontja:

8. A gondnokolt önjogúvá

válásának időpontja:

VIII. számú adatlap**A nevezett gyámról, valamint a gyámságból kizárt személyről****[Gyer. 26. § (2) bek.]***(Gyámhivatal tölti ki.)*

A nyilvántartásba vétel időpontja:

1. A nevezett gyám személyi adatai:

Név:
Születési hely, idő:
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:

2. A gyámságból kizárt személy adatai:

Név:
Születési hely, idő:
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:

3. A nyilatkozatot tevő apa személyi adatai:

Név:
Születési hely, idő:
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:

4. A nyilatkozatot tevő anya személyi adatai:

Név:
Születési hely, idő:
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:

5. A gyermek(ek) személyi adatai:

Név:
Születési hely, idő:
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:

IX. számú adatlap

**A gyermekjóléti alapellátásban részesülő gyermekekről
(Gyvt. 139. §)***(Az ellátó személy vagy az intézmény vezetője tölti ki.)*

A nyilvántartásba vétel

időpontja:

1. A személyes gondoskodás formája:

- gyermekjóléti szolgáltatás
- gyermekek napközbeni ellátása
- gyermekek átmeneti gondozása

2. A gyermek személyi adatai:

Név:

Születési hely, idő:

Állampolgárság (menekült,
bevándorolt, letelepedett)

Anyja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

3. A törvényes képviselő személyi adatai:

Név:

Születési hely, idő:

Állampolgárság (menekült,
bevándorolt, letelepedett)

Anyja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

4. A szülők személyi adatai:

Anyja neve:

Születési hely, idő:

Állampolgárság
(menekült, bevándorolt,
letelepedett)

Anyja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

Apa neve:

Születési hely, idő:

Anyja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

5. Határozat:

Határozatot hozó szerv
neve:

Határozat száma:

Kelte:

Jogerős:

6. A gondozási/térítési díj adatai:

Fizetésre kötelezett neve:

- A díj összege: Ft
Díjfizetés kezdete:
Vége:
A hátralék összege:
Végrehajtási intézkedés
időpontja:
7. Normatív étkezési kedvezményit igénybe vett
– 50%
– ingyenes
8. A felülvizsgálat adatai:
A felülvizsgálatot végző
szerv neve:
Ideje:
Eredménye:
Ideje:
Eredménye:
Ideje:
Eredménye:
Ideje:
Eredménye:
Ideje:
Eredménye:
Ideje:
Eredménye:
9. A megszűnés adatai:
Határozat száma:
Kelte:
Jogerős:
10. Hatósági kötelezés nélkül igénybe vett szolgáltatás megszűnésének
Időpontja:
Oka:

X. számú adatlap**A gyermekotthonban, nevelőszülőnél vagy fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában elhelyezett gyermekekről
[Gyvt. 141. § (1) bek. a) pont]***(Területi gyermekvédelmi szakszolgálat vezetője tölti ki.)*

A nyilvántartásba vétel
időpontja:

1. A gyermek személyi adatai:
Név:
Születési hely, idő:
Állampolgárság
(menekült, bevándorolt,
letelepedett)
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:
Törzsszám:
2. A törvényes képviselő személyi adatai:
Név:
Születési hely, idő:
Anyja neve:
3. Határozat:
Határozatot hozó gyám-
hatóság megnevezése:
Száma:
Kelte:
Jogerős:
Döntés jellege:
– ideiglenes hatályú elhelyezés
– átmeneti nevelés
– tartós nevelés
Gyermek elhelyezése:
– nevelőszülőknél
– normál
– speciális
– gyermekotthonban
– normál
– speciális
– különleges
– fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában
4. A megszűnés oka:
.....
Határozat száma:
Kelte:
Jogerős:

XI. számú adatlap

**A gyermekotthon, illetve a nevelőszülői hálózat üres férőhelyeiről
[Gyvt. 141. § (1) bek. a) pont]***(Területi gyermekvédelmi szakszolgálat vezetője tölti ki.)*

A nyilvántartásba vétel
időpontja:

.....

1. A gyermekotthon

megnevezése:

.....

Székhelye:

.....

Elhelyezhető

gyermekek száma:

.....

Üres férőhelyek száma:

Normál:

.....

Különleges:

.....

Speciális:

.....

2. A nevelőszülők száma:

.....

Üres férőhelyek

a nevelőszülőknél:

.....

Normál:

.....

Speciális:

.....

3. A fenntartó, illetve

.....

a nevelőszülői hálózatot

.....

működtető megnevezése:

.....

Székhelye:

.....

XII. számú adatlap**Az ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek ellátását biztosító nevelőszülőkről,
gyermekotthonokról
[Gyvt. 141. § (1) bek. b) pont]***(Területi gyermekvédelmi szakszolgálat vezetője tölti ki.)***A) Nevelőszülő**A nyilvántartásba vétel
időpontja:

1. A nevelőszülő személyi adatai:

Név:
Születési hely, idő:
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:

2. Nevelőszülő minősége:

- nevelőszülő
- hivatásos nevelőszülő
- speciális hivatásos nevelőszülő

3. Saját gyermekek száma:

4. A működtető

megnevezése:
Székhelye:**B) Gyermekotthon**1. A gyermekotthon neve:
Címe:2. Az intézményvezető neve:
Címe:

3. A férőhelyek száma:

4. A gyermekotthon jellege:

- általános
- speciális
- különleges
- utógondozói
- egyéb

5. A fenntartó megnevezése:
Székhelye:

XIII. számú adatlap**Az örökbefogadással kapcsolatos ügyről
[Gyvt. 141. § (1) bek. c) pont]***(A területi gyermekvédelmi szakszolgálat vezetője tölti ki.)***A) Örökbeadható gyermek****1. A gyermek személyi adatai**

Név:

Születési hely:

Születési idő:

Anyja neve:

Állampolgársága:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

2. Gondozási helye:**a) gyermekvédelmi gondozásba utalt gyermek**

Nevelőszülő:

Hivatásos nevelőszülő:

Gyermekotthon:

Lakásotthon:

Spec. gyermekotthon:

Örökbefogadó családba való kihelyezése javasolt-e: – igen – nem

Ha nem javasolt, annak oka:

.....

b) gyermekvédelmi gondozásba nem utalt gyermek

Név:

Születési hely:

Születési idő:

Anyja neve:

Lakóhelye:

Tartózkodási helye:

3. A testvérek adatai

Név:

Születési dátum:

Anyja neve:

Apja neve:

Gyermekvéd. gondoskodásban nevelkedik-e: – igen – nem

Gondozási helye:

Örökbefogadható-e: – igen – nem

.....

Ha nem nevelkedik gyermekvédelmi gondoskodásban, akinek a gondozásában van:

.....

Testvérével együtt vagy külön történik az örökbefogadás:

4. A gyermek egészségügyi állapota, fejlődése, személyisége, magatartása, szokásai:

.....

.....

5. Tanulmányi eredménye, neveltsége, nemzetiségi, etnikai, vallási, kulturális szükségletei:
6. Egyéb igénye vagy szüksége:
7. A családi háttérre vonatkozó adatok:
Szülők: betegségek, fogyatékoságok, életvezetés
- Testvérek: betegségek, fogyatékoságok
- Kapcsolatai: (nagyszülők, testvérek stb.) :
8. A nevelésbe vételt elrendelő
Gyámhivatal megnevezése:
Határozat száma:
Kelte:
Jogerős:
9. A törvényes képviselő személyes adatai:
Név:
Születési hely:
Születési idő:
Anyja neve:
Lakóhely:
Tartózkodási hely:
10. Az örökbefogadhatóvá válás adatai:
Gyámhivatal megnevezése:
Határozat száma:
Kelte:
Jogerős:
Amennyiben a határozatot bíróság előtt megtámadták:
Bíróság megnevezése:
Ítélet száma:
Kelte:
Jogerős:
11. A gyermek vagyonára vonatkozó adatok:
A vagyon tárgya:
A vagyonkezelő megnevezése, tartózkodási helye:
12. A gyermek fényképe(i):

B) Örökbeadható gyermek

(A minisztérium részére küldendő adatok.)

Az örökbefogadható gyermek adatai:

Kód (megye + szám)..... Törzsszám:

1. A gyermek személyi adatai:

Név:

Születési hely:

Születési idő:

Anyja neve:

Állampolgársága:

2. Gondozási helye:

Nevelőszülő:

Hivatásos nevelőszülő:

Gyermekotthon:

Lakásotthon:

Csecsemőotthon:

Spec. gyermekotthon:

Egyéb (nem beutalt gyermek esetében):

Örökbefogadó családba való kihelyezése javasolt-e: – igen – nem

Ha nem javasolt, annak oka:

3. A testvérek adatai:

Név:

Születési dátum:

Anyja neve:

Apja neve:

Gyermekvédelmi gondoskodásban nevelkedik-e: – igen – nem

Gondozási helye:

Örökbefogadható-e: – igen – nem

Ha nem nevelkedik gyermekvédelmi gondoskodásban, akinek a gondozásában van:

Testvérével együtt vagy külön történik az örökbefogadás

4. A gyermek egészségügyi állapota, fejlődése, személyisége, magatartása, szokásai:

5. Tanulmányi eredménye, neveltsége, nemzetiségi, etnikai vallási kulturális szükségletei:

6. Egyéb igényei és szükségletei:

.....
.....

7. A családi háterre vonatkozó adatok:

Szülők: betegségek, fogyatékoságok, életvezetés:

.....
.....

Testvérek: betegségek, fogyatékoságok:

.....
.....

Kapcsolatai: (nagyszülők, testvérek stb.):

.....
.....

Nevelésbe vétel időpontja:.....

Örökbefogadhatónak nyilvánítás időpontja (az erről rendelkező határozat jogerőre emelkedése):

Az örökbefogadhatóvá válás oka:

1. a szülő(k) hozzájárulása az örökbefogadáshoz
2. a szülő(k) felügyeleti jogának bíróság általi megszüntetése
3. a szülő(k) halála
4. a gyermek ismeretlen szülőktől származik,
5. örökbefogadhatóvá nyilvánítás
6. örökbefogadás felbontása

A Tegyesz-nél realizálódik-e az örökbefogadás: – igen – nem

A gyermek fényképe(i):

C) Örökbefogadásra váró szülők

(A minisztérium részére küldendő adatok.)

A nyilvántartásba vétel ideje [15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 146. § (2) bek.]:évhó.....nap

1. Az örökbefogadó szülők személyi adatai:

Anya neve:
 Születési hely:
 Születési idő:
 Anyja neve:
 Állampolgársága:
 Lakóhely:
 Tartózkodási hely:
 Családi állapota: – egyedülálló – házas
 Iskolai végzettsége:
 Foglalkozása:
 Apa neve:
 Születési hely:
 Születési idő:
 Anyja neve:
 Állampolgársága:
 Lakóhely:
 Tartózkodási hely:
 Családi állapota: – egyedülálló – házas
 Iskolai végzettsége:
 Foglalkozása:

2. Az alkalmasságot megállapító:

Gyámhivatal
 megnevezése:
 Határozat száma:
 Kelte:
 Jogerős:

3. Vagyoni helyzet adatai:

Lakáshasználat jogcíme:
 – Tulajdonos
 – Tulajdonos rokona
 – Főbérlő
 – Főbérlő rokona
 – Társbérlő
 – Albérlő
 – Egyéb:
 Lakás szobaszáma:
 Lakás komfortfokozata:
 – Komfort nélküli
 – Félkomfortos
 – Komfortos
 – Összkomfortos
 Jövedelem összege:
 Anya:
 – Munkaviszonyból
 – Vállalkozásból
 – Egyéb rendszeres pénzellátásból
 – Egyéb:
 Jövedelem összege:

- Apa
 – Munkaviszonyból
 – Vállalkozásból
 – Egyéb rendszeres pénzellátásból
 – Egyéb:
4. Egészségügyi állapotra vonatkozó adat: Anya:.....
 Apa:.....
5. A gyermekkel kapcsolatos elvárásai(k):
 Gyermek száma: – 1 gyermek – testvérek
 Neme*: – fiú – leány
 Életkora:évhónaptólév hónapig
 Egészségügyi állapota:
 Milyen betegségeket, fogyatékoságokat fogad el:
 Mi az, ami egészségügyi szempontból kizáró tényező:
 Milyen egyéb elvárásai vannak a gyermekkel kapcsolatban:
 Mi az, ami kizáró tényező lehet:
6. A gyámhivatal döntése alapján milyen gyermek örökbefogadására alkalmas 1 gyermek testvérek
 egészséges fogyatékos, beteg gyermek is
 fiú leány
 Életkora:év..... hónaptól év hónapig
7. A családban nevelkedő gyermekek: Neme: Kora Saját/nevelt/örökbefogadott

8. Örökbefogadás módja: – titkos – nyílt

* = Amennyiben a gyermek neme fiú vagy lány is lehet, kérjük, mindkettőt jelöljék be!

XIV. számú adatlap**Az eseti (vagyonkezelő) gondnoki és hivatásos gyámi feladatokat ellátó személyről
[Gyvt. 141. § (1) bek. d) pont]***(Területi gyermekvédelmi szakszolgálat vezetője tölti ki.)*

A nyilvántartásba vétel
időpontja:

.....

1. Személyi adatai:

Név:

.....

Születési hely, idő:

.....

Anyja neve:

.....

Lakóhely:

.....

Tartózkodási hely:

.....

Státusza:

– gondnok

– gyám

2. Iskolai végzettsége:

– alapfokú

– középfokú

– felsőfokú

3. Speciális képzettsége:

.....

Az általa gondnokoltak

(gyámoltak) száma:

..... fő

XV. számú adatlap**A nevelési felügyelet alatt álló gyermekről
(Gyvt. 140. § (1) bek. b) pont)***(A városi gyámhivatal tölti ki.)***„A” adatlap**

A nyilvántartásba vétel időpontja:

1. A gyermek személyi adatai:

Név:

Születési hely:

Születési idő:

Anyja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

2. A törvényes képviselő neve:

Tartózkodási helye, elérhetősége:

.....

A törvényes képviselő jellege: ☐ gyermekotthon vezetője ☐ hivatásos gyám**3. A szülők személyi adatai:**

Anyja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

Apja neve:

Lakóhely:

Tartózkodási hely:

4. Nevelésbe vételről szóló határozat:

Határozatot hozó gyámhivatal neve:

A határozat száma:

A határozat kelte:

Jogerős:

Döntés jellege: ☐ átmeneti nevelésbe vétel ☐ tartós nevelésbe vétel**5. A speciális gyermekotthonban való elhelyezésre vonatkozó adatok:**

Határozatot hozó gyámhivatal neve:

A határozat száma: Kelte:

Jogerős:

A befogás időpontja:

„B” adatlap*1. A nevelési felügyeletre vonatkozó adatok:*

Hányadik alkalommal rendelték el a gyermek nevelési felügyeletét:

A gyermekotthon vezetője által elrendelt személyes szabadság korlátozásának kezdő időpontja:

A nevelési felügyeletet elrendelő gyámhivatal neve:

A határozat száma, kelte:

A felülvizsgálatot végző bíróság neve:

A határozat száma, kelte:

A döntés tartalma: a nevelési felügyeletet fenntartotta megszüntette

2. A havi felülvizsgálatok adatai:

Határozat száma: Kelte:

eredménye:

Határozat száma: Kelte:

eredménye:

Határozat száma: Kelte:

eredménye:

3. A nevelési felügyelet megszüntetése:

Határozatok száma: Kelte:

Jogerős:

A „B” adatlapból mindig újat kell kitölteni, ha újabb nevelési felügyeletet rendeltek el.

2. számú melléklet a 251/2006. (XII. 6.) Korm. rendelethez„2. számú melléklet a 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelethez**A „Gyermekeink védelmében” elnevezésű adatlaprendszer**

A „Gyermekeink védelmében” elnevezésű adatlaprendszerben szereplő rövidítések a következők:

„T” = Törzslap

„GYSZ” = Gyermekjóléti szolgálat

„ÁTG” = Átmeneti gondozás

„TESZ” = Területi gyermekvédelmi szakszolgálat

„GH” = Gondozó hely

„GYH” = Gyámhivatal

I. számú adatlap**„T” – Törzslap**

(A gyermek személyes adatlapja, amelyet gyermekként külön vezet
a gyermekjóléti szolgáltató, átmeneti gondozást, valamint otthont nyújtó intézmény)

A nyilvántartásba vétel időpontja (az az időpont, amikor a gyermek bekerült a gyermekvédelem rendszerébe):	
A személyes gondoskodás formája: gyermekjóléti szolgáltatás gyermek átmeneti gondozása gyermekvédelmi szakellátás	dátuma:
A gyermek személyi adatai	
Név:	Névváltozás (a gondozási folyamat során) – dátummal:
Születési hely, idő:	Anyja születési neve:
A gyermek neme: fiú lány	Állampolgársága:
Bejelentett lakóhely:	Változás1:
	Változás2:
Bejelentett tartózkodási hely*:	Változás1:
	Változás2:
Tényleges tartózkodási hely: (gondozási hely)	Változás1:
	Változás2:
Törzsszám (szakellátásban):	Törzsszám változás:
Beszélt nyelve:	Van-e szüksége tolmácsra? igen – milyenre: nem

A szülők/törvényes képviselő személyi adatai	
Anyja	
Név:	Születési név:
Születési hely, idő:	Anyja születési neve:
Állampolgársága:	
Bejelentett lakóhely:	Változás1:
	Változás2:
Bejelentett tartózkodási hely*:	Változás1:
	Változás2:
Tényleges tartózkodási hely:	Változás1:
	Változás2:

Elérhetősége:	Változás1:
	Változás2:
Gyakorolja-e a szülői felügyeleti jogokat?	igen
	nem – Miért?
Apa	
Név:	Születési név:
Születési hely, idő:	Anyja születési neve:
Állampolgársága:	
Bejelentett lakóhely:	Változás1:
	Változás2:
Bejelentett tartózkodási hely*:	Változás1:
	Változás2:
Tényleges tartózkodási hely:	Változás1:
	Változás2:
Elérhetősége:	Változás1:
	Változás2:
Gyakorolja-e a szülői felügyeleti jogokat?	igen
	nem – Miért?
Gyám	
Név:	Születési név:
Születési hely, idő:	Anyja születési neve:
Bejelentett lakóhely:	Változás1:
	Változás2:
Bejelentett tartózkodási hely*:	Változás1:
	Változás2:
Tényleges tartózkodási hely:	Változás1:
	Változás2:
Elérhetősége:	Változás1:
	Változás2:
Jogcím/rokonsági fok:	

* Korábban „ideiglenes”.

Átmeneti vagy tartós nevelt gyermek esetében	
Gyám/Hivatásos gyám	
Név:	
Születési név:	Születési hely, idő:
Elérhetősége (cím, telefon):	
Vagyonkezelő	
Név:	
Születési név:	Születési hely, idő:
Elérhetősége (cím, telefon):	

Útmutató a kitöltéshez

„T-lap”

Az adatlap funkciója:

1. a gyermek alapvető adatainak regisztrálása,
2. a későbbi ellátások során a hatóságok, intézmények, ellátók kölcsönös tájékoztatásakor a gyermek azonosítása.

Az adatlap kitöltője: az a gyermekjóléti szolgáltató vagy átmeneti gondozást nyújtó, illetve szakellátó intézmény, amelynél az eset indul. A változások a gondozási folyamat során értelemszerűen időponttal rögzítendőek.

A kitöltés ideje: a gyermek ellátórendszerbe való bekerülésekor.

Az adatlap továbbítása: a gondozási folyamat során az első kitöltött példány megfelelő módosításokkal ellátott másolatai követik a gyermek útját az esetleges további hatóságokhoz, szolgáltatókhoz, akiknek már nem kell újra felvenniük ezt az adatlapot.

II. számú adatlap**„GYSZ-1” – Esetfelvételi lap
Környezettanulmány***(A gyermekjóléti szolgálat tölti ki!)*

Gyermekjóléti szolgálattal való kapcsolat
Milyen okból és hogyan került a család (a gyermek/ek) a gyermekjóléti szolgálathoz? Ki küldte a jelzést? (A jelzés csatolandó!)
A jelzést küldő vagy más személy tett-e valamit az ügyben?
Igen: ki és mit tett?
Nem.
Mikor, milyen módon vette fel a gyermekjóléti szolgálat a kapcsolatot a családdal (dátummal)?
Milyen lépéseket tett a gyermekjóléti szolgálat az ügyben (dátummal)?
Korábban volt-e kapcsolatban a család a gyermekjóléti szolgálattal?
Igen: milyen probléma miatt, mettől meddig?
Nem.
A gyermekkel kapcsolatos hatósági, bírósági eljárások, ügyiratok, határozatok, elhelyezésekre vonatkozó adatok, jelenleg folyamatban lévő gondoskodás formája:

Tapasztalatok (indokolt esetben feleljen meg a környezettanulmány követelményeinek is):

Következtetések, további tennivalók:

Aláírás, dátuma, helyszín:

Útmutató a kitöltéshez**„GYSZ-1”**Az adatlap funkciója:

1. Az eset kezdeti regisztrálása
 - a) önkéntes jelentkezés esetén, amennyiben a feltárt probléma előreláthatólag túlmegy a tanácsadás keretein, és legalább egy, a családnál történő helyszíni tájékozódást igényel,
 - b) jelzőrendszerből érkező értesítés esetén,
2. egyszerű környezettanulmány, védelembe vételre vonatkozó javaslattevél, illetve véleménynyilvánítás akkor, ha a gyámhatóság felkérését nem előzte meg gyermekjóléti szolgáltatás.

A családgondozó az adatlap „Következtetések, további tennivalók” részében indokolja az eset lezárását vagy folytatását, illetve megteszi javaslatát a hatóságnak.

Amennyiben a gyermek veszélyeztetett, az eset ezen a lapon nem zárható le, hanem tovább dokumentálandó a többi adatlapon.
3. Az adatlapot családonként egy példányban kell kitölteni, amennyiben azonban a családban több gyermek van, a rájuk vonatkozó következtetéseket, javaslatokat az adatlap végén gyermekenként kell részletezni.

Az adatlap kitöltője: a gyermekjóléti szolgálat.

A kitöltés kezdete: a család jelentkezése, a jelzés, illetve a gyámhatósági felkérés beérkezése.

Az adatlap továbbítása: a Törzslappal együtt, amennyiben a hatóság számára környezettanulmányként, javaslattevétként készült.

III. számú adatlap

„GYSZ-2” – További fontos információk

Rendben vannak-e és hol találhatóak a gyermek következő személyi okmányai?	
Személyi lap/személyazonossági igazolvány	
Lakcímet igazoló hatósági igazolvány	
Személyi azonosítót igazoló hatósági igazolvány	
Diákigazolvány	
TAJ kártya	
Közigyógyellátási igazolvány	
Oltási könyv	

A gyermekre vonatkozó „azonnal tudni kell” jellegű egészségügyi, fejlődési információk (asztna, epilepszia, cukorbetegség, ekcéma, látás-, halláskárosodás, mozgásszervi elváltozás, beszédzavar – beszédhiba, sajátos nevelési igény, gyógyszer-, liszt-, tejfehérje-, tojásfehérje-érzékenység, szénanátha, fertőző betegség vagy egyéb probléma, meglévő betegség esetén megkapja-e a gyermek a szükséges kezelést):

A gyermeket gondozó személy(ek)re vonatkozó „azonnal tudni kell” jellegű információk (pl.: akut vagy krónikus betegség, a gyermek közvetlen veszélyeztetését okozó rizikótényezők, a szülő tájékoztatása alapján a háziorvosa neve, elérhetősége):

Van-e a családban, környezetben olyan személy, akinek a segítségére számítani lehet, ill. akinél szükség esetén a gyermek elhelyezhető?	Van: ki az a személy, hogy érhető el?
	Nincs:

Szakmai kapcsolatok				
	Név	Cím	Telefonszám	Mikor/mióta/ meddig
A gyermek/ek házi gyermekorvosa, háziiorvosa:				
A gyermek/ek védőnője:				
Bölcsőde/óvoda/ iskola:				
Gyermek- védelmi felelős neve:				
Egyéb jelentős intézmény (szakember), pl. más gyermekjóléti szolgálat, családsegítő szolgálat, tanulási képeségeket vizsgáló szakértői bizottság, pszichológus, pszichiáter, nevelési tanácsadó, logopédus, szakorvos (Aláhúzendó!)				

Dátum:

Aláírások:

adatszolgáltató (milyen minőségben)

adatfelvevő

Változások (dátummal, aláírással):

Útmutató a kitöltéshez**„GYSZ-2”**Az adatlap funkciója:

1. a gyermekkel kapcsolatos sürgős tudnivalók rögzítése és továbbadása abban az esetben, ha a gyermek gyermekjóléti szolgáltatási előzmény nélkül kerül helyettes szülőhöz, gyermekek átmeneti otthonába vagy ideiglenes hatályú elhelyezésre,
2. a családgondozáshoz szükséges feltárás segítése, dokumentálása,
3. a gyámhatóság, a területi gyermekvédelmi szakszolgálat és a gondozóhely tájékoztatása abban az esetben, ha a gyermek nevelésbe vételét javasolják, illetve, ha otthont nyújtó ellátásba kerül.

Az adatlap kitöltője: a gyermekjóléti szolgálatA kitöltés ideje:

1. a gyermek átmeneti gondozásba kerüléséről, ideiglenes hatályú elhelyezéséről szóló értesítés kézhezvétele, vagy
2. a családgondozás megkezdése,
3. amennyiben a gyermekjóléti szolgálat maga intézkedik a gyermek elhelyezésével kapcsolatban, az intézkedés ideje.

Az adatlap továbbítása:

1. a Törzslappal együtt a gondozási helyre, amennyiben a gyermek előzmény nélkül helyettes szülőhöz, gyermekek átmeneti otthonába vagy ideiglenes hatályú elhelyezésre kerül,
2. a területi gyermekvédelmi szakszolgálatához, továbbá az összes adatlappal együtt a gyámhivatalba. (Azon keresztül a gondozási helyre, amennyiben a gyermek számára a gyermekjóléti szolgálat családgondozása után nevelésbe vételt javasolnak.)

IV. számú adatlap

**„GYSZ-3” Család – környezet
Környezettanulmány II.**

Az adatfelvétel időintervalluma:		
A családra vonatkozó adatok		
Lakcím (a hely, ahol a környezettanulmány készült):		
A lakásban életvitelszerűen együtt élő közeli hozzátartozók:		
Név	Születési idő	Rokoni kapcsolat
A lakásban a családdal együtt élő egyéb személyek:		
Név	Születési idő	Kapcsolat, együttélés minősége

A családtól különélő egyéb közeli hozzátartozók:		
Név	Rokoni kapcsolat	Lakóhely

A lakásra vonatkozó adatok (Felsorolás esetén a megfelelő választ húzza alá!)
A törvényes képviselő/gondozó személy lakáshasználatának jogcíme: tulajdonos, bérlő, bérlőtárs, társbérlő, albérlő, ágybérlő, szívességi lakáshasználó, jogcím nélküli lakáshasználó, egyéb:
Típusa: családi ház, házrész, sorház, lakótelepi lakás, nem lakás céljára szolgáló helyiség, egyéb lakás
Tulajdoni formája: magán, önkormányzati, szövetkezeti, állami, egyéb:
Településkörnyezet (belterület, külterület, zártkert, tanya stb.):
Komfortfokozata: összkomfortos, komfortos, félkomfortos, komfort nélküli; szükségslakás

Alapterület:	A lakószobák + félszobák száma:
Egyéb helyiségek, előszoba, előtér, étkező, konyha, fürdőszoba, WC, fürdőszoba-WC, egyéb:	
Udvar, kert:	
Fűtése: távfűtés, központi fűtés, egyedi fűtés (gáz, villany, olaj, vegyes, szén, fa)	
Közüzemai szolgáltatások:	
Fűtési, főzési, tisztálkodási lehetőségek biztosítottak-e, működnek-e? Ha valamelyik hiányzik vagy nem használható, jelezze az okát is!	
A lakás jellemzőinek leírása (állapot, felszereltség, bútorzat.....)	
A család jövedelemforrásainak bemutatása (munkajövedelem, szociális támogatások, nyugdíj stb.):	
Küszködik-e a család anyagi problémákkal? Ha igen, miből adódnak, egyszeriek vagy ismétlődők? Biztosított-e a gyermek(ek) megfelelő étellemezése, ruházata?	

A család és környezete: befolyásoló tényezők

A család élettere, lakókörnyezete, szociokulturális háttere:

A család értékrendje, életmódja:

Található-e a gyermek(ek) lakókörnyezetében olyan veszélyforrás, amely testi épségüket, egészségüket, erkölcsi fejlődésüket közvetlenül fenyegeti (pl. a lakás állagából adódó veszély; fedetlen kút; veszélyes állatok; vasúti sínek, forgalmas út, veszélyes üzem, szórakozóhely stb.)? Ha igen, hogyan védik a gyermek(ek)et ezek ellen?

A családon belüli viszonyok:

Érték-e a családot megrázkódtatások, traumák? Melyek voltak ezek, feldolgozta-e a család, s ha igen, segítséggel-e vagy anélkül. Mi lett a következményük?

A család társadalmi kapcsolatai – esetleges támogató személyek, közösségek:

Dátum:

Aláírás (szülő/törvényes képviselő, gyermek):

A gyermekkel kapcsolatos információk
(Gyermekeként töltendő ki!)

A gyermek neve:
A gyermek rövid jellemzése: külső és belső tulajdonságok:
Milyen gyakran beteg a gyermek? Nem figyeltek-e fel szokatlanul gyakori sérülésekre?
Környezet – a gyermek környezetének jellemzése (az élelmezés, ruházat, saját szoba, ágy, játékok, illetve könyvek meglétére vonatkozó információk)
Van-e a gyermeknek pihenésre, alvásra, tanulásra, félrevonulásra megfelelő, nyugodt, békés „zuga”?

Intézményes gondozás, oktatás, nevelés	
Igénybe veszik-e a napközbeni ellátás valamilyen formáját, jár-e óvodába, iskolába? Nem Igen – hol/hova, milyen óvodai csoportba/hányadik osztályba jár?	
Eleget tesz-e a gyermek óvodai, iskolai tankötelezettségének?	Igen
	Nem
Van-e felmentése?	Van – miből?
	Nincs
Magántanuló-e?	Igen – mióta, miért, a gyermek érdekében áll-e?
	Nem
Tanulmányi eredménye képességeinek megfelel-e?	Igen
	Nem

Ismételt-e osztályt?	Igen – melyiket, mikor, hányszor, mely tantárgy(ak)ból bukott?
	Nem
Diagnosztizáltak-e tanulási problémát, részképesség zavart?	Igen – mikor, milyen jellegű?
	Nem
Nyújt-e az oktatási intézmény a gyermek számára valamilyen egyedi, sajátos szolgáltatást?	Igen – melyet?
	Nem

Ha a gyermek már nem iskolás, mi az oka?

Ha van munkahelye, hol dolgozik, és mit csinál?

Ha nincs munkahelye, és nem is tanul, mi az oka, és mivel foglalkozik?

A gyermek megnyilvánulásaival kapcsolatos információk

Felfigyeltek-e a gyermek környezetében (intézményben, családban) a gyermek viselkedésének, magatartásának alapvető megváltozására?

Igen – a változás leírása:

Nem

A gyermeknek milyen a viselkedése, milyen jellegűek és gyakoriak a konfliktusai? Vannak-e normaszegő, deviáns megnyilvánulásai?

Érte-e a gyermeket valami súlyosan traumatikus élmény és azt hogyan dolgozta fel? Megváltozott-e utána a viselkedése?
(Pl.: baleset, bántalmazás, szeretett személy elvesztése stb.)

A gyermek személyiségfejlődése, kötődései:

Dátum:	Aláírás (gyermek)
	Aláírás (anya/törvényes képviselő)
	Aláírás (apa/törvényes képviselő)
	Aláírás (családgondozó)

A gondozási folyamat összegzése, javaslattétel

- A feltárt probléma, veszélyeztető körülmények gyermek(ek)re gyakorolt hatása
- Mi történt, a gondozási terv/tervek értékelése, a feladat megvalósulása, rögzített határideje és a gyermek, szülő, törvényes képviselő együttműködése alapján
- Konzultációk, esetkonferenciák (időpont, kivel, emlékeztető)
- A család által igénybe vett egyéb ellátások
- Korábban kezdeményezett intézkedések, azok következménye, eredménye
- Egyéb, fontos információk (ide kell leírni, ha a családhoz kapcsolódó valamely intézménnyel kapcsolatban fontos, eddig le nem írt információnk van)
- Javaslat – indokolással

Dátum:	Aláírások A család részéről: Megjegyzések: A gyermekjóléti szolgálat részéről:

Útmutató a kitöltéshez**„GYSZ-3”**Az adatlap funkciója:

1. amennyiben a család problémája előreláthatólag hosszabb távú, tervszerű családgondozást igényel,
 - a) a család, gyermek helyzetének, a problémák okainak feltárása,
 - b) a családgondozás dokumentálása,
2. környezettanulmány abban az esetben, ha a környezettanulmány készítésére való felkérést családgondozás előzte meg, vagy, ha a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezésben van,
3. a javaslattevői lap a gyermekvédelmi gondoskodásra vonatkozó javaslattevőre szolgál.

Az adatlap kitöltője: a gyermekjóléti szolgálat

Az adatlap kitöltése:

1. a javaslattevői lap kivételével
 - a) az Esetfelvételi lap „következtetése” alapján, a gondozási folyamat során, a gondozás megkezdésétől kezdve folyamatosan,
 - b) ha a gyermek előzmény nélkül került ideiglenes hatályú elhelyezésbe, a gyámhivatal felkérése szerint történik.
2. A javaslattevői lap szükség esetén töltendő ki.

Az adatlap továbbítása:

1. az átmeneti gondozást nyújtónak a javaslattevői lap kivételével az első kitöltés után azonnal, a módosításokról folyamatosan konzultálnak,
2. amennyiben a gyermekjóléti szolgálat tesz javaslatot gyermekvédelmi intézkedés alkalmazására, úgy a javaslat részeként az illetékes hatóságnak, amely nevelésbe vétel esetén azt továbbküldi a területi gyermekvédelmi szakszolgálatnak, aki az elhelyezési értekezlet előtt továbbítja majd a lehetséges gyám(ok)nak,
3. ha a gyermek előzmény nélkül került ideiglenes hatályú elhelyezésbe, a gyámhivatal felkérése szerint a gyermekjóléti szolgálat továbbítja az adatlapot (a gondozási terv és a gondozási folyamat összegzése nélkül) a gyámhivatalnak, és azon keresztül a területi gyermekvédelmi szakszolgálatnak, aki továbbítja majd a gyámnak.

V. számú adatlap**„GYSZ-3” – Betétlap****Gondozási terv – Helyzetértékelés**

A terv elkészülését követően szükség szerint – de a jogszabálynak megfelelően legalább félévente – a családgondozó helyzetértékelésben rögzíti a gondozás eredményességét, majd annak megfelelően módosítja, vagy új tervet készít. A terv tartalmazza a célt, feladatot, felelősöket, határidőket, az érintettek aláírását.

Útmutató a kitöltéshez

Az adatlap funkciója:

A családgondozás állásának függvényében

1. a családgondozás tervének, a családdal történő megállapodásnak a rögzítése,
2. a családgondozás féléves helyzetértékelésének rögzítése.

Az adatlap kitöltője: a gyermekjóléti szolgálat.

A kitöltés ideje:

1. gondozási terv esetén első alkalommal legkésőbb a családgondozás kezdetétől számított 30 napon belül, a továbbiakban szükség szerint, dátummal módosítható,
2. helyzetértékelés esetén a családgondozás kezdetétől számított fél év múlva.

Az adatlap továbbítása: csak külön kérésre.

VI. számú adatlap**„GYSZ-4” – Egészségügyi lap**

(Alapellátásban szükség szerint, továbbá a gyermek védelembe vétele, illetve 15 napot meghaladó átmeneti gondozása, valamint szakellátásba kerülése esetén töltendő ki.

Kitöltő: a gyermekjóléti szolgálat, szakellátó vagy átmeneti gondozást nyújtó intézmény felkérésére a gyermek háziorvosa.)

Kitöltés kezdete:

Név:	Névváltozás (dátummal):
Születési hely (kerület is), idő:	Anyja születési neve:

Az egészségügyi iratokról a GYSZ-2 adatlap tájékoztat.

Milyen a gyermek általános egészségi állapota?	
Maradt-e el a gyermeknek kötelező védőoltása, s ha igen, mi és miért?	Kapott-e a gyermek a kötelezőn felüli védőoltást? Ha igen, milyen, és mikor (influenza, agyhártyagyulladás, á-globulin stb.)?
Megtörténtek-e a gyermek életkorának megfelelő kötelező rendszeres szűrések?	
Milyen gyermekbetegségeken esett át a gyermek? (kanyaró, rubeola, skarlát, bárányhimlő, mumpsz, egyéb)	
Volt-e a gyermeknek balesete, ebből visszamaradt-e maradandó károsodása? (Mikor, mi történt?)	
Volt-e a gyermeknek műtétje, mikor, hol és miért?	
Szüksége van-e a gyermeknek korrekciós beavatkozásra, gyógyászati segédeszközre, s ha igen, mire, miért?	
A kórházi kezelések ideje, helye, oka, orvos neve (Ha szükséges, akkor használjon pótlapot!):	

Ismertek-e az anya terhességének, a gyermek születésének körülményei? Tüntesse fel az információ forrását! (nem várt, túl korai, késői, vagy veszélyeztetett terhesség, vetélések, terhesség alatti egyéb problémák, szülés körüli komplikációk: felsírt-e a gyermek, vér- és oxigénellátási zavarok, testileg épen született-e, egyéb)	
A védőnő és a gyermekorvos észrevételei a gyermek életének első 3 évében:	
Egyéb kiegészítő információk:	
Lezárás időpontja:	Az adatközlő aláírása:

Útmutató a kitöltéshez

„GYSZ-4”

Az adatlap funkciója:

1. a gyermek egészségügyi adatainak rögzítésével a veszélyeztetett gyermek alapellátási gondozásának elősegítése,
2. átmeneti gondozás, otthont nyújtó ellátás esetén az ellátó tájékoztatása.

Az adatlap kitöltője: a gyermek védelembe vétele, előreláthatólag 15 napot meghaladó átmeneti gondozása, nevelésbe vétele vagy egyéb, a családgondozó által indokoltnak ítélt esetben a gyermekjóléti szolgálat felkérésére a gyermek háziorvosa.

A kitöltés ideje: a külön jogszabályban meghatározott idő.

Az adatlap továbbítása: a gyermekjóléti szolgálat feladata az adatlap továbbküldése a gyermek gondozását ellátó helyettes szülőhöz, gyermekek átmeneti otthonába vagy a szakellátást nyújtó intézménybe az elhelyezéstől számított 8 napon belül.

VII. számú adatlap

„GYSZ-5” – Családi/egyéni gondozási-nevelési terv védelembe vétel esetén

(A gyermekjóléti szolgálat munkatársa tölti ki.)

Védelembe vett gyermek(ek) neve:	
A terv készítésért felelős neve:	Kitöltött lapok száma:
Családi/egyéni gondozási-nevelési terv sorszáma (a szülő által aláírt terv sorszámozandó):	
Tervkészítés oka (a megfélelő aláhúzendő): védelembe vétel kötelező felülvizsgálat rendkívüli felülvizsgálat	
Védelembe vételi tárgyalás/felülvizsgálatidőpontja:	Tervkészítés időpontja:
A védelembe vételi határozat száma, kelte:	Jogerőre emelkedésének kelte:

I. A védelembe vétel megszüntetésére irányuló munka részletezése az alábbi szempontok figyelembevételével:

Veszélyeztető tényező, probléma (személyre szabottan):	A probléma megoldásához vezető lépések:

A problémamegoldást segítőket felsorolása, teendői:	A teendők teljesítésének kezdete, rendszeressége és teljesítésének határideje:					

A gondozási-nevelési tervbe foglalt megállapodásokat elfogadom, annak egy példányát átvettem:

	Dátum:	Aláírás:
Anyja/törvényes képviselő:		
Apa/törvényes képviselő:		
Kirendelt családgondozó:		
Bevont segítők:		
Gyermekek(ek):		

Útmutató a kitöltéshez

„GYSZ-5”

Az adatlap funkciója: a védelemben vett gyermekek családi/egyéni gondozási-nevelési tervének rögzítése. Azokra a gyermekekre, akiket azonos határozattal vettek védelemben, elegendő egy közös adatlap kitöltése a személyre szóló feladatok pontos megjelölésével.

Az adatlap kitöltője: a gyermekjóléti szolgálat.

A kitöltés ideje: a védelemben vételi határozat jogerőre emelkedését követő 15 napon belül.

Az adatlap továbbítása:

1. védelemben vétel során a határozatot hozó jegyzőnek,
2. a gyámhivatal az eljáró illetékes jegyzőtől szerzi be az esetre vonatkozó iratanyagot.

VIII. számú adatlap**„GYSZ-6” – Helyzetértékelés***(A gyermekjóléti szolgálat munkatársa tölti ki!)*

Védelembe vett gyermek/ek neve/anyja neve: _____ / _____
_____ / _____
_____ / _____
_____ / _____

Védelembe vételi határozat száma: _____

Helyzetértékelés jellege (aláhúzendő): féléves éves rendkívüli

Rendkívüli felülvizsgálat esetén kinek a kezdeményezésére indult az eljárás?

Az utolsó gondozási-nevelési terv készítésének ideje: _____

Családgondozó neve: _____

1. A szülők/törvényes képviselők, a gyermek/gyermekek és a családgondozó kapcsolatának, együttműködésének bemutatása:

2. Konzultált-e a családgondozó a gondozási folyamatba be nem vont, de a gyermek életterébe tartozó személyekkel és szakemberekkel?

Kivel, mikor és mi a tapasztalatuk?

3. Mennyiben valósultak meg az utolsó gondozási-nevelési tervben foglalt célok és feladatok, mennyiben hárultak el a veszélyeztető körülmények?			
A problémamegoldást segítő felsorolása	Az előző oszlopban szereplő személyek vállalt feladatai	A feladat teljesítése (eredeti határideje, a megvalósítás mértéke és időpontja, részleges vagy nemleges teljesítés esetén az okok megnevezése)	A feladat ellátásának következményeként milyen változások következtek be a veszélyeztetettség vonatkozásán?

4. Értékelje, hogy a korábban meghatározott feladatok mennyiben voltak alkalmasak a veszélyeztetettség megszüntetésére!

5. A vizsgált időszak alatt felmerült újabb veszélyeztető körülmény/ek és az azokra tett intézkedések felsorolása:

6. A helyzetértékelést végző javaslata:

- a) Védelembe vétel megszüntetése eredményesség miatt
- b) Védelembe vétel fenntartása
- c) Más hatósági intézkedés kezdeményezése, megnevezése:

Indoklás:

Az adatlapot kitöltő aláírása:

Dátum: _____ aláírás: _____

A Helyzetértékelési adatlapot látták:**Gyermek/gyermek:**

Dátum: _____	aláírás: _____
Dátum: _____	aláírás: _____
Dátum: _____	aláírás: _____
Dátum: _____	aláírás: _____
Dátum: _____	aláírás: _____
Dátum: _____	aláírás: _____

Anya/apa/törvényes képviselők:

Dátum: _____	aláírás: _____
Dátum: _____	aláírás: _____

Egyéb rokon, vagy a gondozásba bevont személyek:

Dátum: _____	aláírás: _____
Dátum: _____	aláírás: _____
Dátum: _____	aláírás: _____

A Helyzetértékelő adatlapot aláírók észrevételei, megjegyzései:

Útmutató a kitöltéshez**„GYSZ-6”**

Az adatlap funkciója: a védelembe vétel felülvizsgálata érdekében végzett helyzetértékelés rögzítése. Azon gyermekek esetében, akiknek egyéni gondozási-nevelési terve azonos adatlapon készült, a helyzetértékelés is egy adatlapon dokumentálandó.

Az adatlap kitöltője: a gyermekjóléti szolgálat.

A kitöltés ideje: a felülvizsgálatot megelőző 15 nap.

Az adatlap továbbítása: a védelembe vételt elrendelő jegyzőnek, 10 nappal a kitűzött felülvizsgálat időpontja előtt.

Nevelésbe vételi javaslat esetén a javaslattevő jegyző vagy gyermekjóléti szolgálat megküldi a gyámhivatalnak.

IX. számú adatlap

„GYSZ-7” – Családi kapcsolatok, családgondozás tervezése nevelésbe vétel esetén

(A gyermekjóléti szolgálat tölti ki!)

Törzsszám:

Gyermek(ek) neve, gondozási helye:	
Gondozott személy(ek), rokonsági fok:	
A családgondozás helye:	A nevelésbe vételi határozat száma és kelte:
A gondozás kezdete:	Tervkészítés ideje:
A tervet készítő családgondozó neve:	A családot korábban gondozó intézmény, személy neve:

A szakellátás részéről együttműködő családgondozó neve, elérhetősége:	
A gyermekjóléti szolgálat családgondozója első látogatásának időpontja a gyermek gondozási helyén:	A szakellátás családgondozója első látogatásának időpontja az illetékes gyermekjóléti szolgálatnál:

I. Szakmai munka – kapcsolatok:
1. Van-e kapcsolat a szülő és a családgondozó között? Ha nincs, miért nincs?
2. Mikor, és hogyan indítható a közös munka?
3. Az együttműködés tervezett módja és formája:

II. A gyermek és a szülő kapcsolata, a kapcsolattartás segítése:
1. A szülő-gyermek kapcsolattartás konkrét lehetőségei:
2. Jellemezze a szülő és a gyermek jelenlegi kapcsolatának minőségét:
3. A kapcsolattartás módja és formája a gyakorlatban:

4. Igényel-e a szülő és a gyermek kapcsolatának rendezése támogatást? Ha igényel, akkor milyen, ha nem, akkor miért nem?

A családgondozó feladatai:

III. A család gondozásának tervei

Szükséges változtatás a család háztartásszervezésében, életmódjában és életvezetésében stb.:

1. Egészségi állapot javításához nyújtható segítség:	Határidő(k):	Felelős(ök):
2. Mentális állapot javításához nyújtható segítség:	Határidő(k):	Felelős(ök):
3. A család anyagi és lakáskörülményeinek javítására tervezhető feladatok:	Határidő(k):	Felelős(ök):
4. A szükséges szociális és egyéb ellátásokhoz való hozzájutás szervezése:	Határidő(k):	Felelős(ök):

5. A család külső és belső kapcsolatainak javításában, stabilizálásában nyújtható lehetőségek:	Határidő(k):	Felelős(ök):

IV. Egyéb, a szakmai munkát segítő feladatok:	
a) Szolgáltatások szervezése:	b) Intézmények megkeresése, kapcsolatfelvétel:
c) Egyéb speciális feladat:	

Dátum	Aláírások

V. Hosszú távú tervek, módosítások:

Útmutató a kitöltéshez**„GYSZ-7”**

Az adatlap funkciója: a családgondozás és a kapcsolattartás segítségének tervezése a gyermek visszafogadása érdekében.

Az adatlap kitöltője: a gyermekjóléti szolgálat.

A kitöltés ideje: a nevelésbe vételi határozatot követő 30 nap.

Módosítására a felülvizsgálati határozat jogerőre emelkedését követő 30 napon belül, illetve szükség szerint kerülhet sor, ezen az adatlapon vagy pótlapok betoldásával.

Az adatlap továbbítása: a területi gyermekvédelmi szakszolgálat részére.

[illegible]

II. A szülő kapcsolattartásának alakulása gyermekével, amennyiben az egyes gyermeknél eltérés tapasztalható, azt név szerint, külön jelezzé!
a) Milyen módon és rendszerességgel élt a szülő – illetve az a személy, akihez a gyermek az átmeneti nevelés után hazakerülhet – a kapcsolattartás jogával? A kapcsolattartás tapasztalatai:
b) Milyen támogatást kapott a kapcsolattartásra jogosult szülő, illetve személy az intézménytől/családgondozótól?
c) A kapcsolattartás rögzített módja és formája megfelelt-e a szülő lehetőségeinek, igényeinek? Elősegítette-e a szülő és a gyermek kapcsolattartását?
d) A kapcsolattartás megvalósult módja és formája megfelelt-e a szülő lehetőségeinek? Elősegítette-e a szülő és a gyermek kapcsolattartását?
e) Szükségesnek tartja-e a kapcsolattartás szabályozásának módosítását, a kapcsolattartás korlátozását, szüneteltetését, megvonását? Ha igen, miért?
f) Elemezze a szülő-gyermek kapcsolatának alakulását (különös tekintettel a gondozási, nevelési feladatokra)!

III. Információk a szülőkről, illetve azokról a személyekről, akikhez a tervek szerint a gyermek visszagondozható
1. A szülő magatartásában, életvitelében és körülményeiben beállt változások
a) háztartásszervezési, életmódbeli és életvezetési változások:
b) egészségi állapot:
c) mentális állapot:
d) munka:
e) család állapota, dinamikájának alakulása:
f) család külső kapcsolatai:
g) anyagi helyzet, lakáskörülmények:
h) egyéb:

i) A szülőnek a gyermekjóléti szolgálat családgondozójával való együttműködésének a bemutatása:
IV. Következtetések, javaslatok
1. Szükséges-e a nevelésbe vétel fenntartása? A választ indokolja is meg!
2. Szükség van-e az „Egyéni elhelyezési terv” (TESZ-1 adatlap) módosítására, és ha igen, miért? Javasolt módosítás:
3. „A családi kapcsolatok, családgondozás tervezése nevelésbe vétel esetén” (GYSZ-7) adatlap szükséges módosításai:
4. Szükség van-e a gyermek elhelyezésének megváltoztatására? Ha igen, miért? Javasolt módosítás:
5. A helyzetértékelést végző egyéb javaslata:

Az adatlapot készítette:

Dátum: _____ aláírás: _____

A Helyzetértékelési adatlap tartalmát megismerték:**Szülők, illetve azok a személyek, ahová a gyermek visszagondozható:****Anya:** _____
megjegyzés: _____

Dátum: _____ aláírás: _____

Apa: _____
megjegyzés: _____

Dátum: _____ aláírás: _____

Más személy/személyek: _____
megjegyzés: _____

Dátum: _____ aláírás: _____

megjegyzés: _____

Útmutató a kitöltéshez**„GYSZ-8”**

Az adatlap funkciója: a gyermekjóléti szolgálat által a nevelésbe vett gyermek felülvizsgálata érdekében végzett helyzetértékelés rögzítése. A közös gyámhatósági határozattal egy gondozási helyen elhelyezett gyermekek tekintetében a helyzetértékelés rögzíthető egy adatlapon.

Az adatlap kitöltője: a gyermekjóléti szolgálat.

A kitöltés ideje: félévente egyszer, továbbá a felülvizsgálatot megelőzően a gyámhivatal felkérésétől számított 15 napon belül.

Az adatlap továbbítása: a gyámhivatalnak, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatnak és a gyámnak.

XI. számú adatlap**„ÁTG-1” adatlap – Egyéni gondozási-nevelési terv átmeneti gondozás esetén***(Helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona tölti ki!)*

A gyermek neve:

Névváltozás (dátummal):

A gondozás kezdete:	A terv készítésének ideje:
---------------------	----------------------------

A gondozás helye:	A terv készítőjének neve:
-------------------	---------------------------

Gyermekjóléti szolgálat családgondozójának neve:	A terv készítésében közreműködő egyéb szakemberek:
--	--

**Részt vett-e a szülő/törvényes képviselő a gyermek egyéni, gondozási-nevelési tervének elkészítésében?
Ha nem, próbálták-e bevonni és miért nem sikerült?**

1. Miért indult az átmeneti gondozás?

--

2. Az átmeneti gondozás várható időtartama:

--

3. A gyermek gondozóhelyre történő lehetőleg zökkenőmentes beilleszkedésének elősegítése

a) A gyermek életvitele, szokásai, a gyermektől, szülőtől, törvényes képviselőtől, gyermekjóléti szolgálattól szerzett információk alapján, az alábbi szempontok figyelembevételével:

napirendje; fekvés-ébredés; étkezések ideje; részvétele a házi munkában; tanulási szokások; kedvenc tevékenységei, játéka, tárgyai, ételei; megszokottól eltérően használt szavai, kifejezései; elalvási, étkezési, tisztálkodási, egyéb szokásai; dohányzás, a gyermek pénzhez való viszonya

b) A gondozó tervei a gyermek mindennapi életéről, az alábbi szempontok figyelembevételével: ébredés-lefekvés időpontja; házimunka; esti hazatérés időpontja; étkezések időpontja; játék, tanulás rendje; közös ünnepek; dohányzás, alkoholfogyasztás; zsebpénz biztosítása és beosztásának segítése a házirend figyelembevételével
--

4. Az élet különböző területein felmerülő feladatok konkrét megtervezése a szülő/törvényes képviselő, szakemberek, intézmények számára, határidők megjelölésével

a) Egészségügyi ellátás:	
Általános orvosi ellátás, kötelező és javasolt védőoltások	
A gyermek háziorvosa az elhelyezés után (név, cím, elérhetőség)	Ha állandó kezelésre, gyógyszerelésre van szüksége a gyermeknek, hol, mi módon biztosíthatják ezt?
Feladatmegosztás a szülők és szakemberek között:	
Fogorvosi ellátás	
Hol, milyen módon biztosítják a gyermek fogorvosi ellátását, folyamatos ellenőrzését?	Ha különleges ellátásra van szükség, azt hogyan biztosítják számára?
Feladatmegosztás a szülők és szakemberek között:	
Látás-, hallásvizsgálat és egyéb, az életkornak megfelelő kötelező és javasolt szűrővizsgálatok	
Hol, milyen módon biztosítják a gyermek látás-, hallásvizsgálatát és egyéb, az életkornak megfelelő kötelező és javasolt szűrővizsgálatát?	Ha különleges ellátásra van szükség, azt hogyan biztosítják számára?
Feladatmegosztás a szülők és szakemberek között:	

b) Mentálhigiénés és pszichés ellátás:	
Hol biztosítható és milyen módon a szükséges ellátás? Az anyagi feltételeket is írja ide!	Feladatmegosztás a szülők és szakemberek között:

c) Speciális problémákra adandó válaszok: (bűnelkövetés, magatartászavar, viselkedészavar, alkohol- és drogfogyasztás, egyéb szenvedélyek, iskolakerülés, csavargás, tulajdonhoz/pénzhez való viszony, szexualitás)	
Hol biztosítható és milyen módon a szükséges ellátás?	Feladatmegosztás a szülők és szakemberek között:

d) Tanulmányok:	
Az oktatás folyamatosságának vagy – a tanulmányok megszakítása esetén – az iskolarendszerbe való újbóli bekapcsolódás biztosítása	
Cél:	Feladatmegosztás a szülők és szakemberek között:
Kiegészítő tanulási segítség – pl. korrepetálás, speciális oktatási feladatok, fejlesztés	
Igény:	Feladatmegosztás a szülők és szakemberek között:
Tehetséggondozás	
Cél:	Feladatmegosztás a szülők és szakemberek között:
Amennyiben a gyermek már nem folytat tanulmányokat	
Oka:	Feladatmegosztás a szülők és szakemberek között:

e) Munkába állítás:
Feladatmegosztás a szülők és szakemberek között:

f) Etnikai, nyelvi szempontok:¹	
Amennyiben az etnikai hovatartozásból feladatok adódnak, azok megnevezése:	Igény:

¹A szülő vagy más törvényes képviselő írásbeli hozzájárulása esetén tölthető ki. A kitöltés során figyelemmel kell lenni a korlátozottan cselekvőképes, illetve az ítélőképessége birtokában lévő cselekvőképtelen gyermek véleményére. A szülőt, más törvényes képviselőt és a gyermeket tájékoztatni kell az adatközlés önkéntességéről.

Feladatmegosztás a szülők és szakemberek között:	
A fenti különleges adat kezeléséhez hozzájárulok:	
..... szülő, más törvényes képviselő aláírása	

g) Vallás – pl.: vallási ünnepek, szokások: ²	
Igény:	Feladatmegosztás a szülők és szakemberek között:
A fenti különleges adat kezeléséhez hozzájárulok:	
..... szülő, más törvényes képviselő aláírása	

h) Szabadidős tevékenység:	
Igény:	Feladatmegosztás a szülők és szakemberek között:
Hobbik, speciális tevékenységek és érdeklődés:	
Igény:	Feladatmegosztás a szülők és szakemberek között:
Sorolja fel azokat a szabadidős, társadalmi, illetve hobbitevékenységeket, amelyeket korábban végzett, de a jelenlegi helyen nem folytathat a gyermek! Indokolja meg, miért nem!	

i) A gondozó és a szülő/törvényes képviselő közötti egyéb megállapodások a gyermek szocializációs folyamatának elősegítése érdekében: (társadalmi értékek megismertetése, erkölcsi értékrend közvetítése/alakítása, családi életre nevelés, önállóságra nevelés, munkára nevelés, szexuális életre történő felkészítés)	
Célok, megállapodások:	

² A szülő vagy más törvényes képviselő írásbeli hozzájárulása esetén tölthető ki. A kitöltés során figyelemmel kell lenni a korlátozottan cselekvőképes, illetve az ítélőképessége birtokában lévő cselekvőképtelen gyermek véleményére. A szülőt, más törvényes képviselőt és a gyermeket tájékoztatni kell az adatközlés önkéntességéről.

j) A szülő/törvényes képviselő és a gyermek kapcsolatának jellemzése:	
A szülő/törvényes képviselő és a gyermek kapcsolattartásának formája, módja, gyakorisága:	Igényel-e segítséget a kapcsolattartás biztosítása? Teendők:

k) Van-e bírósági végzéssel, illetve gyámhivatali határozattal elrendelt kapcsolattartásra jogosult személy?	
Név, cím:	
Végzés, határozat száma:	
Kapcsolattartás formája, módja, gyakorisága:	Igényel-e segítséget a kapcsolattartás biztosítása? Teendők:

l) Egyéb kapcsolatok, barátságok ápolása a gyermek igényei alapján (a szülővel/törvényes képviselővel történő megegyezés alapján):	
Név, cím:	
Kapcsolattartás formája, módja, gyakorisága:	
Név, cím:	
Kapcsolattartás formája, módja, gyakorisága:	
Név, cím:	
Kapcsolattartás formája, módja, gyakorisága:	

m) Az átmeneti gondozás megszüntetése érdekében elvégzendő feladatok tervezése:

n) Eddig nem rögzített, előre látható feladatok tervezése:

Alulírottak a terv készítésében részt vettek:

Elkészítésért felelős szakember: _____

aláírás: _____ dátum: _____

Gyermek (ha kora és értelmi képessége megfelelő): _____

megjegyzés: _____

aláírás: _____ dátum: _____

Anya/törvényes képviselő: _____

megjegyzés: _____

aláírás: _____ dátum: _____

Apa/törvényes képviselő: _____

megjegyzés: _____

aláírás: _____ dátum: _____

Egyéb rokon: _____

megjegyzés: _____

aláírás: _____ dátum: _____

Egyéb szakemberek:

Név: _____

megjegyzés: _____

aláírás: _____ dátum: _____

Név: _____

megjegyzés: _____

aláírás: _____ dátum: _____

Útmutató a kitöltéshez**„ÁTG-1”**

Az adatlap funkciója: a gyermekek átmeneti otthonába vagy helyettes szülőhöz került gyermek egyéni gondozási-nevelési tervének rögzítése.

Az adatlap kitöltője: a helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona

A kitöltés ideje: várhatóan 30 napot meghaladó elhelyezés esetén az elhelyezést követő 15 nap. Amennyiben előre nem látott okból a gondozás meghaladja a 30 napot, úgy az ok ismertté válásától számított 15 nap. A módosításokat ezután folyamatosan ezen a lapon vagy pótlapon kell vezetni.

Az adatlap továbbítása: a gyermekjóléti szolgálatnak.

XII. számú adatlap**„ÁTG-2” – Egyéni gondozási-nevelési terv átmeneti gondozás esetén***(A családok átmeneti otthona tölti ki!)*

A gyermek neve: _____

A terv sorszáma, készítésének ideje:	A terv készítőjének neve:
--------------------------------------	---------------------------

1. A gyermek gondozásával-nevelésével kapcsolatos feladatok tervezése:

Egészségügyi ellátás	
A gyermek háziorvosa a gondozás előtt (név, cím, elérhetőség):	A gyermek háziorvosa a gondozás során (név, cím, elérhetőség):
Ha állandó kezelésre, gyógyszeresedésre van szüksége a gyermeknek, hol, milyen módon, ki biztosítja ezt?	Elmaradt-e szűrővizsgálata, védőoltása a gyermeknek?
Hol, milyen módon biztosítják a gyermek fogorvosi ellátását, folyamatos ellenőrzését?	Egyéb különleges igény, pl.: gyógyászati segédeszköz stb. biztosításának módja:
Milyen segítséget nyújt az intézmény a szülőknek a fenti feladatok ellátásához?	

Mentálhigiénés és pszichés ellátás	
Jelenleg részesül-e a gyermek a fent megnevezett ellátásokban? Ha igen, miben, hol, milyen rendszerességgel?	Javasolja-e a gyermeket gondozó szakember új/más ellátás igénybevételét? Ha igen, mit és miért?
Megállapodás a szülők és az intézmény között a feladat ellátásáról és az intézmény által nyújtandó segítségről:	

Tanulmányok, munka	
A gyermek nevelési-oktatási intézményének/munkahelyének megnevezése:	
Az oktatás folyamatosságának biztosítása vagy – a tanulmányok megszakítása esetén – az iskolarendszerbe való újbóli bekapcsolódás érdekében teljesítendő feladatok:	Milyen segítséget nyújt az intézmény a szülőnek a feladatok ellátásához?
A gyermek számára javasolt kiegészítő, óvoda vagy iskola előtti segítség – pl. fejlesztés, korrepetálás, speciális oktatási feladatok:	Milyen segítséget nyújt az intézmény a szülőnek a feladatok ellátásához?
Tehetséggondozással kapcsolatos igények, lehetőségek:	Milyen segítséget nyújt az intézmény a szülőnek a feladatok ellátásához?
Amennyiben a gyermek már nem folytat tanulmányokat, miért nem?	
Milyen feladatokat ad a gyermek esetleges munkába állásának elősegítése?	Milyen segítséget nyújt az intézmény a szülőnek a feladatok ellátásához?
Etnikai, nyelvi, kulturális szempontok¹	
Amennyiben etnikai hovatartozásából a gyermeknek és/vagy szüleinek igényei adódnak, azok megnevezése:	Milyen segítséget nyújt az intézmény a felmerült igények teljesítéséhez?
A fenti különleges adat kezeléséhez hozzájárulok:	
..... szülő, más törvényes képviselő aláírása	

¹ A szülő vagy más törvényes képviselő írásbeli hozzájárulása esetén tölthető ki. A kitöltés során figyelemmel kell lenni a korlátozottan cselekvőképes, illetve az ítélőképessége birtokában lévő cselekvőképtelen gyermek véleményére. A szülőt, más törvényes képviselőt és a gyermeket tájékoztatni kell az adatközlés önkéntességéről.

Vallás – pl.: rendszeres vallásgyakorlás, ünnepek, szokások²	
Amennyiben vallási hovatartozásából a gyermeknek és/vagy szüleinek igényei adódnak, azok részletezése:	Milyen segítséget nyújt az intézmény a felmerült igények teljesítéséhez?
A fenti különleges adat kezeléséhez hozzájárulok:	
..... szülő, más törvényes képviselő aláírása	

Gondozási-nevelési kérdések – szocializáció	
A család és a szociális szakember által közösen megfogalmazott problémák (társadalmi értékek megismertetése, erkölcsi értékrend közvetítése/alakítása, családi életre nevelés, önállóságra nevelés, munkára nevelés, szexuális életre történő felkészítés):	Megállapodások:
A gyermekek napközbeni ellátása, illetve ilyen feladatot ellátó külső intézmény igénybevétele érdekében igényel-e a szülő az átmeneti otthontól segítséget?	Megállapodások:

2. Bírósági végzéssel, illetve gyámhivatali határozat alapján van-e a gyermekkel kapcsolattartásra jogosult személy?

Név, cím: _____

Végzés, határozat száma: _____

Kapcsolattartás formája, módja, gyakorisága: _____

Igényel-e az intézménytől segítséget a kapcsolattartás biztosítása?

² A szülő vagy más törvényes képviselő írásbeli hozzájárulása esetén tölthető ki. A kitöltés során figyelemmel kell lenni a korlátozottan cselekvőképes, illetve az ítélőképessége birtokában lévő cselekvőképtelen gyermek véleményére. A szülőt, más törvényes képviselőt és a gyermeket tájékoztatni kell az adatközlés önkéntességéről.

3. Van-e hatályban a gyermekre vonatkozó/gyermekekkel kapcsolatos gyermekvédelmi hatósági intézkedés, illetve büntetőeljárás? Ha igen, ismertesse!

Ezzel kapcsolatban van-e a szülőnek valami teendője?

Ezzel kapcsolatban van-e az otthonnak valami teendője?

4. Eddig nem rögzített, előre látható feladatok tervezése:

5. Aláírások:

A családok átmeneti otthona részéről:

A család részéről:

Dátum: _____

Útmutató a kitöltéshez

„ÁTG-2”

Az adatlap funkciója: az átmeneti gondozásra a családok átmeneti otthonába került gyermek egyéni gondozási-nevelési tervének rögzítése.

Az adatlap kitöltője: a családok átmeneti otthona.

A kitöltés ideje: várhatóan 30 napot meghaladó elhelyezés esetén az elhelyezést követő 15 napon belül. A módosításokat ezután folyamatosan ezen a lapon vagy pótlapon kell vezetni.

Az adatlap továbbítása: a gyermekjóléti szolgálatnak.

XIII. számú adatlap**„ÁTG-3” – Családgondozási lap átmeneti gondozásban***(A családok átmeneti otthona tölti ki!)*

Az adatlapot kitöltő szakember neve:

Terv sorszáma, készítés ideje:

A család tagjai (név, születési idő):

--

Mikor, miért és hogyan került a család az otthonba? Ha nem ez az első terv, milyen változások történtek az előző terv készítése óta?

Részesült-e korábban, illetve részesül-e jelenleg a család más személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásban? Ha igen, mikor, milyenben?	Milyen információkkal, dokumentumokkal rendelkezik az intézmény a fent említett szolgáltatások igénybevételének okáról, a családnak ott nyújtott ellátásokról?

A család és a családot gondozó szakember által közösen megfogalmazott probléma:	A család és a családot gondozó szakember által közösen meghatározott célok:

A célok megvalósításához vezető feladatok tervezése:	Az otthon által felajánlott segítség:

Folyamatban van-e a családdal kapcsolatban hatósági, bírósági eljárás?	
Az eljárás jellege, helye, jelenlegi szakasza, lezárásának várható időpontja:	Az otthon által nyújtható segítség:

Hogyan oldják meg a szülők gyermekük felügyeletét az otthonban tartózkodás idején? Igényelnek-e ehhez segítséget az otthontól? Ha igen, részletezze megállapodásukat!	Igényel-e a család az otthontól életvezetéshez, háztartásvezetéshez segítséget? Ha igen, részletezze a megállapodást!

Az átmeneti gondozás várható időtartama: _____

Mely más intézmények – gyermekjóléti szolgálat, családsegítő szolgálat stb. (szakember neve, intézmény, elérhetőség) – vesznek részt a család segítésében?

Aláírások:

A családok átmeneti otthona részéről:

A család részéről:

Dátum:

Útmutató a kitöltéshez**„ÁTG-3”**

Az adatlap funkciója: a családok átmeneti otthonába került család gondozási tervének rögzítése.

Az adatlap kitöltője: a családok átmeneti otthona.

A kitöltés ideje: várhatóan 30 napot meghaladó elhelyezés esetén az elhelyezést követő 15 napon belül.

Az adatlap továbbítása: az adatlapot védelembe vétel esetén kell továbbítani a gyermekjóléti szolgálatnak.

XIV. számú adatlap**„ÁTG-4” – Helyzetértékelési lap átmeneti gondozás esetén***(Az átmeneti gondozást nyújtó tölti ki!)*

Ellátást nyújtó neve, címe:	Gondozás típusa és formája (aláhúzendő): helyettes szülő gyermekek átmeneti otthona családok átmeneti otthona átmeneti gondozás ideiglenes gondozás átmeneti házi gondozás
Mely családtagok, mettől meddig vették igénybe a gondozást:	
Ellátás indoka (amire a törvényes képviselő/gyermek a kérelmét alapozta, fő problémák):	

Az ellátó intézmény tevékenysége a gyermek/család érdekében a gondozás ideje alatt

1. Konzultációk más intézményekkel, személyekkel	
Intézmény/személy (dátum, név, cím, tel., akivel konzultált)	A konzultáció témája

2. Személyes segítő tevékenység a családdal/gyermekkel	
Az érintett családtag	A tevékenység célja

3. Vélemények a családban a gondozás ideje alatt történt változásokról, a szükségletek módosulásáról, a fennmaradt problémákról
--

A gyermek(ek) szociális kapcsolatainak jellemzése az átmeneti gondozás időtartama alatt:	A család összetételében, körülményeiben bekövetkezett jelentősebb változások, hatósági intézkedések bemutatása:

A gyermek véleménye:	A szülők véleménye:
A szociális szakemberek véleménye:	Egyéb személyek véleménye:

Összefoglaló (Fektesse külön hangsúlyt azokra a részekre, amelyekben egyetértés született és azokra is, melyekben ellentétesek maradtak a vélemények!):

Az ellátás megszűnésének módja, időpontja és körülményei (hová került a gyermek, kinek a gondozásába, elérhetősége, milyen jogcímen tartózkodik ott):

Dátum:

Aláírások:

A gondozóhely részéről:

A család részéről:

Útmutató a kitöltéshez**„ÁTG-4”**

Az adatlap funkciója: az átmeneti gondozásból kikerült gyermek és/vagy család számára nyújtott gondozás, ellátás és a kikerüléskori helyzet rögzítése.

Az adatlap kitöltője: az átmeneti gondozást nyújtó.

A kitöltés ideje:

1. az átmeneti gondozás befejezésekor,
2. a gyámhatóság felkérésére bármikor a gondozás folyamán.

Az adatlap továbbítása:

1. a gyermekjóléti szolgálatnak a gondozás befejezését követő 15 napon belül,
2. a gyámhatóság részére a megkeresés szerint, vagy az azt követő 15 napon belül.

XV. számú adatlap**„TESZ-1” – Elhelyezési javaslat és elhelyezési terv***(A területi gyermekvédelmi szakszolgálat tölti ki!)*

Törzsszám:		Javaslat/terv sorszáma:	
Az első javaslat, terv kelte:		A jelenlegi javaslat, terv kelte:	
Név:		Névváltozás (dátummal):	
Születési hely, idő:		Anyja születési neve:	
Az elhelyezési értekezletre meghívottak névsora			
Név	Szakterület/rokonsági fok	Olvasta-e előzetesen a GYSZ-3 adatlapokat?	Jelenlét igazolása

I. Elhelyezési javaslat

1. Miért vált szükségessé az elhelyezési értekezlet összehívása? (a veszélyeztető tényezők; az elhelyezés megváltoztatásának indokai)

2. A Gyvt.-ben vagy más jogszabályban biztosított – még igénybe nem vett – segítség esetén elképzelhető-e, hogy a szülő(k) gondoskodjanak a gyermekről?

3. Mely szolgáltatások igénybevételére lenne ehhez szükség?	4. Elérhető-e ezek?	
5. Felajánlották-e ezeket a szolgáltatásokat a szülő(k) számára?	6. Miért nem vette/vették igénybe?	7. Vállalja-e ezek igénybevételét?

8. A gyermek rokonai/tágabb családjának tagjai közül – a jelenlevőket leszámítva – kit kérdeztek meg a gyermek elhelyezésére, illetve a gyermek gondozására vonatkozóan?	
Személyek:	Vélemények:
9. Elhelyezhető-e a gyermek valamelyik különélő szülőnél, nagyszülőnél, nagykorú testvérnél, illetve harmadik személynél? (Kinél, milyen támogatások igénybevételével?)	
10. Milyen egyéb szervezettel/személlyel konzultáltak a gyermek helyzetéről és a vele kapcsolatos elhelyezésről? A javaslat elkészítéséhez rendelkezésre álló írásos vélemények, szakvélemények, javaslatok felsorolása: (forrás, dátum)	

11. Milyen szükségleteket kell az elhelyezésnek kielégítenie a Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság, az egyéb szakemberek, az érdekeltek és érintettek szerint az alábbiak vonatkozásában?				
a) Egészségi állapot				
Szakértői vélemények alapján:	Szülő(k) véleménye:	Gyermek igénye:	Egyéb vélemények:	Szakszolgálat javaslata:
b) Mentális, pszichés állapot				
Szakértői vélemények alapján:	Szülő(k) véleménye:	Gyermek igénye, véleménye:	Egyéb vélemények:	Szakszolgálat javaslata:

c) Oktatás/továbbtanulási tervek, lehetőségek				
Szakértői vélemények alapján:	Szülő(k) véleménye:	Gyermek igénye, véleménye:	Egyéb vélemények:	Szakszolgálat javaslata:
d) Családi, rokoni, baráti kapcsolatok ápolása/korlátozása				
Szülő(k) véleménye:	Gyermek igénye, véleménye:	Szakértői vélemények alapján:	Egyéb vélemények:	Szakszolgálat javaslata:
e) Nemzetiségi, etnikai hovatartozás, anyanyelv ápolása ¹				
Szülő(k) véleménye:	Gyermek igénye, véleménye:	Szakértői vélemények alapján:	Egyéb vélemények:	Szakszolgálat javaslata:
A fenti különleges adat kezeléséhez hozzájárulok:				
..... szülő, más törvényes képviselő aláírása				
f) Vallás: a szülő(k) és a gyermek igénylik-e a gyermek vallásos nevelését? ²				
Szülő(k) véleménye:	Gyermek igénye, véleménye:	Szakértői vélemények alapján:	Egyéb vélemények:	Szakszolgálat javaslata:
A fenti különleges adat kezeléséhez hozzájárulok:				
..... szülő, más törvényes képviselő aláírása				

¹ A szülő vagy más törvényes képviselő írásbeli hozzájárulása esetén tölthető ki. A kitöltés során figyelemmel kell lenni a korlátozottan cselekvőképes, illetve az ítélőképessége birtokában lévő cselekvőképtelen gyermek véleményére. A szülőt, más törvényes képviselőt és a gyermeket tájékoztatni kell az adatközlés önkéntességéről.

² A szülő vagy más törvényes képviselő írásbeli hozzájárulása esetén tölthető ki. A kitöltés során figyelemmel kell lenni a korlátozottan cselekvőképes, illetve az ítélőképessége birtokában lévő cselekvőképtelen gyermek véleményére. A szülőt, más törvényes képviselőt és a gyermeket tájékoztatni kell az adatközlés önkéntességéről.

14. Átmeneti vagy tartós nevelésbe vétel esetén javasolt elhelyezés
a) A Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság javaslata az elhelyezés típusára:
b) Elhelyezési lehetőségek a területi gyermekvédelmi szakszolgálat tájékoztatása alapján:
Gondozó intézmény/gondozó személy (rokonsági fok):
Fenntartó/munkáltató/megbízó neve:
Cím/fenntartó intézmény címe:
Amennyiben mégsem a megjelölt intézményt javasolják, miért nem?
Gondozó intézmény/gondozó személy (rokonsági fok):
Fenntartó/munkáltató/megbízó neve:

Cím/fenntartó intézmény címe:			
Amennyiben mégsem a megjelölt intézményt javasolják, miért nem?			
Gondozó intézmény/gondozó személy (rokonsági fok):			
Fenntartó/munkáltató/megbízó neve:			
Cím/fenntartó intézmény címe:			
Amennyiben mégsem a megjelölt intézményt javasolják, miért nem?			
Gondozó intézmény/gondozó személy (rokonsági fok):			
Fenntartó/munkáltató/megbízó neve:			
Cím/fenntartó intézmény címe:			
Amennyiben mégsem a megjelölt intézményt javasolják, miért nem?			
c) Az értekezlet javaslata:			
Gondozó intézmény/gondozó személy (rokonsági fok):			
Fenntartó/munkáltató/megbízó neve:			
Cím/fenntartó intézmény címe:			
Gyám/hivatásos gyám	Neve:		
	Munkáltató/fenntartó/megbízó:		
	Székhelye/címe:		
	Elérhetősége:		
Vagyongkezelő	Neve:		
	Munkáltató/fenntartó/megbízó:		
	Székhelye/címe:		
	Elérhetősége:		
Javaslat a gyermek lakóhelyének megállapítására:			
d) A javasolt elhelyezés megfelel-e a gyermek szükségleteinek, igényeinek?			
	igen	részben	nem (miért?)
egészségi állapot			
pszichés, mentális állapot			
családi kapcsolatok			
speciális ellátásra való igény			
különleges ellátásra való igény			

oktatás			
nemzeti, etnikai, anyanyelvi hovatartozás ³			
vallás ⁴			
kultúra, sport			
egyéb			
Miért éppen ezt az elhelyezést javasolják – különös figyelemmel azokra a szükségletekre, amelyekre a válasz „részben” vagy „nem”?			

Kérjük az értekezlet vezetőjét, hogy most írassa alá a szülő(k)kel, a gyermekkel és a többi résztvevővel az adatlapnak az elhelyezési javaslatra vonatkozó részét. Ha nem értenek egyet, fejtsék ki annak okát!

	Az elhelyezési javaslattal egyetért	Az elhelyezési javaslatot ellenzi Fejtse ki, hogy miért!
Gyermek		
Anya/törvényes képviselő		
Apa/törvényes képviselő		
Gyermekjóléti szolgálat (intézmény neve is)		
Területi gyermekvédelmi szakszolgálat		
Gyermekjogi képviselő		
Leendő gondozási hely képviselője		
Egyéb meghívott gondozási helyek képviseletében		

³ Ezt a részt csak abban az esetben kell kitölteni, ha a szülő, más törvényes képviselő vagy a gyermek igénye alapján feladatot határoztak meg e tárgykörben.

⁴ Ezt a részt csak abban az esetben kell kitölteni, ha a szülő, más törvényes képviselő vagy a gyermek igénye alapján feladatot határoztak meg e tárgykörben.

II. Egyéni elhelyezési terv átmeneti nevelésbe vétel esetén			
1. Várhatóan mennyi ideig fog a nevelésbe vétel tartani? Az alább megadott lehetőségek közül jelölje be azt az időtartamot, amelyen belül a nevelésbe vétel okai valószínűleg megszüntethetők!			
½ év 1 év 1-3 év 3 évnél hosszabb idő			
2. Várhatóan kikhez térhet vissza a gyermek a nevelésbe vétel megszüntetése után?			
3. Melyek azok a feltételek, amelyek megvalósulása nélkül a nevelésbe vétel nem szüntethető meg?			
4. Amennyiben a gyermek életkora indokolja, milyen segítségre lesz szüksége az önálló élet kialakításához?	Feladat:		
	Határidő:		
	Felelős:		
5. Részletezze a szülőt, illetve azon személyt érintő feladatokat, akihez a gyermek a nevelésbe vétel megszüntetése után visszatérhet! Nevezze meg a személyeket, az igénybe vehető segítséget, a felelősöket és tűzzön ki határidőket!			
Feladat	Igénybe vehető segítség	Felelős személy(ek)	Határidő
6. Részletezze a gyermeket érintő feladatokat, az igénybe vehető segítséget, a felelősök nevét és a határidőket!			
Feladat	Igénybe vehető segítség	Felelős személy(ek)	Határidő
7. A célok megvalósításához szükséges bírósági, hatósági intézkedések:			

8. Javaslat a szülő(k)kel, vagy ennek hiányában más kapcsolattartásra jogosult személlyel való kapcsolattartás szabályozására:	
Anyja / hiányában más kapcsolattartásra jogosult személy	
Név:	Rokonsági fok:
A kapcsolattartás célja:	
folyamatos kapcsolattartás esetén	gyakorisága:
	időtartama:
időszakos kapcsolattartás esetén	gyakorisága:
	időtartama:
kapcsolattartás történhet	a gyermek gondozási helyén
	a gyermek gondozási helyén kívül – hol?
A gyermek elvitele és visszavitele esetén a találkozás helye, ideje, módja:	
Szükséges-e szakember jelenléte a találkozásnál?	Igen
	Nem
A kapcsolattartás egyéb módjai:	
Milyen segítségre van szüksége a kapcsolattartáshoz?	A segítségnyújtásért felelős személy neve:
Apa / hiányában más kapcsolattartásra jogosult személy	
Név:	Rokonsági fok:
A kapcsolattartás célja:	
folyamatos kapcsolattartás esetén	gyakorisága:
	időtartama:
időszakos kapcsolattartás esetén	gyakorisága:
	időtartama:
kapcsolattartás történhet	a gyermek gondozási helyén
	a gyermek gondozási helyén kívül – hol?
A gyermek elvitele és visszavitele esetén a találkozás helye, ideje, módja:	
Szükséges-e szakember jelenléte a találkozásnál?	Igen
	Nem
A kapcsolattartás egyéb módjai:	
Milyen segítségre van szüksége a kapcsolattartáshoz?	A segítségért felelős személy neve:
Egyéb rokon, személy kapcsolattartásnak módja az elhelyezési értekezleten elhangzottak alapján:	

Megnevezhető-e valaki, akivel a kapcsolatok fenntartását nem javasolják?	Igen – kivel, miért?
	Nem

9. A gyermek gondozását segítő tájékoztatás

a) A gyermek egészségi állapota miatt várhatók-e olyan akut helyzetek (hisztériás vagy epilepsziás rohamok, súlyos allergiás reakciók, asztmatikus rohamok stb.), amelyek veszélyeztethetik a gyermeket vagy környezetét?	Igen
	Nem
Mit tegyen a gondozó a veszély elhárítása érdekében?	
b) A gyermek fizikai, érzelmi állapotával kapcsolatban van-e olyan fontos, a T lapon és a jelen Elhelyezési Tervben eddig még nem közölt tudnivaló, ami az elhelyezés megkezdésekor azonnal szükséges ahhoz, hogy a gyermek a megfelelő ellátást megkapja? Ha van, részletezze a teendőket is!	Van:
	Nincs
c) A gyermek gondozását segítő szakemberek	
gyámi tanácsadó	név:
	intézmény, elérhetőség:
családgondozó	név:
	intézmény, elérhetőség:
nevelőszülői tanácsadó	név:
	intézmény, elérhetőség:
magasabb vezető/szakmai vezető	név:
	intézmény, elérhetőség:
A családot gondozó szakember	név:
	intézmény, elérhetőség:
d) A kötelező felülvizsgálatot megelőzően az elhelyezés felülvizsgálatának javasolt időpontja (év/hó):	

e) Amennyiben a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezték, a gondozónál található-e a gyermek:	
személyazonosító okmánya	Igen
	Nem – hol van?
lakcímkártyája	Igen
	Nem – hol van?
TAJ-kártyája	Igen
	Nem – hol van?
útlevele (ha van)	Igen
	Nem – hol van?
Közigazgatási igazolványa (ha jogosult)	Igen
	Nem – hol van?

f) A nevelésbe vétel előtt a gyermek családi pótlékát, illetve árvajáradékát kinek folyósították?	név:
	cím:

A gyámhivatallal jóváhagyandó pontokat az adatlapon dőlt betűkkel jelöltük!

	Az elhelyezési tervvel egyetért	Az elhelyezési tervet ellenzi
Gyermek		
Anyja/törvényes képviselő		
Apa/törvényes képviselő		
Gyermekjóléti szolgálat (intézmény neve is)		
Területi gyermekvédelmi szakszolgálat		
Gyermekjogi képviselő (spec. esetben)		
Leendő gondozási hely képviselője		
Egyéb meghívott gondozási helyek képviselőjében		
Vélemények, ellenvélemények részletes kifejtése:		

„Betétlap”

Elhelyezési terv

(A területi gyermekvédelmi szakszolgálat tölti ki.)

[illegible]

Útmutató a kitöltéshez**„TESZ-1”**Az adatlap funkciója:

1. a gyermek elhelyezésének, elhelyezésének módosítása, elhelyezési javaslatának elkészítése vagy módosítása érdekében összehívott elhelyezési értekezleten történtek dokumentálása,
2. a területi gyermekvédelmi szakszolgálat más szakemberekkel, érintettekkel történt megbeszélése alapján kialakított elhelyezési javaslatának és elhelyezési tervének rögzítése.

Az adatlap kitöltője a területi gyermekvédelmi szakszolgálat, az alábbiak szerint:

1. amennyiben az értekezlet azt javasolja, hogy a gyermeket ne vegyék nevelésbe, csak az elhelyezési javaslat töltendő ki,
2. amennyiben az elhelyezési értekezlet csak az elhelyezési terven, illetve annak egyes elemein kíván módosítani, csak az elhelyezési terv megfelelő pontja és a mellékelt betétlap töltendő ki,
3. amennyiben tartós nevelt gyermek gondozási helyére kell javaslatot tenni, az adatlapnak csak az „Elhelyezési javaslat” című része töltendő, a tervet a TESZ-2 adatlap tartalmazza.

A kitöltés ideje: az elhelyezési értekezleten, illetve a terv módosításakor.

Az adatlap továbbítása: a gyámhivatalnak, majd a gyámhivatali elfogadás után a gyámhivatal felhívására a gyermekjóléti szolgálatnak, a területileg illetékes jegyzőnek és az újonnan kijelölt gondozási helynek.

XVI. számú adatlap

„TESZ-2” – Egyéni elhelyezési terv tartós nevelésbe vétel esetén

(A területi gyermekvédelmi szakszolgálat tölti ki!)

Törzsszám:	Terv sorszáma:	
Az első terv kelte:	A jelenlegi terv kelte:	
Név:	Névváltozás (dátummal):	
Születési hely, idő:	Anyja születési neve:	
Az elhelyezési értekezletre meghívottak névsora		
Név	Szakterület/rokonsági fok	Jelenlét igazolása

1. Miért vált szükségessé a tartós nevelésbe vétel?**2. Sorolja fel a gyermek sorsának hosszú távú rendezésére alkalmas lehetőségeket! (Az első elhelyezés esetén vegyék figyelembe a rokonok felkutatásának szükségességét!)****3. Milyen hosszú távú célt javasolnak a gyermek sorsának rendezésére?**

- örökbefogadás
- gondozás otthont nyújtó ellátásban nagykorúságig
 - nevelőszülőnél
 - gyermekotthonban
- az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékkal élők és pszichiátriai betegek otthonában történő elhelyezés

Indokolja meg a javaslatot!

4. A meghatározott cél eléréséhez szükséges gondozás várható időtartama: _____

5. A meghatározott cél eléréséhez szükséges bírósági, hatósági intézkedések, egyéb kezdeményezések:

6. A meghatározott cél eléréséhez szükséges szociális, mentálhigiénés és személyiségfejlesztő támogatások részletezése:

Feladat	Igényelt segítség	Felelős személy(ek) megnevezése	Határidő

7. Amennyiben az örökbefogadásra nincs remény, vizsgálják meg a gyermek szülővel való kapcsolattartásának lehetőségét!

a) Indokolja-e valami a kapcsolattartást?

igen ▲ Miért?

nem ▲

b) A kapcsolattartás összhangban áll-e a gyermek érdekeivel?

A gyám és a gondozó véleménye:

Szakértői vélemények megjelenítése:

A gyermek véleménye, kérése:

Érkezett-e a szülőtől kérelem?

c) Javaslat a kapcsolattartás módjára és formájára:

[illegible]

12. A következő felülvizsgálat javasolt időpontja: _____

13. Az értekezleten jelen voltak véleménye az elhelyezési javaslatról és az egyéni elhelyezési tervről (aláírással):

	Az elhelyezési javaslattal egyetért	Az elhelyezési javaslatot ellenzi	Az elhelyezési tervvel egyért	Az elhelyezési tervet ellenzi
Gyermek				
Gyám				
Területi gyermekvédelmi szakszolgálat				
Gyermekjogi képviselő (spec. esetben)				
Leendő gondozási hely képviselője				
Egyéb meghívott gondozási helyek képviselőjében				
Más kapcsolattartásra jogosult személy				

Vélemények/ellenvélemények részletes kifejtése:

Útmutató a kitöltéshez

„TESZ-2”

Az adatlap funkciója: a tartós nevelésbe vett gyermek sorsának hosszú távú megtervezését és a végrehajtással kapcsolatos feladatokat tartalmazza. Amennyiben az elhelyezési értekezleten a gyermek elhelyezésére is javaslatot kell tenni, együtt töltendő a TESZ-1 adatlap elhelyezési javaslatával.

Az adatlap kitöltője: a területi gyermekvédelmi szakszolgálat.

A kitöltés ideje: a tartós nevelésbe vételről szóló gyámhivatali határozatban foglalt felkérés szerint, legkésőbb az azt követő 30 napon belül.

Az adatlap továbbítása: a gyámhivatalnak, majd a gyámhivatali elfogadás után a gyámhivatal felhívására a gyermekjóléti szolgálatnak, a területileg illetékes jegyzőnek és az újonnan kijelölt gondozási helynek.

II. A gyermek beilleszkedése a gondozási helyre	
1. A gyámi-gondozói tanácsadó információi szerint hogyan érzi magát a gyermek a gondozási helyén?	
2. Volt-e a gyermek elhelyezése, az utolsó helyzetértékelés óta változás? – a gondozók személyében: – a segítők személyében: – a társak személyében: – a gyermek elhelyezésében: Ha igen, indokolt volt-e?	
3. A gyermek kapcsolatainak alakulása, kötődései a gondozási helyen:	
4. Hogyan látja a gyámi-gondozói tanácsadó a gyermek csoportban/nevelőszülői családban elfoglalt helyét (befogadása, beilleszkedése, viszonyulása a gondozó intézményhez/családtagokhoz, elfogadottsága a gondozási helyén)? Hogyan segítette a gyermeket a gyám a beilleszkedésben, a konfliktusok megoldásában?	
5. A gyámi gondozói tanácsadóként nyújtott segítség:	

III. Az egyéni gondozási-nevelési terv elkészítése	
1. Elkészült-e a gyermek egyéni gondozási-nevelési terve, s ha igen, a szükségleteknek megfelelően aktualizálják-e?	Milyen szakembereket vontak be a terv készítésébe, és milyen dokumentumokat használtak fel hozzá?
2. Megfelel-e az egyéni gondozási-nevelési terv a) az egyéni elhelyezési tervben foglalt feladatok teljesítésére, b) a gyermek szükségleteinek biztosítására?	
3. A gyámi gondozói tanácsadóként nyújtott segítség:	

IV. Az egyéni gondozási-nevelési terv végrehajtása	
1. Az egészség, a testi fejlődés biztosítása	
1/a) A gyermek általános fizikai állapota, testi fejlettsége:	1/b) A gyermek egészségi állapota, változások:

1/c) Megkapta-e és igénybe is veszi-e a gyermek az egészséges testi fejlődéséhez szükséges, állapotának megfelelő kezeléseket, szolgáltatásokat, ellátásokat (szűrővizsgálatok, védőoltások, fogorvosi ellátás, gyógykezelés, mozgáslehetőség-sportolás stb.)? Van-e olyan szükséglet, igény, amelynek a kielégítése gondot okoz, megoldatlan, és ha igen, milyen módon próbálták megoldani a problémát, milyen segítségre lenne szükség?

1/d) Megkapja-e a gyermek az egyéni gondozási-nevelési tervben megállapított mentálhigiénés segítséget? Ha nem, mi az oka, és hogyan próbálnak ezen segíteni?

2. A gyermek értelmi fejlődése, intézményes oktatása-nevelése

2/a) Milyen lehetőségeket biztosít a gyermeknek a gondozási hely a szellemi fejlődése elősegítésére?

aa) tárgyi feltételek (játékok, rajzeszközök, könyvek, videó, dvd, számítógép, egyéb):

ab) tevékenységek (közös játékok, kulturális tevékenységek, kirándulások, múzeum-, mozi-, színházlátogatások, egyéb):

2/b) Jelenleg mely gondozási, oktatási, nevelési intézménybe jár, és mióta? Volt-e intézményváltás, s ha volt, mi indokolta?

2/c) A bölcsőde, illetve az oktatási-nevelési intézmény, az ott nyújtott szolgáltatások megfelelnek-e a gyermek szükségleteinek, képességeinek?

Ha a gondozási, oktatási-nevelési intézmény nem felel meg a gyermek szükségleteinek, igényének, milyen módon próbálnak ezen a helyzeten segíteni?

2/d) Amennyiben szükség, igény van rá, biztosítottak-e a gyermek számára a tanulmányi előmenetelét, tehetségének fejlesztését segítő iskolán kívüli foglalkozások, támogatások?

Ha a szükséges iskolán kívüli segítség nem biztosítható, milyen módon próbálnak a helyzeten segíteni?

2/e) Ismeri és figyelembe veszi-e a gyám a gyermek iskoláztatásával, jövőjének megtervezésével kapcsolatban a szülők és a gyermek véleményét?

3. Történt-e rendkívüli esemény a gyermek életében (krízishelyzet, bűncselekmény, szökés stb.)?

4. A gyámi gondozói tanácsadóként nyújtott segítség:

V. A gyermeki jogok érvényesülése	
1. Folyamatosan biztosított-e a gyermek teljes körű ellátása, s ha fennakadások vannak, milyen módon igyekeznek a helyzeten segíteni?	
2. Hogyan biztosítják az elhelyezés során a gyermek személyes életterét, a nyugodt pihenési, elkülönülési és tanulási lehetőséget?	
3. Társai, gondozói tiszteletben tartják-e a gyermek magánszféráját, levél- és egyéb titokhoz való jogát?	
4. Lehetősége van-e a gyermeknek a személyes kapcsolatai szabad ápolására személyesen, telefonon, levélben? Ha voltak e téren nézeteltérései a gyámmal, gondozóval, hogyan rendezték azokat?	
5. Ha a gyermek kollégista, figyelemmel kíséri-e a gyámja, gondozója a jogainak ottani érvényesülését, és segít-e az ezzel kapcsolatos konfliktusok feloldásában?	
6. Rendszerben van-e a gyermek zsebpénzének nyilvántartása?	
6/a) Ha a gyermek elmúlt 6 éves, illetve, ha nem kötelezték fejlesztő felkészítésben való részvételre, kifizetik-e részére a zsebpénzét?	6/b) Ha nem fizethető ki a gyermek részére a zsebpénz, mire, mi módon költik el azt?
7. Készült-e az eltelt év alatt legalább egy fénykép a gyermekről?	
8. Ismeri és figyelembe veszi-e a gyám a szülők és a gyermek gondozásával, ellátásával, életpályájának megtervezésével kapcsolatos véleményét? Ha konfliktusok adódnak e téren, hogyan rendezik azokat?	
9. Biztosítják-e a gyermeknek az egyéni elhelyezési terv és az egyéni gondozási-nevelési terv szerinti lehetőséget saját etnikai identitása megismeréséhez, annak ápolásához? ¹ Amennyiben a tervek készítésekor sem ő, sem a szülője nem jelzett ilyen igényt, ismerik-e a jelenlegi véleményét a kérdésről, és segítik-e őt a véleménye kialakításában?	
10. Biztosítják-e a gyermeknek az egyéni elhelyezési terv és az egyéni gondozási-nevelési terv szerinti vallásgyakorlás lehetőségét? ² Amennyiben a tervek készítése során sem a gyermek, sem a szülője nem jelzett ilyen igényt, biztosítják-e számára a lehetőséget a vallások megismeréséhez, a szabad vallásválasztáshoz és -gyakorláshoz? Ismerik-e az ilyen irányú igényeit?	

¹ Ezt a részt csak abban az esetben kell kitölteni, ha a szülő, más törvényes képviselő vagy a gyermek igénye alapján az egyéni elhelyezési tervben vagy az egyéni gondozási-nevelési tervben feladatot határoztak meg e tárgykörben.

² Ezt a részt csak abban az esetben kell kitölteni, ha a szülő, más törvényes képviselő vagy a gyermek igénye alapján az egyéni elhelyezési tervben vagy az egyéni gondozási-nevelési tervben feladatot határoztak meg e tárgykörben.

11. Milyen módon gyakorolhatja a gyermek a panaszjogát?

12. A gyámi gondozói tanácsadóként nyújtott segítség:

VI. A gyermek és a gyámhivatal határozatában feljogosított személy(ek) kapcsolattartásának alakulása

1. Rendszeresen élnek-e a feljogosított személyek a kapcsolattartás lehetőségével? Ha nem, tájékoztatják-e az elmaradás okáról a gyermeket és a gyámot? Kérnek-e segítséget a kapcsolattartáshoz?

2. Előfordult-e, hogy a rendszeres kapcsolattartás a gondozóhely egyéb programja, a gyermek elfoglaltsága miatt maradt el?

Ha volt ilyen eset, értesítették-e időben a jogosult személyt, pótolták-e az elmaradt találkozást?

3. Hol, milyen körülmények között történik a kapcsolattartás, és ez megfelel-e a határozatban foglaltaknak?

4. Ha a kapcsolattartásra a szülő(k) otthonában kerül sor, hogyan készítik azt elő?

5. Milyen hatással vannak a gyermekre a találkozások?

6. Keresi-e a gondozó a lehetőséget a gyermek szüleivel/a kapcsolattartásra feljogosított személyekkel való találkozásra? Tájékoztatja-e őket a gyermek sorsának alakulásáról, a gyermek örömeiről, bánatairól, fejlődéséről? Mik az ezzel kapcsolatos tapasztalatok? Szívesen veszik-e a szülők a tájékoztatást, mutatnak-e érdeklődést gyermekük élete iránt?

7. Rendelkezik-e információval a gyámi, gondozói tanácsadó a kapcsolattartásra jogosult személyek körülményeiről, az azokban bekövetkezett változásokról?

8. Tartja-e a kapcsolatot a gyám a gyermek szüleit gondozó családgondozóval? (Kapcsolat célja, formája, gyakorisága)

9. Az információk, tapasztalatok birtokában milyennek ítéli a gyámi, gondozói tanácsadó a kapcsolattartásra feljogosított személyek együttműködési készségét?

10. A gyámi gondozói tanácsadóként nyújtott segítség:

VII. A gyermek törvényes képviselőjével kapcsolatos egyéb feladatok ellátása

1. Megtörtént-e a gyermek hivatalos iratainak beszerzése, rendezése?

2. Megtörtént-e a gyermeknek az egyéni elhelyezési terv szerinti lakcímre, tartózkodási helyre való bejelentése?

3. Milyen egyéb esetekben volt szükség a törvényes képviselő keretében jognyilatkozat megtételére? A gyermek érdekének megfelelően, rendben megtörtént-e ez?
4. Mely fontos intézményekkel, szakemberekkel tartja a kapcsolatot a gyám a gyermek gondozása, ellátása keretében? Kapcsolattartásának, érdeklődésének intenzitása, módja megfelel-e a gyermek érdekeinek, vagy változtatni kell rajta?
5. Elkészítette-e a gyám a gyámhivatal számára a félévente esedékes gyámi jelentést?
6. A gyámi gondozói tanácsadóként nyújtott segítség:

VIII. Vagyongkezelési feladatok ellátása	
1. a) Időben igényelték-e meg, és rendben kapják-e a gyermek családi pótlékát, esetleges árvaellátását?	1. b) Ha a családi pótlék/árvaellátás folyósításával nincs minden rendben, mit tesznek a probléma megoldására?
2. Volt-e a gyámnak bármiféle egyéb cselekménye a gyermek vagyonával kapcsolatban a gyermek elhelyezése, az utolsó helyzetértékelés óta?	
3. Van-e a gyermeknek olyan vagyona, jövedelme, amelynek kezelése különleges szakértelmet igényel, s el tudja-e látni a gyám ezt a feladatot?	
4. A gyámi gondozói tanácsadóként nyújtott segítség:	

IX. Következtetések, javaslatok
1. Az információk birtokában milyennek látja a gyermek hazakerülésének esélyeit, hogyan képzi el a gyermek sorsának alakulását?
Javasolja-e a) a gyermek örökbe fogadhatóvá nyilvánításának kezdeményezését? b) gyermek nevelésbe vételének megszüntetését, státuszának módosítását? c) az egyéni elhelyezési terv fenntartását vagy módosítását? d) a gondozási hely megváltoztatását? e) a gyám felmentését, elmozdítását?
Egyéb javaslatok:

Az adatlapot készítette:

Dátum: _____ aláírás: _____

A Helyzetértékelési adatlapot látták:

Gyermek: _____
megjegyzés: _____

Dátum: _____ aláírás: _____

Gyám: _____
megjegyzés: _____

Dátum: _____ aláírás: _____

Nevelőszülő vagy intézményi gondozó (név) _____
megjegyzés: _____

Dátum: _____ aláírás: _____

Útmutató a kitöltéshez
„TESZ-3”

Az adatlap funkciója: a területi gyermekvédelmi szakszolgálat által a nevelésbe vett gyermek felülvizsgálata érdekében végzett helyzetértékelés rögzítése.

Az adatlap kitöltője: a területi gyermekvédelmi szakszolgálat gyámi, gondozói tanácsadója.

A kitöltés ideje:

1. felülvizsgálat előtt a gyámhivatal felkérésére,
2. a gyámhivatali felkérést követő 15 napon belül.

Az adatlap továbbítása: a gyermekjóléti szolgálatnak, gyámhivatalnak és a gyámnak.

II. A gyermek beilleszkedése, közérzete a gondozási helyen

1. A gyermek tényleges tartózkodási helye megegyezik-e a gondozási hellyel, s ha nem, hol tartózkodik, és miért? (pl. kollégium) Milyen gyakran megy haza a gondozási helyre?

2. Tapasztalata szerint hogyan érzi magát jelenleg a gyermek a gondozási helyén?

3. Volt-e változás a gyermek elhelyezésében a gondozási helyre kerülés vagy az utolsó helyzetértékelés óta?

III. Az egyéni elhelyezési tervben, valamint az egyéni gondozási-nevelési tervben foglalt feladatok

1. Mennyiben valósultak meg a gyermekre nézve az egyéni elhelyezési tervben megfogalmazott feladatok?

2. Megismerte-e az egyéni gondozási-nevelési tervet, illetve az megfelel-e

a) az egyéni elhelyezési tervben foglalt feladatok teljesítésére,

b) a gyermek szükségleteinek biztosítására?

IV. Az egyéni gondozási-nevelési terv végrehajtása**1. Az egészség, a testi fejlődés biztosítása**

1/a) A gyermek általános fizikai állapota, testi fejlettsége, egészségi állapota:

1/b) Megkapta-e és igénybe is veszi-e a gyermek az egészséges testi fejlődéséhez szükséges, állapotának megfelelő kezeléseket, szolgáltatásokat, ellátásokat? Van-e olyan szükséglet, igény, amelynek a kielégítése gondot okoz, megoldatlan, és ha igen, milyen módon próbálták megoldani a problémát, milyen segítségre lenne szükség?

1/c) Megkapja-e a gyermek az egyéni gondozási-nevelési tervben megállapított mentálhigiénés segítséget? Ha nem, mi az oka, és hogyan próbálnak ezen segíteni?

2. A gyermek értelmi fejlődése, intézményes oktatás-nevelése

2/a) Milyen lehetőségeket biztosít a gyermeknek a gondozási hely az értelmi fejlődése, művelődés, tehetséggondozás elősegítésére?

2/b) Jelenleg mely gondozási, oktatási, nevelési intézménybe jár, és mióta? Az itt nyújtott szolgáltatások megfelelnek-e a gyermek szükségleteinek, képességeinek?

V. Történt-e rendkívüli esemény a gyermek életében? (Részletezze!)**VI. A gyermeki jogok érvényesülése**

1. Társai, gondozói tiszteletben tartják-e a gyermek magánszféráját, levél- és egyéb titokhoz való jogát?

2. Lehetősége van-e a gyermeknek a személyes kapcsolatai szabad ápolására személyesen, telefonon, levélben?

3. A gyermek tényleges tartózkodási helyén (kollégium) érvényesülnek-e a gyermek jogai?

4. Biztosított-e a gyermek önállósága a zsebpénzének felhasználásánál?

5. Mennyiben vett részt a gyermek életpályájának megtervezésében illetve kijelölésében? Egyeztetett-e a gyermekkel, a szülővel, a gondozó intézménnyel/személlyel, egyéb intézményekkel?

6. Biztosítják-e a gyermeknek az egyéni elhelyezési terv és az egyéni gondozási-nevelési terv szerinti lehetőséget saját etnikai identitása megismeréséhez, annak ápolásához?¹

Amennyiben a tervek készítésekor sem ő, sem a szülője nem jelzett ilyen igényt, ismerik-e a jelenlegi véleményét a kérdésről, és segítik-e őt a véleménye kialakításában?

¹ Ezt a részt csak abban az esetben kell kitölteni, ha a szülő, más törvényes képviselő vagy a gyermek igénye alapján az egyéni elhelyezési tervben vagy az egyéni gondozási-nevelési tervben feladatot határoztak meg e tárgykörben.

7. Biztosítják-e a gyermeknek az egyéni elhelyezési terv és az egyéni gondozási-nevelési terv szerinti vallásgyakorlás lehetőségét?²

Amennyiben a tervek készítése során sem a gyermek, sem a szülője nem jelzett ilyen igényt, biztosítják-e számára a lehetőséget a vallások megismeréséhez, a szabad vallásválasztáshoz és -gyakorláshoz? Ismerik-e az ilyen irányú igényeit?

8. Milyen módon gyakorolhatja a gyermek a panaszjogát?**VII. Beszámoló a gyermek és a szülők kapcsolatának alakulásáról:****VIII. Beszámoló a szülők és a gyermeket gondozó intézmény, személy együttműködéséről:****IX. Milyen információja van a gyámnak a szülők körülményeiben bekövetkezett változásokról?****X. A gyámi funkcióból eredő egyéb feladatok bemutatása**

1. Milyen szinten biztosított a gyermek teljes körű ellátása? Jelent-e problémát ennek biztosítása? Milyenek ítéli meg a gyermek gondozását-nevelését?

2. A gyermek törvényes képviselte keretében tett jognyilatkozatok:

3. Mely intézményekkel, szakemberekkel, milyen rendszerességgel és milyen formában tart kapcsolatot a gyermek ügyében?

4. A gyermek vagyonának kezelésével kapcsolatos feladatok, és megtett intézkedések az éves számadás óta:

² Ezt a részt csak abban az esetben kell kitölteni, ha a szülő, más törvényes képviselő vagy a gyermek igénye alapján az egyéni elhelyezési tervben vagy az egyéni gondozási-nevelési tervben feladatot határoztak meg e tárgykörben.

5. Egyéb megjegyzések:**XI. Tapasztalatai birtokában javasolja-e a gyám****a) a gyermek nevelésbe vételének megszüntetését, státuszának módosítását?****b) az egyéni elhelyezési terv fenntartását vagy módosítását?****c) a gondozási hely megváltoztatását?****d) a gyermek örökbe fogadhatóvá nyilvánításának kezdeményezését?****Egyéb javaslatok:**

Aláírás, dátum:

Útmutató a kitöltéshez:**„TESZ-4”**

Az adatlap funkciója: a nevelésbe vett gyermek hivatásos gyámja féléves beszámolójának és felülvizsgálat előtti helyzetértékelésének rögzítése.

Az adatlap kitöltője: a hivatásos gyám.

A kitöltés ideje:

1. a nevelésbe vételt követő félévenként, illetve a gyámhivatal felkérésére,
2. a gyámhivatali felkérést követő 15 napon belül.

Az adatlap továbbítása:

1. féléves beszámoló alkalmával a gyámhivatalnak,
2. a gyámhivatalnak és a gyermekjóléti szolgálatnak felülvizsgálatkor.

XIX. számú adatlap**„GH-1” – Egyéni gondozási-nevelési terv nevelésbe vétel esetén***(Nevelőszülő, gondozó intézmény/gyám tölti ki!)*

Név:	Törzsszám:
Névváltozás (dátummal):	
A „Gyermekeink védelmében” elnevezésű nyilvántartási rendszer más ellátók által korábban kitöltött adatlapjainak kézhezvételi ideje (egyenként felsorolva):	
A gondozás kezdete:	A terv készítésének ideje:
A gondozás helye:	
A terv készítőjének neve:	
A terv készítésében közreműködő szakemberek:	

Részt vettek-e a szülők a gyermek egyéni gondozási-nevelési tervének elkészítésében? ☐ igen ☐ nem
Ha nem, próbálták-e bevonni őket? Miért nem sikerült?

1. A gyermek gondozóhelyre történő beilleszkedésének elősegítése
a) A gyermek életvitele és szokásai a szülőtől, gyermektől, korábbi gondozótól, gyermekjóléti szolgálatától szerzett információk alapján, az alábbi szempontok figyelembevételével: napirendje (fekvés-ébredés; étkezések ideje); részvétele a házi munkában; tanulási szokásai; kedvenc tevékenységei, játécai, tárgyai, ételei; megszokottól eltérően használt szavai, kifejezései; elalvási, étkezési, tisztálkodási, egyéb szokásai; alkohol- és drogfogyasztás, dohányzás; bűnelkövetés; iskolakerülés; a gyermek pénzhez való viszonya.
b) A gondozó tervei a gyermek mindennapi életéről az alábbi szempontok figyelembevételével: ébredés-lefekvés időpontja; házimunka; esti hazatérés időpontja; étkezések időpontja; játék, tanulás rendje; közös ünnepek; dohányzás, alkoholfogyasztás; zsebpénz biztosítása és beosztásának segítése a házirend figyelembevételével.

2. Az élet különböző területein felmerülő feladatok konkrét megtervezése		
a) Egészségügyi ellátás		
A gyermek háziorvosa az elhelyezés után (név, cím, elérhetőség):		
Ha állandó kezelésre, gyógyszeresedésre, vagy különleges ellátásra van szüksége a gyermeknek, hol és milyen módon biztosíthatják azt?		
Feladat:	Határidő:	Felelős:
Hol és milyen módon biztosítják a gyermek fogorvosi ellátását, folyamatos ellenőrzését, különleges szükségleteinek kielégítését?		
Feladat:	Határidő:	Felelős:
b) Mentálhigiénés és pszichés ellátás:		
Hol biztosítható és milyen módon a szükséges ellátás? Az anyagi feltételeket is írja ide!		
Feladat:	Határidő:	Felelős:
c) Fogytékosság miatti szükségletek:		
Hol biztosítható és milyen módon a szükséges ellátás?		
Feladat:	Határidő:	Felelős:

d) Speciális szükségletre adandó válaszok:		
Hol biztosítható és milyen módon a szükséges ellátás?		
Feladat:	Határidő:	Felelős:
3. Életpálya és szocializáció		
a) Tanulmányok		
Az oktatás folyamatosságának vagy – a tanulmányok megszakítása esetén – az iskolarendszerbe való újbóli bekapcsolódás biztosítása:		
Cél:		
Feladat:	Határidő:	Felelős:
Kiegészítő tanulási segítség – pl. korrepetálás, speciális oktatási, sajátos nevelési igények:		
Igény:		
Feladat:	Határidő:	Felelős:
Tehetséggondozás:		
Cél:		
Feladat:	Határidő:	Felelős:

b) Amennyiben a gyermek már nem folytat tanulmányokat		
Oka:		
Feladat:	Határidő:	Felelős:
Munkába állás:		
Feladat:	Határidő:	Felelős:
c) Etnikai, nyelvi, kulturális szempontok¹		
Amennyiben az etnikai hovatartozásból feladatok adódnak, azok megnevezése:		
Igény:		
Feladat:	Határidő:	Felelős:
A fenti különleges adat kezeléséhez hozzájárulok:		
..... szülő, más törvényes képviselő aláírása		
d) Vallás – pl. vallási ünnepek, szokások²		
Igény:		
Feladat:	Határidő:	Felelős:
A fenti különleges adat kezeléséhez hozzájárulok:		
..... szülő, más törvényes képviselő aláírása		

¹ A szülő vagy más törvényes képviselő írásbeli hozzájárulása esetén tölthető ki. A kitöltés során figyelemmel kell lenni a korlátozottan cselekvőképes, illetve az ítélőképessége birtokában lévő cselekvőképtelen gyermek véleményére. A szülőt, más törvényes képviselőt és a gyermeket tájékoztatni kell az adatközlés önkéntességéről.

² A szülő vagy más törvényes képviselő írásbeli hozzájárulása esetén tölthető ki. A kitöltés során figyelemmel kell lenni a korlátozottan cselekvőképes, illetve az ítélőképessége birtokában lévő cselekvőképtelen gyermek véleményére. A szülőt, más törvényes képviselőt és a gyermeket tájékoztatni kell az adatközlés önkéntességéről.

e) Társadalmi értékek megismertetése, erkölcsi értékrend közvetítése/alakítása, családi életre nevelés, önállóságra nevelés, munkára nevelés, felnőtt élet előkészítése, (utógondozás előkészítése), szexuális életre történő felkészítés:		
Célok:		
Feladatok (határidőkkel, felelősökkel):		
f) Kultúra – pl. étkezés, öltözködés, viselkedés, életstílus:		
Igények:		
Feladatok:		
Megállapodások/vállalások:		
g) Szabadidős tevékenység:		
Cél:		
Feladat:	Határidő:	Felelős:
Hobbik, speciális tevékenységek és érdeklődés:		
Igény:		
Feladat:	Határidő:	Felelős:

Sorolja fel azokat a szabadidős, társadalmi, illetve hobbitevékenységeket, amelyeket korábban végzett, de a jelenlegi helyen nem folytathat a gyermek és indokolja meg, miért nem!		
h) Személyes kapcsolatok, barátságok ápolása		
Feladat:	Határidő:	Felelős:
Kivel szeretné az elhelyezési tervben, illetve a fent megfogalmazottakon kívül tartani a gyermek a kapcsolatot és ehhez milyen segítséget nyújt a gondozóhely? Név, támogatás:		
Feladat:	Határidő:	Felelős:
Igényel-e a fenti feladatok ellátása külön anyagi ráfordítást a gondozó helytől?		
4. Eddig nem rögzített, előrelátható gyámi feladatok tervezése:		

Alulírottak a terv készítésében részt vettek:

Elkészítésért felelős szakember: _____

megjegyzés: _____

aláírás: _____ **dátum:** _____

Gyermek (ha kora és értelmi képessége megfelelő): _____

megjegyzés: _____

aláírás: _____ dátum: _____

Anya: _____

megjegyzés: _____

aláírás: _____ dátum: _____

Apa: _____

megjegyzés: _____

aláírás: _____ dátum: _____

Egyéb rokon: _____

megjegyzés: _____

aláírás: _____ dátum: _____

Egyéb szakemberek:

Név: _____

megjegyzés: _____

aláírás: _____ dátum: _____

Név: _____

megjegyzés: _____

aláírás: _____ dátum: _____

Név: _____

megjegyzés: _____

aláírás: _____ dátum: _____

Név: _____

megjegyzés: _____

aláírás: _____ dátum: _____

Útmutató a kitöltéshez

„GH-1”

Az adatlap funkciója: a nevelésbe vett gyermek egyéni gondozási-nevelési terve. A feladatok változása a megfelelő rubrikában dátummal együtt rögzítendő, illetve pótlapon csatolandó.

Az adatlap kitöltője: a nevelőszülő és nevelőszülői tanácsadó vagy a gondozó intézmény/gyám.

A kitöltés ideje: Az adatlap a gyermekjóléti szolgálat által töltött adatlapok és a gyámhivatal által jóváhagyott elhelyezési javaslat és elhelyezési terv (TESZ-1, TESZ-2) kézhezvételétől számított 30 napon belül kitöltendő, azt követően pedig – szükség szerint pótlapon – folyamatosan bővíthető, módosítható.

Az adatlap továbbítása: a területi gyermekvédelmi szakszolgálat és a gyermekjóléti szolgálat részére.

XX. számú adatlap**„GH-2” – Családi kapcsolatok, családgondozás tervezése nevelésbe vétel esetén***(A gondozó intézmény családgondozója/nevelőszülői tanácsadó tölti ki!)*

Név:	Törzsszám:
Névváltozás (dátummal):	
A gondozás kezdete:	A terv készítésének ideje:
A gondozás helye:	A terv készítőjének neve:
A terv készítésében közreműködő szakemberek:	
A kapcsolattartás helye:	

A gyermek családját gondozó gyermekjóléti szolgálat családgondozójának a neve:	
A szakellátás családgondozója első látogatásának időpontja az illetékes gyermekjóléti szolgálatnál:	A szakellátás családgondozója első látogatásának időpontja a gyermek családjánál:

I. A gondozott gyermek kapcsolattartásának tervezése	
1. A szülő-gyermek kapcsolattartása a határozat szerint:	
2. Ismeri-e a szülő a gondozási hely kapcsolattartásra vonatkozó szabályait? Ha nem, miért nem? igen ☐ nem ☐	
3. Tud-e a szülő a szabályokban megfogalmazottak szerint kapcsolatot tartani a gyermekkel? igen ☐ nem ☐ Ha nem, miért nem?	
4. Mi a teendő ezzel kapcsolatban?	
5. A gyermek felkészítése a családdal való kapcsolattartásra:	
Határidő(k):	Felelős(ök):
6. A gyermek és családja közötti egymás elfogadására irányuló feladatok:	
Határidő(k):	Felelős(ök):

7. Egyéb kapcsolattartásra jogosultakkal való kapcsolatok ápolása:	
Határidő(k):	Felelős(ök):
8. Szükséges-e a családgondozó részvétele a találkozókra? Ha igen, mi az oka?	
9. Ki és milyen módon értesíti a szülőt vagy a gyermeket akadályoztatás esetén?	
Határidő(k):	Felelős(ök):
10. Hogyan gondoskodnak a kapcsolattartás pótlásáról? Ki a felelős?	

II. A gyermek felkészítése a családba való visszakerülésre:	
Határidő(k):	Felelős(ök):

III. A családgondozó és a gyermek családja közötti együttműködés módja, formája, a látogatások tervezése:
--

Dátum	Aláírások

Útmutató a kitöltéshez

„GH-2”

Az adatlap funkciója: az átmeneti nevelésbe vett gyermek és szülei kapcsolattartását segítő tevékenység tervezése, rögzítése.

Az adatlap kitöltője: A gondozó intézmény családgondozója/nevelőszülői tanácsadó.

A kitöltés ideje: megegyezik a GH-1 kitöltésével.

Az adatlap továbbítása: külön kérésre továbbítandó.

[illegible]

II. A gyermek beilleszkedése, közérzete a gondozási helyen
1. A gyermek tényleges tartózkodási helye megegyezik-e a gondozási hellyel, s ha nem, hol tartózkodik (pl. kollégium), és miért? Milyen gyakran megy haza a gondozási helyre?
2. Tapasztalatuk szerint hogyan érzi magát jelenleg a gyermek a gondozási helyén?
3. Hogyan értékeli a gyermek gondozási helyére történt befogadását, beilleszkedését, a közösségben elfoglalt helyét? Ha voltak nehézségei, hogyan támogatta, milyen segítséget adott neki a gondozója?

III. Mennyiben valósultak meg az egyéni gondozási-nevelési tervben megfogalmazott feladatok?

IV. Milyen változások tapasztalhatók a gyermek életében az elhelyezés illetve az utolsó helyzetértékelés óta?
--

1. Testi fejlődés, fizikai, egészségi állapot (beleértve a fogynéklóságot is) alakulása: (Hogyan segíti a gondozó az egészsége megőrzésében, az egészséges életmód kialakításában? Napjában hányszor, hol étkezik a gyermek? Ösztönzi-e a testmozgásra, sportolásra?)

2. Értelmi fejlődés, tanulás: (Hogyan támogatja a gondozó a gyermeket környezete önálló felfedezésében, alkotó tevékenységében? Hogyan segíti a gondozó tudatosítani a gyermekben a tanulás, iskolába járás fontosságát, a tudás örömet és hasznát? Milyen szempontok alapján, hogyan választották ki a gyermek jelenlegi oktatási-nevelési intézményét? A gyermek magatartásának, eredményeinek, teljesítményének változása. Tehetséggondozó, fejlesztő foglalkozások. Ha a gyermek jelenleg nem tanul, ösztönzik-e a tanulás folytatására?)

Milyen a gyermek aktivitása játékokban, szabadidős programjának szervezésében, szabadidős tevékenységében? Hogyan segíti a gyermeket szabadidejének megszervezésében, hobbitevékenység kiválasztásában?

3. Érzelmi állapot, viselkedés változásai:
Érték-e lelki traumák, voltak-e konfliktusai az elhelyezés, utolsó helyzetértékelés óta?
Milyen segítséget kapott a lelki trauma feldolgozásához? Hogyan kezelik a gyermek konfliktusait gondozóhelyén a társai és gondozói?
4. A gyermek önértékelésének változásai: Szükséges-e a gyermek énképének korrigálása, hogyan tud ebben segíteni a gondozó?
Részesül, részesült-e valamilyen terápiában, részt vett-e egyéb foglalkozásban?
5. Változások a gyermek erkölcsi értékrendjében, a társadalmi normák ismeretében és elfogadásában: Van-e szükség e téren korrekcióra, hogyan tud ebben segíteni a gondozó?
6. A gyermek önellátásban mutatott jártassága, tevékenysége:
7. Változások a gyermek öltözködésében, külsejében, szubkulturális kötődésében: Hogyan viszonyul a gondozó az esetleges szokatlan öltözködéséhez, szokásaihoz, alternatív életstílusához?
8. Történt-e rendkívüli esemény az elhelyezés, utolsó helyzetértékelés óta (szökés, bűncselekmény, krízishelyzet stb.)?

V. A gyermek élete a gondozóhelyen
1. Történt-e változás a gyermek elhelyezésében – fizikai környezet, szobatársak, a gondozási helyen élő személyek tekintetében – a gondozás kezdete illetve az utolsó helyzetértékelés óta? A változás oka, és az milyen hatással volt a gyermekre?

2. Milyen a gyermek kötődése nevelőszüleihez/intézményi gondozóihoz, s van-e ebben változás?

Van-e igénye bizalmas beszélgetésre, problémái megosztására valakivel a gondozói közül, és van-e erre lehetőség?

3. Milyen a gondozó(k) nevelési stílusa? Tudnak-e segíteni a gyermeknek személyiségkorrekciójában? Tiszteletben tartják-e a nevelés során a gyermek személyiségi jogait, méltóságát?**4. Van-e igény és lehetőség a gyermek és a gondozók részéről a közös tevékenységekre: ház körüli munka, barkácsolás, játék, külső programok stb.?****VI. A gyermek kapcsolatai****1. Milyen módon és rendszerességgel élt a szülő, illetve más kapcsolattartásra jogosult személy a kapcsolattartás jogával?****2. Változott-e a gyermek kapcsolata, és hogyan?**

Szüleivel:

Más kapcsolattartásra jogosultakkal:

Egyéb rokonaival:

Intézményi társaival/a családban nevelkedő gyerekekkel:

Egyéb fontos személyekkel:

VII. A szülők és a gyám/gondozó együttműködésének bemutatása**1. Törekszik-e a gyám/gondozó a szülőkkel való együttműködésre?**

Hol, mikor találkozott velük utoljára, illetve mikor, milyen módon próbálta utoljára felvenni velük a kapcsolatot?
Milyen támogatást kapott a kapcsolattartásra jogosult szülő, illetve személy a gondozóktól?

2. Milyen a szülők együttműködési készsége? A kapcsolattartás szabályozása megfelel-e az érdekeiknek és a lehetőségeiknek?**3. Információk a szülőkről/azokról, akikhez a gyermek visszagondozható**

Családgondozó/nevelőszülői tanácsadó munkájának tapasztalatai alapján a szülők/más személyek – akikhez a gyermek visszagondozható – magatartásában, életvitelében, körülményeiben beállt változások

Ezt az oldalt abban az esetben kell csak kitölteni, ha a gondozó a gyermek gyámja is.

A gyámi funkcióból eredő egyéb feladatok bemutatása
1. Milyen szinten biztosított a gyermek teljes körű ellátása? Jelent-e problémát ennek biztosítása?
2. A gyermek törvényes képviselte keretében tett jognyilatkozatok:
3. Mely intézményekkel, szakemberekkel, milyen rendszerességgel és milyen formában tart kapcsolatot a gyermek gondozása, ellátása keretében? Tartja-e a kapcsolatot a vér szerinti családot gondozó családgondozóval?
4. A gyermek vagyonának kezelésével kapcsolatos feladatok (az éves számadás óta): Vezetik-e a gyermek zsebpénzének nyilvántartását?
5. Mennyiben valósultak meg a gyermekekre nézve az egyéni elhelyezési tervben megfogalmazott feladatok?
6. Sikerült-e a gyámnak a mindennapi munkájában érvényesíteni a gyermeki jogokat: a gyermek emberi méltóságának tiszteletben tartását, a gyermek személyiségének kibontakozását, fejlődését, önálló életre nevelését, társadalomba beilleszkedését?
7. Egyéb megjegyzések:

Az adatlap továbbítása: felülvizsgálat esetén a gyámhivatal és a gyermekjóléti szolgálat részére.

XXII. számú adatlap**„GYH” – Felülvizsgálat***(A gyámhivatal munkatársa tölti ki!)*

Név:	Törzsszám:
Születési hely, idő:	Anyja születési neve:
Gondozási hely:	Előző felülvizsgálat időpontja:
Jelen felülvizsgálat időpontja:	A felülvizsgálatot végzi:
Felülvizsgálat oka: kötelező éves / féléves / rendkívüli	

I. Felülvizsgálat előtti tájékoztató**1. A felülvizsgálat okai, kezdeményezője:****2. Megkapta-e a felülvizsgálatot végző a felülvizsgálat előkészítéséhez a helyzetértékelő adatlapokat, javaslatokat a következő intézményektől/személyektől?**

Gyermekjóléti szolgálat	igen	nem
Gyám	igen	nem
Hivatásos gyám	igen	nem
Gondozó intézmény	igen	nem
Nevelőszülő és nevelőszülői tanácsadó	igen	nem
Gyámi-gondozói tanácsadó	igen	nem
(gyermekvédelmi szakszolgálattól)		
Megyei/fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság	igen	nem
Országos gyermekvédelmi szakértői bizottság	igen	nem

3. A felülvizsgálathoz szereztek-e be más szakvéleményt, szakértői véleményt, egyéb véleményt? Milyen jellegűt és kiról?**4. Ismeri-e a gyermek, a szülő, illetve az a személy, akihez a gyermek visszagondozható a fenti helyzetértékeléseket, szakvéleményeket? Elfogadta-e a szülő, illetve az a személy, akihez a gyermek visszagondozható az abban foglaltakat? Mi volt a véleménye?****5. a) Terjesztett-e be kérelmet a gyermek és az mire irányult?**

igen nem

b) Terjesztett-e be a szülő kérelmet és az mire irányult?

igen nem

c) Terjesztett-e be kérelmet az a személy, akihez a gyermek visszagondozható és az mire irányult?

igen nem

d) Egyéb kérelmek:

6. A gyermek gondozási díjának megfizetésével kapcsolatos információk, nyilatkozatok, igazolások:

II. Felülvizsgálati tárgyalás

1. A tárgyalás indoka:

2. Tárgyalás helye, ideje:

3. Tárgyaláson résztvevők név szerint:

- gyermek
- szülő(k)
- gyám
- gondozó intézmény
- nevelőszülő
- gyermekjóléti szolgálat
- területi gyermekvédelmi szakszolgálat részéről
- megyei/fővárosi szakértői bizottság képviselője
- országos szakértői bizottság képviselője
- egyéb személyek

4. Tárgyaláson elhangzott fontosabb megállapítások (a gyermek nevelésbe vételének fenntartására, megszüntetésére, a gondozási hely megfelelőségére, a gyám tevékenységére, a gyermek szüleivel, illetve más jogosult személlyel való kapcsolattartásra stb.)

III. Felülvizsgálat összegzése
1. Megszüntethető-e a nevelésbe vétel? igen Milyen formában? nem Oka: Várhatóan mennyi ideig fog tartani?
2. A nevelésbe vétel megszüntetésére irányuló egyéni elhelyezési tervben meghatározott feltételeket a szülő ill. gyermek teljesítette-e? Ha nem, miben nem?
3. A gyermek egyéni szükségleteinek megfelelő-e az eddig nyújtott ellátási forma, figyelembe véve a TESZ-1 adatlapban foglaltakat? Ha nem, miben szükséges változtatni?
4. A gyermek gondozási helyének megváltoztatása szükséges-e? Ha igen, mely gondozási helyre?
5. A gyám tevékenységének értékelése. Szükséges-e a gyám felmentése, vagy elmozdítása és új gyám kirendelése? A gyám/új gyám személye, feladatai:
6. A gyermeknek a szüleivel, illetve más kapcsolattartásra jogosult személlyel való kapcsolattartása megfelelő-e, illetve szükséges-e annak módosítása és milyen formában?
7. A gondozási hely és a szülő kapcsolata, együttműködése, problémák:
8. A gyámhivatal által teendő intézkedések (perindítás, a szülői felügyelet megszüntetése, örökbefogadhatóvá nyilvánításról döntés stb.):
9. Az egyéni elhelyezési tervben foglaltak teljesültek-e? Az egyéni elhelyezési terv fenntartása vagy módosítása szükséges-e? Ha igen, mely pontokban?
10. Következő felülvizsgálat időpontja:

Útmutató a kitöltéshez

„GYH”

Az adatlap funkciója: a gyámhivatal által végzett felülvizsgálat dokumentálása. Az adatlap első része (Felülvizsgálat előtti tájékoztató) akkor is kötelezően kitöltendő, ha a gyámhivatal nem tart tárgyalást.

Az adatlap kitöltője: a gyámhivatal.

A kitöltés ideje: felülvizsgálat idején.

Az adatlap továbbítása: a határozattal együtt a gyám, a gyermekjóléti szolgálat, a területi gyermekvédelmi szakszolgálat és a gondozási hely részére.

3. számú melléklet

a 251/2006. (XII. 6.) Korm. rendelethez

1. A Gyer. 1. számú mellékletének 4.5. pontja helyébe a következő pont lép:

„4.5. Encs Gyámhivatal

Abaújalpár

Abaújkér

Alsógagy

Arka

Baktakék

Beret

Boldogkőújfalu

Boldogkőváralja

Büttös

Csenyété

Csobád

Detek

Encs

Fáj

Fancsal

Felsőgagy

Forró

Fulókércs

Gagyapáti

Garadna

Gibárt

Hernádbúd

Hernádpetri

Hernádszentandrás

Hernádvécse

Ináncs

Kány

Keresztéte

Krasznokvajda

Litka

Méra

Novajdrány

Pamlény

Pere

Percse

Pusztaradvány

Szalaszend

Szászfa

Szemere”

2. A Gyer. 1. számú mellékletének 9.4 –9.5. pontjai helyébe a következő pontok lépnek:

„9.4. Gyöngyös Gyámhivatal

Abasár

Adács

Atkár

Detk

Domoszló

Gyöngyös

Gyöngyöshalász

Gyöngyösoroszi

Gyöngyöspata

Gyöngyössolymos

Gyöngyöstarján

Halmajugra

Karácsond

Kisnána

Ludas

Markaz

Mátrászentimre

Nagyfüged

Nagyréde

Pálosvörösmart

Szücsi

Vámosgyörk

Vécs

Visonta

Visznek

9.5. Hatvan Gyámhivatal

Boldog

Csány

Ecséd

Hatvan

Heréd

Hort

Kerekharaszt

Nagyökényes”

3. A Gyer. 1. számú mellékletének 12.1. pontja helyébe a következő pont lép:

„12.1. Balassagyarmat Gyámhivatal

Balassagyarmat

Becske

Bercel

Cserháthaláp

Cserhátsurány

Csesztve

Csitár

Debercsény

Dejtár

Drégelypalánk

Érsekvadkert
Galgaguta
Herencsény
Hont
Hugyag
Iliny
Ipolszög
Ipolyvece
Magyarnándor
Mohora
Nógrádkövesd
Nógrádmarcal
Órhalom
Patak
Patvarc
Szanda
Szécsénke
Szügy
Terény”

4. A Gyer. 1. számú mellékletének 12.5–12.6. pontjai helyébe a következő pontok lépnek:

„12.5. Salgótarján Gyámhivatal
Bárna
Cered
Egyházasgerge
Etes
Ipolytarnóc
Karancsalja
Karancsberény
Karancskeszzi
Karancslapujtó
Karancsság
Kazár
Kishartyán
Litke
Lucfalva
Mátraszele
Mihálygerge
Rákócziabánya
Salgótarján
Ságújfalu
Somoskőújfalu
Sóshartyán
Szalmatercs
Szilaspogony
Vizslás
Zabar

12.6. Szécsény Gyámhivatal
Endrefalva
Hollókő
Ludányhalászi
Magyargéc
Nagylóc
Nógrádmegyer
Nógrádsipek
Nógrádszakál

Piliny
Rimóc
Szécsény
Szécsényfelfalu
Varsány”

5. A Gyer. 1. számú mellékletének 13.15. pontja helyébe a következő pont lép:

„13.15. Monor Gyámhivatal
Bénye
Csévharaszt
Gomba
Káva
Monor
Monorierdő
Nyáregyháza
Péteri
Pilis
Vasad”

6. A Gyer. 1. számú mellékletének 13.31. pontja helyébe a következő pont lép:

„13.31. Veregyház Gyámhivatal
Csomád
Erdőkertes
Galgamácsa
Órbottyán
Vácegres
Váckisújfalu
Vácrátót
Veregyház”

7. A Gyer. 1. számú mellékletének 14.7. pontja helyébe a következő pont lép:

„14.7. Kaposvár Gyámhivatal
Alsóbogát
Bárdudvarnok
Baté
Bodrog
Bőszénfa
Büssü
Cserénfa
Csököly
Csoma
Csombárd
Ecseny
Edde
Felsőmocsolád
Fonó
Gadács
Gálosfa
Gige
Gölle
Hajmás
Hedrehely
Hencse
Hetes

Igal
Jákó
Juta
Kadarkút
Kaposfő
Kaposgyarmat
Kaposhomok
Kaposkeresztúr
Kaposmérő
Kaposszerdahely
Kaposújlak
Kaposvár
Kazsok
Kercseliget
Kisasszond
Kisgyalán
Kiskorpád
Kőkút
Magyaratád
Magyaregres
Mernye
Mezőcsokonya
Mike
Mosdós
Nagyberki
Orci
Osztopán
Patalom
Patca
Polány
Ráksi
Rinyakovácsi
Sántos
Simonfa
Somodor
Somogyaszaló
Somogygeszti
Somogyjád
Somogysárd
Somogyszil
Szabadi
Szenna
Szentbalázs
Szentgáloskér
Szilvásszentmárton
Taszár
Újvárfalva
Várda
Visnye
Zimány
Zselickisfalud
Zselickislak
Zselicszentpál”

8. A Gyer. 1. számú mellékletének 16.8. pontja helyébe a következő pont lép:

„16.8. Tamási Gyámhivatal
Diósberény
Dúzs
Értény
Felsőnyék
Fürged
Gyöng
Hőgyész
Iregszemcse
Kalaznó
Keszőhidegkút
Koppányszántó
Magyarkeszi
Miszla
Mucsi
Nagykónyi
Nagyszokoly
Pári
Regöly
Szakadát
Szakály
Szárasd
Tamási
Udvari
Újireg
Varsád”

9. A Gyer. 1. számú mellékletének 19.9. pontja helyébe a következő pont lép:

„19.9. Zalaszentgrót Gyámhivatal
Almásháza
Batyk
Döbröce
Dötk
Kallósd
Kehidakustány
Kisgörbő
Kisvásárhely
Ligetfalva
Mihályfa
Nagygörbő
Óhid
Pakod
Sénye
Sümegecehi
Szalapa
Tilaj
Türje
Vindornyaszőlős
Zalabér
Zalacsány
Zalaszentgrót
Zalaszentlászló
Zalavég”

III. rész HATÁROZATOK

Az Országgyűlés határozatai

Az Országgyűlés 55/2006. (XII. 6.) OGY határozata

az Új Magyarország Fejlesztési Terv végrehajtását felügyelő eseti bizottság létrehozásáról*

1. Az Országgyűlés a Házszabály 34. § (1) bekezdése és 35. §-a alapján, a végrehajtó hatalomnak a törvényhozó hatalom általi ellenőrzése alkotmányos követelményének érvényesítése érdekében, a fejlesztéspolitikai források felhasználása feletti országgyűlési ellenőrzés biztosítására eseti bizottságot hoz létre (a továbbiakban: Bizottság).

2. A Bizottság feladata a fejlesztéspolitikai források felhasználása feletti országgyűlési ellenőrzés biztosítása.

3. A Bizottság 12 tagból áll, tagjai országgyűlési képviselők. A tagokra a képviselőcsoportok vezetői tesznek ajánlást az alábbiak szerint:

Fidesz – Magyar Polgári Szövetség	4
MSZP	5
KDNP	1
SZDSZ	1
MDF	1

4. A Bizottság elnökének, két alelnökének és tagjainak megválasztására a képviselőcsoportok vezetőinek javaslata alapján a Házbizottság terjeszt elő javaslatot az Országgyűlésnek, amelyről az vita nélkül határoz. A Bizottság elnökére az ellenzéki, alelnökeire a kormánypárti képviselőcsoportok a bizottsági tagságra jelöltek köréből terjesztenek elő javaslatot.

5. A Bizottság tagjai munkájukért díjazásban nem részesülnek.

6. A Bizottság ügyrendjét a Házszabály vonatkozó rendelkezései alapján maga állapítja meg.

7. A Bizottság működésének költségei az Országgyűlés költségvetéséből kerülnek biztosításra.

8. A Bizottság megbízatása a tagok megválasztását követő alakuló üléssel kezdődik és 2010. április 30-ig tart.

9. E határozat a közzététele napján lép hatályba.

Dr. Szili Katalin s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Dr. Hende Csaba s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Török Zsolt s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Az Alkotmánybíróság határozatai

Az Alkotmánybíróság 68/2006. (XII. 6.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta az alábbi

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a közszférában foglalkoztatottak jogviszonyáról szóló törvények módosításáról szóló 2006. évi LXXII. törvény 3. § (1) bekezdésének a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 56. § (1) bekezdés c) pontját módosító szövegrésze alkotmányellenes, ezért azt megsemmisíti.

Ennek megfelelően a törvény érintett rendelkezése a következő szöveggel lép hatályba:

„3. § (1) A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 56. § (1) bekezdés felvezető szövege, valamint a) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:

»A hivatásos állomány tagjának a szolgálati viszonya – az (5) bekezdésben foglalt korlátozás figyelembevételével – felmentéssel akkor szüntethető meg, ha

a) az Országgyűlés, a Kormány, a költségvetési fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetője, az országos parancsnok vagy – a Kormány által meghatározott létszámhatárig – az önkormányzati képviselő-testület döntése alapján a fegyveres szervnél létszámcökkentést kell végrehajtani, és emiatt további szolgálatára nincs lehetőség;«

2. Az Alkotmánybíróság a közszférában foglalkoztatottak jogviszonyáról szóló törvények módosításáról szóló 2006. évi LXXII. törvény 1. § (2)–(5) bekezdései, a 2. § (2) és (3) bekezdése, 3. § (4) és (5) bekezdése, a 4. § (3) és (4) bekezdése, az 5. §-a, a 7. § (1) és (2) bekezdése, valamint a 7. § (5) bekezdésének „2007. január 1-jén hatályát veszti a Ktv. 17. § (4) bekezdése, 20/A. § (1) bekezdésében a »– feltéve, hogy a 17. § (4) bekezdése szerinti munkakör-felajánlás nem vezet eredményre –« szövegrész, 20/A. § (5) bekezdése b) pontja, 31. § (6) és (8) bekezdésében, a »végzettségének, képzettségének megfelelő másik vezetői vagy ennek hiányában« szövegrészek, [...] a Hszt. 56. § (3) bekezdése” szövegrésze alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

* A határozatot az Országgyűlés a 2006. december 5-i ülésnapján fogadta el.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az Alkotmánybírósághoz két olyan indítvány érkezett, amelyek túlnyomórészt a közszférában foglalkoztatottak jogviszonyáról szóló törvények módosításáról szóló 2006. évi LXXII. törvény (a továbbiakban: Mtv.) több rendelkezése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányultak. Az eljárás során előterjesztett indítványozói kiegészítéseket, hiánypótlásokat az Alkotmánybíróság az indítványok elbírálásánál figyelembe vette.

Az egyik indítványnak az Mtv.-t nem érintő részét az Alkotmánybíróság elkülönítette, a többi indítvány-elemet – az általuk támadott jogszabály azonosságára tekintettel – egyesítette, és azokat egy eljárásban bírálta el. Ennek megfelelően a vizsgálat a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvényt (a továbbiakban: Ktv.) érintően az Mtv. 1. § (2)–(5) bekezdéseire, a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvényt (a továbbiakban: Kjt.) érintően az Mtv. 2. § (2) és (3) bekezdésére, a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvényt (a továbbiakban: Hszt.) érintően az Mtv. 3. § (1) bekezdés szövegrészére, (4) és (5) bekezdésére, a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvényt (a továbbiakban: Hjt.) érintően az Mtv. 4. § (3) és (4) bekezdésére, továbbá a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvényt (a továbbiakban: Mt.) érintően az Mtv. 5. §-ára terjedt ki. Valamennyi felsorolt rendelkezés hatálybalépésének időpontja 2007. január 1. napja.

Az indítványok tartalmilag az Mtv.-nek azokra a rendelkezéseire irányulnak, amelyek a közszférában foglalkoztatottak felmentéséről, illetve az ahhoz kapcsolódó juttatásokról szóló szabályozást módosítják.

A vizsgálat ezen túlmenően – az indítványi kérelmeknek megfelelően – magában foglalta az Mtv. 7. § (1) és (2) bekezdésének hatályba léptető rendelkezését, valamint az Mtv. 7. § (5) bekezdése hatályon kívül helyezéséről szóló rendelkezésének egyes szövegrészeit. A hatályon kívül helyezés időpontja úgyszintén 2007. január 1. napja.

1. A foglalkoztatási jogviszonyok felmentéssel történő megszüntetése körében az alábbi indítványi kérelmeket vizsgálta az Alkotmánybíróság.

1.1. Az Mtv. 1. § (2) bekezdését azért kifogásolták az indítványozók, mert a Ktv. 17. § (2) bekezdés c) pontjának módosítása nyomán felmentési jogcím alkalmazása körében a munkáltató közigazgatási szerv nem köteles a vezetői megbízás visszavonását követően az érintett részére végzettségének, képzettségének megfelelő másik vezetői munkakört felajánlani. Az indítványozók úgy vélik, hogy

a vezetői megbízású köztisztviselő választási lehetőségének megszüntetése, a szakmai végzettség (képesítés) értékének figyelmen kívül hagyása fellazítja a köztisztviselői életpálya-modell már kialakult szabályozását. Ennek alapján mindkét indítványozó azt hangsúlyozza, hogy a támadott rendelkezés átrendezi a módosítás hatálybalépését megelőzően már létrejött jogviszonyokat úgy, hogy azok a foglalkoztatottakra nézve hátrányosabbá válnak. Szerintük ezáltal a módosítás megvalósítja a szerzett jogok védelmének megsértését, egyúttal a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmába is ütközik, vagyis ellentétes az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság szerves részét képező jogbiztonság követelményével.

1.2. Az egyik indítványozó az Mtv. 3. § (1) bekezdésének szövegrészét is támadta, amely a Hszt. 56. § (1) bekezdés c) pontját úgy módosította, hogy a hivatásos állomány tagja szolgálati viszonyának felmentéssel történő megszüntetéséhez elegendő, ha az érintett szolgálati nyugellátásra jogosultságot szerzett. A módosítást megelőző – jelenleg hatályos – rendelkezés szerint a munkáltató csak akkor élhet a felmentési jogcímrel, ha a nyugdíj jogosultságot megszerző munkavállaló eredeti beosztásában szolgálati érdekből tovább nem foglalkoztatható, és a számára felajánlott legalább azonos szintű beosztást nem fogadta el. Az indítványozó szerint a módosítással a jogalkotó kiüresítette a munkavállalói kedvezményt, mert a hatálybalépés után már nem ő, hanem kizárólagosan a munkáltató dönthet a szolgálati jogviszony felmentéssel történő megszüntetéséről. Ez arra a személyre nézve kifejezetten kedvezőtlen, aki szolgálati nyugdíj jogosultságot szerzett, szemben azokkal, akik ezt a jogosultságot még nem szerezték meg, hiszen ők ezen a jogcímen nem menthetők fel. A jogszabályi rendelkezés megváltoztatása tehát egyrészt ellentétes a visszamenőleges jogalkotás tilalmával, másrészt sérti a diszkrimináció tilalmára vonatkozó, az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezést, mert megvalósítja az azonos helyzetű személyek közötti hátrányos megkülönböztetést – állítja az indítványozó.

1.3. Részben a fenti módosításokhoz kapcsolódóan, részben azokon túlmenően ugyanaz az indítványozó támadta az Mtv. 7. § (5) bekezdése hatályon kívül helyező rendelkezéseinek bizonyos szövegrészeit is. Véleménye szerint a Ktv. egyes rendelkezéseinek [17. § (4) bekezdése, 20/A. § (1) bekezdésében a „– feltéve, hogy a 17. § (4) bekezdése szerinti munkakör-felajánlás nem vezet eredményre –” szövegrész, 31. § (6) és (8) bekezdésében a „végzettségének, képzettségének megfelelő másik vezetői vagy ennek hiányában” szövegrészek], illetve a Hszt. 56. § (3) bekezdésének hatályon kívül helyezése a törvényi szabályozás kiüresítését jelenti, amely az alkalmazási jogviszonyok jellegét alapvetően megváltoztatja: a foglalkoztatott kiszolgáltatott helyzetbe kerül, alkalmazásának fenntartása vagy megszüntetése nem törvényi előírásokba foglalt feltételek teljesítésétől függ, hanem előre ki nem számítható egyoldalú munkáltatói jognyilatkozaton múlik.

Az érintett rendelkezések hatályon kívül helyezése folytán a közigazgatási szerv nem köteles vizsgálni azt, hogy van-e a felmentett köztisztviselő képzettségének és a beszo-

rolásának megfelelő másik betöltetlen munkakör, illetve azt sem, hogy a hivatali szervezetben van-e részmunkaidőben történő foglalkoztatásra lehetőség [Ktv. 17. § (4) bekezdés]. Értelemszerűen kimarad a tartalékállományba helyezésről szóló szabályozásból az a kitétel, amely a fenti hatályon kívül helyezett rendelkezésre utal vissza, vagyis ez esetben sem terheli a közigazgatási szervet másik munkakör-felajánlási kötelezettség [Ktv. 20/A. § (1) bekezdés szövegrésze]. A vezetői megbízásról való lemondáskor, illetve felmentést nem eredményező vezetői megbízás visszavonásakor – hasonlóképpen, mint a felmentéssel együtt járó esetben – sem kell a munkáltatónak másik vezetői megbízást felajánlania [Ktv. 31. § (6) és (8) bekezdés szövegrészei]. A jogalkotó a köztisztviselőkéhez hasonló megoldást alkalmazott a szolgálati viszonyban állókra a Hszt. 56. § (3) bekezdésének hatályon kívül helyezésével (másik beosztás felajánlási kötelezettségének eltörlése).

Az indítványozó álláspontja szerint a hatályon kívül helyező rendelkezések révén a munkáltatói oldalon a jogalkotó korábban létrejött jogviszonyokba avatkozik be, vagyis a módosítás visszamenőleges hatályú, ami ellentétes az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság szerves részét alkotó jogbiztonsággal.

2. A végkielégítéssel és a felmentési időre járó díjazással kapcsolatban az alábbi indítványi kérelmeket vizsgálta az Alkotmánybíróság.

2.1. Az Mtv. 1. § (3)–(5) bekezdései [a Ktv. 18. § (4) bekezdésének, a 19. § (7) bekezdésének módosítása, illetve a 19. § új (9) bekezdéssel való kiegészítése], az Mtv. 2. § (2) és (3) bekezdése [a Kjt. 37. § új (12) bekezdéssel, illetve a 37/A. § új (2) bekezdéssel való kiegészítése], az Mtv. 3. § (4) és (5) bekezdése [a Hszt. 63. § (5) bekezdésének módosítása, illetve a 63. § új (7) bekezdéssel való kiegészítése], az Mtv. 4. § (3) és (4) bekezdése [a Hjt. 60. § (2) bekezdésének módosítása, illetve a 67. § új (8) bekezdéssel való kiegészítése], továbbá az Mtv. 5. §-a [Mt. 193/T. § (3) bekezdésének módosítása, illetve a 193/T. § új (4)–(5) bekezdésekkel való kiegészítése] azonos tartalommal határoznak meg egyes, a felmentéshez kapcsolódó jutatásokról szóló rendelkezéseket.

Az indítványozó a fentiekben felsorolt jogszabályi rendelkezések körében mindenekelőtt azt a szabályt támadta, amely szerint a felmentett foglalkoztatott (köztisztviselő, közalkalmazott, hivatásos állomány tagja, fizikai alkalmazott közigazgatási szervnél) a felmentési (fizikai alkalmazottnál: felmondási) időn belül a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés idejére járó átlagkeresetre (Hjt. szabályozásában: távolléti díjra) havonta egyenlő részletben jogosult. Az indítványozó által hivatkozott hatályos szabályozás ezzel szemben azt írja elő, hogy a mentesítés idejére járó díjazást a munkavégzési kötelezettséggel járó időszak utolsó napján kell kifizetni. A módosítás eredményeképpen – mutat rá az indítványozó – egyúttal megszűnik az a lehetőség, hogy a mentesítés tartamára kifizetett összeget az érintett akkor is megtarthatja, ha időközben új alkalmazási jogviszonyt létesített a közszféra szabályozási körébe tartozó szervvel.

Kiterjedt az indítvány arra is, hogy a végkielégítést – kivételt nem tűrő módon – a felmentési idő utolsó napján lehet csak kifizetni. A hatályos szabályozás – törvényenként eltérő megoldással – lehetőséget ad a végkielégítés korábbi kifizetésére. A módosítás nyomán viszont nem jár végkielégítés, ha a felmentett személy időközben a közszféra szabályozási körébe tartozó szervvel új alkalmazási jogviszonyt létesített, amit egyébként haladéktalanul köteles korábbi munkáltatójának írásban bejelenteni.

Az indítvány érinti továbbá azt az előírást, amely szerint a végkielégítéstől eselő személy új jogviszonyában a végkielégítés alapjául szolgáló időszak számítása során a felmentéssel megszüntetett jogviszony alapján végkielégítésre jogosító idejét is figyelembe kell venni.

A módosító rendelkezések alkotmányellenességének alátámasztására az indítványozó több összefüggésre is felhívta a figyelmet, így elsőként arra, hogy a módosítások megbontják az eddigi egységes – minden foglalkoztatási jogviszonyra kiterjedő – munkajogi szabályozást: az érintettek attól függően, hogy a felmentést követően hol találnak munkahelyet, eltérő helyzetbe kerülnek. Aki ugyanis maradv a közszférában, annak valamely területén helyezkedik el, nem lesz jogosult a felmentési időből még hátralévő idővel arányos átlagkeresetre, illetőleg végkielégítésre sem, szemben azzal, aki elhagyva a közszférát, a versenyszférában jut munkahelyhez. Az indítványozó ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy a közszférában – ellentétben a versenyszférával – nincs egységes alkalmazási szabályozás, vagyis a különálló törvények hatálya alá tartozó foglalkoztatottak nem tekinthetők egységes személyközösségnek. Az egységes szabályozás hiánya annyit is jelent, hogy a felmentéssel együtt járó munkáltatói kötelezettségek előírását nem lehet a közszféra egységességére hivatkozással megkerülni. Az indítványozói álláspont szerint mindez megalapozza a módosítás diszkriminatív jellegét, mert olyan megkülönböztetést vezetett be a közszférában foglalkoztatottak körében, amely az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében foglalt tilalomba ütközik.

Különösen élesnek tartja ezt az ellentmondást az indítványozó a közigazgatási szerveknél foglalkoztatott – az Mt. hatálya alatt álló – fizikai alkalmazottak körében. Rájuk ugyan a magánszféra munkajogi szabályozása vonatkozik, de munkáltatói felmondás esetén – szemben az Mt. hatálya alá tartozó más munkavállalókkal – csak akkor kapják meg maradéktalanul juttatásaikat, ha nem a közszférában helyezkednek el. Az indítványozó úgy véli, hogy ez különösen sérti a hátrányos megkülönböztetés alkotmányi tilalmát.

A közszféra és a versenyszféra közötti, a munkajogi szabályozásban megnyilvánuló különbségtételre tekintettel az indítványozó kérte annak megállapítását is, hogy a támadott rendelkezések sértik az Alkotmány 70/B. § (2) bekezdésében foglaltakat, vagyis a diszkrimináció tilalmának a munka világára konkretizáló rendelkezését (egyenlő bérezés elve).

Az indítványozó szerint indokolt a támadott módosító rendelkezéseket a jogbiztonság követelménye szempontjából is megvizsgálni, mert „megkérdőjelezhető az a jog-

szabály-alkotási gyakorlat, amely egy alapvető jogszabály lényeges tartalmát egy-két utólagos módosító rendelkezéssel úgy módosítja, hogy a jogszabály eredeti célja megkérdőjelezhető”. A szerzett jogok tiszteletben tartása megkövetelné, hogy egyoldalú munkáltatói intézkedéssel – az indítványozó ezzel a törvényi módosításokra utal – a jogviszony ne változzon meg úgy, hogy annak hátrányossá vált tartalma miatt a foglalkoztatottak nem is léptek volna közszolgálatba. A jogbiztonsággal kapcsolatban még azt is kiemeli, hogy a módosítások hatálybalépéséig (2007. január 1.) a foglalkoztatottak az új helyzetre felkészülni nem tudnak, „hiszen adott esetben életpályájuk egészére vonatkozóan kell új stratégiát választaniuk”. Összefoglalóan megjegyzi: a támadott rendelkezések a már meglévő munkajogi jogviszonyok tartalmát alakítják át úgy, hogy a jogviszony keletkezésekor ismert és elfogadott feltételeket a foglalkoztatottakra nézve hátrányosabbá teszi, így valójában a törvény visszamenőleges hatálya érvényesül. Mindezt ellentétnek tartja az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből következő jogbiztonság követelményével.

2.2. Az Mtv. 7. § (5) bekezdésében foglalt hatályon kívül helyező rendelkezések közül a felmentéshez kapcsolódó juttatások körében a Ktv. 20/A. § (5) bekezdés *b*) pontját érinti az egyik indítvány. A Ktv. hatályon kívül helyezett rendelkezése a tartalékkállományba helyezett köztisztviselőre nézve állapít meg – az általános szabályokhoz képest – szigorúbb előírást azzal, hogy az érintett részére a végkielégítést kizárólag a felmentési idő utolsó napján lehet kifizetni. Tekintettel arra, hogy a juttatások kifizetésére vonatkozó módosítások az eddigi kivételes szabályt teszi általánossá (valamennyi felmentett köztisztviselő a felmentési idő utolsó napján jogosult a végkielégítésre), a tartalékkállományra vonatkozó különös rendelkezés szükségtelenné vált. Az indítványozó álláspontja szerint a hatályon kívül helyező rendelkezés révén a munkáltatói oldalon a jogalkotó korábban létrejött jogviszonyokba avatkozik be. Ezáltal szerzett jogok sérülnek, ami ellentét az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság szerves részét alkotó jogbiztonsággal.

3. A másik indítványozó támadta az Mtv. 7. § (1) és (2) bekezdésében foglalt hatályba léptető rendelkezéseket is amiatt, hogy a törvény egyes rendelkezései eltérő időpontban lépnek hatályba [kihirdetést követő 8. nap (konkrétan: 2006. augusztus 10.), illetve 2007. január 1.]. Ez utóbbival összefüggésben megemlíti, hogy a 2007. január 1-jéig hátralévő idő nem elégséges a változásokra való felkészüléshez. A konkrét hatálybalépési időpontokon túlmenően kifogásolja azt is, hogy a módosítás „a már meglévő jogviszonyokat alakítja át, nem pedig a jövőben keletkező jogviszonyokra vonatkozik, gyakorlatilag (eredményét illetően) visszamenőleges hatálya van”. Álláspontja szerint ez ellentét a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmával, azaz sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből következő jogbiztonság követelményét.

II.

Az Alkotmánybíróság eljárása során az alábbi jogszabályi rendelkezéseket vette figyelembe:

1. Az Alkotmány rendelkezései:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.”

„70/B. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a munkához, a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához.

(2) Az egyenlő munkáért mindenkinek, bármilyen megkülönböztetés nélkül, egyenlő bérhez van joga.

(3) Minden dolgozónak joga van olyan jövedelemhez, amely megfelel végzett munkája mennyiségének és minőségének.”

2. Az Mtv. rendelkezései:

„1. § (2) A Ktv. 17. § (2) bekezdés *c*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A közszolgálati jogviszonyt felmentéssel meg kell szüntetni, ha)

»*c*) a vezetői megbízás visszavonását követően a köztisztviselő más köztisztviselői munkakörben való továbbfoglalkoztatására nincs lehetőség vagy a munkáltató által felajánlott másik köztisztviselői munkakört a köztisztviselő visszautasítja [31. § (9) bekezdés];«

(3) A Ktv. 18. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

»(4) A köztisztviselő a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés idejére járó átlagkeresetre havonta egyenlő részletekben jogosult.«

(4) A Ktv. 19. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

»(7) A végkielégítést a felmentési idő utolsó napján kell kifizetni.«

(5) A Ktv. 19. §-a a következő új (9) bekezdéssel egészül ki:

»(9) Ha a köztisztviselő a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés ideje alatt bármely költségvetési szervvel vagy költségvetési szerv legalább többségi befolyása alatt álló bármely gazdálkodó szervezettel teljes vagy részmunkaidős jogviszonyt létesít,

a) ezt a tényt korábbi munkáltatójának haladéktalanul köteles írásban bejelenteni,

b) a felmentési időből hátralévő idő tekintetében átlagkeresetre nem jogosult,

c) végkielégítésre nem jogosult, azonban új jogviszonyában a végkielégítés alapjául szolgáló időszak számítása során a felmentéssel megszüntetett jogviszony alapján végkielégítésre jogosító idejét is számításba kell venni.«”

„2. § (2) A Kjt. 37. §-a a következő új (12) bekezdéssel egészül ki:

»(12) Ha a közalkalmazott a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés ideje alatt bármely költségvetési szervvel vagy költségvetési szerv legalább többségi befolyása alatt álló bármely gazdálkodó szervezettel teljes vagy részmunkaidős jogviszonyt létesít,

a) ezt a tényt korábbi munkáltatójának haladéktalanul köteles írásban bejelenteni,

b) a felmentési időből hátralevő idő tekintetében átlagkeresetre nem jogosult,

c) végkielégítésre nem jogosult, azonban új jogviszonyában a végkielégítés alapjául szolgáló időszak számítása során a felmentéssel megszüntetett jogviszony alapján végkielégítésre jogosító idejét is számításba kell venni.«

(3) A Kjt. 37/A. §-a a következő új (2) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a § jelenlegi szövege az (1) bekezdés jelölést kapja:

»(2) A közalkalmazott a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés idejére járó átlagkeresetre havonta egyenlő részletekben jogosult.«

„3. § (1) A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 56. § (1) bekezdés felvezető szövege, valamint a) és c) pontjai helyébe a következő rendelkezések lépnek:

»A hivatásos állomány tagjának a szolgálati viszonya – az (5) bekezdésben foglalt korlátozás figyelembevételével – felmentéssel akkor szüntethető meg, ha

[...]

c) szolgálati nyugellátásra szerzett jogosultságot;«

[...]

(4) A Hszt. 63. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

»(5) A hivatásos állomány tagja a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés idejére járó átlagkeresetre havonta egyenlő részletekben jogosult, részére a végkielégítést a felmentési idő utolsó napján kell kifizetni.«

(5) A Hszt. 63. §-a a következő új (7) bekezdéssel egészül ki:

»(7) Ha a hivatásos állomány tagja a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés ideje alatt bármely költségvetési szervvel vagy költségvetési szerv legalább többségi befolyása alatt álló bármely gazdálkodó szervezettel teljes vagy részmunkaidős jogviszonyt létesít,

a) ezt a tényt a korábban munkáltatói jogkört gyakorló előljárónak haladéktalanul köteles írásban bejelenteni,

b) a felmentési időből hátralevő idő tekintetében átlagkeresetre nem jogosult,

c) végkielégítésre nem jogosult, azonban új jogviszonyában a végkielégítés alapjául szolgáló időszak számítása során a felmentéssel megszüntetett jogviszony alapján végkielégítésre jogosító idejét is számításba kell venni.«

„4. § (3) A Hjt. 60. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

»(2) A hivatásos állomány tagja a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés idejére járó távolléti díjra havonta egyenlő részletekben jogosult.«

(4) A Hjt. 67. §-a a következő új (8) bekezdéssel egészül ki:

»(8) Ha a hivatásos állomány tagja a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés ideje alatt bármely költségvetési szervvel vagy költségvetési szerv legalább többségi befolyása alatt álló bármely gazdálkodó szervezettel teljes vagy részmunkaidős jogviszonyt létesít,

a) ezt a tényt a korábban munkáltatói jogkört gyakorló előljárónak haladéktalanul köteles írásban bejelenteni,

b) a felmentési időből hátralevő idő tekintetében távolléti díjra nem jogosult,

c) végkielégítésre nem jogosult, azonban új jogviszonyában a végkielégítés alapjául szolgáló időszak számítása során a felmentéssel megszüntetett jogviszony alapján végkielégítésre jogosító idejét is számításba kell venni.«

„5. § A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 193/T. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg a § a következő új (4)–(5) bekezdésekkel egészül ki:

»(3) Az e fejezet alapján foglalkoztatott munkavállalók esetében alkalmazni kell a Ktv. 14/A. §-ában foglaltakat.

(4) A munkáltató működésével összefüggő okból történő felmondás esetén a munkavállaló a 97. § (2) bekezdésében foglaltaktól eltérően:

a) a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés idejére járó átlagkeresetre havonta egyenlő részletben jogosult,

b) a végkielégítést a felmentési idő utolsó napján kell kifizetni.

(5) Ha a munkavállaló a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés ideje alatt bármely költségvetési szervvel vagy költségvetési szerv legalább többségi befolyása alatt álló bármely gazdálkodó szervezettel teljes vagy részmunkaidős jogviszonyt létesít,

a) ezt a tényt korábbi munkáltatójának haladéktalanul köteles írásban bejelenteni,

b) a felmondási időből hátralevő idő tekintetében átlagkeresetre nem jogosult,

c) végkielégítésre nem jogosult, azonban új jogviszonyában a végkielégítés alapjául szolgáló időszak számítása során a felmondással megszüntetett jogviszony alapján végkielégítésre jogosító idejét is számításba kell venni.«

„7. § (1) E törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivételekkel – a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) E törvény 1. § (1)–(6) bekezdése, 2. §-a, 3. § (1)–(5) bekezdése, 4. § (1)–(4) bekezdése és 5. §-a 2007. január 1-jén lép hatályba.

[...]

(5) 2007. január 1-jén hatályát veszti a Ktv. 17. § (4) bekezdése, 20/A. § (1) bekezdésében a »– feltéve, hogy a 17. § (4) bekezdése szerinti munkakör-felajánlás nem vezet eredményre –« szövegrész, 20/A. § (5) bekezdés b) pontja, 31. § (6) és (8) bekezdésében a »végzettségének, képzettségének megfelelő másik vezetői vagy ennek hiányában« szövegrészek, a Kjt. 30. § (3) bekezdése, 37. § (10) bekezdésében az »– eltérő megállapodás hiányában –« szövegrész, a Hszt. 56. § (3) bekezdése, 245/D. § (2) bekezdésében a »végzettségének, képzettségének és« szövegrész, valamint a Hjt. 59. § (3) bekezdése.”

3. A módosítással (hatályon kívül helyezéssel) érintett rendelkezések hatályos szövege:

3.1. A Ktv. rendelkezései:

„17. § (2) A közszolgálati jogviszonyt felmentéssel meg kell szüntetni, ha

[...]

c) a vezetői megbízás visszavonását követően a köztisztviselő részére felajánlható, végzettségének, képzettségének megfelelő másik vezetői vagy köztisztviselői munkakör nincs, illetve a felajánlott állást a köztisztviselő visszautasítja [31. § (9) bekezdés];

[...]

(4) A köztisztviselő az (1) bekezdés a)–c) pontjai alapján akkor menthető fel, ha a hivatali szervezetben vagy annak irányítása alatt álló közigazgatási szervnél a képzettségének és a besorolásának megfelelő másik betöltetlen munkakör nincs, vagy ha az ilyen munkakörbe való áthelyezéshez nem járul hozzá, illetve a hivatali szervezetben a 14/A. § szerinti részmunkaidőben történő foglalkoztatásra nincs lehetőség. A közigazgatási szerv irányítása alatt álló másik közigazgatási szervnél lévő betöltetlen munkakör csak a másik közigazgatási szerv vezetőjének egyetértésével ajánlható fel.”

„18. § (4) A munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés tartamára kifizetett átlagkereset akkor sem követelhető vissza, ha a köztisztviselő ez idő alatt munkavégzéssel járó jogviszonyt létesít.”

„19. § (7) A munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés idejére járó átlagkeresetet a munkavégzési kötelezettséggel járó utolsó munkanapon, a végkielégítést a felmentési idő utolsó napján kell kifizetni. A hivatali szerv vezetője azonban – a köztisztviselő kérelmére – úgy is dönthet, hogy a végkielégítés összegének kifizetésére is az utolsó munkában töltött napon kerüljön sor.”

„20/A. § (1) Ha a közigazgatási szervnél alkalmazott köztisztviselőt közszolgálati jogviszonyából a 17. § (1) bekezdésének a)–c), illetve (2) bekezdésének a) pontjában meghatározott ok miatt mentik fel, legfeljebb a felmentési idő tartamára beleegyezésével tartalékállományba kell helyezni – feltéve, hogy a 17. § (4) bekezdése szerinti munkakör-felajánlás nem vezet eredményre – abból a célból, hogy számára másik közigazgatási szervnél képzettségének, besorolásának megfelelő köztisztviselői állást ajánljanak fel. Ha a köztisztviselő a tartalékállományba helyezéséhez nem járul hozzá, vagy kérésére a tartalékállományból törlik, a reá irányadó végkielégítés felére jogosult. A közszolgálati jogviszony megszűnésével a tartalékállományba helyezés is megszűnik.”

[...]

(5) A tartalékállományba helyezés alatt a felmentésre és a végkielégítés kifizetésére vonatkozó szabályokat az alábbi eltérésekkel kell alkalmazni:

[...]

b) a végkielégítés kizárólag a felmentési idő utolsó napján fizethető ki.”

„31. § (6) A vezetői megbízásról történt lemondás esetén a köztisztviselőnek az (5) bekezdésben meghatározott

időtartam alatt a közigazgatási szervnél – feltéve, ha felajánlható munkakörrel rendelkezik – végzettségének, képzettségének megfelelő másik vezetői vagy ennek hiányában köztisztviselői munkakört kell felajánlani. A köztisztviselő a felajánlott munkakör elfogadásáról vagy elutasításáról a felajánlástól számított öt munkanapon belül írásban nyilatkozik. A nyilatkozat hiányát a munkakör elutasításának kell tekinteni, kivéve, ha a késelem a köztisztviselő önhibáján kívül eső okból következett be. A köztisztviselő elfogadó nyilatkozata esetén őt az új munkakörének megfelelően kell besorolni és besorolásának megfelelő illetményre jogosult.

[...]

(8) A vezetői megbízás visszavonása esetén – a (2) bekezdést, valamint az 50. § (2) bekezdés g) pontját kivéve – a köztisztviselőnek a visszavonással egyidejűleg a közigazgatási szervnél – feltéve, ha felajánlható munkakörrel rendelkezik – végzettségének, képzettségének megfelelő másik vezetői vagy ennek hiányában köztisztviselői munkakört kell felajánlani. A köztisztviselő a felajánlott munkakör elfogadásáról vagy elutasításáról a felajánlástól számított öt munkanapon belül írásban nyilatkozik. Ha a köztisztviselő a felajánlott munkakört elfogadja, akkor a vezetői megbízás visszavonása időpontjától kezdődően új munkakörének megfelelően kell besorolni, és amennyiben korábbi illetménye magasabb az új munkaköre szerinti illetményénél – kivéve, ha a vezetői megbízás visszavonására külszolgálatra történő ki- vagy berendelés miatt került sor – hat hónapig a korábbival azonos illetményre, azt követően besorolásának megfelelő illetményre jogosult. A különbözetet a foglalkoztató közigazgatási szervnek kell biztosítania.”

3.2. A Hszt. rendelkezései:

„56. § (1) A hivatásos állomány tagjának a szolgálati viszonya – a (3) és (5) bekezdésben foglalt korlátozás figyelembevételével – felmentéssel akkor szüntethető meg, ha

[...]

c) szolgálati nyugellátásra szerzett jogosultságot és az eredeti beosztásában szolgálati érdekből tovább nem foglalkoztatható, a számára felajánlott legalább azonos szintű beosztást pedig nem fogadta el;

[...]

(3) Az (1) bekezdés a) és b) pontja esetén a hivatásos állomány tagja akkor menthető fel, ha iskolai végzettségének (szakképesítésének), addigi beosztásának, rendfokozatának és besorolásának megfelelő más – akár átképzés után – betölthető beosztás, illetőleg más helységben levő ilyen beosztás nem biztosítható számára, továbbá, ha az átképzéshez, illetve a más helységbe, illetőleg beosztásba való áthelyezéséhez nem járult hozzá, és rendelkezési állományban sem tartható. Felmentéssel szüntethető meg a szolgálati viszonya annak is, akinek alacsonyabb szolgálati beosztás biztosítható, de azt nem fogadja el.

„63. § (5) A felmentés idejére járó illetményt, illetőleg a végkielégítést a munkavégzési kötelezettséggel járó utolsó szolgálati napon kell kifizetni.”

3.3. A Hjt. rendelkezése:

„60. § (2) Amennyiben az állomány tagja a felmentési idő alatt munkavégzésre irányuló jogviszonyt létesít az annak tartamára kifizetett távolléti díj nem követelhető vissza.”

3.4. Az Mt. rendelkezése:

„193/T. § (3) Az e fejezet alapján foglalkoztatott munkavállalók esetében alkalmazni kell a Ktv. 14/A. §-ában, valamint – a munkáltató működésével összefüggő okból történő rendes felmondás esetén – megfelelően a 17. § (4) bekezdésében foglaltakat.”

III.

Az egyik indítvány bevezető része – anélkül, hogy tartalmi kifejtést adna – utal az Alkotmány 70. § (4) bekezdésére. A hivatkozott alkotmányi rendelkezés az európai parlamenti választáson való részvételről szól, s mint ilyen nem hozható összefüggésbe a jelen eljárásban vizsgált munkajogi szabályozással. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően vizsgálatát a többi, indítványozók által hivatkozott alkotmányi rendelkezés körében folytatta le.

Az indítvány részben megalapozott.

A)

Az Alkotmánybíróság a közszférában foglalkoztatottak felmentésével kapcsolatos jogszabály-módosítások közül az Mtv. 3. § (1) bekezdése szövegrészenek alkotmányellenességét állapította meg, a többi rendelkezés alkotmányellenességének megállapítására előterjesztett indítványt elutasította.

1. A vizsgált felmentési jogcím alkotmányellenességét az Alkotmánybíróság a diszkrimináció alkotmányi tilalma megszegésére alapította, azon belül is az ún. ésszerűségi tesztet alkalmazta. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint: „[a]z Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében foglalt tilalom nem csak az emberi, illetve az alapvető állampolgári jogokra irányadó, hanem e tilalom – amennyiben a különbségtétel sérti az emberi méltósághoz való jogot – kiterjed az egész jogrendszerre, ideértve azokat a jogokat is, amelyek nem tartoznak az emberi jogok, illetőleg az alapvető állampolgári jogok közé.” [61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280, 281.] Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata során ez utóbbi körben akkor ítélte alkotmányellenesnek a jogalanyok közötti megkülönböztetést, ha a jogalkotó önkényesen, ésszerű indok nélkül tett különbséget az azonos szabályozási kör alá vont jogalanyok között. [9/1990. (IV. 25.) AB határozat, ABH 1990, 47, 48.; 21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 73, 77–78.; 61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280, 281–282.; 35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197, 203–204.; 30/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 130, 138–140.; 28/2005. (VII. 14.) AB határozat, ABH 2005, 290, 303.; stb.]

A Hszt. személyi hatálya alá tartozó hivatásos állomány tagjai azonos szabályozási kör alá vont jogalanyok foglalkoztatásra irányuló jogviszonyuk egészét tekintve általában, és ugyanígy a felmentésükről szóló szabályozás körében különösen. Nyilvánvaló ugyanakkor, hogy az azonos törvényi jogállás nem eredményezi a törvény hatálya alá tartozó individuális jogviszonyok tartalmi azonosságát. A Hszt. – csakúgy, mint a többi foglalkoztatási törvény – engedi a különbségtételt annak megfelelően, hogy az egyes személyek, személycsoportok (ezen belül külön is: munkáltatók, munkavállalók) konkrét helyzete miként alakul, a törvényi feltételeknek mennyiben felelnek meg. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően azt vizsgálta, hogy az indítvánnyal kifogásolt rendelkezésből fakadó különbségtétel önkényes-e.

A felmentés egyoldalú munkáltatói jognyilatkozat, amely a jogviszony megszüntetését eredményezi. A közszféra foglalkoztatási szabályozása – több minden más mellett – abban tér el a versenyszféraétól (Mt.), hogy felmentésre csak a törvényben nevesített jogcímek alapján kerülhet sor, azaz a felmentés, mint a foglalkoztatási jogviszonyt megszüntető jogcím, törvényi korlátozás alatt áll. A foglalkoztatott szempontjából ez annyit jelent, hogy jogviszonya – a versenyszféra munkajogi szabályozásához képest – stabil, s ez a szolgálati kötelemből eredő kötelezettség ellensúlyaként egyfajta speciális jogosultságnak, azaz sajátos közszolgálati kedvezménynek minősül.

A felmentés egyik külön nevesített esete a nyugdíjjogosultság megszerzése, aminek bekövetkezése alapvetően két tényezőtől függ: meghatározott korhatár, illetőleg szolgálati idő elérésétől. A Hszt. vizsgált rendelkezésében foglalt feltétel, azaz a szolgálati nyugellátási jogosultság ehhez képest speciális rendelkezés, mert a Hszt. 182. § (1) bekezdése értelmében 25 év tényleges szolgálati viszonyban eltöltött szolgálati idő után – korhatár elérése nélkül – megszerezhető. A jelen eljárás szempontjából azonban még lényegesebb az a momentum, hogy a szolgálati időbe – az öregségi nyugdíjra vonatkozó szabályokkal ellentétben – csak a tényleges szolgálati viszonyban eltöltött idő számít. Másként kifejezve ez annyit jelent, hogy egyéb foglalkoztatási jogviszonyban történt alkalmazás idejét ebbe a speciális nyugellátási formába nem lehet beszámítani. Ez az a körülmény, ami megalapozza az azonos jogállású személyek közötti különbségtételt, nevezetesen azt, hogy aki 25 éves pályafutása során mindvégig szolgálati jogviszonyban állt, felmenthető, aki viszont más foglalkoztatási – a speciális nyugellátási jogosultság szempontjából figyelmen kívül hagyandó – jogviszonyban is állt, ezen a jogcímen nem menthető fel.

A szolgálati nyugellátási jogosultság kétségkívül kedvezmény, mind tartalmában, mind pedig abból a szempontból, hogy a jogosult döntésén múlik, igénybe kívánja-e venni. A hatályos szabályozás ezt figyelembe véve úgy rendelkezik, hogy felmentési jogcímként szűkkörűen, gyakorlatilag a jogosult egyetértésével alkalmazható. Ezen változtat az Mtv. 3. § (1) bekezdésében foglalt módosítás, ami közvetlen és kizárólagos munkáltatói jogkörbe helyezi a felmentési szabály alkalmazását. Ez önmagában nem volna kifogásolható. Alkotmányellenessé az teszi,

hogy hátrányosan érinti azokat, akik mindvégig szolgálati viszonyban álltak, de még nem kívánnak nyugdíjba vonulni. A jogalkotó ugyanis elvonja a nyugellátási kedvezményezett döntési jogosultságát, vagyis a jogosult nem tudja megakadályozni a kedvezmény igénybevételére való kötelezést. Eredményét tekintve ez a rendelkezés megszünteti a felmentési korlátozást az azonos jogviszonyban állók egy csoportjával szemben. A munkáltatót nem terheli olyan kötelezettség, hogy mindenképpen érvényesítse ilyen esetben a jogviszony megszüntetését, de az sem, hogy a hivatásos szolgálati jogviszonyban állóval erről egyeztessen, és csak az ő beleegyezése esetén döntsön a felmentésről.

A Hszt. 184. §-a szerint a 25 év tényleges szolgálati viszonyban eltöltött idő alapján az átlagkereset 65%-a illeti meg a jogosultat szolgálati nyugdíj gyanánt. 37 és ennél több év után viszont már 83% jár, vagyis a szolgálati nyugdíj összege jelentősen emelkedik, ha a jogosult tovább marad állományban. A vizsgált szabályozás ugyanakkor elzárja a jogosultat attól, hogy a kedvezményt – saját döntése alapján – későbbi időpontban vegye igénybe.

A felmentéssel szemben a Hszt. 197. §-a engedi a bírósági utat, de még a felmentés jogellenességének megállapítása sem eredményezi minden esetben az érintett visszahelyezését. A Hszt. 64. § (1) bekezdése alapján jogvita felterjesztésétől, illetve annak kimenetelétől függetlenül is van lehetőség a hivatásos állományba való visszavételre. Erre azonban csak feltételesen (szolgálati érdekből és egy alkalommal) kerülhet sor, vagyis a felmentett személy számára alanyi jogon nem nyílik meg az újraalkalmazási lehetőség.

A felmentés tehát az esetek túlnyomó többségében azzal jár, hogy a fegyveres szervek hivatásos állományú tagja (a határőr, a rendőr, a polgári védelem, a vám- és pénzügyőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, az állami és hivatásos önkormányzati tűzoltóság, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatoknak a Hszt. hatálya alá tartozó alkalmazottja) végérvényesen kikerül az adott foglalkoztatási körből anélkül, hogy ugyanezt a foglalkozást a későbbiekben máshol választani, illetve gyakorolni tudná.

A jelen ügyben vizsgált rendelkezés önkényességét az valósítja meg, hogy kedvezmény (szolgálati nyugellátás) igénybevételére a fegyveres szerv indoklás nélkül „kényszerítheti” a hivatásos állomány tagját, ráadásul úgy, hogy ezáltal egy másik kedvezményt (felmentési korlátozás) szüntet meg. Mindez azt eredményezi, hogy a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak egy része – szándéka ellenére – foglalkozását a továbbiakban nem gyakorolhatja. Az Alkotmánybíróság ennek alapján megállapította, hogy ez a szabályozás az azonos jogállású személycsoporton belül a hosszabb tényleges szolgálati idővel rendelkezőkre nézve hátrányos megkülönböztetést eredményez, ezért sérti az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdését. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Mtv. 3. § (1) bekezdésének a Hszt. 56. § c) pontjára vonatkozó szövegrészét megsemmisítette.

Az indítványozó a megsemmisített rendelkezésről azt állította, hogy az Alkotmány egy másik [2. § (1) bekezdés] rendelkezésébe is ütközik. Az Alkotmánybíróság azonban, ha az indítvánnyal támadott jogszabályt az Alkot-

mány valamely rendelkezésébe ütközőnek minősíti és megsemmisíti, akkor további alkotmányellenességi okot nem vizsgál. [4/1996. (II. 23.) AB határozat, ABH 1996, 37, 44.; 61/1997. (XI. 19.) AB határozat, ABH 1997, 361, 364.; 15/2000. (V. 24.) AB határozat, ABH 2000, 420, 423.; 16/2000. (V. 24.) AB határozat, ABH 2000, 425, 429.]

2. A felmentéssel kapcsolatos többi jogszabály-módosítás (ideértve egyes hatályon kívül helyező rendelkezéseket is) alkotmányellenességét az Alkotmánybíróság nem állapította meg. Az indítványozók minden érintett rendelkezésről az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe ütközését állították, nevezetesen: a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmát és a szerzett jogok sérelmét.

2.1. Az Alkotmány 2. § (1) bekezdése értelmében a Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a jogbiztonság követelménye szorosan kapcsolódik a jogállamiság alkotmányos elvéhez, annak szerves részét képezi.

A jogbiztonság követelménye az Alkotmánybíróság értelmezésében a jogalkotó kötelezettségévé teszi azt, hogy a jogszabályok világosak, egyértelműek és működésüket tekintve kiszámíthatóak, előreláthatóak legyenek a jogszabályok címzettjei számára. [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 65–66.; 11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992, 77, 81–82.; 28/1993. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1993, 220, 225.] Az Alkotmánybíróság a kiszámíthatóság és az előreláthatóság követelményéből vezette le a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmának alkotmányos elvét. [34/1991. (VI. 15.) AB határozat, ABH 1991, 170, 173.; 11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992, 77, 81–82.; 25/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 131, 132.; 28/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 155, 158.; 4/1992. (I. 28.) AB határozat, ABH 1992, 332, 333.]

A 25/1992. (IV. 30.) AB határozatban megállapította: „[a] jogállamiság egyik fontos alkotóeleme a jogbiztonság, amely egyebek között megköveteli, hogy

– az állampolgárok jogait és kötelességeit a törvényben megszabott módon kihirdetett és bárki számára hozzáférhető jogszabályok szabályozzák,

– meglegyen a tényleges lehetőség arra, hogy a jogalanyok magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani, ennek érdekében a jogszabályok a kihirdetésüket megelőző időre nézve ne állapítsanak meg kötelezettséget, illetőleg valamely jogszerű magatartást visszamenőleges érvénnyel ne minősítsenek jogellenesnek.

A jogbiztonság e két alapvető követelménye közül bármelyiknek a figyelmen kívül hagyása összeegyeztethetetlen az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével, s így alkotmányellenes. Teljesen nyilvánvaló ugyanis, hogy egy jogállamban senkit sem lehet felelősségre vonni olyan jogszabály megsértése miatt, amelyet az érintett személy nem ismert és nem is ismerhetett, mivel azt vagy egyáltalán nem hirdették ki, vagy utólag hirdették ki és visszamenőleges érvénnyel léptették hatályba. Ugyanez értelemszerűen irányadó a kötelezettségek utólagos megállapítására is.” (ABH 1992, 131, 132.)

Ebben az értelemben fogalmazza meg a visszamenőleges jogalkotás tilalmát a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 12. § (2) bekezdése is, amely szerint: „[a] jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé”.

Mindezt figyelembe véve a jelen ügyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Mtv. indítvánnyal támadott rendelkezéseinek alkalmazását hatálybalépésüket megelőző időszakra vonatkozóan a jogalkotó nem rendelte el; ez egyébként a kifogásolt hatályon kívül helyező rendelkezések tekintetében fogalmilag kizárt, hiszen azok visszamenőleges alkalmazás elrendelését lehetővé tevő új szabályozást értelemszerűen nem vezetnek be. Nem állapítható meg továbbá az, hogy a sérelmezett módosítás (hatályon kívül helyezés) alapján lezárt (teljesedésbe ment) jogviszonyokat kellene felülvizsgálni, illetve az sem, hogy a támadott rendelkezéseket azok hatálybalépésének időpontjában már folyamatban lévő ügyekben kellene alkalmazni.

További vizsgálatot az a következetes alkotmánybíróági gyakorlat indokol, amely szerint valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet az említett tilalomba ütközőnek, ha a jogszabályt a jogalkotó visszamenőlegesen léptette hatályba, hanem akkor is, ha a hatálybaléptetés nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés szerint – a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell. [57/1994. (XI. 17.) AB határozat, ABH 1994, 316, 324.; legutóbb: 144/B/2002. AB határozat, ABK 2006. július–augusztus, 601, 601–602.]

A 174/B/1999. AB határozatában az Alkotmánybíróság – a fentiekben ismertetett elvi jelentőségű megállapításokra is tekintettel – olyan indítványt utasított el, amely azt kifogásolta, hogy a törvényhozó a köztisztviselők, közalkalmazotti és szolgálati jogviszonyokban álló foglalkoztatottakra vonatkozó egyes munkajogi rendelkezéseket a jövőre nézve hátrányosabban szabályozta. Az Alkotmánybíróság a határozatban rámutatott: „[a] támadott szabályozás alkotmányellenessége [...] ebben a körben csak akkor lenne megállapítható, ha az ígérvény alanyi joggá válásához szükséges feltételeinek módosítása valamely más alkotmányos rendelkezés (pl. az Alkotmány 70/A. §-a szerinti diszkrimináció-tilalom) sérelmét eredményezné. [1/1995. (II. 8.) AB határozat, ABH 1995, 31, 53.] Az Alkotmány 2. § (1) bekezdésén kívül azonban más alkotmányos rendelkezés sérelmére nem hivatkozott az indítványozó.” (ABH 2005, 870, 878.) Az Alkotmánybíróság hasonló tartalmú indítvány kapcsán úgyszintén nem állapította meg az alkotmányellenességet. (32/B/1999. AB határozat, ABK 2006. szeptember, 666.)

Az Alkotmánybíróságnak a hivatkozott ügyben idézett megállapításai a jelen ügyben is irányadóak. Tekintettel arra, hogy az indítványozók az Mtv. kifogásolt rendelkezéseivel kapcsolatban csak az Alkotmány 2. § (1) bekezdésére hivatkoztak, a támadott szabályozás alkotmányellenességét – a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmába való ütközés hiánya miatt – az Alkotmánybíróság ezúttal sem állapította meg.

2.2. Az Mtv. 1. § (2) bekezdése – amellyel kapcsolatban az egyik indítványozó a szerzett jogok védelmének alkotmányos követelményét felhozta – felmentési jogcímen belüli szabályozási elemet változtat meg (a másik vezetői megbízás felajánlásának kötelezettségét törli).

Közszolgálati jogviszony megszüntetése törvényi feltételeinek megváltoztatása kapcsán az Alkotmánybíróság elvi élel mondta ki a következőket: „[m]íg az Mt. fő szabály szerint szabad és korlátozhatatlan felmondási jogkört biztosít a munkáltatónak, addig a közsférában az ún. elbocsáthatatlanság elve érvényesül, vagyis felmentésre csak a törvényben meghatározott jogcímek alapján kerülhet sor. Ezeknek a felmentési okoknak a nevesítése olyan garanciális követelmény, amely összefügg a köztisztviselők (közalkalmazottak) foglalkoztatási viszonyának sajátos jellegével, vagyis azzal, hogy a versenyszféra szabályozásával szemben a közsférában zárt (karrier) típusú rendszert hozott létre a jogalkotó. A közszolgálat zárt rendszerének törvényi szabályozása során a jogalkotó nem tekinthet el a stabilitás elvének érvényesítésétől. Nyilvánvalóan ezzel ellentétes lenne az, ha valamely közszolgálati jogviszonyt minden törvényi korlátozás nélkül – a munkáltatói jogkör gyakorlójának szabad és korlátlan döntési jogkörében – lehetne megszüntetni.” (833/B/2003. AB határozat, ABH 2004, 1775, 1780.)

Az Alkotmánybíróság külön kiemelte, hogy a „[...]” törvényt módosítás nem a közszolgálati jogviszony stabilitását szolgáló korlátozás megszüntetésére, hanem a korlátozásra vonatkozó szabályozás egy elemének kiegészítésére irányult. [...] A felmentési jogcímek egyikének ilyen irányú és tartalmú kiegészítése a közszolgálati rendszer egészének zárt jellegét nem szüntette meg.” (ABH 2004, 1775, 1780.)

A jelen eljárással összefüggésben ez annyit jelent, hogy mindaddig, amíg a közsféra foglalkoztatási szabályait tekintve a felmentési jogcímeket törvény határozza meg tételesen, s a szabályozás nem sérti az Alkotmány valamely rendelkezését – így különösen a munkához való jogot, illetőleg a diszkrimináció tilalmát – a szerzett jogok sérelme, vagyis az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével való alkotmányjogi összefüggés nem merülhet fel.

2.3. A 2.1. és a 2.2. pontokban kifejtetteknek megfelelően az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Mtv. 1. § (2) bekezdése, valamint a 7. § (5) bekezdésének „2007. január 1-jén hatályát veszti a Ktv. 17. § (4) bekezdése, 20/A. § (1) bekezdésében a »– feltéve, hogy a 17. § (4) bekezdése szerinti munkakör-felajánlás nem vezet eredményre –« szövegrész, [...] 31. § (6) és (8) bekezdésében a »végzettségének, képzettségének megfelelő másik vezetői vagy ennek hiányában« szövegrészek, [...] a Hszt. 56. § (3) bekezdése” szövegrésze nem sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdését, ezért az indítványt elutasította.

B)

A végkielégítéssel és a felmentési időre járó díjazással kapcsolatban előterjesztett indítványi kérelmeket az

Alkotmánybíróság elutasította. Vizsgálatát az Alkotmány 2. § (1) bekezdésére, a 70/A. § (1) bekezdésére, valamint a 70/B. § (1)–(3) bekezdéseire tekintettel folytatta le.

Az Alkotmánybíróság megfogalmazása szerint: „[r]endeltetését tekintve a végkielégítés a munkakeresés időszakában, az ismételt munkavállalásig terjedő időben egyfajta anyagi jellegű támogatást jelent és a megélhetés biztosítását célozza azon nyugellátásra nem jogosult foglalkoztatottak számára, akiknek a jogviszonya önhibájukon kívül (tehát nem szakmai alkalmatlanság, a szolgálatra való méltatlanná válás stb. miatt) kerül megszüntetésre.” (174/B/1999. AB határozat, ABH 2005, 870, 875.) A végkielégítés funkciója a tisztas végelbánás egyik eszközeként tehát az, hogy a munkáltató oldalán felmerült okból az adott foglalkoztatási jogviszonyból kikerülő személy újraalkalmazásáig anyagi biztonságban legyen. A közszférára foglalkoztatottjait illető végkielégítés viszonylag magasabb összegét a sajátos munkajogi kötelezettségek (béralku visszafogottsága, sztrájkjog korlátozottsága, túlmunka speciális szabályai stb.) akár egyfajta ellensúlyaként is lehet értelmezni.

Az Mtv.-ben foglalt módosítás nyomán a közszférában foglalkoztatottak az Mt. hatálya alá tartozókhoz képest másként – azaz differenciáltan – jutnak hozzá mind a végkielégítésükhöz, mind pedig a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés idejére járó átlagkeresethez (távolléti díjhoz). Ez a végkielégítést illetően két körülményben mutatkozik meg: egyrészt nem az utolsó munkában töltött napon történik a kifizetés, hanem a felmentési idő utolsó napján, másrészt el is maradhat a kifizetés, ha a felmentett a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés ideje alatt a közszférában helyezkedik el. Az átlagkereset (távolléti díj) pedig csak addig jár, amíg a felmentett a közszférában el nem helyezkedik.

A végkielégítés jogintézménye szabályozásának, a jogosultság törvényi feltételei megváltoztatásának alkotmányosságával az Alkotmánybíróság már több határozatában foglalkozott. Az 1399/B/1995. AB határozatában leszögezte: „[a] végkielégítés munkajogi jogintézmény. A végkielégítéshez való jog – a munkához, az egyenlő munkáért egyenlő bérhez, a munkához igazodó jövedelemhez való jog alkotmányos garانتálásával szemben – nem szerepel az Alkotmány XII. fejezetében felsorolt alapvető jogok között.” (ABH 1996, 589, 590.) Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a végkielégítés feltételeinek meghatározásánál a jogalkotót széles körű mérlegelési jog illeti meg, alkotmányellenesség csak egészen szélsőséges esetben állapítható meg. [lásd 174/1999. AB határozat, ABH 2005, 870, 877–878.; hivatkozással továbbá a 2180/B/1991. AB határozatra, ABH 1992, 559, 562.; a 2264/B/1991. AB határozatra, ABH 1992, 567, 568.; a 397/B/1994. AB határozatra, ABH 1994, 712, 714–715.; az 1399/B/1995. AB határozatra, ABH 1996, 589, 590.; és az 1221/B/1992. AB határozatra, ABH 1993, 610, 611.]

1. Az Alkotmánybíróság – a fentiekkel összhangban – eddigi működése során nem hozott olyan határozatot, amiben végkielégítésről szóló jogszabályi rendelkezés

alkotmányellenességét az Alkotmány 2. § (1) bekezdésére, ezen belül is a jogbiztonság követelményének megsértésére alapozta volna. Ezt olyan esetekben sem tette, amikor a jogalkotó a végkielégítés alapjául szolgáló időtartamot szűkítve annak mértékét csökkentette. [lásd a gazdasági stabilizációt szolgáló egyes törvénymódosításokról szóló 1995. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Gst.) felülvizsgálatával foglalkozó AB határozatok, nevezetesen: 1399/B/1995. AB határozat, ABH 1996, 589.; 661/B/1997. AB határozat, ABK 2006. március, 199.]

A jogbiztonsággal összefüggésben a szerzett jogok tiszteletben tartása körében az Alkotmánybíróság kimondta: „[a]z indítványozó által sérelmezett, a Gst. 97. §-ával megállapított szabály alkalmazásáról a Gst. 112. § (1) és (8) bekezdése úgy rendelkezett, hogy a 97. § rendelkezéseit a Gst. hatálybalépését követően közölt felmentések esetében kell alkalmazni. Mivel a végkielégítésre való jogosultság megszerzése a felmentés közlésének jogi tényéhez kötődik, nem állapítható meg az, hogy a kifogásolt módosítás következtében szerzett jogok visszamenőleges hatályú megszüntetésére került sor. Nincs szó ugyanis arról, hogy lezárt (már teljesedésbe ment) jogviszonyokat kellene a munkáltatóknak felülvizsgálni, és – tekintve, hogy erről a törvény nem rendelkezik – arról sem, hogy a támadott rendelkezések hatálybalépésének időpontjában már folyamatban levő jogviszonyokra (az 1995. június 30-át megelőzően közölt felmentések alapján járó végkielégítések számítására, vagy a közigazgatási szerv és a köztisztviselő között, illetve bíróság előtt vitássá tett igényekre) vonatkozóan kellene alkalmazni az új szabályozást.” (661/B/1997. AB határozat, ABK 2006. március, 199, 201–202.)

Ugyanezt a megoldást alkalmazza az Mtv. 7. § (3) bekezdése, amely kimondja, hogy a végkielégítésre vonatkozó módosított rendelkezéseket csak a 2007. január 1-jét követően közölt felmentésekre, illetve felmondásokra kell alkalmazni. Így – csakúgy, mint a felmentési jogcím jelen eljárásban már vizsgált esetében – nem állapítható meg az, hogy a sérelmezett módosítás alapján lezárt (teljesedésbe ment) jogviszonyokat kellene a jogalkalmazónak felülvizsgálni, illetve az sem, hogy a támadott rendelkezéseket azok hatálybalépésének időpontjában már folyamatban lévő ügyekben kellene alkalmazni.

Az Mtv. végkielégítésről szóló módosító rendelkezéseinek hatálybalépését megelőzően létrejött jogviszonyok tekintetében az Alkotmánybíróság – csakúgy, mint a felmentési jogcím körében – irányadónak tekinti a 174/B/1999. AB határozatában tett megállapítást. E szerint nem sérti a jogbiztonság követelményét a végkielégítés feltételeinek és mértékének jövőre vonatkozó olyan átalakítása, amely a jövőbeni jogosultak számára egyes esetekben hátrányosabb. (ABH 2005, 870, 878.) Az Alkotmánybíróság hasonló tartalmú indítvány kapcsán úgyszintén nem állapította meg az alkotmányellenességet (32/B/1999. AB határozat, ABK 2006. szeptember, 666.).

A felmentési időn belül a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés idején járó átlagkereset (távolléti díj) tekintetében is a végkielégítéssel kapcsolatos álláspontját tekinti irányadónak az Alkotmánybíróság. Önmagában az, hogy az Mtv. vonatkozó rendelkezései értelmében nem az

utolsó munkában töltött napon kerül sor ennek kifizetésére, hanem a későbbiekben havi egyenlő részletben, illetőleg a közsférában történő újraalkalmazás esetén a még hátralévő részletek elmaradnak, nem sérti a jogbiztonság követelményét.

2. A továbbiakban az Alkotmánybíróság a felmentéshez kapcsolódó juttatásokról szóló módosításnak a diszkrimináció tilalmát deklaráló alkotmányi rendelkezéssel való összefüggését vizsgálta.

A végkielégítés és az alkotmányi tilalom összefüggésének általános tartalmát az alábbiak szerint fejezte ki az Alkotmánybíróság: „[a] jogalkotó a végkielégítésre vonatkozó elosztási szabályokban a munkavállalók alkalmazási körülményei szerinti megkülönböztetést tehet, ha ez egyébként nem sérti az emberi méltóságot. A végkielégítésre jogosultnak ahhoz van alkotmányosan védett joga, hogy a vele azonos jogállásúak között ne érje tilos megkülönböztetés.” (2180/B/91. AB határozat, ABH 1992, 559, 562.) Ez utóbbi fogalmi elem kibontását az 1303/B/1996. AB határozat tartalmazza: „[a] törvények – az Alkotmány kivételével – nincsenek hierarchikus kapcsolatban egymással. Az Mt., a Ktv. és a Kjt. a munkaviszonyban álló személyek három nagy csoportjára nézve számos vonatkozásban más munkajogi szabályozást alkalmaz. Önmagában nem alkotmányellenes tehát az sem, ha a törvények a végkielégítés feltételeinek a meghatározásában is differenciálnak a csoportok között. [...] A differenciált szabályozás nem azonosítható a diszkrimináló szabályozással.” (ABH 1997, 693, 694.)

Az ismertetett értelmezésből – a jelen ügyre vonatkozóan is – egyértelműen következik, hogy csak az azonos jogállású személyek (az egyes foglalkoztatási törvények hatálya alá tartozók) közötti indokolatlan különbségtétel eredményezheti az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdés sérelmét.

2.1. Az egyes foglalkoztatási törvények közül elsőként a közsféra (Ktv., Kjt., Hszt., Hjt.) szabályozását vizsgálta az Alkotmánybíróság.

Amennyiben az Mtv. szerinti kifizetési feltételekben történt módosítást tekintjük, abban egységes a szabályozás, hogy a végkielégítés, valamint a felmentési időre járó díjazás összecszerúsége nem, csak a kifizetés időbelisége változott. Emiatt valamennyi foglalkoztatott számára hátrányos az, hogy – szemben a hatályos szabályozással – később, illetve nem egy összegben kapják meg a felmentéshez kapcsolódó juttatásokat.

A felmentett személyek csoportján belül tehát annyiban nem tesz különbséget a jogalkotó, hogy az érintettek egységesen nem kapják meg az utolsó munkában töltött napon járandóságukat. Ezt követően viszont megragadható a különbségtétel, mert a módosítás két személycsoportot hoz létre: az egyik csoportba azok tartoznak, akik a felmentési idő alatt egyáltalán nem létesítenek új foglalkoztatási jogviszonyt, illetőleg a versenyszférában helyezkednek el; a másik csoportot azon személyek képezik, akik ismételten a közsféra valamely területén találnak maguknak állást. [Más megfogalmazásban: a felmentési idő alatt egészen addig nem valósul meg különbségtétel, amíg a foglalkoz-

tatott új jogviszonyt nem létesít.] Az első csoportba tartozók részletekben ugyan, de teljes egészében megkapják a felmentési időre járó díjazást, s úgyszintén teljes összegben a végkielégítést. A második csoport tagjai végkielégítést egyáltalán nem kapnak, a felmentési időre járó díjazásból pedig csak időarányosan részesülnek.

Az Alkotmánybíróság ebből következően azt vizsgálta, hogy a fentebb leírt megkülönböztetésnek – tárgyilagos mérlegelés szerint – van-e ésszerű indoka.

A Gst. felülvizsgálata során az Alkotmánybíróság a diszkrimináció tilalmába ütközőnek minősített egy hátrányos megkülönböztetést eredményező – végkielégítésről szóló – rendelkezést. Az 55/1995. (IX. 15.) AB határozat szerint, ha valamely költségvetési szerv fenntartói jogának átadása nem állami szervnek vagy nem helyi önkormányzatnak történik, alkotmányellenességet eredményez az, ha a közalkalmazott nem fogadja el a továbbfoglalkoztatást, s emiatt végkielégítése csökken. „Ebben az esetben – ha tehát a felére csökkentik a végkielégítést – alkotmányellenes különbséget tesznek olyan szabályozási személyösszességek jogi sorsa között, amelyet a szabályozás tárgya nem indokol. [...] A kötelező felmentés esetében közalkalmazottnak teljes mértékű végkielégítés jár. Nincs kellő alkotmányossági indoka annak, hogy különbséget tegyenek a kötelező felmentés előbbi esete, illetve a között, hogy a volt közalkalmazott fenntartói jog átadása kapcsán utasítja vissza közalkalmazotti vagy a Ktv. hatálya alá tartozó munkáltató továbbfoglalkoztatási ajánlatát.” (ABH 1995, 254, 258–259.)

A hivatkozott határozatból több, a jelen ügyre vonatkoztatható megállapítás kiemelése indokolt. Először is, a Gst. esetében azonos jogállású foglalkoztatottak (közalkalmazottak) eltérő jogcímen történt felmentésére alapozta a jogalkotó az eltérő mértékű végkielégítés meghatározását. A jelen esetben felmentési jogcímtől függetlenül egységesen szabályozza az Mtv. a felmentéshez kapcsolódó juttatások kifizetését. Továbbá: a hivatkozott ügyben az alkotmányellenességet eredményező megkülönböztetésben releváns tényezőnek bizonyult az, hogy a felmentett közalkalmazott szándéka nem befolyásolhatta a felmentése utáni körülményeket (objektív továbbfoglalkoztatási helyzet). Az Mtv. esetében éppen az érintett szándékától függ, hogy a közsférában marad, ott vállal új állást. S végül, a leglényegesebb: az alkotmányellenességet a hivatkozott ügyben tárgyasultán az alapozta meg, hogy a megkülönböztetés eredményeként a foglalkoztatott egyszer s mindenkorra elesett végkielégítési összege felétől. Az Mtv. ezzel szemben minden egyes foglalkoztatási törvényben következetesen biztosítja a végkielégítés alapjául szolgáló időtartam továbbvitelét az új foglalkoztatási jogviszonyba. Ehhez kapcsolódik a hivatkozott határozat megállapítása: „[a]zzal, hogy a Gst. lehetőséget biztosít a továbbfoglalkoztatásra és ezt a volt közalkalmazott elfogadja, lehetőség nyílik arra, hogy a megszerzett jogok tekintetében a közalkalmazotti jogviszony megszűnéséből eredő elszámolási kötelezettség egy későbbi időpontra tolódjon ki, illetve az állam helyett az új fenntartó vegye át a

helytállási kötelezettséget. Mindaddig, amíg a felek szabad akaratgyezségén múlik a továbbfoglalkoztatás, illetve a közalkalmazotti jogviszony megszűnéséből eredő elszámolási kötelezettség átalakítása, alkotmányos kifogás nem támasztható.” (ABH 1995, 254, 258.)

Az Mtv. vizsgált rendelkezései körében maga az állam, illetve az önkormányzat vállalja azt, hogy a megszerzett jogok tekintetében a foglalkoztatási jogviszony megszűnéséből eredő elszámolási kötelezettségnek egy későbbi időpontban eleget tesz. Az újraalkalmazás révén a felmentett személy illetményt kap, végkielégítésre alapot adó jogszerező idejét pedig beszámítják. Ez azt jelenti, hogy a közszférában felmentett, de a felmentési időtartama alatt újraalkalmazást nyert személyeket a jogalkotó ésszerűen kompenzálja.

Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Mtv.-nek a végkielégítésre és a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés idejére járó átlagkeresetre (távolléti díjra) vonatkozó rendelkezései – a Ktv., a Kjt., a Hszt. és a Hjt. körében – nem valósítják meg a közszférában újrafoglalkoztatottak önkényes megkülönböztetését.

2.2. Az Alkotmánybíróság külön vizsgálta az Mt. 193/T. §-át módosító Mtv. 5. §-át abból a szempontból, hogy az sérti-e az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezést. A vizsgálatnak a többi foglalkoztatási törvénytől való elkülönítését az indokolja, hogy munkaviszonyban álló személyek között tesz különbséget a közigazgatási szerveknél foglalkoztatott munkavállalók tekintetében. A közszféra foglalkoztatási törvényeiben minden felmentett személyre egységesen alkalmazni kell az Mtv. rendelkezéseit; különbségtétel – a fentiekben részletezettek szerint – csak az újraalkalmazási jogviszony jellegetől függően valósul meg. Az Mt. esetében a megkülönböztetés kettős: az Mtv. rendelkezései nem minden munkavállalóra, hanem csak a közigazgatási szerveknél alkalmazottakra terjednek ki, további megkülönböztetést pedig – a már előzetesen megkülönböztetett csoporton, azaz a közigazgatási szerveknél foglalkoztatott személyközösségen belül – az újraalkalmazási jogviszony jellege (közszféra vagy versenyszféra) eredményez.

Az első megkülönböztetés az Mt. általános, illetőleg különös szabályából adódik. A 93. § és a 97. § szerint a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés tartamára kifizetett átlagkereset akkor sem követelhető vissza, ha a munkavállaló a felmentési idő alatt munkavégzéssel járó jogviszonyt létesít, illetve a járandóságokat (a hátralévő időre járó átlagkeresetet és a végkielégítést) az utolsó munkában töltött napon ki kell fizetni. Ezzel szemben – az Mtv. 5. § rendelkezése alapján – a közigazgatási szerveknél foglalkoztatott, az Mt. hatálya alá tartozó valamennyi munkavállaló a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés idejére járó átlagkeresetre havonta egyenlő részletben jogosult, továbbá a végkielégítést a felmentési idő utolsó napján fizetik ki számukra.

A másodikként említett megkülönböztetés pedig abból a körülményből adódik, amikor a közigazgatási szervnek

az Mt. hatálya alá tartozó felmentett munkavállalója a felmentési idő alatt a közszféra valamely területén helyezkedik el. Az ilyen személy a felmondási időből hátralévő idő tekintetében átlagkeresetre, továbbá végkielégítésre már nem lesz jogosult, szemben azokkal, akik vagy sehol sem, vagy nem a közszférában létesítenek foglalkoztatási jogviszonyt. Viszont – ugyanúgy, mint a közszféra foglalkoztatási törvényei szabályozásában – új jogviszonyában a végkielégítés alapjául szolgáló időszak számítása során a felmondással megszüntetett jogviszony alapján végkielégítésre jogosító idejét is számításba kell venni.

A másodikként meghatározott különbségtételt – a közszféra foglalkoztatási törvényei körében – az Alkotmánybíróság a III/B/2.1. pont alatt vizsgálta, amely alapján alkotmányellenességet nem állapított meg. Az Mt. vonatkozásában ugyanezt az álláspontot tekinti irányadónak.

Ennek megfelelően az Mt.-t érintő külön vizsgálat arra irányult, hogy megengedhető-e az elsőként meghatározott – az Mt. hatálya alatt álló személyközösségen belüli közvetlen, az általános és különös szabályok közötti eltérésből adódó – különbségtétel.

Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt utal arra, hogy bevett jogalkotási módszer az általános (pl. jogelveket megfogalmazó, nagyobb személycsoportot átfogó) és különös (pl. egyes tényállásokat megfogalmazó, kisebb személycsoportot érintő) normák szabályozáson belüli elkülönítése. Ez többnyire azt a célt szolgálja, hogy a jogalkalmazás során az egyéniesítés hatékonyabb lehessen. Ezenkívül számos jogalkotói cél ragadható meg az általános szabályoktól eltérő normák meghatározásában. Az Mtv. szabályozási tartalma kialakításában nyilvánvalóan az a jogalkotói cél érvényesült, hogy a módosítás fogja át a ténylegesen a közszférában foglalkoztatottak egészét, így vonatkozzon a közigazgatási szervek ún. fizikai dolgozóira is.

A Ktv. megalkotásakor a törvény személyi hatálya nemcsak a köztisztviselőkre, hanem a közigazgatási szerv által foglalkoztatott ügykezelőkre és fizikai alkalmazottakra is kiterjedt. 2001. július 1-jei hatállyal a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2001. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ktv.m.) 102. § (1) bekezdés c) pontja hatályon kívül helyezte a Ktv.-nek az ügykezelők és a fizikai alkalmazottak közszolgálati jogviszonyára vonatkozó szabályait tartalmazó VIII. fejezetét, vagyis a köztisztviselőnek nem minősülő foglalkoztatottakra az Mt. hatályát terjesztette ki. [Két évvel később az ügykezelőket a jogalkotó „visszahelyezte” a Ktv. hatálya alá.] A Ktv.m. indokolása szerint: „[a] törvény értelmében közszolgálati jogviszonyból munkaviszonyba kerülnek az ügykezelők és a fizikai alkalmazottak. E kör közszolgálati jogviszony alóli »kiszervezését« indokolja, hogy alkalmazásuk rugalmasabbá, munkaszervezési-finanszírozási szempontból racionálisabbá váljon, ne terheljék őket a munkájuk jellege által nem indokolt plusz-kötelmek.”

A Ktv. hatálya alól „kiszervezett” foglalkoztatottak viszont változatlanul állami (önkormányzati) alkalmazásban álló, a költségvetésből finanszírozott személyközösség maradtak. Ezt a jogalkotó is figyelembe vette, ugyanis a Ktv.m. 85. §-ában elrendelte, hogy az Mt.-t „a közigazgatá-

si szerveknél foglalkoztatott munkavállalókra vonatkozó eltérő rendelkezések” címet viselő XII. fejezettel egészíti ki. A 193/R. § (1) bekezdése szerint: „[e] fejezet a III–VII. fejezetben foglalt szabályoktól eltérő szabályokat állapít meg arra a munkavállalóra, aki az 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) hatálya alá tartozó szervnél áll munkaviszonyban.” A munkaviszony megszűnéséről és megszüntetéséről szóló általános szabályokat (ideértve a jelen ügyben releváns 93. és 97. §-t is) az Mt. IV. fejezete tartalmazza, vagyis egy olyan fejezet, amelynek vonatkozásában a Ktv. idézett rendelkezése kifejezetten megengedi az eltérő szabályok megállapítását. Ezért a formai értelemben vett kollízió létrejötte nem is lehetséges.

Az Mtv. 5. §-ával megállapított Mt. 193/T. § (4) bekezdése a többi munkavállalóhoz képest nem csökkenti a végkielégítés mértékét, csupán annak kifizetését teszi át az utolsó munkában töltött nappal szemben a felmondási idő utolsó napjára. A munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés idejére járó átlagkeresetet sem csökkenti összegeként, csak annak nem egy összegben, hanem havi részletekben történő kifizetését rendeli el. A munkáltató általi felmondással érintett foglalkoztatott tehát a teljes felmondási idő alatt megmarad a munkaviszonyhoz kapcsolódó ellátási rendszerben (nem marad ellátatlan), illetve annak leteltekor a végkielégítést mint az ellátási rendszerből kieső személyt megillető juttatást is megkapja.

Az Mtv. 5. §-ával megállapított – az Mt.-n belüli – különös szabályozás indokának ésszerűségét a teljes közszférában egységesen bevezetett költségvetési szigorítás adja. Ésszerűtlen lett volna az érintett nagy személycsoportból azt a munkavállalói kört kihagyni, amelynek tagjai a költségvetésből kapják ellátásukat, csak éppen – a főszabály szerinti – versenyszféra alkalmazottaira vonatkozó törvény személyi hatálya alatt állnak. Az itt vizsgált különös szabályozás bevezetése nélkül egyébként az Mtv. 5. §-ával megállapított Mt. 193/T. § (5) bekezdésében foglalt újraalkalmazáshoz kötődő szabályt sem lehetne érvényesíteni.

Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Mtv. 5. §-ának a végkielégítésre és a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés idejére járó átlagkeresetre vonatkozó rendelkezései sem a közigazgatási szerveknél foglalkoztatott munkavállalókra vonatkozóan, sem pedig ezen a személyi körön belül a közszférában újrafoglalkoztatottak tekintetében önkényes megkülönböztetést nem valósítanak meg.

3. Az egyik indítványban foglaltaknak megfelelően az Alkotmánybíróság elvégezte a felmentéshez kapcsolódó juttatásokról szóló módosítás és az Alkotmány 70/B. § (1)–(3) bekezdéseinek összefüggésének vizsgálatát is. Tekintettel arra, hogy az indítványozó ténylegesen a hátrányos megkülönböztetést kifogásolta, és a munkához való jog [70/B. § (1) bekezdés] sérelmét nem állította, a vizsgálat a (2) bekezdés szerinti „egyenlő munkáért egyenlő bért” elvére, továbbá a végzett munkának megfelelő díjazás követelményét megfogalmazó (3) bekezdésre terjedt ki.

Az Alkotmánybíróság a 137/B/1991. AB határozatában elvi élel kimondta, hogy az Alkotmány 70/B. §-a az általá-

nos diszkriminációtílatmat megfogalmazó 70/A. §-nak a munka világára vonatkoztatott konkretizálása (ABH 1992, 456, 459.).

A köztisztviselőknek járó végkielégítéssel kapcsolatos 1303/B/1996. AB határozat szerint: „[a] végkielégítés sem nem illetmény, sem nem bér, hanem olyan munkajogi intézmény, amely meghatározott munkavállalói körben az illetményhez, más körben a bér alapján kiszámítható átlagkeresethez igazodik. Ezért a végkielégítéshez való jog nincs közvetlen összefüggésben az Alkotmány 70/B. § (2) bekezdésében garantált ahhoz a jogosultsághoz, hogy egyenlő munkáért mindenkinek egyenlő bérhez van joga.” (ABH 1997, 693, 694.)

A munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés ideje alatt járó átlagkeresetet (távolléti díjat) sem az aktuális munkavégzésre tekintettel kapja az érintett, hanem sajátos jogi helyzete miatt. Mivel nincs összefüggés az elvégzett munkával (a felmentett személy ideiglenesen inaktív), ezért nincs összemérési lehetőség az egyes személyek, illetőleg személycsoportok teljesítménye között sem. A közvetlen összefüggés ezért erre a másik juttatási formára sem állapítható meg.

A továbbiakban azt vizsgálta az Alkotmánybíróság, hogy távolabbi összefüggés a vizsgált alapjoggal kapcsolatban feltárható-e.

A Ktv. illetményi rendszerét érintő vizsgálat során az Alkotmánybíróság megállapította: „[a]z egyenlő munkáért mindenkinek, bármely megkülönböztetés nélkül, egyenlő bérhez való jog alkotmányos tartalma minden olyan megkülönböztetést tilt, ami nem a munkát végző személy munkavégzésével kapcsolatos. A munkavégzéstől független különbségtétel tilalma azonban nem korlátozza a munkáltatót abban, hogy a különböző fajtájú munkatevékenységeket saját tevékenységének céljából – figyelemmel az ellenszolgáltatás megállapításánál anyagi lehetőségeinek korlátaira is – értékelje. Az értékelés során mindaddig, amíg a munkáltató saját tevékenységének célját szolgáló munkafajták előnyben részesítése nem vezet a munkavállalók közötti olyan különbségtételre, ami ellentétben állna az Alkotmány 70/A. §-ának rendelkezésével nem beszélhetünk a 70/B. § rendelkezéseinek sérelméről.” (849/B/1992. AB határozat, ABH 1996, 391, 395.)

A Ktv., a Kjt. és a Hszt. „tizenharmadik havi fizetesként” emlegetett külön juttatásra jogosító rendelkezéseinek felülvizsgálata során az Alkotmánybíróság kibontotta a 70/B. § (2)–(3) bekezdéseinek idevonatkozó tartalmát, s egyúttal meghatározta az általános diszkrimináció-tilalommal való kapcsolatát: „[a]z, hogy a törvényhozó a béren kívül milyen juttatásokat szabályoz, általában alapjognak nem minősülő egyéb jogra vonatkozik, ekként általánosságban a törvényhozó szabadságába tartozó kérdés. A szabályozás tartalmi korlátját jelenti viszont a diszkrimináció-tilalom és az emberi méltósághoz való általános személyiségi jog, az egyenlő méltóságú személyként való kezelés alkotmányos követelménye.

A hatályos rendelkezések a most vizsgált juttatást »külön juttatásnak« nevezik.

Ezek a szabályok olyan igényt alapoznak meg, amelynek törvényi szabályozása nem következik kényszerítően az Alkotmányból. Más megfogalmazásban ez azt jelenti, hogy teljes hiánya nem jelentené az Alkotmány 70/B. §-a (2)–(3) bekezdésének sérelmét, de nem sérti ezt a szabályt az sem, ha a törvényhozó bevezet, illetve fenntart ilyen juttatást.” [32/2005. (IX. 15.) AB határozat, ABH 2005, 329, 338.]

Hivatkozott határozatával az Alkotmánybíróság megsemmisítette a vizsgált rendelkezéseket, de ezt – a fenti megállapításokból is következően – nem az Alkotmány 70/B. §-ra alapozta, hanem a 70/A. § szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalmába való ütközést állapította meg.

Más jogszabályi rendelkezések vizsgálata során sem állapította meg az Alkotmánybíróság az Alkotmány 70/B. § (2)–(3) bekezdéseinek sérelmét. Így pl. kimondta, hogy „[...] a Ktv. 49/E. §-a, amely nem teszi lehetővé a munkavégzési kötelezettséget magában foglaló szövetkezeti tagsági viszonyban töltött időnek jubileumi jutalomra jogosító időként való elismerését – mivel a megkülönböztetésnek objektív ismérveken alapuló ésszerű indoka van és így az önkényesnek nem tekinthető – nem sérti az Alkotmány 70/A. §-ában szabályozott jogegyenlőség elvét, így az Alkotmány 70/B. § (2) bekezdésének sérelme sem áll fenn.” (632/B/2002. AB határozat, ABH 2004, 1620, 1626.)

„Az Alkotmány 70/B. § (2) bekezdése rögzíti, hogy »egyenlő munkáért mindenkinek bármilyen megkülönböztetés nélkül, egyenlő bérhez van joga.« Ezt az elvi követelményt a 70/B. § (3) bekezdése kiegészíti azzal, hogy minden »dolgozónak joga van olyan jövedelemhez, amely megfelel végzett munkája mennyiségének és minőségének«. [...] A végzett munka mennyisége és minősége szerint, normatíva alapján az adott kategórián belül egyenlően megállapított, díjhoz, illetőleg bérhez viszonyítottan törvényhozói mérlegeléssel biztosított végkielégítés pedig olyan munkajogi rendelkezés, amely szintén nincs ellentétben az Alkotmány 70/B. §-ának rendelkezéseivel.” (397/B/1994. AB határozat, ABH 1994, 712, 715.)

Az Alkotmánybíróság a jelen eljárásban úgyszintén nem állapított meg a vizsgált rendelkezések és az Alkotmány 70/B. § (2)–(3) bekezdései közötti közvetlen vagy távolabbi összefüggést, ezért az Mtv.-nek a végkielégítésre és a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés idejére járó átlagkeresetre (távolléti díjra) vonatkozó szabályozása nem sérti az Alkotmány hivatkozott jogelvéit.

4. Az 1–3. pontokban kifejtett érvek összegzéseként az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az Mtv. 1. § (3)–(5) bekezdései, a 2. § (2) és (3) bekezdése, a 3. § (4) és (5) bekezdése, a 4. § (3) és (4) bekezdése, az 5. §-a, továbbá a 7. § (5) bekezdésében foglalt hatályon kívül helyező rendelkezések közül a Ktv. 20/A. § (5) bekezdés b) pontját érintő szövegrésze nem ütközik az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe, 70/A. § (1) bekezdésébe, illetőleg a 70/B. § (2)–(3) bekezdéseibe sem, ezért az indítványt elutasította.

C)

Az egyik indítványozó az Mtv. 7. § (1) és (2) bekezdésében foglalt hatályba léptető rendelkezéseket is támadta két okból: egyrészt azért, mert szerinte nem elégséges a felkészülési idő, másrészt pedig amiatt, hogy a támadott rendelkezéseknek visszamenőleges hatályuk van. Álláspontja szerint ezáltal sérül az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből következő jogbiztonság követelménye.

1. Az Alkotmánybíróság az egyes támadott rendelkezések tartalmi vizsgálatát az indokolás A) és B) részében foglaltaknak megfelelően elvégezte. Ennek keretében megállapította, hogy az Mtv. szerinti módosítások szerzett jogokat nem sértenek, és a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmába sem ütköznek. Ezt a megállapítását az Mtv. 7. § (1) és (2) bekezdéseire vonatkozóan is fenntartja.

2. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában számos határozatot hozott, amelyekben a jogszabály hatálybalépése kapcsán az új rendelkezések alkalmazására való felkészülési időt alkotmányos követelményként határozta meg. [7/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 45, 47.; 25/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 131, 132.; 28/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 155, 156–159.; 57/1994. (XI. 17.) AB határozat, ABH 1994, 322, 324.; 43/1995. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1995, 188, 196.]

A 28/1992. (IV. 30.) AB határozatában az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy a jogbiztonság követelménye a jogszabály hatálybalépése időpontjának megállapítására vonatkozóan azt a kötelezettséget hárítja a jogalkotóra, hogy kellő időt biztosítson

- a jogszabály szövegének megismerésére;
- a jogalkalmazó szervek számára a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez;
- a jogszabállyal érintett szervek és személyek számára annak eldöntéséhez, hogy miként alkalmazkodjanak a jogszabály rendelkezéseire. (ABH 1992, 155, 157.)

A 7/1992. (I. 30.) AB határozatban az Alkotmánybíróság kifejtette azt is, hogy a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges „kellő idő” megállapítása és biztosítása a jogalkotó felelősséggel terhelt mérlegelésének és döntésének függvénye. Az alkotmányellenesség csak a jogszabály alkalmazására való felkészülést szolgáló időtartam kirívó, a jogbiztonságot súlyosan veszélyeztető vagy sértő elmaradása, illetőleg hiánya miatt állapítható meg. (ABH 1992, 45, 47.)

Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben nem állapította meg a felkészülési idő kirívó hiányát, illetőleg a hatálybalépésig maradó időtartam túlzott rövidségét. Az Mtv. kihirdetése 2006. augusztus 2-án megtörtént. A vizsgált rendelkezések hatálybalépésének időpontja 2007. január 1. napja, így a két időpont között csaknem öt hónap a különbség.

Tágabb értelemben a jogalanyokat érintő – az új helyzethez való alkalmazkodás szempontjából figyelembe vett – „kellő idő” meglétét a közszféra foglalkoztatási törvényeinek az Mtv.-vel nem módosított szabályozási tartal-

ma külön garantálja. A jogalkotó ugyanis nem csökkentette a felmentési idő tartamát (az változatlanul hat hónap), az újraalkalmazás esetét kivéve nem vonta el a végkielégítést, a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés idejére pedig – havi részletekben – változatlanul biztosítja az átlagkereset (távolléti díj) kifizetését. Mindez azt jelenti, hogy a 2007. január 1-jét követően felmentett foglalkoztatott számára még további időszak (kb. hat hónaptól tizenöt hónapig terjedő) nyílik meg a más munkaterületen való elhelyezkedéshez.

3. Az 1. és 2. pontban kifejtett indokolásra tekintettel az Alkotmánybíróság nem állapította meg az Mtv. 7. § (1) és (2) bekezdéseinek az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséhez ütközését, ezért az indítványt elutasította.

A határozat Magyar Közlönyben való közzétételéről szóló rendelkezés az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-án alapul.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k., *Dr. Bragyova András s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k., *Dr. Harmathy Attila s. k.,*
előadó alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k., *Dr. Kiss László s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k., *Dr. Kukorelli István s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 728/B/2006.

Az Alkotmánybíróság 69/2006. (XII. 6.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabályok alkotmányellenességének utólagos vizsgálata iránt benyújtott indítványok alapján meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvénynek – a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról szóló 2006. évi LXXI. törvény 20. § (2) bekezdésével megállapított – 1. számú melléklet Harmadik rész II/6. pontjába foglalt „A tanítási időkeret teljesítésébe a II/18. pont alapján egyéni foglalkozás, szabadidős foglalkozás, tanórán kívüli foglalkozás megtartására elrendelt többlettanításból be kell számítani az egy tanítási héten a két órát meghaladó többlettanítási órát.” szövegrész alkotmányellenes, ezért azt megsemmisíti.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 1. számú melléklet Harmadik rész II/6. pontja az alábbi szöveggel marad hatályban:

„6. A pedagógus kötelező óráját az óvodában a gyermekkel való közvetlen, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozásra (óvodai foglalkozások), az iskolában és a kollégiumban a tanulókkal való közvetlen foglalkozásra (kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozás, egyéni foglalkozás), kollégiumi foglalkozásra, napközis és tanulószobai foglalkozásra kell fordítani. A gyakorlati oktatás-vezető és a gyakorlati oktatásvezető-helyettes a kötelező órája keretében ellátja a tanulók gyakorlati és elméleti képzését. A tanulókval való közvetlen foglalkozás körébe tartozik az osztály közösségi programjainak és a tanulókkal való egyéni törődés feladatainak [52. § (7) bekezdés] megtartása, azoknak a szakköröknek, érdeklődési köröknek, önképző köröknek, tanulmányi, szakmai és kulturális versenyeknek, házi bajnokságoknak, iskolák közötti versenyeknek, továbbá más tanórán kívüli foglalkozásoknak [53. § (2) bekezdés b)–d) pontja] megtartása, amelyeket az iskolai nem kötelező tanórai foglalkozás időkeretének terhére szerveznek, kollégiumban a szabadidő eltöltését szolgáló és az egyéni törődést biztosító foglalkozások [53. § (7) bekezdés] megtartása. A pedagógus-munkakörben foglalkoztatottak munkáját – a munkaidőkeretre vonatkozó rendelkezések [Mt. 118/A. §] alapulvételével – oly módon kell megszervezni, hogy a pedagógus a heti kötelező órászáma egy tanítási évre jutó időkeretét teljesíteni tudja. Ehhez a munkáltató a pedagógus-munkakörben foglalkoztatottak munkáját kéthavi tanítási időkeret kialakításával szervezi meg. A tanítási időkeretet a következők szerint kell megállapítani: a két hónapra jutó tanítási napok számát meg kell szorozni a pedagógus-munkakörre megállapított heti kötelező óraszám egyötödével. A tanítási időkeretet a munkakörre megállapított heti kötelező óraszám egy ötödével csökkenteni kell minden olyan kieső tanítási nap után, amely az Mt. 151. §-ának (2) bekezdésében megjelölt távollét napjaira vagy a keresőképtelenség időtartamára esik. A tanítási időkeret teljesítésénél a ténylegesen megtartott, továbbá a pedagógus heti kötelező órájának teljesítésébe beszámítható órák vehetők figyelembe. A rendes munkaidőn belül végzett tanításért óradíj a tanítási időkereten felül teljesített többlettanításért állapítható meg.”

2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a közalkalmazottakról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról a közoktatási intézményekben tárgyú 138/1992. (X. 8.) Korm. rendeletnek – a módosításáról szóló

186/2006. (VIII. 31.) Korm. rendelet 5. §-ával megállapított – 11/B. § (1) bekezdése alkotmányellenes, ezért azt a kihirdetés napjára visszaható hatállyal megsemmisíti.

3. Az Alkotmánybíróság a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény – a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról szóló 2006. évi LXXI. törvénnyel megállapított – 133. § (8) bekezdése, az 1. számú melléklet Harmadik rész II/18. és II/21. pontja, valamint a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról szóló 2006. évi LXXI. törvény 22. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt benyújtott indítványokat elutasítja.

4. Az Alkotmánybíróság a közalkalmazottakról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról a közoktatási intézményekben tárgyú 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet módosításáról szóló 186/2006. (VIII. 31.) Korm. rendelet 8. §-ának (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Köz-
lönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. Az Alkotmánybírósághoz két indítványozótól három indítvány érkezett a pedagógusok munkaidő beosztásával összefüggő, 2006. szeptember 1-jén hatályba lépett módosító jogszabályi rendelkezések alkotmányossági vizsgálatára. Az Alkotmánybíróság tárgyi összefüggésükre tekintettel az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü határozat (ABH 2003, 2065.) 28. § (1) bekezdése alapján az indítványokat egyesítette és egy eljárásban bírálta el.

2. Mindkét indítványozó vitatja a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvénynek (a továbbiakban: Közokt.tv.) – a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról szóló 2006. évi LXXI. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 18. §-ával, valamint 20. § (4) bekezdésével megállapított – 133. § (8) bekezdésében, valamint az 1. számú melléklet Harmadik rész II/18. pontjában megállapított rendelkezések alkotmányosságát.

Indítványozók álláspontja szerint ez a szabályozás sérti az egyenlő munkáért egyenlő bért, valamint a végzett munka mennyiségének és minőségének megfelelő bérezés alkotmányos elvét, ezért ellentétes az Alkotmány 70/B. § (2) és (3) bekezdésével.

3. Egyik indítványozó kéri a Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik részének – a Módtv. 20. § (2) bekezdésével megállapított – II/6. pontja, valamint – a Módtv. 20. § (5) be-

kezdésében megállapított II/21. pontja, valamint a Módtv. 22. § (1) bekezdése alkotmányossági vizsgálatát is.

Az indítványozó álláspontja szerint a Módtv. 20. § (2)–(5) bekezdése nyilvántartási és adminisztrációs többletterhet ró mind a fenntartóra, mind a munkáltatóra, mind a pedagógusokra, amelynek végrehajtására, illetőleg a végrehajtásra való felkészülésre a Módtv.-t hatályba léptető 22. § (1) bekezdése nem biztosított kellő időt, és ez sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében szabályozott jogállamiság követelményét.

A Közokt.tv. 1. számú mellékletének Harmadik rész II/6. pontjába foglalt – a Módtv. 20. § (2) bekezdésével megállapított – rendelkezés azért is sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdését, mert érthetetlen, ellentmondásos és nem illeszkedik a Közokt.tv. fogalomrendszerébe.

4. Ez az indítványozó benyújtott egy másik indítványt is, amelyben a közalkalmazottakról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról a közoktatási intézményekben tárgyú 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm.r.) módosításáról szóló 186/2006. (VIII. 31.) Korm. rendeletnek (a továbbiakban: Korm.rm.) a hatálybalépéséről rendelkező 8. § (1) bekezdése alkotmányossági vizsgálatát kérte. A Korm.rm.-t 2006. augusztus 31-én hirdették ki, a vitatott rendelkezés szerint 2006. szeptember 1-jén lépett hatályba. Az indítványozó álláspontja szerint a hatálybalépés időpontjának ez a meghatározása – mivel nem biztosított időt a felkészülésre – sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében szabályozott jogállamiság elvéből folyó jogbiztonság követelményét.

II.

Az Alkotmánybíróság az indítványok elbírálása során az alábbi jogszabályi rendelkezések alapján hozta meg a döntését.

1. Az Alkotmánynak az indítványozók által felhívott szabályai:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„70/B. § (...)

(2) Az egyenlő munkáért mindenkinek, bármilyen megkülönböztetés nélkül, egyenlő bérhez van joga.

(3) Minden dolgozónak joga van olyan jövedelemhez, amely megfelel végzett munkája mennyiségének és minőségének.”

2. A Közokt.tv.-nek az indítványozók által vitatott rendelkezései:

A Közokt.tv.-nek a Módtv. 18. §-a által megállapított 133. § (8) bekezdése:

„(8) A 2006/2007-es tanévben a munkáltató elrendelheti, hogy a pedagógus – a rendes munkaidőn belül, munkaköri feladatként, külön díjazás nélkül a munkakörére, beosztására megállapított kötelező órájánál többet tanítson, ha erre egyéni foglalkozás, szabadidős foglalkozás, tanórán kívüli foglalkozás megtartása érdekében szükség

van. Az így elrendelt órák száma egy héten a két órát nem haladhatja meg. Egyéni foglalkozás, szabadidős foglalkozás, tanórán kívüli foglalkozás megtartása óradíj fizetése mellett akkor rendelhető el a pedagógus számára, ha előtte az érintett hétre a díjazás nélküli két óra megtartását elrendelték.”

A Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik rész II/6. pontjának a Módtv. 20. § (2) bekezdése által megállapított szövege:

„6. A pedagógus kötelező óráját az óvodában a gyermekekkel való közvetlen, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozásra (óvodai foglalkozások), az iskolában és a kollégiumban a tanulókkal való közvetlen foglalkozásra (kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozás, egyéni foglalkozás), kollégiumi foglalkozásra, napközis és tanulószobai foglalkozásra kell fordítani. A gyakorlati oktatásvezető és a gyakorlati oktatásvezető-helyettes a kötelező órája keretében ellátja a tanulók gyakorlati és elméleti képzését. A tanulókkal való közvetlen foglalkozás körébe tartozik az osztály közösségi programjainak és a tanulókkal való egyéni törődés feladatainak [52. § (7) bekezdés] megtartása, azoknak a szakköröknek, érdeklődési köröknek, önképző köröknek, tanulmányi, szakmai és kulturális versenyeknek, házi bajnokságoknak, iskolák közötti versenyeknek, továbbá más tanórán kívüli foglalkozásoknak [53. § (2) bekezdés b)–d) pontja] megtartása, amelyeket az iskolai nem kötelező tanórai foglalkozás időkeretének terhére szerveznek, kollégiumban a szabadidő eltöltését szolgáló és az egyéni törődést biztosító foglalkozások [53. § (7) bekezdés] megtartása. A pedagógus-munkakörben foglalkoztatottak munkáját – a munkaidőkeretre vonatkozó rendelkezések [Mt. 118/A. §] alapulvételével – oly módon kell megszervezni, hogy a pedagógus a heti kötelező óraszám egy tanítási évre jutó időkeretét teljesíteni tudja. Ehhez a munkáltató a pedagógus-munkakörben foglalkoztatottak munkáját kéthavi tanítási időkeret kialakításával szervezi meg. A tanítási időkeret a következők szerint kell megállapítani: a két hónapra jutó tanítási napok számát meg kell szorozni a pedagógus-munkakörre megállapított heti kötelező óraszám egyötödével. A tanítási időkeret a munkakörre megállapított heti kötelező óraszám egyötödével csökkenteni kell minden olyan kieső tanítási nap után, amely az Mt. 151. §-ának (2) bekezdésében megjelölt távollét napjaira vagy a keresőképtelenség időtartamára esik. A tanítási időkeret teljesítésénél ténylegesen megtartott, továbbá a pedagógus heti kötelező órájának teljesítésébe beszámítható órák vehetők figyelembe. A tanítási időkeret teljesítésébe a II/18. pont alapján egyéni foglalkozás, szabadidős foglalkozás, tanórán kívüli foglalkozás megtartására elrendelt többletanításból be kell számítani az egy tanítási héten a két órát meghaladó többletanítási órát. A rendes munkaidőn belül végzett tanításért óradíj a tanítási időkereten felül teljesített többletanításért állapítható meg.”

A Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik rész hatályos II/9. pontja a következő rendelkezést tartalmazza:

„9. A pedagógus az óráközi szünetben a tanulók felügyeletével, a következő tanóra előkészítésével összefüggő fel-

adatokat látja el. A teljes rendes munkaidő tanítási órákkal le nem kötött részében munkaköri feladatként – a munkaköri leírásában foglaltak szerint vagy a munkáltató utasítása alapján – ellátja a nevelő és oktató munkával összefüggő egyéb feladatokat, így különösen: felkészül a foglalkozásokra, tanítási órákra, előkészíti azokat, értékeli a gyermekek, tanulók teljesítményét, elvégzi a pedagógiai tevékenységéhez kapcsolódó ügyviteli tevékenységet, részt vesz a nevelőtestület munkájában, a hátrányos helyzetű tanulók és a tehetséges tanulók felkészülésének segítésében, az iskola kulturális és sportéletének, a szabadidő hasznos eltöltésének megszervezésében, az iskola pedagógiai programjában rögzített, a tanítási órák keretében meg nem valósítható osztály- vagy csoportfoglalkozások [53. § (2) bekezdés e) pontja] megtartásában, a gyermekek, tanulók felügyeletének ellátásában, a diákmozgalom segítésével, a tanuló- és gyermekbalesetek megelőzésével, a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő feladatok végrehajtásában, az intézményi dokumentumok készítésében. A gyakorlati oktatásvezető és a gyakorlati oktatásvezető-helyettes ellátja a gyakorlati képzést szervezők ellenőrzését. A pedagógus e bekezdés alapján végzett munkája kiemelt munkavégzésért járó kereset kiegészítéssel is elismerhető.”

A Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik rész II/18. pontjának a Módtv. 20. § (4) bekezdése által megállapított szövege:

„18. A munkáltató elrendeli, hogy a pedagógus – a rendes munkaidőn belül, a munkakörére, beosztására megállapított kötelező órájánál, munkaköri feladatként, külön díjazás nélkül – többet tanítson, ha erre egyéni foglalkozás, szabadidős foglalkozás, tanórán kívüli foglalkozás megtartása érdekében szükség van. Az így elrendelt órák száma egy héten a két órát nem haladhatja meg. A munkáltató, ha szükséges, óradíj fizetése mellett is elrendelhet további tanítást. Egyéni foglalkozás, szabadidős foglalkozás, tanórán kívüli foglalkozás megtartása óradíj fizetése mellett akkor rendelhető el, ha előtte a díjazás nélküli foglalkozást elrendelték. Az óradíj összege nem lehet kevesebb a Munka Törvénykönyve rendkívüli munkaidőben végzett munkáért járó díjazás megállapítására vonatkozó rendelkezései alapján számítható óradíj összegénél. A Kormány rendeletben állapítja meg a további tanítás elrendelésének feltételeit, valamint az óradíj megállapításának szabályait. Az elrendelés adott tanévre szólhat.”

A Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik rész II/21. pontjának a Módtv. 20. § (5) bekezdése által megállapított szövege:

„21. A nevelési-oktatási intézmény vezetője – a fenntartó által meghatározott időpontig – elkészíti a pedagógus-munkakörben foglalkoztatottak kötelezőóra-beosztását és megküldi a fenntartónak. A fenntartó és az intézményvezetők közösen áttekintik az órabeosztást, és a kirendelés keretében történő foglalkoztatás [Mt. 106. §] szabályainak alkalmazásával biztosítják az ellátatlanul maradt feladatok végrehajtását. A kirendelés ideje egy tanítási évben nem haladhatja meg a százkilencven tanítási órát.”

3. A Módtv. hatályba léptető rendelkezése:

„22. § (1) E törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – 2006. szeptember 1-jén lép hatályba.

(2) Az e törvény 11. §-a 2007. január 5-én lép hatályba, az e törvény 20. §-ával megállapított Kt. 1. számú melléklet Harmadik rész „A VEZETŐK ÉS A BEOSZTOTT PEDAGÓGUSOK KÖTELEZŐ ÓRASZÁMA” főcím „B) PEDAGÓGUS ÉS SZAKVIZSGÁZOTT PEDAGÓGUS-MUNKAKÖRÖK” alcíme és az alcímet követő felsorolás, továbbá az 1. számú melléklet Harmadik rész II/18. pontja 2007. szeptember 1-jén lép hatályba.”

4. A Korm.rm. vizsgált rendelkezései:

„2. § Az R. 7. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

(1) A kollektív szerződés, ennek hiányában a munkáltató határozza meg, hogy a munkaidő óvodai foglalkozásokkal, tanítási órákkal, kollégiumi foglalkozásokkal (a továbbiakban együtt: tanítás) le nem kötött részében melyek azok a feladatok, amelyeket a pedagógusnak a nevelési-oktatási intézményben, és melyek azok a feladatok, amelyeket a nevelési-oktatási intézményen kívül lehet teljesítenie. A nevelési-oktatási intézményekben vezetett munkaidő-nyilvántartásnak tartalmaznia kell a tanítással le nem kötött munkaidő keretében ellátott feladatokat, külön megjelölve a nevelési-oktatási intézményben és a nevelési-oktatási intézményen kívül ellátott feladatokat. A szervezeti és működési szabályzat határozza meg a munkaidő-nyilvántartás vezetésének eljárási szabályait.”

„5. § Az R. a 11/A. §-t követően a következő hivatkozással, valamint új 11/B. §-sal egészül ki, s egyidejűleg a jelenlegi 11/B–11/C. §-ok jelölése 11/C–11/D. §-ra változik:

[A Kt. 133. § (8) bekezdéséhez és 1. számú melléklet Harmadik rész II/9. pontjához]

11/B. § (1) A munkáltató a nevelési-oktatási intézmény munkatervének részeként feladatellátási tervet készít, melyben feltünteti a Kt. 1. számú melléklet Harmadik rész II/18. pontja alapján elrendelésre kerülő tanításban közreműködő pedagógusok névsorát, továbbá a Kt. 1. számú melléklet Harmadik rész II/9. pontja alapján a nevelő- és oktatómunkával összefüggő egyéb feladatok végrehajtásában részt vevő pedagógusok névsorát, valamint a várható feladatokat és a közreműködők névsorát. A személyre szóló feladatmegosztást legalább hét nappal korábban a helyben szokásos módon közzé kell tenni. A feladatellátási tervet a szorgalmi idő első félévére és második félévére külön-külön kell elkészíteni, és a Kt. 57. § (2) bekezdése alapján a nevelőtestület részére véleményezés céljára benyújtani.”

„8. § (1) E rendelet 2006. szeptember 1-jén lép hatályba.”

III.

Az indítványok részben megalapozottak.

1. Az indítványok alapján az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy megállapítható-e az Alkotmány

70/B. § (2)–(3) bekezdésének sérelme amiatt, mert a Közokt.tv. 133. § (8) bekezdése a 2006/2007. tanévre, az 1. számú melléklet Harmadik rész II/18. pontja pedig 2007. szeptember 1-jétől lehetőséget ad arra, hogy a munkáltató elrendelje, hogy a pedagógus – a rendes munkaidőn belül, munkaköri feladatként, külön díjazás nélkül – a munkakörére, beosztására előírt kötelező órájánál többet tanítson, ha erre egyéni, szabadidős, illetőleg tanórán kívüli foglalkozás megtartása érdekében szükség van.

Az Alkotmánybíróság több határozatában – először a 137/B/1991. AB határozatban (ABH 1992, 456.) – értelmezte az Alkotmány 70/B. §-ának az indítványozó által felhívott rendelkezéseit. Az Alkotmánybíróság e határozatában rámutatott arra, hogy az Alkotmány 70/B. §-ának értelme nem az, hogy „bármely munkáltatónál alkalmazott minden munkavállalónak azonos munkáért azonos bért kell kapnia”. „Az Alkotmány 70/B. §-a helyes értelme szerint az általános diszkrimináció-tilalmat megfogalmazó 70/A. §-nak a munka világára vonatkoztatott konkretizálása.” (ABH 1992, 456, 459.) Az Alkotmány 70/B. § (3) bekezdése az elvégzett munka mennyiségének és minőségének megfelelő bérezés követelményét fogalmazza meg.

A pedagógus munkakörben foglalkoztatottak munkavégzésére, munkaidejére a közalkalmazottak jogállásáról 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.), a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Mt.), valamint a Közokt.tv. rendelkezései az irányadók. E szabályok alapján a pedagógusok rendes munkaidejére is az Mt. 117/B. § (1) bekezdésében a teljes munkaidő mértékére megállapított napi nyolc, heti negyven óra az irányadó. A pedagógusok munkavégzésére vonatkozó szabályozásnak több, a más munkavállalókra, illetőleg közalkalmazottakra vonatkozó szabályozástól eltérő sajátossága van. Az egyik ilyen sajátossága az, hogy a Közokt.tv. 16. § (4) bekezdése alapján a pedagógus heti rendes munkaideje két részből áll, a kötelező órákból és a nevelő-, illetve nevelő- és oktatómunkával, illetőleg a gyermekekkel, tanulókkal való foglalkozással összefüggő más feladatok ellátásához szükséges időből. A heti teljes munkaidő kitöltésének részletszabályait a Közokt.tv. 1. számú mellékletének Harmadik része határozza meg. Az 1. számú melléklet Harmadik rész I. határozza meg azokat a kötelező óraszámokat, amelyeket a pedagógus a Közokt.tv. 16. § (4) bekezdése alapján tanításra, a gyermekekkel, tanulókkal való közvetlen foglalkozásra, tanórai foglalkozás keretében való nevelésre, oktatásra köteles fordítani. Azt, hogy mely tevékenységek tartoznak a gyermekekkel, tanulókkal való közvetlen foglalkozás körébe, a Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik részének II/6. pontja szabályozza. Azt pedig, hogy a teljes munkaidő tanórákkal le nem kötött részében melyek a pedagógus munkaköri feladatai, a II/9. pontja határozza meg.

A Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik részének II/6–21. pontjai tartalmazzák azokat a szabályokat, amelyek alapján az egyes munkáltatók meghatározzák az egyes munkakörökhöz tartozó feladatokat, illetőleg az egyes pedagógusok munkavégzésének a rendjét és az elvárt feladatokat.

A pedagógusok foglalkoztatásának ugyancsak sajátos vonása az is, hogy a kinevezésükben meghatározott illetményüket meghaladó díjazásra tarthatnak igényt olyan munka fejében is, amelynek elvégzésére a heti rendes munkaidőben kerül sor. A Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik rész II/18. pontja alapján óradíjra tarthat igényt akkor, ha a munkáltató elrendeli, hogy a kötelező óraszámot meghaladó tanítási órában tanítson.

A Módtv. a pedagógus rendes munkaidőben elvégzendő feladatai között feladatátcsoportosítást hajtott végre. A Módtv. 20. § (2)–(3) bekezdése módosította a Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik rész II/6. és II/9. pontját, amelynek eredményeként a pedagógus kötelező óraszámában végezhető feladatai közül kimaradt „az iskola pedagógiai programjában rögzített, a tanítási órák keretében meg nem valósítható osztály- vagy csoportfoglalkozások [53. § (2) bekezdés e) pontja] megtartása”. Ezek a feladatok átkerültek a munkaidő tanítási órákkal le nem kötött részébe tartozó feladatokat meghatározó II/9. pontba.

A Közokt.tv.-nek a Módtv. által megállapított 133. § (8) bekezdése a 2006/2007-es tanévre, az 1. számú melléklet Harmadik részének a Módtv. által megállapított II/18. pontja 2007. szeptember 1-jétől arra ad lehetőséget a munkáltatónak, hogy ha az egyéni, szabadidős vagy tanórán kívüli foglalkozás érdekében arra szükség van, külön díjazás nélkül maximum heti két óra többlettanítást rendeljen el. Ezek a szabályok a pedagógust a munkaidő tanítási órákkal le nem kötött részében terhelő – a Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik rész II/9. pontjában meghatározott – munkaköri feladatok körében teszik lehetővé többlettanítás elrendelését.

A Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik rész II/9. pontjában meghatározott feladatait a pedagógus rendes munkaidőn belül – alapszabályként – külön díjazás nélkül köteles ellátni, az e körben végzett munka a kiemelt munkavégzésért járó kereset kiegészítéssel ismerhető el. E szabály alapján az egyes pedagógusokat a tanórán kívül terhelő munkaköri feladatok meghatározása a munkáltató hatáskörébe tartozik. A munkáltató e feladatok ellátását a pedagógus munkaköri leírásában, illetőleg munkáltatói utasításban rendelheti el.

Az indítványozók által vitatott szabályok a munkáltató a Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik rész II/9. pontjában meghatározott jogkörét korlátozzák azzal, hogy az egyéni, szabadidős, valamint a tanórán kívüli foglalkozás körében határozzák meg a munkáltató által díjazás nélkül elrendelhető többlettanítás időtartamát.

A Közokt.tv. az 1. számú melléklet Harmadik rész II/9. pontja nem minden pedagógus által kötelezően ellátandó feladatokat határoz meg. Az ott szabályozott feladatok jelentős része olyan, az intézmény rendeltetészerű működéséhez szükséges feladat, amelyek megosztása az intézményben alkalmazott pedagógusok között az intézmény sajátosságait (az intézmény rendeltetését, tárgyi és személyi feltételeit, a gyermekek, tanulók létszámát, összetételét, az intézmény pedagógiai programját stb.) figyelembe véve az intézmény vezetőjének, a munkáltatónak a feladata. Ezeknek a feladatoknak az intézményben dolgozó pedagógusok közötti megosztása során a munkáltató felelős-

ségi körébe tartozik annak biztosítása, hogy adott intézményen belül a jogegyenlőség és a végzett munka mennyiségének és minőségének megfelelő bérezéshez való jog követelménye ne sérüljön. A Korm.r. 11/B. § (2) bekezdése előírja a munkáltató számára, hogy a feladatok elosztása során az egyenlő bánásmód követelményét köteles megtartani. Ennek érdekében a tanítás elrendelésénél, illetőleg az egyéb feladatok szétosztásánál biztosítani kell az arányos és egyenletes feladatelosztást a nevelőtestület tagjai között.

A Közokt.tv. vitatott szabályai, amelyek a munkáltató által az egyéni, szabadidős és tanórán kívüli foglalkozás céljából elrendelhető tanítás kereteit határozzák meg, önmagukban nem tartalmaznak olyan rendelkezést, amelyek az Alkotmány 70/B. § (2)–(3) bekezdésében szabályozott alapvető jogokat sértenék.

Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Közokt.tv. 133. § (8) bekezdésében, valamint az 1. számú melléklet Harmadik részének – a Módtv. által megállapított, 2007. szeptember 1-jétől hatályos – II/18. pontjában foglalt rendelkezés alkotmányellenessége az Alkotmány 70/B. § (2)–(3) pontja alapján nem állapítható meg.

2. Az egyik indítvány alapján az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett azt is, hogy a Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik rész II/6. pontja megfelel-e a normavilágossággal kapcsolatos alkotmányi követelményeknek.

Az Alkotmánybíróság számos határozatában megfogalmazta a normatartalommal, a normavilágossággal kapcsolatosan a jogbiztonság követelményéből fakadó alkotmányossági elvárásokat. 26/1992. (IV. 30.) AB határozatában az Alkotmánybíróság elvi élel mutatott rá arra, hogy „a világos, érthető és megfelelően értelmezhető normatartalom a normaszöveggel szemben alkotmányos követelmény. A jogbiztonság – amely az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság fontos eleme – megköveteli, hogy a jogszabály szövege értelmes és világos, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon.” (ABH 1992, 135, 142.) Több határozatában az Alkotmánybíróság kimondta azt is, hogy a normavilágosság sérelme miatt az alkotmányellenesség akkor állapítható meg, ha a szabály a jogalkalmazó számára értelmezhetetlen, vagy eltérő értelmezésre ad módot és ennek következtében a norma hatását tekintve kiszámíthatatlan, előre nem látható helyzetet teremt a címzettek számára, illetőleg a normaszöveg túl általános megfogalmazása miatt teret enged a szubjektív, önkényes jogalkalmazásnak. [pl. 1160/B/1992. AB határozat, ABH 1993, 607, 608.; 10/2003. (IV. 3.) AB határozat, ABH 2003, 130, 135–136.; 1063/B/1996. AB határozat, ABH 2005, 722, 725–726.; 381/B/1998. AB határozat, ABH 2005, 766, 769.]

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy e tekintetben az indítvány megalapozott. A Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik rész II/6. pontjának utolsó előtti mondata a következő rendelkezést tartalmazza: „A tanítási időkeret teljesítésére a II/18. pont alapján egyéni foglalkozás, szabadidős foglalkozás, tanórán kívüli foglalkozás

megtartására elrendelt többlettanításból be kell számítani az egy tanítási héten a két órát meghaladó többlettanítási órát.”

E rendelkezés alkalmazhatósága a 2006/2007-es tanévben a Módtv. 22. §-ában foglalt hatályba léptető rendelkezésekre is figyelemmel nem ítéltető meg egyértelműen.

A Módtv. a 22. § (2) bekezdésében foglalt hatályba léptető rendelkezés alapján a Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik rész II/18. pontja 2007. szeptember 1-jén lép hatályba. Így a II/18. pont alapján többlettanítási órát csak 2007. szeptember 1-jét követően lehet elrendelni. Ugyanakkor a Közokt. tv.-nek a Módtv. 18. §-ával megállapított 133. § (8) bekezdése már a 2006/2007-es tanítási évben is módot ad arra, hogy a munkáltató – a rendes munkaidőn belül, munkaköri feladatként, díjazás nélkül – egyéni foglalkozás, szabadidős foglalkozás, illetőleg tanórán kívüli foglalkozás céljából maximum két óra többlettanítást rendeljen el.

A Közokt.tv.-nek ez a 133. § (8) bekezdése, illetőleg az 1. számú melléklet Harmadik rész II/6. pontja a Módtv. 22. § (1) bekezdése alapján 2006. szeptember 1-jén hatályba lépett.

A hatályba léptető rendelkezéseket is figyelembe véve a Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik rész II/6. pontjának vizsgált rendelkezése alapján a tanítási időkeret teljesítésének számítására vonatkozó jogalkotói szándék nem értelmezhető. Nem állapítható meg, hogy a tanítási időkeret teljesítésének számításánál az egyéni foglalkozás, szabadidős foglalkozás, illetőleg tanórán kívüli foglalkozás céljából elrendelt többlettanítás figyelembevételét a jogalkotó csak 2007. szeptember 1-jét követően, vagy már a 2006/2007-es tanévben is elő kívánta írni.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a szabályozásnak ez a módja, amely a jogalkalmazó számára eltérő alkalmazásra ad lehetőséget és az érintettek számára kiszámíthatatlanná teszi a jogalkalmazást, alkotmányellenes, sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében szabályozott jogállamiság elvéből folyó jogbiztonság követelményét. Ezért a Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik rész II/6. pontjának utolsó előtti mondatában foglalt rendelkezést megsemmisítette.

A rendelkező rész 1. pontjában megsemmisített rendelkezést az Alkotmánybíróság nem tartalmának alkotmányellenes volta miatt semmisítette meg, hanem a hatálybaléptetés ellentmondásossága miatt ítélte azt alkotmányellenesnek.

3. Az indítványok alapján az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett azt is, hogy megsértette-e a jogalkotó az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében szabályozott jogállamiság elvéből folyó jogbiztonság követelményét a jogalkotó azáltal, hogy a Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik rész II/6. és II/21. pontjában foglalt rendelkezéseket a Módtv. 22. § (1) bekezdése 2006. szeptember 1-jével léptette hatályba, illetőleg azzal, hogy a 2006. augusztus

31-én kihirdetett Korm.rm. hatálybalépésének napjaként a Korm.rm. 8. § (1) bekezdése 2006. szeptember 1-jét jelölte meg.

Az Alkotmánybíróság számos határozatot hozott, amelyekben a jogszabály hatálybalépése kapcsán az új rendelkezések alkalmazásához szükséges felkészülési idő biztosítását az Alkotmányból folyó követelményként határozta meg. [7/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 45, 47.; 25/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 131, 132.; 28/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 155, 156–159.; 57/1994. (XI. 17.) AB határozat, ABH 1994, 322, 324.; 43/1995. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1995, 188, 196.]

A 28/1992. (IV. 30.) AB határozatában az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy a jogbiztonság követelménye azt a kötelezettséget hárítja a jogalkotóra, hogy a jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell meghatározni, hogy kellő idő maradjon

- a jogszabály szövegének megismerésére;
- a jogalkalmazó szervek számára a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez;
- a jogszabállyal érintett szervek és személyek számára annak eldöntéséhez, hogy miként alkalmazkodjanak a jogszabály rendelkezéseire. (ABH 1992, 155, 157.)

A 7/1992. (I. 30.) AB határozatban az Alkotmánybíróság kifejtette azt is, hogy „[a] jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges ‘kellő idő’ megállapítása és biztosítása a jogalkotó felelősséggel terhelt mérlegelésének és döntésének függvénye. Az alkotmányellenesség csak a jogszabály alkalmazására való felkészülést szolgáló időtartam kirívó, a jogbiztonságot súlyosan veszélyeztető vagy sértő elmaradása, illetőleg hiánya esetén állapítható meg.” (ABH 1992, 45, 47.)

Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata során a felkészülési idő hiánya miatt akkor állapította meg valamely jogszabály alkotmányellenességét, ha az szerzett jogot korlátozott, a korábbihoz képest úgy állapított meg hátrányosabb rendelkezést, illetőleg oly módon hárított fokozott kockázatot a címzettek, hogy a megismerés és a felkészülés lehetőségének hiánya sérelmet okozott az érintettek számára, akadályozta a jogalkalmazót a jogszabály alkalmazásában. [7/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 45, 47.; 25/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 131, 132.; 43/1995. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1995, 188, 196.; 44/1995. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1995, 203, 207.; 723/B/1998. AB határozat, ABH 1999, 795, 799–800.; 1025/B/2001. AB határozat, ABH 2003, 1456, 1459–1460.; 797/B/2001. ABH 2003, 1437, 1441–1442.]

Az indítványok alapján az Alkotmánybíróságnak a vitatott jogszabályi rendelkezésekkel kapcsolatosan két kérdést kellett vizsgálni. Egyrészt vizsgálnia kellett azt, hogy a jogszabály hatálybaléptetése valóban a felkészülési idő hiányát eredményezte-e. Másrészt, mivel az Alkotmánybíróság ismertetett gyakorlata szerint önmagában a felkészülési idő hiánya nem elegendő az alkotmányellenesség megállapításához, vizsgálnia kellett azt is, hogy a támadott

jogszabályok esetében megállapítható-e a felkészülési idő elmaradása miatt a jogbiztonság súlyos sérelme, illetőleg veszélyeztetése.

A Módtv.-t 2006. július 24-i ülésnapján fogadta el a parlament, 2006. augusztus 2-án a Magyar Közlöny 97. számában hirdették ki.

Az indítványozó a Módtv.-nek a Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik rész II/6. pontját, valamint II/21. pontját megállapító 20. § (2), illetőleg (5) bekezdésével összefüggésben kifogásolja azt, hogy a Módtv. 22. § (1) bekezdése 2006. szeptember 1-jében határozta meg a hatálybalépés időpontját. Az indítványban kifejtett álláspont szerint a Módtv. e szabályai a pedagógusok jövedelmi viszonyait érintő új munkaszervezési módszer bevezetéséről rendelkeznek, jelentős nyilvántartási és adminisztrációs munkaterhet hárítanak mind a munkáltatóra, mind a fenntartóra úgy, hogy az arra való átállásra a törvény nem biztosított felkészülési időt.

A Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik rész II/6. pontjának vitatott szabályai a tanítási időkeretben történő munkaszervezésre vonatkozó rendelkezéseket tartalmaznak, a II/21. pontjában foglalt rendelkezés pedig a ki-rendelés keretében történő foglalkoztatás alkalmazásának feltételeit teremti meg a közoktatásban. E rendelkezések az intézményvezetők számára állapítanak meg folyamatosan végrehajtandó feladatokat. A pedagógusok foglalkoztatásának alapkérdéseit nem érintik. A Munka Törvénykönyvről szóló 1992. évi XXII. törvény 140/A. §-a alapján – amelyet a közalkalmazotti jogviszonyokra is alkalmazni kell – minden közoktatási intézménynek rendelkeznie kell munkaügyi nyilvántartással, amely tartalmazza az egyes pedagógusok által teljesített feladatokat. Nem eredményezik a pedagógusok hagyományos munkarendjének, a heti órabeosztásnak a megváltoztatását, a módosítás lényege az, hogy a pedagógusok által teljesített órákat, foglalkozásokat kéthavi időkeretben kell elszámolni, és ennek alapján kell meghatározni, hogy az érintett pedagógus teljesített-e a heti teljes, rendes munkaidőn belül többletanítást.

Ezek a szabályok kétségtelenül többletfeladatokat róttak az intézményvezetőkre, amelyek az átlagosnál nehezebbé tették a szorgalmi időszakra való felkészülést. A törvény kihirdetése és a hatálybalépése között közel egy hónap állt az intézményvezetők rendelkezésére. Ezalatt az intézményvezetők megismerhették az új törvényi rendelkezéseket, az Oktatási és Kulturális Minisztérium – az indítványozók által is elismerten – tájékoztatóval, segédanyagokkal segítette a Módtv. új rendelkezéseinek végrehajtását. A felkészülési idő teljes hiánya tehát nem állapítható meg. A Módtv. vitatott szabályai, amelyekkel összefüggésben az indítványozó a felkészülési idő hiányára hivatkozik, nem tartalmaznak olyan rendelkezést, amely tekintetében a felkészülési idő rövidege a jogbiztonság olyan kirívó súlyos sérelméhez vagy veszélyeztetéséhez vezetne, ami a Módtv. 22. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítását indokolná.

Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a felkészülési idő hiánya miatt a Közokt.tv. 1. számú melléklet Harmadik rész II/6. és II/21. pontjának, valamint a Módtv. 22. § (1) bekezdésének alkotmányellenessége az Alkotmány 2. § (1) bekezdése alapján nem állapítható meg.

4. Az egyik indítványozó kérte a Korm.rm. hatályba léptető rendelkezése, a 8. § (1) bekezdés alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését is. Álláspontja szerint a Korm.rm. hatálybaléptetése a Korm.rm.-nek a Korm.r. 7. § (1) bekezdését, valamint 11/B. § (1) bekezdését megállapító rendelkezésével összefüggésben alkotmányellenes.

A Korm.rm.-t 2006. augusztus 31-én a Magyar Közlöny 108. számában hirdették ki. A rendelet 8. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendelet 2006. szeptember 1-jén lép hatályba.

Megállapítható tehát, hogy a rendelet hatálybalépése és a kihirdetése között egy nap telt el. Ennek alapján a felkészülési idő hiánya kétségtelenül megállapítható.

Így az Alkotmánybíróságnak – a fentiekben ismertetett gyakorlatát figyelembe véve – azt kellett vizsgálnia, hogy a felkészülési idő hiánya miatt a jogbiztonság kirívóan súlyos sérelme vagy veszélyeztetése megállapítható-e.

A Korm.rm. a Módtv. szabályainak végrehajtásához kapcsolódó részletszabályokat, értelmező rendelkezéseket állapít meg. A Korm.rm. szabályai a pedagógusokra nézve nem határoznak meg a Módtv. rendelkezésein túlmenő új jogokat, kötelezettségeket. A Korm.r.m. 7–9. §-ai technikai jellegű rendelkezéseket tartalmaznak (a számozás módosítása, az Európai Unió jogszabályára hivatkozás, a Közokt.tv.-vel ellentétessé vált rendelkezés megsemmisítése.) A rendelkezések többsége a munkáltatók számára ír elő a Korm.rm. hatálybalépését követően elvégzendő feladatokat. A Korm.rm. 6. §-a, amely az óradíjak elszámolásáról rendelkezik, olyan szabályokat tartalmaz, amelyeket a munkáltatónak először a tanítási időkeret végén, tehát november utolsó munkanapja után kell alkalmazni. A Korm.rm.-nek Korm.r. 7. § (1) bekezdését módosító 2. §-a úgy ír elő a munkáltatónak a Korm.rm. hatálybalépését követően elvégzendő feladatot, hogy annak határidejét nem állapítja meg és ilyen határidő magából a szabályból sem következik. Ezért e szabályok tekintetében a felkészülési idő hiánya miatt a jogbiztonság sérelme fel sem merül.

Alkotmányossági problémát a Korm.r.-nek a Korm.rm. 5. §-ával megállapított 11/B. § (1) bekezdésének felkészülési idő nélküli hatálybaléptetése vet fel.

Ez a szabály a nevelési-oktatási intézmény munkatervének részeként feladat-ellátási terv elkészítését írja elő a munkáltatónak, amelyben a munkáltatónak személyre szólóan kell a feladatokat meghatározni. Azt is előírja ez a szabály, hogy a feladat-ellátási tervet – amelyet a szorgalmi időszak első félévére és második félévére külön kell elkészíteni – be kell nyújtani a nevelőtestületnek vélemény-

nyezésre, és a személyre szóló feladatmegosztást legalább hét nappal korábban a helyben szokásos módon közzé kell tenni.

A Közokt.tv. 121. § (1) bekezdés 38. pontja szerint a tanév szeptember 1-jén kezdődik. A Korm.r. 11/B. § (1) bekezdése alapján a 2006/2007-es tanév első félévére irányadó feladat-ellátási tervnek a Korm.rm. hatálybalépését követően az első tanítási napon (szeptember 4-én) készen kellett volna állnia. A Korm.rm. olyan új feladatot állapított meg a munkáltatók számára, amelyet korábban sem a Közokt.tv., sem a Módtv. nem írt elő számukra. A Korm.rm.-nek ez a rendelkezése tehát olyan feladat elé állította az intézményvezetőket, amelynek teljesítése a 2006/2007-es tanév első félévére – a jogszabály hatálybaléptetése miatt – lehetetlen volt. Megállapítható, hogy a Korm.rm.-nek a Korm.r. 11/B. § (1) bekezdését megállapító rendelkezése ily módon visszaható hatállyal állapított meg olyan kötelezettséget a munkáltató számára, amelynek teljesítéséért a munkáltató felelősséggel tartozik. Ennek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Korm.r. 11/B. § (1) bekezdésével kapcsolatosan a Korm.rm. egynapos határidővel történő hatálybaléptetése sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében szabályozott jogállamiság elvéből folyó jogbiztonság követelményét.

Ezért az Alkotmánybíróság a Korm.r.-nek a Korm.rm. 5. §-ával megállapított 11/B. § (1) bekezdését a kihirdetés napjára visszaható hatállyal megsemmisítette.

Tekintettel arra, hogy a Korm.rm. más rendelkezései tekintetében a hatályba léptető rendelkezés miatt a jogbiztonság kirívóan súlyos sérelme, illetőleg veszélyeztetése nem állapítható meg, az Alkotmánybíróság a Korm.rm. 8. § (1) bekezdésének megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

A határozatnak a Magyar Közlönyben történő közzététele az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-án alapul.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k., *Dr. Bragyova András s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k., *Dr. Harmathy Attila s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k., *Dr. Kiss László s. k.,*
előadó alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k., *Dr. Kukorelli István s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 745/B/2006.

A Köztársasági Elnök határozatai

A Köztársasági Elnök 257/2006. (XII. 6.) KE határozata

kitüntetés viselésének engedélyezéséről

A külügyminiszter előterjesztésére a Magyar Köztársaság kitüntetéseiről szóló 1991. évi XXXI. törvény 2. § (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján engedélyezem a Chilei Köztársaság Kormánya által *Barcsi Gyula* részére adományozott „Chilei Érdemrend Nagykeresztje” kitüntetés viselését.

Budapest, 2006. november 21.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2006. november 21.

Dr. Göncz Kinga s. k.,
külügyminiszter

KEH ügyszám: VII-5/5351/2006.

A Köztársasági Elnök 258/2006. (XII. 6.) KE határozata

kitüntetés viselésének engedélyezéséről

A külügyminiszter előterjesztésére a Magyar Köztársaság kitüntetéseiről szóló 1991. évi XXXI. törvény 2. § (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján engedélyezem a holland királynő által adományozott „Oranje Nassau Érdemrend Tiszti Keresztje” kitüntetés viselését az alábbi személyeknek:

dr. Bodóczy László, a Bács-Kiskun Megyei Bíróság elnöke,

dr. Czene Klára, a Csongrád Megyei Bíróság elnöke,

dr. Szelényiné dr. Roszik Erzsébet, a Pest Megyei Bíróság elnöke.

Budapest, 2006. november 21.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2006. november 21.

Dr. Göncz Kinga s. k.,
külügyminiszter

KEH ügyszám: VII-5/5350/2006.

**A Köztársasági Elnök
259/2006. (XII. 6.) KE
határozata**

kitüntetés viselésének engedélyezéséről

A külügyminiszter előterjesztésére a Magyar Köztársaság kitüntetéseiről szóló 1991. évi XXXI. törvény 2. § (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján engedélyezem a Jacques Chirac francia köztársasági elnök által *Vargha Ágnes* részére adományozott „Becsületrend Lovagi Fokozata” kitüntetés viselését.

Budapest, 2006. november 21.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2006. november 21.

Dr. Göncz Kinga s. k.,
külügyminiszter

KEH ügyszám: VII-5/5352/2006.

**A Köztársasági Elnök
260/2006. (XII. 6.) KE
határozata**

**posztumusz dandártábornoki
kinevezésről**

Az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdés *i)* pontjában biztosított jogkörömben, a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvény 49. § (2) bekezdésének *a)* pontja alapján, a honvédelmi miniszter előterjesztésére *Puskás Ferenc* nyugállományú ezredest 2006. december 1-jei hatállyal posztumusz dandártábornokká ki-nevezem.

Budapest, 2006. november 29.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2006. november 30.

Dr. Szekeres Imre s. k.,
honvédelmi miniszter

KEH ügyszám: V-5/5470/2006.

**A Köztársasági Elnök
261/2006. (XII. 6.) KE
határozata**

posztumusz kitüntetés adományozásáról

Az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdése *j)* pontja, valamint a Magyar Köztársaság kitüntetéseiről szóló 1991. évi XXXI. törvény 2. § (1) bekezdése alapján a miniszterelnök előterjesztésére, az ORFK Köztársasági Őrezred állományában végzett kiemelkedő és példamutató életútja elismeréseként

Répa Imre rendőr alezredesnek, az ORFK Köztársasági Őrezred Személyvédelmi Főosztálya főosztály-vezető-helyettesének a

MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
LOVAGKERESZTJE
katonai tagozata

kitüntetést posztumusz adományozom.

Budapest, 2006. november 29.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

KEH ügyszám: VII-2/5541/2006.

**A Köztársasági Elnök
262/2006. (XII. 6.) KE
határozata**

kitüntetések adományozásáról

Az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdése *j*) pontja, valamint a Magyar Köztársaság kitüntetéseiről szóló 1991. évi XXXI. törvény 2. § (1) bekezdése alapján a miniszterelnök előterjesztésére,

a magyar–orosz agrárkapcsolatok magas szintű fejlődése terén kifejtett tevékenysége elismeréseként a

MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
KÖZÉPKERESZTJE A CSILLAGGAL
polgári tagozata

kitüntetést adományozom

Gorgyjejev Alekszej Vasziljevics mezőgazdasági miniszternek, valamint a

MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
TISZTIKERESZTJE
polgári tagozata

kitüntetést adományozom

Versinyin Andrej Ivanovics-nak, az Oroszországi Föderáció Mezőgazdasági Minisztériuma Nemzetközi Együttműködési Igazgatósága igazgatójának.

Budapest, 2006. november 29.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

KEH ügyszám: VII-2/3811/2006.

**A Köztársasági Elnök
263/2006. (XII. 6.) KE
határozata**

kitüntetés adományozásáról

Az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdése *j*) pontja, valamint a Magyar Köztársaság kitüntetéseiről szóló 1991. évi XXXI. törvény 2. § (1) bekezdése alapján a miniszterelnök előterjesztésére, a magyar–osztrák katonai kapcsolatok fejlesztése és erősítése érdekében végzett tevékenysége elismeréseként

Mag. Roland Hans Ertl-nek, az Osztrák Szövetségi Hadsereg vezérkari főnökének a

MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
KÖZÉPKERESZTJE A CSILLAGGAL
katonai tagozata

kitüntetést adományozom.

Budapest, 2006. november 29.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

KEH ügyszám: VII-2/5535/2006.

**A Köztársasági Elnök
264/2006. (XII. 6.) KE
határozata**

kitüntetés adományozásáról

Az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdése j) pontja, valamint a Magyar Köztársaság kitüntetéseiről szóló 1991. évi XXXI. törvény 2. § (1) bekezdése alapján a miniszterelnök előterjesztésére, a kortárs magyar zene megismertetése, új művészgenerációk nevelése, valamint a barokk és modern zene sikeres együttes megjelenítése érdekében végzett kiemelkedő tevékenységért

Steve Reich zeneszerzőnek a

MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
KÖZÉPKERESZTJE
polgári tagozata

kitüntetést adományozom.

Budapest, 2006. november 29.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

KEH ügyszám: VII-2/5536/2006.

**A Köztársasági Elnök
265/2006. (XII. 6.) KE
határozata**

kitüntetés adományozásáról

Az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdése j) pontja, valamint a Magyar Köztársaság kitüntetéseiről szóló 1991. évi XXXI. törvény 2. § (1) bekezdése alapján a miniszterelnök előterjesztésére, az európai integráció területén végzett meghatározó jelentőségű tudományos munkásságáért, valamint a magyar integrációs folyamat és a Magyarországon folyó európai jogi kutatás és oktatás támogatásáért

Joseph H. H. Weiler-nek, a New York University School of Law egyetemi tanárának a

MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
TISZTIKERESZTJE
polgári tagozata

kitüntetést adományozom.

Budapest, 2006. november 29.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

KEH ügyszám: VII-2/5554/2006.

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a Szerkesztőbizottság közreműködésével. A Szerkesztőbizottság elnöke: Gilyán György. A szerkesztésért felelős: Kovácsné dr. Szilágyi-Farkas Zsuzsanna. Budapest V., Kossuth tér 1–3. Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Kodala László elnök-vezérigazgató. Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: tel.: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

2006. évi éves előfizetési díj: 90 216 Ft. Egy példány ára: 189 Ft 16 oldal terjedelemtől, utána +8 oldalanként +168 Ft.

A kiadó az előfizetési díj évközbéli emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

06.3859 – Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert vezérigazgató-helyettes.

